

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის
ინსტიტუტი

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

X საერთაშორისო სიმპოზიუმი
ლიტერატურათმცოდნეობის
თანამედროვე პრობლემები

მოდერნიზმი ლიტერატურაში.
გარემო, თემები, სახელები
(სიმპოზიუმი ეძღვნება გალაკტიონ ტაბიძის
დაბადებიდან 125 წლისთავს)

X International Symposium
Contemporary Issues of Literary Criticism

Modernism in Literature
Environment, Themes, Names

(The symposium will pay tribute to the 125th anniversary year
of the birth of Galaktion Tabidze)

თეზისები • Theses

რედაქტორი
ირმა რატიანი

სარედაქციო კოლეგია:
მაკა ელბაქიძე
ირინე მოდებაძე
მირანდა ტყეშელაშვილი

მხატვარი
რევაზ მირიანაშვილი

Editor
Irma Ratiani

Editorial Board
Maka Elbakidze
Irine Modebadze
Miranda Tkeshelashvili

Cover Design by
Revaz Mirianashvili

© თსუ შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი,
2016

© TSU Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, 2016

ՅՈՇԱՅՐԵՆՈՒ

SVETLANA ANANYEVA

Kazakhstan, Almaty

Summer Evening, Prairie Night,

Land of Golden Wheat: reflection of the beauty

of everyday life in the works of female Kazakh poets.....33

С.В. АНАНЬЕВА

Казахстан, Алматы

Summer Evening, Prairie Night,

Land of Golden Wheat:

отражение красоты бытия

в творчестве казахских поэтесс.....33

ALIREZA ASADI

МОHAMMAD TAQI GAHANI

Iran, Ilam

The Problems of Modernity in Iranian Literature.....35

I.L. BAGRATION-MUKHRANELI

Russia, Moscow

The Modernistic Petersburg of

“The Egyptian Stamp” by O.Mandelstam.....36

И.Л. БАГРАТИОН-МУХРАНЕЛИ

Россия, Москва

Модернистский Петербург

«Египетской марки» О.Мандельштама.....36

NINO BALANCHIVADZE

Georgia, Tbilisi

Modernist Thinking According to

Grigol Robakidze’s Essays.....38

ნინო პალანჩივაძე

საქართველო, თბილისი

მოდერნისტული აზროვნება

გრიგოლ რობაქიძის ესეების მიხედვით.....38

TAMAR BARBAKADZE

Georgia, Tbilisi

Galaktion Tabidze's Stable Verse Forms.....40

თამარ ბარბაქაძე

საქართველო, თბილისი

გალაკტიონ ტაბიძის

მყარი სალექსო ფორმები.....40

TATIANA BYSTROVA

Russia, Moscow

The Substance of Pleasure in

Gabriele D'Annunzio's Works.....43

Т. А. БЫСТРОВА

Россия, Москва

Реализация мотива наслаждения

в творчестве Габриэле Д'Аннунцио.....43

SHORENA BOLQVADZE

Georgia, Batumi

Galaktioni's Reportages from the Past.....44

შორენა ბოლქვაძე

საქართველო, ბათუმი

გალაკტიონი – რეპორტაჟები წარსულიდან.....44

LEVAN BREGADZE

Georgia, Tbilisi

Galaktion Tabidze's Poem „Akaki Tsereteli“

(Poetical observations).....47

ლევან ბრეგაძე

საქართველო, თბილისი

**გალაკტიონ ტაბიძის პოემა „აკაკი წერეთელი“
(პოეტიკური დაკვირვებანი).....47**

KONSTANTINE BREGADZE

Georgia, Tbilisi

**“This Century of the Mephistopheles”:
Modernist Sensitivity in
Galatkion Tabidze’s “Artistic Flowers”48**

კონსტანტინე ბრეგაძე

საქართველო, თბილისი

**„ეს საუკუნე მეფისტოფელი“:
მოდერნისტული მგრძნობელობა
გალაკტიონ ტაბიძის „არტისტულ ყვავილებში“48**

RŪTA BRŪZGIENĖ

Lithuania, Vilnius

**Musicality of Lyrics of Lithuanian Neo-romantic
Poet Antanas Miškinis – Principles of Form.....50**

РУТА БРУЗГЕНЕ

Литва, Вильнюс

**Музыкальность лирики литовского
неоромантика Антанаса Мишкиниса:
принципы формы.....50**

PAOLA BUONCRISTIANO

Italy, Rome

**Doll-Rulers in Russian Modernism:
Olesha i Tynjanov.....52**

ПАОЛА БУОНКРИСТИАНО

Италия, Рим

**Куклы-правители в русском модернизме:
на примерах Ю. Олеши и Ю. Тынянова.....52**

ANDREI CHICHKINE

Rome, Italy

What can unite the Symbolists and “budetliane” ?.....53

АНДРЕЙ ШИШКИН

Италия

Что объединяет

символистов и бюджетлян?.....53

RAMAZ CHILAI

Georgia, Tbilisi

Decadence, Modernism, or Avant-garde.....55

რამაზ ჭილაია

საქართველო, თბილისი

დეკადენსი, მოდერნიზმი თუ ავანგარდი.....55

EKA CHKHEIDZE

Georgia, Tbilisi

Face Symbol of Mirror in Georgian Modernist Poetry

(On the example of the works of Valerian Gafrindashvili).....57

ეკა ჩხეიძე

საქართველო, თბილისი

სარკის სახე-სიმბოლო ქართულ მოდერნისტულ პოეზიაში

(ვალერიან გაფრინდაშვილის შემოქმედების მაგალითზე).....57

TEIMURAZ DOIASHVILI

Georgia, Tbilisi

“Interval” as an Aesthetical Concept.....59

თეიმურაზ დოიაშვილი

საქართველო, თბილისი

„ინტერვალი“, როგორც ესთეტიკური კონცეპტი.....59

TEA DULARIDZE

Georgia, Tbilisi

Transformation of a Greek Myth in

Guram Dochanashvili’s *Only One Man*.....60

თეა დულარიძე

საქართველო, თბილისი

ანტიკური მითის ტრანსფორმაცია

გურამ დორანაშვილის მოთხრობაში

„მხოლოდ ერთი კაცი“60

KETEVAN ELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Wine as a Destiny.....63

ქეთევან ელავილი

საქართველო, თბილისი

ღვინო როგორც ბედისწერა.....63

MAKA ELBAKIDZE

Georgia, Tbilisi

Leo Kiacheli's *Escalade* and a

Concept of Bakhtin's Carnivalization.....65

მაკა ელბაძიძე

საქართველო, თბილისი

ლეო ქიაჩელის „ესკალადე“ და

ბახტინის კარნავალიზაციის კონცეფცია.....65

MARIAM FILINA

Georgia, Tbilisi

Translations of Galaktion Tabidze Poetry

into Polish language in Polish Modernism Context.....67

МАРИЯ ФИЛИНА

Грузия, Тбилиси

Переводы поэзии Галактиона Табидзе

на польский язык в контексте

польского модернизма.....67

MANANA PKHAKADZE

Georgia, Tbilisi

Modernist Tendencies of Hellenistic Literature.....69

მანანა ფსაკაძე

საქართველო, თბილისი

**ელინისტური ლიტერატურის
მოდერნისტული ტენდენციები.....69**

JULIETA GABODZE

Georgia, Tbilisi

**“The Gold in Ajarian Sky-Blue” –
The book poem of Galaktioni.....71**

ჯულიეტა გაბოძე

საქართველო, თბილისი

**„ოქრო აჭარის ლაჟვარდში“ –
გალაკტიონის წიგნი-პოემა.....71**

NUGESHA GAGNIDZE

Georgia, Kutaisi

**German Postmodernism and
Muzal by Givi Margvelashvili.....74**

ნუგეშა გაგნიძე

საქართველო, ქუთაისი

**გერმანულენოვანი პოსტმოდერნიზმი
და გივი მარგველაშვილის მუცალი.....74**

KETTEVAN GARDAFXAZE

Georgia, Tbilisi

Georgian Symbolists and New Mythology.....76

ქეთევან გარდაფსაძე

საქართველო, თბილისი

ქართველი სიმბოლისტები და ახალი მითოლოგია.....76

LEVAN GELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Cinema Narrative in Georgian Futuristic Texts.....78

ლევან გელაშვილი

საქართველო, თბილისი

კინონარატივი ქართულ

ფუტურისტულ ტექსტებში.....78

MANANAGELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Modernist Chronotope in the Novel

***To the Lighthouse* by Virginia Woolf.....80**

მანანა გელაშვილი

საქართველო, თბილისი

მოდერნისტული ქრონოტოპის გაგებისთვის

ვირჯინია ვულფის რომანში „შუქურისკენ“80

TAMAR GELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Allusions to T.S. Eliot in

James Joyce’s *Finnegans Wake*.....82

თამარ გელაშვილი

საქართველო, თბილისი

ალუზიები ტ.ს. ელიოტზე ჯეიმზ ჯოისის

რომანში „ლამისთევა ფინეგანისათვის“82

GIULIA GIGANTE

Belgium, Brussels

Alexander Chayanov, an Original

Representative of Russian Modernism.....83

ДЖУЛИЯ ДЖИГАНТЕ

Бельгия, Брюссель

Творчество Александра Чайанова -

уникальное явление русского модернизма.....83

OLGA I. GLAZUNOVA

Russia, St. Petersburg

The Artist and the State: on syntagmatic and paradigmatic relations of art images in the novel of M.Bulgakov “Master and Margarita”.....85

О.И.ГЛАЗУНОВА

Россия, Санкт-Петербург

Художник и власть: о синтагматике и парадигматике художественных образов в романе М.Булгакова «Мастер и Маргарита».....85

NINO GOGIASHVILI

Georgia, Telavi

The drama of *Polikarpe Kakabadze* “Three daughters”, as the transition from modernism to postmodernism.....87

ნინო გოგიაშვილი

საქართველო, თელავი

პოლიკარპე კაკაბაძის ლირიკული დრამა „სამი ასული“, როგორც გადასვლა მოდერნიზმიდან პოსტმოდერნიზმზე.....87

NANA GONJILASHVILI

Georgia, Tbilisi

For Study of Paradigm of „The Knight in Panther’s Skin“ and image-symbol of panther.....89

ნანა გონჯილაშვილი

საქართველო, თბილისი

„ვეფხისტყაოსნისა“ და ვეფხის სახე-სიმბოლოს პარადიგმულობის შესწავლისათვის.....89

ANDREW GOODSPEED
Macedonia, Tetovo
Wyndham Lewis and America.....91

NATO GULUA
Georgia, Kutaisi
**The Reception of Fiction System of
Expressionism in Konstantine Gamsakhurdia’s
Short Story “Taboo”.....92**

ნატო გულუა
საქართველო, ქუთაისი
**ექსპრესიონიზმის მხატვრული სისტემის
რეცეფცია კონსტანტინე გამსახურდიას
ნოველაში „ტაბუ“.....92**

OLENA GUSIEVA
Ukraine, Mariupol
**Modernism or the Aesthetics of
Night-and-Dream in the Poetic Art Nouveau.....94**

Е.И. ГУСЕВА
Украина, Мариуполь
**Стиль модерн, или эстетика ночи и
сна в поэтическом ар-нуво.....94**

NIKOLAI GUSKOV
Russia, Saint-Petersburg
**Two “Christmases” in poetry Yuri Olesha’s
(to the problem of the transformation of modernist poetics).....96**

Н. А. ГУСЬКОВ
Россия, Санкт-Петербург
**Два «Рождества» в поэзии Ю. К. Олеси
(к проблеме трансформации модернистской поэтики).....96**

VIKTORIJA IVANENKO

Ukraine, Kiev

**The Time Is Out of Joint: Echoes of
Modernism in Contemporary Scottish Prose.....97**

MAIA JALIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Georgian Modernistic Novel's Narrative.....98

მანია ჯალიაშვილი

საქართველო, თბილისი

**ქართული მოდერნისტული
რომანის ნარატივი.....98**

SALOMĖJA JASTRUMSKYTĖ

Lithuania, Vilnius

**Synaesthetical Schemes in
Futurism Manifestos and Art.....100**

САЛОМЕЯ ЯСТРУМСКИТЕ

Литва, Вильнюс

**Синестетические структуры
в манифестах и искусстве футуризма.....100**

GRIGOL JOKHADZE

Georgia, Tbilisi

**A Biography of the Poem:
The New Hermeneutical Interpretations
of T.S.Eliot's „The Waste Land”.....101**

ბრიგოლ ჯოხაძე

საქართველო, თბილისი

**მოდერნიზმის სექსუალური დისკურსი
(თ.ს. ელიოტის „ბერნი მინის“ ახალი
ჰერმენევტიკული ინტერპრეტაციები).....101**

NADEZHDA KAJAIA
Georgia, Kutaisi
Modernism by V. Mayakovsky
(The language and style of
the poem ‘That’s what’).....103

НАДЕЖДА КАДЖАЯ
Грузия, Кутаиси
Модернизм В. Маяковского
(Язык и стиль поэмы «Про это»).....103

UALIKHAN KALIZHANOV
Kazakhstan, Almaty
Cultural Code of Kazakhstani People.....106

У. К. КАЛИЖАНОВ
Казахстан, Алматы
Культурный код народа Казахстана.....106

NATELA KHINCHAGASHVILI
Georgia, Gori
Artistic World of A. Kuprin –
From Realism to Modernism.....108

Н.Ш. ХИНЧАГАШВИЛИ
Грузия, Гори,
Художественный мир А.Куприна –
от неореализма к модернизму.....108

MARY KHUKHUNAISHVILI-TSIKLARI
Georgia, Tbilisi
For Understanding of Galaktion Tabidze’s Poetry.....109

მერი ხუხუნაიშვილი-ციკლარი
საქართველო, თბილისი
გალაქტიონ ტაბიძის ლექსის გაგებისათვის.....109

ZEINAB KIKVIDZE

Georgia, Kutaisi

Symbolist Self-portraits.....111

ზეინაზ კიკვიძე

საქართველო, ქუთაისი

სიმბოლისტური ავტოპორტრეტები.....111

ETERI KIRTSKHALIA

Georgia, Tbilisi

Mythical Time and Place in

“Our Town” by Thornton Wilder.....114

ეთერი კირცხალია

საქართველო, ქუთაისი

მითოსური დრო და ადგილი

თორნტონ უალიდერის პიესაში

„ჩვენი პატარა ქალაქი“114

LARISA S. KISLOVA

Russian Federation, Tyumen

The Tradition of Acmeism in the

“Indian Cycle” by Polozkova”.....116

Л.С. КИСЛОВА

Российская Федерация, Тюмень

Традиции акмеизма

в «индийском цикле» Веры Полозковой.....116

TEMUR KOBAKHIDZE

Georgia, Tbilisi

The Time of ‘While the Music Lasts’ in

T. S. Eliot’s Theoretical Writings.....118

თემურ კობახიძე

საქართველო, თბილისი

„მუსიკალური“ დრო

ტომას ელიოტის თეორიულ ნაწერებში.....118

IRAIDA KROTENKO
Georgia, Kutaisi
**Literary Semiotics of
Modernism “Fiction Code”.....120**

И.А.КРОТЕНКО
Грузия, Кутаиси
**Литературная семиотика
«художественного кода» модернизма.....120**

NONA KUPREISHVILI
Georgia, Tbilisi
**Vakhtang Kotetishvili –
To the Principles of New Aesthetics.....122**

ნონა კუპრეიშვილი
საქართველო, თბილისი
**ვახტანგ კოტეტიშვილი ახალი
ესთეტიკის სათავეებთან.....122**

NESTAN KUTIVADZE
Georgia, Kutaisi
**Literary Fairy Tale in
Georgian Modernist Prose.....124**

ნესტან კუტივაძე
საქართველო, ქუთაისი
**ლიტერატურული ზღაპარი
ქართულ მოდერნისტულ პროზაში.....124**

GOCHA KUCHUKHIDZE
Georgia, Tbilisi
**One Detail from
Galaktion Tabidze’s Biography.....126**

გორა კუჭუსიკა

საქართველო, თბილისი

ერთი დეტალი გალაკტიონ

ტაბიძის ბიოგრაფიიდან.....126

SHARLOTA KVANTALIANI

Georgia, Tbilisi

Simon Chikovani –

from Futurism to “Communist Futurist”.....128

შარლოტა კვანტალიანი

საქართველო, თბილისი

სიმონ ჩიქოვანი –

ფუტურიზმიდან „კომფუტამდე“

(კომუნისტური ფუტურისტი).....128

MANANA KVATAIA

Georgia, Tbilisi

Reflection of Feminism Paradigms in

Grigol Robakidze’s Texts.....131

მანანა კვატაია

საქართველო, თბილისი

ფემინიზმის პარადიგმათა რეფლექსირება

გრიგოლ რობაქიძის ტექსტებში.....131

NINO KVIRIKADZE

Georgia, Kutaisi

The Title of Alfred Döblin’s

Novel *Berlin Alexanderplatz*.....134

НИНО КВИРИКАДЗЕ

Грузия, Кутаиси

К вопросу семантики заглавия романа

Альфреда Дёблина «Берлин Александерплац».....134

M. I. LAZARIDI

Kyrgyzstan, Bishkek

Flavoring image of an era of a modernist style:

K. Kavafis and G. Tabidze.....136

М.И. ЛАЗАРИДИ

Кыргызстан, Бишкек

Вкусовой образ эпохи модерна:

К.Кавафис и Г.Табидзе.....136

JÜRATĖ LANDSBERGYTĖ-BECHER

Lithuania, Vilnius

**Modernism as Link to Europeanism in
Lithuanian Composer and Poet**

Algirdas Martinaitis Case.....138

ANNA LETODIANI

Georgia, Tbilisi

For Understanding of

Black Color in Terenti Graneli’s Art.....139

ანა ლეთოდიანი

საქართველო, თბილისი

შავი ფერის გააზრებისათვის

ტერენტი გრანელის შემოქმედებაში.....139

Andrea LENA CORRITORE

Italy, Perugia

**Modernist conceptions of Eros in the
reflection of “boulevard literature”:**

Evdokia Nagrodkaia’s novel The Wrath of Dionisus.....141

ЛЕНА КОРРИТОРЕ Андреа

Италия, Перуджа

Модернистские концепции эроса в «бульварном»

отражении: «Гнев Диониса» Евдокии Нагродской.....141

KAKHABER LORIA

Georgia, Tbilisi

“Hunger” by Knut Hamsun as

Early Modernist Novel.....143

კახაბერ ლორია

საქართველო, თბილისი

კნუტ ჰამსუნის „შიმშილი“ როგორც

ადრეული მოდერნისტული რომანი.....143

YORDAN LYUTSKANOV

Bulgaria, Sofia

The De-Colonising Potential of a Poem:

“Colchis waits for a new Orpheus” by Titsian Tabidze.....145

ЙОРДАН ЛЮЦКАНОВ

Болгария, София

Де-колонизирующий потенциал одного

стихотворения: „Колхида ждет нового Орфея“

Тициана Табидзе.....145

ANA MAKALATIA

Georgia, Tbilisi

Images of the Isolation of an Individual in the

Individual realm in the Novel “Women in Love”

by D. H. Lawrence.....147

ანა მაკალათია

საქართველო, თბილისი

ინდივიდის იზოლაციის სახეები თანამედროვე

ინდუსტრიულ სამყაროში დ. ჰ. ლორენსის

რომანში „შეყვარებული ქალები“147

VIKTORIJA MAKAROVA

Lithuania, Vilnius

The Narrative form of Leonid Yuzefovich’s

Novel “Cranes and dwarfs”149

ВИКТОРИЯ МАКАРОВА

Литва, Вильнюс

Типы повествователя в романе

Л.Юзефовича «Журавли и карлики».....149

DAVID MAZIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Aesthetic of Modernism and Oppositional

Rhetoric in Tom Stoppard’s Play *Travesties*.....151

დავით მაზიაშვილი

საქართველო, თბილისი

მოდერნიზმის ესთეტიკა და

საწინააღმდეგო რიტორიკა

ტომ სტოპარდის პიესაში „პაროდისტები“.....151

NAIDA J. MAMEDKHANOVA

Azerbaijan, Baku

MODERNISM IN CREATIVE

WORK OF KAMAL ABDULLA.....152

НАИДА ДЖ. МАМЕДХАНОВА

Азербайджан, Баку

Модернизм в творчестве Камала Абдуллы.....152

MARIA MAÇARSKAIA

Belgium, Louvain – la – Neuve

Modernism in Russian Literature

(featuring the works of Mayakovsky and Pasternak).....154

МАРИЯ МАСАРСКАЯ

Бельгия, Лувен – ля – Нёв

Модернизм в русской литературе

(на примере творчества Маяковского и Пастернака).....154

TRISTAN MAKHAURI

Georgia, Tbilisi

For the Origin of the Pseudonym “Graneli”.....155

ტრისტან მახაური

საქართველო, თბილისი

**ფსევდონიმ „გრანელის“ წარმომავლობისათვის
ქართული მოდერნიზმის ისტორიაში.....155**

TATIANA MEGRELISHVILI

Georgia, Tbilisi

**Creative Intellectuals Viewed by
“Senior” Symbolists
(D. Merezhkovsky. “Lermontov –
a Poet of Over-humanity”).....158**

ТАТЬЯНА МEGРЕЛИШВИЛИ

Грузия, Тбилиси

**Творческий интеллигент глазами
«старших» символистов
(Д.Мережковский. «Лермонтов –
поэт сверхчеловечества»).....158**

SABA METREVELI

Georgia, Tbilisi

**Development of Modernism in
the Totalitarian Environment.....160**

საბა მეტრეველი

საქართველო, თბილისი

**მოდერნიზმის განვითარება
ტოტალიტარულ სივრცეში.....160**

INGA MILORAVA

Georgia, Tbilisi

**Aesthetic Landmarks of Modernist
(Dreams, face).....162**

ინგა მილორავა

საქართველო, თბილისი

**მოდერნიზმის ესთეტიკური ორიენტირები
(ზმანება, ნილაბი).....162**

MARIA MIHAILOVA

YULIA SHEVCHUK

Russia, Moscow

Diaboliad Inside Out:

The Version of Evdokia Nagrodskaya.....164

МАРИЯ МИХАЙЛОВА

ЮЛИЯ ШЕВЧУК

Россия, Москва

Дьяволица навыворот:

вариант Евдокии Нагродской.....164

IRINE MODEBADZE

Georgia, Tbilisi,

“Revolution and Poets”

Special Opinion: Titsian Tabidze.....166

ИРИНЭ МОДЕБАДЗЕ

Грузия, Тбилиси

«Революция и поэты»

Особое мнение: Тициан Табидзе.....166

WIESNA MOND-KOZŁOWSKA

Poland, Krakow

Ideology of Ulisses by James Joyce.

Defining the Nature of Modernistic

Experience of the World: the Stream

of Consciousness and the Use of Myth that

Challenge Traditional Representation.....168

MEDEA MUSKHELISHVILI

Georgia, Tbilisi

Comparative Analysis of Tiflis and Paris

Avant-Garde from the Distance of The Time169

KETEVAN NADAREISHVILI

Georgia, Tbilisi

Sandro Shanshiashvili's Interpretation

of Argonauts' Myth and Medea's Image in the

Light of Georgian Receptions of Argonauts' Cycle.....170

ქეთევან ნადარეიშვილი

საქართველო, თბილისი

არგონავტების მითოსისა და მედეას სახის

ინტერპრეტაცია სანდრო შანშიაშვილის

პოემა „მედიამი“ ქართულ კულტურაში

არგონავტიკის მითოსის რეციპირების შუქზე.....170

IRINA NATSVLISHVILI

Georgia, Tbilisi

Culturology Aspect of One Artistic-Aesthetic

Image in Georgian Modernism.....173

ირინა ნაცვლიშვილი

საქართველო, თბილისი

ქართული მოდერნიზმის ერთი

მხატვრულ-ესთეტიკური სახის

კულტუროლოგიური ასპექტები.....173

MAIA NACHKEBIA

Georgia, Tbilisi

“Vanutas Vanitatum” and the

“Life is Dream” in Galaktioni's Villanelle

(Dialogue Nature of the motifs:

Baroque and Modernism).....175

მანია ნაჭყუბია

საქართველო, თბილისი

“Vanitas vanitatum” და „ცხოვრება – სიზმარია”

გალაკტიონის „ვილანელში”

(მოტივების დიალოგურობა:

ბაროკო და მოდერნიზმი).....175

FLORA NAJIYEVA

Azerbaijan, Baku

Contemporary Russian poetry in the Light of

the Tradition of the Silver Age.....177

ФЛОРА НАДЖИЕВА

Азербайджан, Баку

Современная русская поэзия в свете

традиций Серебряного века.....177

ADA NEMSADZE

Georgia, Tbilisi

About One Unknown Poetic Order.....179

ადა ნემსაძე

საქართველო, თბილისი

ერთი უცნობი პოეტური ორდენის შესახებ.....179

LILIA NEMCHENKO

Russia, Ekaterinburg

«My Granny» by Kote Mikaberidze –

the Georgian version of Surrealism.....181

ЛИЛИЯ НЕМЧЕНКО

Россия, Екатеринбург

«Моя бабушка» Коте Микаберидзе –

грузинский вариант сюрреализма.....181

AVTANDIL NIKOLEISHVILI

Georgia, Kutaisi

Razhden Gvetadze’s Poetry in the

Context of Georgian Symbolism.....183

ავთანდილ ნიკოლეიშვილი

საქართველო, ქუთაისი

რაჰდენ გვეტაძის პოეტური შემოქმედება

ქართული სიმბოლიზმის კონტექსტში.....183

MAIA NINIDZE

Georgia, Tbilisi

Visual Intertexts in the Works of

Georgian Modernist and Post-modern Authors.....186

მაია ნინიძე

საქართველო, ქუთაისი

ვიზუალური ინტერტექსტები

მოდერნისტ და პოსტმოდერნისტ

ქართველ ავტორებთან.....186

RAFIK NOVRUZOV

Azerbaijan, Baku

Rescue by love.....188

P.M.НОВРУЗОВ

Азербайджан, Баку

Спасение любовью.....188

LIA NOZADZE

Georgia, Kutaisi

More on “integrals”: Michel Butor’s “Degrés”.....190

ლია ნოზაძე

საქართველო, ქუთაისი

ისევ „ინტეგრალების“ შესახებ:

მიშელ ბუტორის „საფეხურები“.....190

TATIA OBOLADZE

Georgia, Tbilisi

Ophelia – an Eternal feminine image-idea

in Georgia-French Symbolist Tradition

(Arthur Rimbaud and Valerian Gaprindashvili).....192

თათია ობოლადზე

საქართველო, თბილისი

ოფელია, როგორც მარადქალურის

სახე-იდეა, ქართულ-ფრანგულ

სიმბოლისტურ ტრადიციაში

(არტურ რემბო და ვალერიან გაფრინდაშვილი).....192

VYTAUTAS OŠKINIS

Lithuania, Vilnius

Architecture and Music in Interwar

Lithuania: different shapes of modernism.....194

VERA OTSKHELI

Georgia, Kutaisi

Reception of the Polish modernism in

Georgia at the turn of 19-20 centuries.....194

ВЕРА ОЦХЕЛИ

Грузия, Кутаиси

Рецепция польского модернизма

в Грузии на рубеже XIX-XX веков.....194

LARISA PISKUNOVA

IGOR YANKOV

Russia, Yekaterinburg

Modernist Artistic and Ideological Project,

and the Realities of Everyday Life in Constructivist

Residential Complexes in Sverdlovsk.....197

ЛАРИСА ПИСКУНОВА

ИГОРЬ ЯНКОВ

РФ, Екатеринбург

Модернистский художественный и

идеологический проект и реалии

повседневной жизни в конструктивистских

жилых комплексах Свердловска.....197

ANNA PLOTNIKOVA

Ukraine, Poltava

The image of Istanbul in modern

Turkish literature: tradition and modern trends.....199

АННА ПЛОТНИКОВА

Украина, Полтава

Образ Стамбула в современной

турецкой литературе: традиции

и новаторство.....199

NINO POPIASHVILI

Georgia, Tbilisi

German Language Translations of

Galaktion Tabidze's Poetry Historical and

Comparative Research.....201

ნინო პოპიაშვილი

საქართველო, თბილისი

გალაკტიონ ტაბიძის ლექსების

გერმანულენოვანი თარგმანები:

ისტორიული და შედარებითი კვლევა.....201

NESTAN RATIANI

Georgia, Tbilisi

The Next World and the Vanity of

Life in the Poetry of Galaktion Tabidze.....204

ნესტან რატიანი

საქართველო, თბილისი

წუთისოფლის ამოგება და მიღმიერი

სამყარო გალაკტიონის პოეზიაში.....204

SEVINJ RZAYEVA

Azerbaijan, Baku

Receptive-aesthetic Method of the

Formation of Function of Literature on the Society.....206

СЕВИНДЖ РЗАЕВА

Азербайджан, Баку

Рецептивно-эстетической метод

формирования функции литературы

по отношению к обществу.....206

SHORENA SHAMANADZE

NATELA CHITOURI

Georgia, Tbilisi

Diaspora as a Modernized Context of

Emigration – From Writer-Emigrants’ Creative

Works to Diaspora Literature.....208

შორენა შამანაძე

ნათელა ჩიტაური

საქართველო, თბილისი

დიასპორა როგორც ემიგრაციის

მოდერნიზებული კონტექსტი –

მწერალ-ემიგრანტთა შემოქმედებიდან

დიასპორულ მწერლობამდე.....208

TAMAR SHARABIDZE

Georgia, Tbilisi

Avant-garde Worldview

Genesis in Georgian Literature.....210

თამარ შარაზიძე

საქართველო, თბილისი

ავანგარდისტული ტენდენციები

მე-20 საუკუნის ქართულ ლიტერატურაში.....210

IRINA SAVKINA

Finland

Modernist strategies of Self-Writing in

Women’s diary of the Soviet period

(Sofja Ostrovskaja’s Diary).....212

ИРИНА САВКИНА

Финляндия

Модернистские стратегии саморепрезентации

в женском дневнике советского времени

(Дневник С.К. Островской).....212

TIGRAN SIMYAN

Armenia, Yerevan

On the problem of concepts nouveau /

modernism / avant-garde / postmodern in (post-)

Soviet and German literary

(on example teaching aids).....214

Т.С. СИМЯН

Армения, Ереван

О проблемем понятий модерн / модернизм /

авангардизм / постмодернизм в (пост)

советском и немецком литературоведении

(на примере учебно-методических пособий).....214

NATIA SIKHARULIDZE

Georgia, Tbilisi

Galaktion and “Haidamaks” By Taras Shevchenko.....215

ნათია სიხარულაძე

საქართველო, თბილისი

გალაკტიონი და ტარას შევერენკოს „ჰაიდამაკები“.....215

GUZEL STRELKOVA

Russia, Moscow

Modernism in Hindi Poetry.....217

Г.В.СТРЕЛКОВА

Россия, Москва

Модернизм в поэзии хинди.....217

NINO SURMAVA

Georgia, Tbilisi

**“Mahjar” School and Issue of Interrelationsbetween
East and West in Arabic Literature of 20th Century.....219**

ნინო სურმავა

საქართველო, თბილისი

**„მაჰჯარის“ სკოლა და აღმოსავლეთ-დასავლეთის
ურთიერთმიმართების საკითხი
მეოცე საუკუნის არაბულ ლიტერატურაში.....219**

KHATUNA TABATADZE

Georgia, Tbilisi

**F.Sologub’s landmark novel
“Little Demon” in the era of modernism.....222**

ХАТУНА ТАБАТАДЗЕ

Грузия, Тбилиси

**«Рубежность» романа Ф.Сологуба
«Мелкий бес» в эпоху модернизма.....222**

MIRANDA TKESHELASHVILI

Georgia, Tbilisi

**Impressionistic Passages of Historical Contextin
Niko Lortkipanidze’s Story
“Casting Spells by Radio”225**

მირანდა ტყეშელაშვილი

საქართველო, თბილისი

ისტორიული კონტექსტის იმპრესიონისტული

პასაჟები ნიკო ლორთქიფანიძის

მოთხრობაში – „შელოცვა რადიოთი“225

VIKTORIYA TROSTOHON

Ukrain, Kyiv

Prerequisites of Posthumanism in

Edith Södergran’s Poetry.....228

MAIA TSERSVADZE

Georgia, Tbilisi

The Émigré Poet Giorgi Gamkrelidze

and the “Tsisperqantsebi”228

მანია ცირცვაძე

საქართველო, თბილისი

ემიგრანტი პოეტი გიორგი გამყრელიძე

და “ცისფერყანწელები”228

TAMAR TSISTSISHVILI

Georgia, Tbilisi

Russian Modernist Press in Georgia.....231
(1918-1921)

თამარ ციციშვილი

საქართველო, თბილისი

რუსულენოვანი მოდერნისტული

პრესა საქართველოში (1918-1921 წ.წ.).....231

ZOIA TSKHADAIA

Georgia, Tbilisi

A Century Ago: “The Blue Horns” and

Literary Periodicals in the 1910s.....233

ზონა ცხადია

საქართველო, თბილისი

ასი წლის წინ: „ცისფერი ყანნები“ და

10-იანი წლების ლიტერატურული პერიოდიკა.....233

PETYA TSONEVA IVANOVA

Bulgaria, Gabrovo

Postcolonial Modernity in the Middle East.

Literary Models of Border Crossing.....237

MARINE TURASHVILI

Georgia, Tbilisi

Combination of the Pagan, Christian and

Modern Beliefs in the Ritual Texts.....237

მარინე ტურაშვილი

საქართველო, თბილისი

თანამედროვეს, წარმართულისა და ქრისტიანულის

შერწყმა ერთ სანესჩვეულებო ტექსტში.....237

NATALIA USTIMENKO

Russian Federation, Rostov-on-Don

Pushkin’s Inter Text in Galaktion Tabidze Poetry.....239

НАТАЛЬЯ УСТИМЕНКО

РФ, Ростов-на-Дону

Пушкинский интертекст в поэзии Галактиона Табидзе.....239

RUTA MARIJA VABALAITE

Lithuania, Vilnius

Philosophical Approaches to Modern Art as

Being between Autonomy and Social Action.....241

EKA VARDOSHVILI

Georgia, Tbilisi

“Dehumanization of the art” by José Ortega y

Gasset and oppositional rhetoric.....242

ეკა ვარდოშვილი

თბილისი, საქართველო

**ხოსე ორტეგა ი გასეტის „ხელოვნების დეჰუმანიზაცია“
და ოპოზიციური რიტორიკა.....242**

Z.A.VELIYEVA

Azerbaijan, Baku

**Elements of Modernization in the Novel by
M.Bulgakov“Master and Margarita”244**

З.А.ВЕЛИЕВА

Азербайджан, Баку

**Элементы модернизма в поэтике романа
М.Булгакова «Мастер и Маргарита».....244**

MARZIEH YAHYAPOUR

AFSAR AFSHARI-NADERI

Iran, Tehran

**The Eastern Culture from the Perspective
of Nikolay Gumilyov – Acmeist Poet.....245**

МАРЗИЕ ЯХЪЯПУР

АФСАР АФСАР-НАДЕРИ

Иран, Тегеран

**Отражение восточной культуры
в творчестве Н.Гумилева-акмеиста.....245**

IA ZUMBULIDZE

Georgia, Kutaisi

Sasha Sokolov:

Between Modernism and Postmodernism.....247

И.ЗУМБУЛИДЗЕ

Грузия, Кутаиси

**Саша Соколов: между модернизмом
и постмодернизмом.....247**

SVETLANA ANANYEVA

Kazakhstan, Almaty

M.O.Auezov Institute of Literature and Art

**Summer Evening, Prairie Night, Land of Golden Wheat:
reflection of the beauty of everyday life in the works of
female Kazakh poets**

The latest anthology of Kazakh literature ‘Summer Evening, Prairie Night, Land of Golden Wheat (New York, 2015) presents English-speaking readers prose and poetry of Kazakhstan, including the works of F. Ongarsynova, K. Akhmetova, M. Hakimzhanova, T. Abdrakhmanova, M. Aitkhozhina, A. Bahtygereeva, A. Dzhaganova and R. Mukanova. Art translation serves as means of interaction and mutual enrichment of cultures. Art in itself is a source of learning about Kazakh ethnic group and as a result promotion of our cultural values.

Abay prize laureate F. Ongarsynova and National writer K. Akhmetov are united in their art by “hidden autobiographism” and contribute to the brightness of national poetry. They understand their international feminist soul mates, sisters and friends and represent Kazakhstan’s feminists. They see the world in which women live, through their eyes. In compiling Anthology the aim was as widely as possible to reflect peculiarity of the thought of Kazakh poets, reveal their style and manner of writing, to show different guises Poetic Muse can take which symbolizes the contradictions of the world.

Poetry, according to F. Ongarsynova should strike as a diamond blade, and not delight the ear. Having grown up in the West (F. Ongarsynova) and South (K. Akhmetova) of Kazakhstan, they poeticize homeland: the steppe and the Caspian Sea waves. In their poetry “Blows the wind, rustling sands”, snowstorms fly over grasses. Lyrical poems heroine rejoice when natural disasters occur rapidly, they feel themselves as rebellious particle of seas and dry cracked desert, as a hawk in the sky, prairie thunderstorm, river in flood. Iconic are the words of K. Akhmetova that “power of words” by lyrical heroine may “destroy the metal.”

In the poetry of K. Akhmetova the heroines of the Kazakh epic legends Kiz Zhibek and Bayan are “as the dawn over the homeland”. Folk epics glorifying the beauty of the native land and deeds of its heroes are embodied in different perspectives in the works of K. Akhmetova and F. Ongarsynova, symbolizing

the connection of times and generations, past and present. Spirituality is formed through the prism of relations between man and nature. Harmony between man and nature is the eternal theme for art as is the reflection of the beauty of everyday life.

С.В. АНАНЬЕВА

Казахстан, Алматы

Институт литературы и искусства им. М.О.Ауэзова

Summer Evening, Prairie Night, Land of Golden Wheat: отражение красоты бытия в творчестве казахских поэтесс

Новейшая антология казахской литературы *Summer Evening, Prairie Night, Land of Golden Wheat* (New-York, 2015) представляет читателям стран англоязычного ареала прозу и поэзию Казахстана, включая творчество Ф.Онгарсыновой, К.Ахметовой, М.Хакимжановой, Т.Абдрахмановой, М.Айтхожиной, А.Бахтыгереевой, А.Джагановой и Р.Мукановой. Художественный перевод выступает средством взаимодействия и взаимообогащения культур, а творчество – источником познания казахского этноса, что направлено на пропаганду наших духовных ценностей.

Яркую поэтическую струну вносят в отечественную поэзию Лауреат премии имени Абая К. Ахметова и Народный писатель Казахстана Ф. Онгарсынова, творчество которых объединяет «скрытый автобиографизм». Они понимают родственные души своих сестер и подруг в разных странах мира, представляя феминистскую составляющую литературы Казахстана. Видят мир, в котором живут женщины, их глазами. При составлении Антологии преследовалась цель максимально широко отразить ментальное своеобразие казахских поэтесс, раскрыть стиль и манеру письма, показать разные обличья Поэтической Музы, символизирующей противоречивость окружающего мира.

Поэзия, по мнению Ф. Онгарсыновой, должна разить, как алмазный клинок, а не услаждать слух. Выросшие на Западе (Ф. Онгарсынова) и Юге (К. Ахметова) Казахстана, они поэтизируют родную землю: степь и волны Каспия. В их поэзии «веет ветер, песками шурша», снежные бури летят над травами. Лирические героини стихотворений ликуют, когда природные стихии проявляются бурно, открыто, ощущают себя частицей взбунтовавшегося

ся моря и знойной, потрескавшейся пустыни, соколом в вышине, степной грозой, рекой в половодье. Знаковыми являются слова К.Ахметовой о том, что лирическая героиня «силой слов» может «металл разрушить». В поэзии К.Ахметовой героини казахских эпических легенд Кыз Жибек и Баян, «как заря над краями восходят родными». Народные эпические сказания, воспевающие красоту родной земли и подвиги ее героев, в разных ракурсах воплощаются в творчестве К.Ахметовой и Ф.Онгарсыновой, символизируя связь времен и поколений, прошлого и настоящего. Духовность формируется и через призму отношений человека и природы. Гармония человека и природы – тема вечная для искусства, как и отражение красоты бытия.

ALIREZA ASADI

МОHAMMAD TAQI GAHANI

Iran, Ilam

University of Ilam

The Problems of Modernity in Iranian Literature

Login modernity in Iran Coincides with the end of the reign of Qajar kings (1785-1925) When Iran in its war with Russia, Find out in its military weakness in return the advanced Russian weapons.

Iranian experts and some politicians Think fall for the benefit of military science and technology of advanced countries. They sent troops to Europe to teach new science and technology that was Become familiar with a wide developments that we see on culture and society of the time.

In this period was the peak of cultural developments in Iran and the beginning of the transition from tradition to modernity. literature along with the evolution of mentalities began to sweeping changes. entered new content into it and changed its historical task;

Awareness, calls for revolution, awakening, freedom and fight with Totalitarianism, new world and modern man familiar with the criticism of traditions, superstitions and backwardness factors were the main topics of the course.

In this period gradually changes also occur in the form of literary works .

Which all literature are centered on free speech and social responsibility.

But the most important change at the beginning of the 14th century (1921) by Nima Youshij with the invention of free verse or New persian poetry.

A large part of efforts to deal with the constitutional poets-especially Nima-Was spent to fight the traditionalists.

Classical literature in Iran have very ancient roots And passing through it and not change it easily possible but constitutional poets and Nima were able to make this transition in the best way.

I.L. BAGRATION-MOUKHRANELI

Russia, Moscow

Saint-Tikhon Theological University

The Modernistic Petersburg of “The Egyptian stamp” by O.Mandelstam

In his “The Egyptian stamp”, Mandelstam introduces Petersburg at the moment of transition between February and October revolutions. New order is aggressive to the little man Parnok. He is completely unprotected and cannot stop the mob violence of the revolutionary mob. His antagonist captain Krzhizhanovski is associated with new power and is main abuser of the character of the story – he stole morning coat of Parnok.

Mandelstam uses system of allusions to works of classical Russian literature: Gogol (Parnok – Akakiy Akakievich, the missing morning coat – overcoat); Dostoevsky (Parnok – Golyadkin-junior, Krzhizhanovski – Golyadkin-senior); Nekrasov (Bosio’s Death – Anjiolina Bosio from “Of the weather” poem); West-European literature – Stendhal, Balzac, A.France.

The story was written with Omitted links method. It was published in May 1928 in the Leningrad’s magazine “Zvezda”. Nevertheless the story is encrypted unmasking in censored media of the soviet power and personally of Stalin. The duel with the soviet leader begins from this work. But the story is not limited by only political meaning. Mandelstam says goodbye to Petersburg of his youth, to classical Petersburg of Russian culture of imperial period. The text is built as combination of documental and symbolic realities. This is genuine Requiem for the disappeared state and its capital, for close to the author people – N.Goumilyov, A.Akhmatova, father Nikolay Bruni. “The Egyptian stamp” is lyrical prose which can be put into line with “Safe conduct” by B.Pasternak and “Pra-noise” by R.-M. Rilke.

И.Л. БАГРАТИОН-МУХРАНЕЛИ

Россия, Москва

Православный Свято-Тихоновский Гуманитарный Университет

Модернистский Петербург «Египетской марки» О.Мандельштама

В повести «Египетская марка» Мандельштам представляет Петербург в момент перехода между февральской и октябрьской революциями. Новый порядок агрессивен по отношению к маленькому человеку Парноку. Он совершенно не защищен сам и не может остановить самосуд революционной толпы. Его антагонист ротмистр Кржижановский связан с новой властью и является главным обидчиком героя – похитителем его визитки. Мандельштам использует систему аллюзий на произведения русской классической литературы Гоголя (Парнок – Акакий Акакиевич, пропавшая визитка – шинель), Достоевского (Парнок – Голядкин-младший, Кржижановский – Голядкин – старший из «Двойника»), Некрасова (Смерть Бозио – Анджиолина Бозио из поэмы «О погоде»), западно-европейской – Стендаля, Бальзака, А.Франса.

Повесть написана «методом опущенных звеньев». Она была напечатана в мае 1928 года в ленинградском журнале «Звезда». Тем не менее – это зашифрованное обличение в подцензурной печати советской власти и непосредственно Сталина. Дуэль с вождем начинается с этого произведения. Но повесть не исчерпывается политическим смыслом. Мандельштам прощается с Петербургом своей молодости, классическим Петербургом русской культуры имперского периода. Текст строится как сочетание документальных и символических реалий. Это подлинный реквием исчезнувшему государству и его столице, близким автору людям – Н.С.Гумилеву, А.Ахматовой, о. Николаю Бруни. «Египетская марка» – лирическая проза, которую можно поставить в один ряд с «Охранной грамотой» Б.Л.Пастернака и «Первошумом» Р.-М.Рильке.

NINO BALANCHIVADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Modernist Thinking According to Grigol Robakidze's Essays

While considering the modern culture with civilization Oswald Shpengler in his work "Dawn of Europe" considers souls to be the alive body and civilization to be the stage of exhaustion and dying.

There was a period when culture and civilization were considered to be almost the same concepts. Such approach lasted for centuries. In the twentieth century the process of civilization was speeded up and the situation had dramatically been changed. The rapid advance of civilization was resulted in leveling of individual, its alienation.

This period is of paramount importance from the outlook point of view, people tried to express the transformation of the reality in different ways, sometimes with skepticism, pity and fear – "you may be crucified there is no redemption, no there is no way out !" (Galaktion Tabidze)

It should be also noted that, the aim of the Georgian modernist thinking was the renewal of aesthetic-cultural concept; it considered itself to be the part of the European culture and the integral part of European modernist literature at the same time.

Grigol Robakidze considered Georgian spirituality only within the frames of heroism and generosity. He obviously shares the significant position of Georgian traditional literature he thinks that by expressing the best characteristics and heroism Georgia will gain its dignified place among other nations.

ნინო ბალანჩივაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

მოდერნისტული აზროვნება გრიგოლ რობაქიძის ესეების მიხედვით

ადარებს რა თანამედროვე კულტურასა და ცივილიზაციას ერთმანეთს ოსვალდ შპენგლერი თავის ნაშრომში „ევროპის დაისი“, კულტურას – სულის ცოცხალ სხეულად, ცივილიზაციას კი – სიცოცხლის გამოფიტვისა და მისი მოკვდინების სტადიად მიიჩნევს.

იყო დრო, როცა „კულტურა“ და „ცივილიზაცია“ ერთ თითქმის იდენტურ ცნებებად ითვლებოდა. ამგვარი ვითარება საუკუნეების მანძილზე გრძელდებოდა. მდგომარეობა მკვეთრად შეიცვალა მას შემდეგ, რაც მეოცე საუკუნის მეორე ნახევრიდან ცივილიზაციამ არნახული ტემპით იწყო წინსვლა. ცივილიზაციის უსწრაფესმა წინსვლამ კი ის შედეგი გამოიღო, რომ მოხდა პიროვნების ნიველირება, მისი გაუცხოება.

და სწორედ ასეთ დროს დიდ ინტერესს იწვევს იმ ადამიანთა მსოფლმხედველობა, რაც, ერთი მხრივ, სინამდვილის ტრანსფორმაციის სხვადასხვა გზით წარმოჩენის შესაძლებლობას იძლევა, ხოლო, მეორე მხრივ, სკეპსისით, სინანულით, შიშით ნათქვამი სიტყვების – „თუ გინდა ჯვარს ეცვი, საშველი არ არის, არ არის, არ არის!“ (გალაკტიონ ტაბიძე) გააზრების საშუალებას.

უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ქართული მოდერნისტული აზროვნება მიზნად ესთეტიკურ-კულტურული განახლების ამოცანას ისახავდა და თავის თავს მოიაზრებდა ევროპული კულტურისა და ევროპული ლიტერატურული მოდერნიზმის თვითმყოფად, განუყოფელ ნაწილად.

„ქართველმა უნდა იგრძნოს რაინდული შემოქმედებითი საქართველო – წერდა გრიგოლ რობაქიძე – მხოლოდ ამ შემთხვევაში აყვავდება ქართული რენესანსი. ასეთს გრძნობას, ხანდახან მისტიურობამდე აყვანილს, ვერა სიძნელე ვერ გადაეღობება წინ: იგი ყოველს ზღუდეს გადალახავს. განსაკუთრებით ეს ჰმართებს ქართველ ხელოვანს: იგი თანვე რაინდიც უნდა იყოს სულიერი, რომ მთელი ქართველობა ამოსწუროს მის ისტორიულობაში და გამოჰკვეთოს მისაგან ნამდვილი ქართული სტილი“.

გრიგოლ რობაქიძეს ქართული სულიერება მხოლოდ დიდბუნებოვნებასთან და ჰეროიზმთან კავშირში წარმოუდგენია. ამ საკითხში იგი აშკარად იზიარებს ტრადიციული ქართული მწერლობისათვის ნიშანდობლივ შეხედულებებს, რომ საქართველომ სწორედ ჰეროიზმით და სხვა საუკეთესო თვისებების წარმოჩენით ღირსეული ადგილი უნდა დაიმკვიდროს „სხვა ერთა შორის“.

TAMAR BARBAKADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Galaktion Tabidze's Stable Verse Forms

At the beginning of the 20th century an acute interest in stable verse forms against the background of reformation of modernism and national verse can be considered a signal of general semantic function: Galaktion, "The Blue Horns" (Tsisperkantselibi) and other poets of the epoch of modernism (Ioseb Grishashvili, Aleksandre Abasheli, Terenti Graneli, Simon Chikovani, Sandro Shanshiashvili, Kote Makashvili, etc.) believed that modernization of the national (ideological, thematic) was impossible without renovation of the verse structure.

For penetration into the mysteries of the "creative and technic side" of the verse Galaktion considered it necessary mastering of both theory and practice of stable forms: sonnet, rondo, octave, tercet, triolet, sextine, ballad, gazela, sestine, pantum, canzone, villanelle, etc.

Georgian modernists with more or less accuracy took into account foreign sources of Georgian stable verse forms. In translated or original lyrics we can find a lot of noncanonical, modified sonnets, triolet, rondo, octave, etc.

The study of Galaktion's stable verse forms convinces us that the poet was thoroughly acquainted with the foreign original, long mastered and perfected the technique of writing: if stable forms written in 1914 were still noncanonical, in 1915-1922 Galaktion started to write using tercets, ("On the Balcony"), vilanel, triolet ("By the Alazani"). The issues of the verse technique are regarded in "Galaktion Tabidze's Journal" (1922). We have also discovered the unknown sonnet variant of Galaktion's famous verse ("My Life is of wine's color") which dates from 1922 ("Sjani", #10, 2009, p.3-99).

Galaktion's speech at the "One Verse" party (1956) clearly shows the poet's constant concern for mastering the "technique of poetry". They did not doubt that "the accomplishments of great poets, genuine poets' technical mastery a result of the long, laborious and dedicated work... but they are not studied".

It is known that G.Tabidze introduced two European stable verse forms in his first book (1914): "Laura, sonnet" and "I dream of you" (rondo). Georgian researcher of the stable verse forms Roland Beridze considers that G.Tabidze's rondos ("Our Journal", "Alley stands", "There are Days" and "Wind of Memo-

ries” are classical rondos (Collection, 1922). Probably, R.Beridze’s dating of the “Our Journal” according to archival edition must be changed: it is dated from 1917 instead of 1927. R.Beridze was the first who also paid attention to Galaktioni’s manuscript which has preserved the poet’s so-called “Endless Rondo...”. The researcher considers Galaktion’s verses (“Standing at the door of the days with concerns”, “The Sea was covered with blue light...”) as pantums (“Galaktionology”, v.2010, p.292-303).

Unfortunately, Galaktion’s first sonnet “Laura” in the above mentioned edition (Tb., “Chronicle of Literature”, 2005, p.259) was printed with the changed title (“At the Time of Sadness”) and graphics (version a: 28898-50, p.49) and not according to the first publication (1914. Poems. vol.I, p/86). Such carelessness makes it difficult to establish the truth while studying the history and theoretical issues of the stable verse forms.

It seems Galaktion understood the first sonnet as a stable form of Italian origin and, therefore he gave it the name “Laura”. We consider it impossible to change this title; moreover that the first stage (thirties of the 19th century) of introduction and establishment of a sonnet in Georgian poetry is associated with the name of Laura: at that time Giorgi Eristavi translated Petrarch’s LXI sonnet “Blessing”, also from the cycle of Adam Mitskevich’s “Crimean Sonnetes” – “Memory” (1838) which is dedicated to Laura.

In the first collection Galaktion presented the invariant images of two European stable verse forms the noncanonicity of which was expected.

თამარ ბარბაქაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

გალაკტიონ ტაბიძის მყარი სალექსო ფორმები

ქართული მყარი სალექსო ფორმების მიმართ გამძაფრებული ინტერესი XX ს. 10-იან წლებში, მოდერნიზმისა და ეროვნული ლექსის რეფორმაციის ფონზე, ზოგადი სემანტიკური ფუნქციის სიგნალად შეიძლება მივიჩნიოთ: გალაკტიონი, „ცისფერყანწელები“ და მოდერნიზმის ეპოქის სხვა ქართველი პოეტები (იოსებ გრიშაშვილი, ალექსანდრე აბაშელი, ტერენტი გრანელი, სიმონ ჩიქოვანი, სანდრო შანშიაშვილი, კოტე მაყაშვილი და ა. შ.) ლექსის სტრუქტურის განახლების

გარეშე შეუძლებლად მიიჩნევდნენ ეროვნულის (იდეურ, თემატურ) მოდერნიზაციას.

გალაკტიონი ლექსის „შემოქმედებითი და ტექნიკური მხარის“ საიდუმლოთა წვდომისათვის აუცილებლად თვლიდა მყარი ფორმების: სონეტი, რონდო, ოქტავა, ტერცინა, ტრიოლეტი, სექტინა, ბალადა, გაზელა, სიცილიანა, პანტუმი, კანცონა, ვილანელი, და ა.შ. როგორც თეორიის, ასევე პრაქტიკის ათვისებას.

ქართული მყარი სალექსო ფორმების უცხოური წყაროებს მეტნაკლები სიზუსტით ითვალისწინებდნენ ქართველი მოდერნიზატები. თარგმნილსა თუ ორიგინალურ ლირიკაში ბევრი არაკანონიკური, სახემეცვლილი სონეტი, ტრიოლეტი, რონდო, ოქტავა და ა.შ. გვხვდება.

გალაკტიონის მყარი სალექსო ფორმების შესწავლა გვარწმუნებს, რომ პოეტი ზედმინევენით ღრმად, საფუძვლიანად ეცნობოდა უცხოურ ორიგინალს, ხანგრძლივად ეუფლებოდა და ხვენდა წერის ტექნიკას: თუ 1914 წელს დაწერილი მყარი ფორმები ჯერ კიდევ არაკანონიკურია, 1915-1922 წლებში გალაკტიონმა დაწერა ტენცინებით („აივანზე“), ვილანელი, ტრიოლეტი („ალაზანთან“). სალექსო ტექნიკის საკითხები განიხილა „გალაკტიონ ტაბიძის ჟურნალმა“ (1922). ჩვენ მივაკვლიეთ, აგრეთვე გალაკტიონის ცნობილი ლექსის „ცხოვრება ჩემი უანკარეს ღვინის ფერია“ უცნობ სონეტურ ვარიანტს, რომელიც 1922 წლით თარიღდება („სჯანი“, № 10, 2009, გვ. 93-99).

გალაკტიონის „ერთი ლექსის“ სალამოზე წარმოთქმული სიტყვა“ (1956) ნათლად წარმოგვიდგენს პოეტის განუწყვეტლივ ზრუნვას „პოეზიის ტექნიკის“ დაუფლებისათვის. მათ ეჭვი არ ეპარებოდათ, რომ „მიღწევები დიდი პოეტებისა, გენიალური პოეტების ტექნიკური ოსტატობისა ხანგრძლივი, გულმოდგინე, თავდადებული მუშაობის შედეგია... მაგრამ ისინი შესწავლილნი არ არიან“.

ცნობილია, რომ გ. ტაბიძეს პირველ წიგნში (1914) ორი ევროპული მყარი სალექსო ფორმა შეუტანია: „ლაურა, სონეტი“ და „მე მესიზმრები“ (რონდო). მყარი სალექსო ფორმების ქართველი მკვლევარი როლანდ ბერიძე გ. ტაბიძის რონდოებს: „ჩვენი ჟურნალი“, „სდგას ხეივანი“, „არიან დღენი“ და „ქარი მოგონებათა“ კლასიკურ რონდოებად მიიჩნევს (1922 წ. კრებული). ალბათ, „ჩვენი ჟურნალის რ. ბერიძისეული დათარიღება, 2005 წლის საარქივო გამოცემის მიხედვით, უნდა შეიცვალოს: 1927 წლის ნაცვლად, 1917 წლით თარიღდება იგი. რ. ბერიძემ პირველმა მიაქცია ყურადღება, აგრეთვე, გალაკტიონის ხელნაწერს,

რომელსაც შემოუნახავს პოეტის ე.წ. „რონდო უბოლოო...“ მკვლევარი („დღეთა კარებთან ვდგავარ წუხილით“, „ზღვას ცისფერად ედებოდა შუქი...“) პანტუმებად მიიჩნევს გალაკტიონის ლექსებს („გალაკტიონოლოგია“, V, 2010, გვ. 292-303).

გალაკტიონის პირველი სონეტი „ლაურა“ სამწუხაროდ, ზემოხსენებულ გამოცემაში (თბ., „ლიტერატურის მატრიანე“, 2005, გვ. 259) შეცვლილი სათაურითა („ჟამსა სევდისას“) და გრაფიკით არის დაბეჭდილი (ვარიანტი ა: 28898-50, გვ. 49) და არა პირველი პუბლიკაციის მიხედვით (1914. ლექსები. ტ. I. გვ. 86). ამგვარი დაუდევრობა აძნელებს ჭეშმარიტების დადგენას მყარი სალექსო ფორმების ისტორიისა და თეორიის საკითხების კვლევისას.

გალაკტიონმა, ჩანს, 1914 წელს პირველი სონეტი იტალიური წარმომავლობის მყარ ფორმად გაიაზრა, ამიტომაც უწოდა მას „ლაურა“. ამ სათაურის შეცვლა დაუშვებლად მიგვაჩნია; მით უფრო, რომ ქართულ პოეზიაში სონეტის შემოტანისა და დამკვიდრების პირველი ეტაპიც (XIX ს. 30-იანი წლები) ლაურას სახელს უკავშირდება: ამ დროს გიორგი ერისთავმა თარგმნა პეტრარკას LXI სონეტი „კურთხევა“, აგრეთვე, ადამ მიცკევიჩის „ყირიმული სონეტების ციკლიდან“ – „მოგონება“ (1838), რომელიც ლაურას ეძღვნება.

გალაკტიონმა პირველ კრებულში ორი ევროპული მყარი სალექსო ფორმის ინვარიანტული სახე წარმოგვიდგინა, რომელთა არაკანონიკურობა მოსალოდნელი იყო.

TATIANA BYSTROVA

Russia, Moscow

Moscow City Pedagogical University

The Substance of Pleasure in Gabriele D'Annunzio's Works

Gabriele D'Annunzio is the great figure of the Italian literature modernism, a poet, a writer, a warrior, an aesthete whose life was a novel alike. His famous novel “The Child of Pleasure” is a kind of personification of the author's own life. Aestheticism of D'Annunzio's is a self-contained philosophy, sensual, decadent and controversial; it is a special perception of the world, which affected his life and influenced his creative work greatly. The presentation develops one of the

main subjects of D'Annunzio's life and work – the subject of pleasure – from his early poems and the above novel to later works such as “The Virgin of the Rocks”. The basic pleasure objects of the characters of D'Annunzio's novels and key lexemes of his aesthetic vocabulary are studied.

Т. А. БЫСТРОВА

Россия, Москва

Московский Городской Педагогический Университет

Реализация мотива наслаждения в творчестве Габриэле Д'Аннунцио

Габриэле Д'Аннунцио – величайший представитель итальянского модернизма, поэт, писатель, воин, эстет, чья жизнь складывалась согласно законам литературного произведения. Его знаменитый роман «Наслаждение» – своего рода идеальная модель собственной жизни автора. Эстетизм Д'Аннунцио – это целая философия, чувственная, декадентская и противоречивая, особое мировоззрение, ставшее неотъемлемой частью жизни автора и в тоже время значительно повлиявшее на его произведения. В докладе прослеживается развитие одной из основных тем творчества Д'Аннунцио – темы наслаждения – от ранней поэзии и одноименного романа до более поздних произведений («Девы скал»). Выделяются основные предметы наслаждения героев произведений, ключевые лексемы эстетического словаря Д'Аннунцио.

SHORENA BOLQVADZE

Georgia, Batumi

Batumi Shota Rustaveli State University

Galaktioni's Reportages from the Past

Galaktioni's symbolist period(“Artistic Flowers”) and lyric poetry of the 20s was analyzed to express the desire for a foreign world, which is regarded as the alienation towards the homeland and native people, the background of which was the poet's difficult childhood and adolescence.

From the 20s the interest towards the reality intensifies in Galaktioni's creative work. Appear poems created masterpieces using the dialect, which NodarT-abidzeconsidered as the indication of the poet's turn to a real life.

But" in terms of the transformation of poetic thinking the most important thing was that alongside literary symbolism and associations there appeared images with their diversity and unexpectedness, taken from reality" (Doiashvili, 2004.50)

We will try to follow the study of the motives of the transformation of Galaktioni's poetics and represent other aspects of this event. In particular, we would like to highlight the poems, written in a reportage manner, in the 20s. We will discuss "the report" as a flexible and dynamic method of reflecting the reality, it's using in poetic practices. Reportage, as the method of artistic reflection is explained interestingly by Gabriel Garcia Markess (as he came into literature from journalism.)

The poet, who had an ambition to mention the time, wishes to create aesthetics of contrasting idyllic life, in order to make us feel the contemporary hysterical image ("Omnibus", "This Native Wind"...) National poetic figures, dialectal forms, by Galaktioni's masterful technique, is converted to an idea which ties together and unites the each component or fragment) .

Thus the use of this method by Galaktioni is considered as conceptual meaningful poetic way, which is directed as counteraction against the "proletcultural" pathos, sanctioned and supported by the reflection of reality.

შორენა ბოლქვაძე

საქართველო, ბათუმი

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

გალაკტიონი – რეპორტაჟები წარსულიდან

გალაკტიონის შემოქმედების სიმბოლისტურ პერიოდსა („არტისტული ყვავილები“) და ოცნიანი წლების ლირიკას შორის არაერთმა მკვლევარმა გაავლო წყალგამყოფი და ამასთან საინტერესოდ გაანალიზა პოეტის მიერ სიმბოლისტური ესთეტიკის დაძლევა.

თავისი შემოქმედების სიმბოლისტურ პერიოდში გალაკტიონის მიერ შექმნილი ლირიკული შედეგები უცხო სამყაროსადმი ლტოლვას გამოხატავენ, რაც განიხილება, როგორც სამშობლოსა და მშობელ

ხალხთან გაუცხოება, რის წინაპირობად პოეტის თვითდამკვიდრების პრობლემები, მისი რთული ბავშვობა და ყრმობა მოიაზრება.

ოციანი წლებიდან გალაკტიონის შემოქმედებაში სინამდვილის მიმართ ინტერესი ძლიერდება. ჩნდება ხალხურ კილოზე და მოტივებზე შექმნილი ლექსები. ის უკვე დიალექტის გამოყენებით ქმნის შედეგებს, რაც ნოდარ ტაბიძეს ავტორის რეალური ცხოვრებისკენ მიბრუნების მიმანიშნებლად ჩაუთვლია.

„მაგრამ „პოეტური აზროვნების ტრანსფორმაციის თვალსაზრისით მთავარი მაინც ის იყო, რომ ლიტერატურული სიმბოლიკისა და ასოციაციების პარალელურად გაჩნდა რეალობიდან აღებული სახეები თავისი მრავალფეროვნებითა და მოულოდნელობით“ (დოიაშვილი 2004: 50)

ჩვენ შევეცდებით გავყვეთ გალაკტიონის პოეტიკის ტრანსფორმაციის მოტივების კვლევას და წარმოვაჩინოთ ამ მოვლენის სხვა ასპექტები. კერძოდ, გალაკტიონის ოციანი წლების ლირიკაში გვსურს გამოვკვეთოთ რეპორტაჟული მანერით შექმნილი ლექსები. განვიხილავთ „რეპორტაჟს“, როგორც რეალობის ასახვის მოქნილ და დინამიურ მეთოდს, მის გამოვლინებებს პოეტურ პრაქტიკებში. რეპორტაჟი, როგორც მხატვრული ასახვის ხერხი, საინტერესოდ აქვს განმარტებული გაბრიელ გარსია მარკესსაც (ის ხომ მწერლობაში ყურნალისტიკიდან მოვიდა).

პოეტს, რომელსაც დროის აღნიშვნის ამბიცია გააჩნდა, წარსულის ფრაგმენტების ჩვენებით სურს კონტრასტული, იდილიური ყოფის ესთეტიკა შექმნას, რათა თანამედროვეობის ისტერიული სახე უკეთ შეგვაგრძნობინოს („ომნობუსით“, „ეს მშობლიური ქარია“...). კოლექტიური პრინციპით მონოდებული ეროვნული პოეტური ფიგურები, დიალექტური ფორმები გალაკტიონისეული ვირტუოზული ტექნიკით ლექსში გარდაიქმნება იდეად, რაც კრავს და ამთლიანებს მის თითოეულ კომპონენტს (კადრს, ფრაგმენტს).

ამრიგად, გალაკტიონის მიერ ამ მეთოდის გამოყენებას მივიჩნევთ კონცეპტუალურად გააზრებულ პოეტურ ხერხად, რომელიც მიმართულია, როგორც კონტრაქცია, რეალობის ასახვის სანქცირებული და მხარდაჭერილი – „პროლეტკულტურული“ პათოსის წინააღმდეგ.

LEVAN BREGADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Galaktion Tabidze's Poem „Akaki Tsereteli“ (Poetical observations)

Galaktion Tabidze's (1891-1959) long poem „Akaki Tsereteli“ (1940) is very interesting from the point of view of interrelation between poetical tradition and novation. The poem aims at due assessment of the creative work and public life of Akaki Tsereteli (1840-1915), as a great poet and a leader of the national liberation movement. From the point of view of poetic form, the poem attracts readers' attention, on the one hand, by its basing on (borrowing from, imitating) the forms characteristic for Akaki Tsereteli's poetics (verse structuring rules, rhyming system, vocabulary, word-deriving, syntaxes close to conversation style, etc.), and, on the other hand, by a full (even to the utmost) development of poetic figures existing in Akaki Tsereteli's works in embryonic or less emphasized forms (assonance, dissonance rhyming, enjambment, prosaisms, etc.), which gives an impression of poetic competition with the great predecessor.

ლევან ბრეგაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

გალაკტიონ ტაბიძის პოემა „აკაკი წერეთელი“ (პოეტიკური დაკვირვებანი)

გალაკტიონ ტაბიძის (1891-1959) პოემა „აკაკი წერეთელი“ (1940) მეტად საინტერესოა პოეტური ტრადიციებისა და ნოვაციების ურთიერთმიმართების თვალსაზრისით. პოემა აკაკი წერეთლის (1840-1915), როგორც დიდი პოეტისა და ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ერთ-ერთი ლიდერის, შემოქმედებისა და საზოგადო მოღვაწეობის ღირსეულად შეფასებას ისახავს მიზნად. პოეტური ფორმის თვალსაზრისით იგი იმით იქცევა ყურადღებას, რომ, ერთი მხრივ, ეყრდნობა (ესეხება, იმეორებს) აკაკი წერეთლის პოეტიკისთვის დამახასიათებელ ფორმებს (სტროფის აგების წესი, რითმათა სისტემა, ლექსიკა, სიტყ-

ვითნარმოება, სასაუბრო მეტყველებასთან მიახლოებული სინტაქსი...), ხოლო მეორე მხრივ, სრულად, შეიძლება ითქვას, უკიდურესობამდე ავითარებს აკაკი წერეთლის შემოქმედებაში ჩანასახის ფორმით არსებულ თუ შედარებით ნაკლებ აქცენტირებულ პოეტიკურ ფიგურებს (ასონანსური თუ დისონანსური რითმა, ანჟანბემანი, პროზაიზმები...), რაც დიდ წინაპართან პოეტური გაჯიბრების შთაბეჭდილებას ახდენს.

KONSTANTINE BREGADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

“This Century of the Mephistopheles”: Modernist Sensitivity in Galaktion Tabidze’s “Artistic Flowers”

Modernist Literature in Europe and Georgia immediately react to the triple crisis revealed in the modern era – rational cognition, rational subjectivity and rational language, followed by the criticism of these three givens in the modernist literature, including modernist lyrics as well. In their triple criticism the authors of the literary modernism, heavily relied on the Nietzschean criticism of rationality, scientism, monolithic-rational subjectivity and conventional language.

Modernist lyrics both in practice and theory is trying, first of all, to critically approach language, and by rejecting the traditional conventional language and focusing on the “irrational” somewhat to respond to the global spiritual crisis caused by “the death of God” (Nietzsche) and on the other hand, is trying to overcome this crisis and by setting “irrational”, non-conventional language find ways for poetic expansion as well as existential “salvation”.

Galaktion Tabidze’s (1891-1959) “Artistic Flowers” (1919) fully depict the destruction of the solid theocentric and anthropocentric beliefs in the fragile modern epoch and due to it the deconstruction of subjectivity (Ichdissoziation). The collection does not present a strong lyrical “me” with an exact point of view and deep personal passions and emotions, but on the very contrary gives us a dissimilated, dis-harmonic, de-personated lyrical hero.

Consequently, in the onto-textuality of the collection the world is reflected in the way, like it is in the real essence of the universe, which exists beyond the

conscious willingness of the lyrical “me”, isolated and independently from him (without any fichtean flow): So, here we have a situation where in the conscious and understanding of the lyrical hero, being is being established a priori with its dis-harmony, non-cognition and reasonless, that he can neither change it, nor confront and therefore becomes fully suppressed by dis-harmony and an apocalyptic sense. The lyrical hero of “Artistic Flowers” not only exists in dis-harmony, dis-oriented and dissolved world, but fully merges with it and eventually disappears in the non-existence of the onto-textuality of the text.

კონსტანტინე ბრეზაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„ეს საუკუნე მეფისტოფელი“: მოდერნისტული მგრძობელობა გალაკტიონ ტაბიძის „არტისტულ ყვავილებში“

მოდერნისტული ლიტერატურა ევროპასა და საქართველოში იმ-თავითვე რეაგირებს მოდერნის ეპოქაში გამოვლენილ სამმაგ კრიზის-ზე – რაციონალური შემეცნების, რაციონალური სუბიექტურობისა და რაციონალური ენის, რასაც მოჰყვა ამ სამი მოცემულობის კრიტიკა მოდერნისტულ ლიტერატურაში, მათ შორის მოდერნისტულ ლირიკა-ში. თავის სამმაგ კრიტიკაში ლიტერატურული მოდერნიზმის ავტორე-ბი დაეყრდნენ რაციონალიზმის, სციენტიზმის, მონოლითურ-რაცი-ონალური სუბიექტურობისა და კონვენციონალური ენის ნიცშესეულ კრიტიკას.

მოდერნისტული ლირიკა პრაქტიკასა და თეორიაში ცდილობს, პირველ რიგში, ენისადმი კრიტიცისტული მიდგომით, ანუ ტრადიცი-ული კონვენციონალური ენის უკუგდებითა და „ირაციონალურ“ ენაზე ორიენტირებით ერთგვარად გამოეხმაუროს „ლმერთის სიკვდილით“ (ნიცშე) გამოწვეულ გლობალურ სულიერ კრიზისს, მეორე მხრივ, ცდი-ლობს დაძლიოს ეს კრიზისი და „ირაციონალური“, არაკონვენციონა-ლური ენის საფუძველზე დასახოს ყოფიერების პოეტური განვრცო-ბისა და ეგზისტენციალური „ხსნის“ გზები.

გალაკტიონ ტაბიძის (1891-1959) „არტისტული ყვავილები“ (1919) ზედმიწევნით ასახავს მოდერნის ეპოქაში მიმდინარე მენტალობის

ცვალებადობით განპირობებულ მყარ წარმოდგენათა, ანუ თეოცენტრისტულ და ანთროპოცენტრისტულ წარმოდგენათა რღვევას და შედეგად ამით გამოწვეულ სუბიექტურობის დაშლას (**Ichdissoziation**), სუბიექტის განპიროვნებას. კრებულში წინა პლანზე გამოდის არა მყარი ლირიკული “მე” საკუთარი მყარი მსოფლმხედველობითა და ღრმა და ამაღლებული პიროვნული განცდებითა და ემოციებით, არამედ აქ უკვე მოცემულია დაშლილი, დისჰარმონიული, დეპერსონალიზებული ლირიკული გმირი.

შესაბამისად, კრებულის ონტოტექსტუალობაში სამყარო ასახულია ისე, როგორც ის არის თავის რეალურ არსში, ანუ სამყარო, რომელიც კრებულის ლირიკული “მე”-ს ცნობიერებისეული ნებელობის მიღმა, მისგან მოწყვეტილად და დამოუკიდებლად ეგზისტირებს (ფიზტიანური ნაკადის გაუქმება): ანუ, აქ გვაქვს ვითარება, როდესაც ლირიკული გმირის ცნობიერებასა და განცდაში ყოფიერება ფუძნდება თავისი აპრიორული დისჰარმონიულობით, უსაზრისობითა და მიზანსმოკლებულობით, რასაც იგი იმთავითვე ვერ ცვლის და ვერ უპირისპირდება, არამედ პირიქით, ამ დისჰარმონიულობასა და აპოკალიფსურობას სრულად ექვემდებარება. „არტიტული ყვავილების“ დესუბიექტივირებული, “განპიროვნებული”, ლირიკული გმირიც სწორედ ასეთ დისჰარმონიულ, დისოცირებულ, დაშლილ სამყაროში ეგზისტირებს და სრულად ატომიზდება მასში, საბოლოოდ ინთქმება და ქრება არარაში, კრებულის ონტოტექსტუალობაში.

RŪTA BRŪZGIENĖ

Lithuania, Vilnius

Mylolas Romeris University

Institute of Humanities and Philosophy

Musicality of Lyrics of Lithuanian Neo-romantic Poet Antanas Miļkinis – Principles of Form

The poetics of Lithuanian neo-romantic poet Antanas Miļkinis (1905-1983) was different in the pre-war and post-war periods of creation. His pre-war lyrics combine the experience of modernistic trends (expressionism, futurism) and the poetics of folk songs, which form the distinctive character of the

poem. The form of A. Мільkinis's post-war poems is stricter and more classical (his work "Psalms" is considered as a peak of creativity of neo-romantic poet). Many researchers (R. Tūtlytė, V. Kubilius, J. Girdzijauskas et al.) emphasize the musicality of his work as an intonation of rhythm, pauses and melodic phrase, and analyze the specifics of versification, but the aspect of a musical form in his works is barely explored. In this study the most important principles of form and musicality in A. Мільkinis's pre-war poetry will be discussed. The work is based on comparative methodology of the works of E. Tarasti, W. Wolf, A. Ambrazas, I. Jankauskienė, D. Hočevar, K. Nastopka, R. Tutlytė, V. Kubilius, R. Malickaitės et al.

РУТА БРУЗГЕНЕ

Литва, Вильнюс

Университет им. Миколаса Ромериса

Музыкальность лирики литовского неоромантика Антанаса Мишкиниса: принципы формы

Поэтика литовского поэта-неоромантика Антанаса Мишкиниса (1905-1983) различалась в основном в довоенный и послевоенный периоды творчества. В его довоенной лирике сочетаются опыт модернистских течений (экспрессионизма, футуризма) и поэтика народных песен, которая формирует самобытный характер стихотворения. В послевоенный период для А. Мишкиниса характерна более строгая, классическая стихотворная форма (его «Псалмы» считаются вершиной неоромантического творчества поэта). Многие исследователи (Р. Тутлите, В. Кубилюс, Ю. Гирдзияускас и др.) подчеркивают музыкальность его творчества, проявляющуюся как интонирование ритма, пауз, мелодической фразы, анализируют специфику стихосложения, однако музыкальный аспект формы в его творчестве остается почти не изученным. В сообщении как раз и будут рассмотрены важнейшие принципы формы в довоенной поэзии А. Мишкиниса, их музыкальность. В работе автор опиралась на компаративистскую методологию, исследования Э. Тарасты, В. Вольфа, А. Амбразаса, И. Янкаускаене, Д. Хочевар, К. Настопки, Р. Тутлите, В. Кубилюса, Р. Малицкайте и других.

PAOLA BUONCRISTIANO

Italy, Rome

Sapienza University of Rome

Doll-Rulers in Russian Modernism: Olesha i Tynjanov

In his well-known essay “Men and Dolls in Saltykov’s satire”, literary critic Vasily Gippius highlighted the presence of “doll-rulers” and “doll-subject” in Saltykov’s works.

In Russian Literary Modernism such doll-rulers are more frequent than in other literatures and represent a peculiar metaphor of mechanized power.

In an attempt to analyze the phenomenon in modernist Russian literature the paper will present some examples from works by Yuri Olesha and Yuri Tynjanov.

ПАОЛА БУОНКРИСТИАНО

Италия, Рим

Римский Университет Сапиенца

Куклы-правители в русском модернизме: на примерах Ю. Олеши и Ю. Тынянова

Известный литературовед В. Гиппиус указал, в своем эссе “Люди и куклы в сатире Салтыкова”, на присутствие в прозе русского писателя, образов кукол-правителей и кукол-поданных.

В русской художественной литературе эпохи модернизма образ куклы-правителя встречается чаще, чем в литературах других стран и представляет собой своеобразную метафору механизированной власти.

В докладе речь идет о произведениях таких писателей, как Ю.Олеши и Ю. Тынянов, на примере которых предпринимается попытка проанализировать это явление в русской модернистской литературе.

ANDREI CHICHKINE

Rome, Italy

University of Salerno,

What can unite the Symbolists and “budetliane”?

Among mythopoetic works of the first quarter of the Twentieth century certain texts stand out as being unrelated to any contemporary or self-oriented categories. But unlike nonobjective art, these works, designed by artists of a «medieval» mindset are concerned with the supertemporal significance of their symbols and seek to intuit an archaist and, at the same time, futurist-utopian basis of reality. (Cf. the works of Velimir Khlebnikov intended to be read in such a key). These masters maintained also that future art will be open to all people, a thesis shared, perhaps paradoxically, by such «inaccessible» artists as Viacheslav Ivanov, Khlebnikov and Mikhail Matyushin.

Parallel to this non-time-and space oriented universalist outlook was the idea of achieving a synthesis of the arts: the very possibility of transmitting visual depiction through sound and sound images – by colour. In artistic practice, this challenge was taken up in the end of the first decade of that century by Aleksandr Scriabin and Mikalojus Ciurlionis and in the 1920s by the «organic» art of Mikhail Matiushin and his school. The religio-philosophical context of these ideas was established by Vladimir Soloviov’s philosophy of pancoherence, and his conception of «holistic knowledge.»

Today we see that some of the traditional historical and literary schemes and terms are no longer as useful as they might have been in the past. For example, can we use the term “futurist” in regard to Khlebnikov and his companions? Although they adopted the principle of “*words in freedom*» («*parole in libertà*”) of Italian Futurism, their style and ideology are radically different from the style and ideology of F. Marinetti. It is quite significant that they rejected the term “futurist” in favour of the self-appellation “budetliane.” Perhaps, it is time to value the term “organic culture” introduced in 1906 by V. Ivanov in his essay “The New Organic Era and the Theatre of the Future”. Apart from V. Ivanov and Khlebnikov, the term can be also applicable to Mandelstam, E. Guro, and Prishvin.

A series of exhibitions in the “Museum of Organic Culture” Kolomna (Moscow region) are dedicated to the refraction of these ideas in art and photography.

The presentation will be followed by the screening of the film created by the “Museum of Organic Culture” (14 minutes) “Mandelstam Bronzes by A. Krasulin” (a synthesis of music, poetry, and minimalist imagery)

АНДРЕЙ ШИШКИН

Италия

Университет Салерно,

Что объединяет символистов и бюджетля?

Ряд мифопоэтических произведений начала XX века находится вне современных им категорий, определяющих их принадлежность к тем или иным художественным школам. Их авторы, в той или иной степени ориентируясь на средневековое искусство, стремились создать символы, обращенные к будущему и пытались объединить архаику и футуристическую утопию в единой реальности (ср. в этой связи творения В. Хлебникова). Они также выдвигали идею необходимости создания «всенародного искусства», эта идея разделялась, иногда достаточно парадоксально, такими «малодоступными» персонажами, как поэты Вяч.И.Иванов, Хлебников, О.Мандельштам и художник и композитор Михаил Матюшин.

Параллельно к этому вневременному универсализму выдвигалась идея синтеза искусств, попытка передать визуальное звуком и звук – цветом. В конце первого десятилетия XX в. такого рода попытка была предпринята Александром Скрябиным и Михаилом Чурлёнисом. Религиозно-философский контекст этих идей – «философия всеединства» В.Соловьёва и его концепция «цельного знания».

В настоящее время можно видеть некую исчерпанность наличествующих историко-литературных схем и традиционных терминов. К примеру, приложима ли дефиниция «футуристы» к Хлебникову и его сподвижникам? Принцип «слова на свободе» («parole il libertà») итальянского футуризма был ими принят как конструктивный принцип, однако как их стиль, так и идеология радикально отличаются от стиля и идеологии Маринетти; не случаен их отказ от термина «футуристы» и автоименование «бюджетлянами». Быть может, настала пора осмыслить термин «органическая культура», обоснованный в 1906 г. в эссе Вяч. И. Иванова «Новая органическая эпоха и театр будущего». Кроме Вяч. Иванова и Хлебникова, этот термин может объединять таких персонажей, как Мандельштам, Е. Гуро, М. Пришвин. Преломлению этих идей в живописи и фотографии посвящены ряд выставок в «Музей Органической Культуры» в Коломне (Московская область).

В конце доклада предполагается показ созданного «Музеем Органической культуры» фильма (14 минут) «Бронзы Мандельштама художника Андрея Красулина» (синтез музыки, поэзии и минималистского изображения)

RAMAZ CHILAI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhsishvili Tbilisi State University

Decadence, Modernism, or Avant-garde

The development of literature is inseparable from the development of the society. The literary processes of the end of the X IX th and the beginning of the XXth centuries are tightly connected with the historical course of events. Despite the fact that Georgia of that period, because of the objective circumstances, is kept aloof from European socio-cultural and political space, the certain innovation is still apparent among us. The European-style modernism which is not confined only by the literary sphere gives start to its existence.

The characteristic features of the literature in the first half of the XXth century are as follows: the fundamental change of the principles reflecting literary mode of life; tight interrelation with scientific, socio-political, and all-cultural problems; the appearance of literature of different nations worldwide; the extension of literary relations.

The development in cycles, recurrence is characteristic of culture and art in general. Consequently, we think that art appears to be a self-developed system. At the same time, avant-garde, being a tendency, is not a new phenomenon. It always used to appear on the different stages of cultural development. Avant-garde is an immanent feature of art system and it confirms its self-development.

The modernistic period coincided with several important occurrences. They are: the World War, scientific-technical revolution, the worldwide spread of information and communication.

In the art sphere (we mean literature), there are no rules defining its development. The fact that one style is replaced by the other one, appears to be only a tendency of art development.

Neither the appearance of modernism is the result of the effect of any historical regularity. At the same time, we are able to follow the tendencies in the course of historical development that arouse on the brim of the Middle ages and the New Age. Every single tendency or literary process at a concrete time seeks for some kind of support in the precedent systems, that can be named “traditionality”.

რამაზ ჭილაია

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

დეკადენსი, მოდერნიზმი თუ ავანგარდი

ლიტერატურის განვითარება განუყოფელია საზოგადოებრივი განვითარებისაგან. XIX ს. ბოლოსა და XX ს. დასაწყისის ლიტერატურული პროცესები მჭიდროდ უკავშირდება ისტორიულ ჟამთასვლას. მიუხედავად იმისა, რომ ამ პერიოდის საქართველო, გასაგები მიზეზების გამო, განრიდებულია ევროპულ სოცო-კულტურულ და პოლიტიკურ სივრცეს, ჩვენში მაინც თავს იჩენს ინოვაცია. ფეხს იკიდებს ევროპული ყადის მოდერნიზმი, რომელიც მხოლოდ ლიტერატურული სააზროვნო ველით არ შემოიფარგლება.

XX საუკუნის პირველი ნახევრის ლიტერატურის დამახასიათებელი ნიშან-თვისებებია: ლიტერატურული ყოფის ამსახველი პრინციპების ძირეული ცვლა; მჭიდრო ურთიერთკავშირი სამეცნიერო, საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ და ზოგადკულტურულ პრობლემებთან; სხვადასხვა ეროვნულ ლიტერატურათა მსოფლიო სივრცეში გამოჩენა; ლიტერატურული ურთიერთობების გაფართოება.

კულტურისა და ზოგადად ხელოვნების დამახასიათებელი ნიშანია ციკლურობა, განმეორებითობა, რაც გვაფიქრებინებს, რომ ხელოვნება თვითგანვითარებადი სისტემაა. ასევე, ავანგარდიზმი როგორც მიმართულება, ახალი მოვლენა არ გახლავთ, იგი კულტურის განვითარების სხვადასხვა ეტაპზე იჩენდა თავს. ავანგარდიზმი ხელოვნებისმიერი სისტემის იმანენტური თვისებაა და მის თვითგანვითარებას ადასტურებს.

მოდერნისტული პერიოდი რამდენიმე მნიშვნელოვან მოვლენას დაემთხვა. ესაა: პირველი მსოფლიო ომი, სამეცნიერო-ტექნიკური რევოლუცია, ინფორმაციის და კომუნიკაციის მასობრივი გავრცელება.

ხელოვნებისმიერ სფეროში (იგულისხმება ლიტერატურაც) არ არსებობს მისი განვითარების განმსაზღვრელი კანონები; ის რომ ერთ სტილს მეორე ანაცვლებს, მხოლოდ ხელოვნების განვითარების ტენდენციაა.

არც მოდერნიზმის გაჩენა გახლავთ რაიმე ისტორიული კანონზომიერების მოქმედების შედეგი. ამასთანავე, შესაძლებელია ხელოვნე-

ბის განვითარებაში იმ ტენდენციების თვალის მიდევნება, რომლებიც შუა საუკუნეების და ახალი დროის მიჯნაზე ჩაისახა. ამ ნიშნით, წინამორბედი სტილური მიმდინარეობებიდან პრინციპულად განსხვავებულმა მოდერნიზმმა, მაინც იმემკვიდრა წინარე „გამოცდილება“. ყოველი ლიტერატურული მიმართულება, გარკვეულ დროს, წინამორბედ სისტემებში ეძებს დასაყრდენს, იმას, რასაც „ტრადიციულობა“ შეიძლება ეწოდოს.

EKA CHKHEIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Face Symbol of Mirror in Georgian Modernist Poetry (On the example of the works of Valerian Gafrindashvili)

One of the most essential peculiarities should be considered to be the fact that ordinary things gain mystic content, thus they are manifested differently and attach the deciding significance (to perceive the author's devise). While reading Valerian Gafrindashvili's poetry the readers' attention is usually attracted by the universal poetic face symbol – “mirror”, that is transformed from verse to verse, experiencing various transformation, but the main idea of it never changes.

It is gruesome fear, fear of seeing your own face, because the face appears to be absolutely alienated, unacceptable and annoying by its mystery and transcendentalism. The lyrical hero of the poems is on the edge of madness. But this approach to the edge of madness is caused not by psychosis and neurosis (as it happens in the works of Dostoevsky and Gogol), but by imaginary, conventionally admitted poetic reality, displaying nightmare. Therefore this is the pose from some point of view, this is favorite mask for symbolic poetry, and it is linked to one of the most characteristic topics of the modernist art – meeting with own self. But why the acknowledgement of own self is so painful and appalling? And why is it so dangerous at the same time? Allegedly the duel is arranged with own self.

The most gruesome in Valerian Gafrindashvili works is the reflection of the strange face and not “revealing own self”, this is unacceptable and horrid for lyric hero, but at the same time it is acknowledged that mirror reflects the essence and nature of person.

The phenomenon of the mirror with “tsisperkancelebi” (blue horns), as we have already mentioned, is the manifestation of Plato’s transformed thesis: “our life is an ugly reflection of ideal world, that names Plato our genuine homeland” – wrote Valerian Gafrindashvili. He represents human as tragic creature, “exploring own self till death”, but is afraid of meeting with it, as exploring own self is dangerous – normal psychics could not stand it.

ეკა ჩხეიძე

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

სარკის სახე-სიმბოლო ქართულ მოდერნისტულ პოეზიაში (ვალერიან გაფრინდაშვილის შემოქმედების მაგალითზე)

მოდერნიზმის ერთ-ერთ არსებით თავისებურებად უნდა ჩაითვალოს ის გარემოება, რომ ჩვეულებრივი, ყოფითი ნივთები ხშირად მისტიკურ შინაარსს იძენს, ანუ სრულიად ახალი სახით გვევლინება და ნაწარმოების გასააზრებლად (ავტორის ჩანაფიქრის ამოსაცნობად) გადამწყვეტ მნიშვნელობას იძენს. ვალერიან გაფრინდაშვილის პოეზიის ზერელე გაცნობის დროსაც კი მკითხველის ყურადღებას უთუოდ მიიპყრობს ერთგვარი უნივერსალური პოეტური სახე-სიმბოლო – „სარკე“, რომელიც ლექსიდან ლექსში გადადის, ათასგვარ ვარიებასა და ტრანსფორმაციას განიცდის, მაგრამ მისი ძირითადი არსი არ იცვლება. ეს არის შემზარავი შიში, შიში საკუთარი სახის ხილვის დროს, რადგან ეს სახე აბსოლუტურად გაუცხოებულა, უცნობია, მიუღებელი ან შემაშფოთებელია თავისი უცნაურობითა და ტრანსცენდენტურობით. ამ ლექსების ლირიკული გმირი სიგიჟის ზღვარზე დგას. მაგრამ ეს მიახლება სიგიჟის ზღვართან გამოწვეულია არა რეალურად არსებული ფსიქოზითა თუ ნევროზით (როგორც ეს ხდება, ვთქვათ, გოგოლისა და დოსტოვსკის შემოქმედებაში), არამედ წარმოსახული, პირობითად დაშვებული პოეტური რეალობის, კომპარის წარმოდგენით. მამასადამე, ეს გარკვეული აზრით, პოზაა, სიმბოლისტური პოეზიისათვის ესოდენ საყვარელი ნილაბია, რომელიც მოდერნისტული ხელოვნების ერთ-ერთ ყველაზე დამახასიათებელ თემას უკავშირდება – შეხვედრას საკუთარ თავთან. მაგრამ რატომ არის საკუთარი თავის შეცნობა ესოდენ მტკივნეული და შემადრწუნებელი? და, ამავე

დროს, რატომ არის ასეთი საშიშიც? თითქოს იმართება დუელი საკუთარ ორეულთან.

ვალერიან გაფრინდაშვილის შემოქმედებაში შემზარავი ის არის, რომ სარკის ჯურღმულიდან „საკუთარი ჩვენება“ კი არა, უცხო სახე ამოტივტივდება, რომელიც ლირიკული გმირისათვის შემზარავი და მიუღებელია, მაგრამ ამავედროულად ცნობირდება ისიც, რომ სარკეში ჩანს არა ანარეკლი, არამედ ადამიანის არსი.

სარკის ფენომენი „ცისფერყანწლებთან“, როგორც უკვე აღუნიშნავთ, პლატონის ცნობილი თეზის სახეცვლილი გამოხატულებაა: „ჩვენი ცხოვრება მახინჯი ანარეკლია იდეალური სამყაროსი, რომელსაც პლატონი ჩვენს პირველყოფილ სამშობლოს უწოდებს“, – ნერდა ვალერიან გაფრინდაშვილი. მას ადამიანი წარმოდგენილი ჰყავს, როგორც ტრაგიკული არსება, „რომელიც სიკვდილამდე თავის თავს დაეძებს“, მაგრამ მასთან შეხვედრის ეშინია, რადგან საკუთარი თავის შეცნობა საშიშია – შეიძლება ნორმალურმა ფსიქიკამ მას ვერ გაუძლოს.

TEIMURAZ DOIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

“Interval” as an Aesthetical Concept

In the program poem, “Ephemera” by Galaktion Tabidze’s post-symbolized period (1922) is used non Georgian origin lexeme “interval” and in the text, it refers to the poetry (“at the poem contest – only intervals”).

In the Galaktionological studies the contextual definition of “interval” is not established. Presumably, on the ground of the phonetic similarity it is identified as “integral”, which is also connected to poetry, however, presents completely different concept.

As a result of the study was established that “interval” with Galaktion is aesthetical concept, which origin takes roots from the polemic, literature-theorized tractate, “A Defence of Poetry” written in 1821 by the greatest English romanticist Percy Bysshe Shelley.

The context of the abovementioned tractate helps us to define how Galaktion Tabidze comprehended the main point and specific of the modern poetry, as well as the creative free idea and the exceptional mission of a poet in the new historical situation, in the beginning of 20s.

თეიმურაზ დოიაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„ინტერვალი“, როგორც ესთეტიკური კონცეპტი

გალაკტიონ ტაბიძის პოსტსიმბოლისტური პერიოდის საპროგრამო ლექსში „ეფემერა“ (1922) გამოყენებულია არაქართული წარმომავლობის ლექსემა „ინტერვალი“, რომელიც ტექსტში პოეზიას მიემართება („ლექსთა შეჯიბრებაზე – მხოლოდ ინტერვალები“).

გალაკტიონოლოგიურ კვლევებში „ინტერვალის“ კონტექსტუალური მნიშვნელობა დადგენილი არაა. იგი, – სავარაუდოდ, ფონეტიკური მსგავსების საფუძველზე, – გაიგივებულია „ინტერვალთან“, რომელიც ასევე პოეზიას უკავშირდება, მაგრამ სრულიად განსხვავებული შინაარსის ცნებაა.

კვლევის შედეგად დადგენილ იქნა, რომ გალაკტიონთან „ინტერვალი“ ესთეტიკური კონცეპტია, რომელიც მომდინარეობს დიდი ინგლისელი რომანტიკოსის – პერსი ბიში შელის პოლემიკური ლიტერატურულ-თეორიული ტრაქტატიდან „პოეზიის დასაცავად“ (1821).

დასახელებული ტრაქტატის კონტექსტი გვეხმარება გავარკვიოთ, როგორ ესმოდა გალაკტიონ ტაბიძეს ოციანი წლების დასაწყისში, ახალ ისტორიულ სიტუაციაში თანამედროვე პოეზიის არსი და სპეციფიკა, შემოქმედებითი თავისუფლების იდეა და პოეტის განსაკუთრებული მისია.

TEA DULARIDZE

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Transformation of a Greek Myth in Guram Dochanashvili's *Only One Man*

The myth of Scairon, killed by King Theseus, has been widely employed in literature since antiquity. This article focuses on *Only One Man*, a story by a modern Georgian writer, Guram Dochanashvili and examines Dochanashvili's

motives for revisiting the myth. This question is conceptualized against the modernist literary practice of revising the old in the new light. Both classical and modern versions of the myth are discussed to expose the modernist dimension of Dochanashvili's story.

Sceiron's existential tragedy consists in his inability to love, which repeats in Dostoevsky's famous words: "[Hell is] the suffering of being unable to love". In contrast to this suffering, Dochanashvili invokes the eternity of art and love, as expressed in passages addressed to Anna Magnani.

The story is introduced by an extract from Plutarch that describes Sceiron and cites different versions of the Megarians. Each of the twelve chapters of the story starts with an affectionate monologue to Anna Magnani and proceeds with stories about Scieron. Dochanashvili's modernist interpretation of the myth consists in showing gradual transformation of the evil character and his regrets over the failure to find love. As Sceiron encounters Theseus, his only emotion is sorrow for losing a chance to reach love.

Apart from the traditional epithets of Greek and Roman mythical characters lavishly mentioned in the story, Dochanashvili also uses epithets fossilized in ancient poetic thought, which can be seen as another important novelty proposed by the Georgian writer.

თეა ღულარიძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ანტიკური მითის ტრანსფორმაცია გურამ დოჩანაშვილის მოთხრობაში „მხოლოდ ერთი კაცი“

ძველ ბერძნულ მითოლოგიაში ერთ-ერთი ცნობილი ფიგურა სკირონია, რომელიც ათენის მეფემ, თეზევსმა მოკლა. ჯერ კიდევ ანტიკურობაში ხდებოდა სკირონის მითის გადამუშავება ისეთ ავტორებთან, როგორებიც იყვნენ პლუტარქოსი, პავსანიასი, ფსევდო-აპოლოდოროსი და სხვ. თუმცა ჩვენთვის განსაკუთრებით საინტერესოა, როგორ არის გააზრებული ეს ტრადიციული მითი გურამ დოჩანაშვილის მოთხრობაში და რატომ გამოიყენა ავტორმა ანტიკური ვერსია სკირონის ახალი სახის შექმნისათვის? როგორც ცნობილია, მოდერნიზმისათვის დამახასიათებელია ძველის გააზრება თანამედროვე

კონტექსტში. ამდენად, ნაშრომში ყურადღებას შევაჩერებთ ტექსტის როგორც კლასიკურ, ისე თანამედროვე ვერსიებზე. განსაკუთრებით აღსანიშნავია, რა არის მათ შორის მსგავსება და განსხვავება და რაში მდგომარეობს ამ მოთხრობაში მითის მოდერნულობა?

სკირონის მსოფლმხედველობრივი ტრაგედია არის ის, რომ მას სიყვარულის არსებობის არ სჯერა, რასაც ზუსტად ეხმიანება დოსტოვესკის სიტყვები: „ჯოჯოხეთი არის ტკივილი იმის გამო, რომ აღარ გალგის სიყვარული“. გურამ დოჩანაშვილი ამ ტკივილს უპირისპირებს ხელოვნების მარადიულობასა და სიყვარულს, რომელსაც ანნა მანიანისადმი მიძღვნილ სიტყვებში გამოხატავს.

მოთხრობას „მხოლოდ ერთი კაცი“ წინ უძღვის პლუტარქოსის ის ადგილი, სადაც სკირონია დახასიათებული და მის შესახებ მეგარელი ისტორიკოსების სხვადასხვა ვერსიასა გამოცემული. ნაწარმოების თითოეული თავი ანნა მანიანის მიმართ ძალზე დიდი სიყვარულის მონოლოგით იწყება, რასაც მოსდევს თხრობა სკირონის ამბების შესახებ. ამ მოთხრობის მოდერნულობა სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ ეს ტრადიციულად უარყოფითი ფიგურა – სკირონი, რომელიც გამვლელ-გამომვლელებს ძარცვავდა, ფეხებს აბანინებდა, შეუბრალებლად ხალხს ზღვაში ყრიდა, თანდათან განიცდის ტრანსფორმაციას. იგი ვერ ეგუებოდა, რომ „სიყვარული არ იყო, არა“. თეზესთან შეხვედრის შემდეგ კი მის თვალებში ერთადერთი სინანული ჩანდა, რომ იგი სიყვარულამდე ვერ მიაღწევდა.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ მოთხრობა მდიდარია ძველი ბერძნული და რომაული მითოლოგიური პერსონაჟებით და მათი ტრადიციული ეპითეტებით. თუმცა უხვად გვხვდება აგრეთვე ანტიკურობის პოეტიკაში ჩამჯდარი ეპითეტები, რომლებიც მწერლის კიდევ ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ინოვაციას წარმოადგენს.

KETEVAN ELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Wine as a Destiny

Artistic language of modernism represented “intellectual epatage” – aggravated by the picturesque aspect, and that, from its part, created the feeling of “culturological discussion” and relevantly, completely new space of thinking was liberated – “deriving” the perception from chrestomathic, philosophical and literary “references”. Such range of artistic vision suggested the author free “format” of literature, including the creative depth, of course.

This was the case of Galaktioni as well, who set the uncommon “winespeech” poetics, because wine was the destiny for him and had completely trapped his biography. Perhaps that’s why Galaktioni perceived wine as his vital “principle” and forever dizzy, was waiting for the lustration of his restless soul till the “serenest wine color” and for the creative coziness.

Although wine was some kind of mask for him, his temporary exit from chaos, escaping in the inmost recesses of his soul, not saving it, but anguish (“soul was crying for blue wines”), as in the moment of great grief he was disguising thoroughly by the same wine (“they will blame the wine”).

As we can see Galaktioni himself was showing duality while separating with wine and that brought the puzzle that he was never seen in a role of the traditional toast-master – self-complacent “with sumptuous toasts”. Perhaps that is why we should perceive his inebriation From Mikheil Kveselava’s standpoint: “If Galaktioni was drunk – he was drunk with poetry, singing, music, feelings...” although this does not excludes that “inebriation” was perceived by him as some kind of “completeness” or one of the phenomena of overcoming his existential fear...

And still what was wine for Galaktioni?!

He had not chosen the path of Paul Valéry’s “intellectual inebriation”, nor was he absorbed by the infinity of “wine hour” by Baudelaire’s meditations.

Paradoxically, wine for Galaktioni was the survival instinct of “poetic dignity” – covered by the occultism of destiny.

ქეთევან ელაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ღვინო როგორც ბედისწერა

მოდერნიზმის მხატვრული ენა წარმოადგენდა „ინტელექტუალურ ეპატაჟს“ – გამძაფრებულს სახისმეტყველებითი ასპექტით, რამაც, თავის მხრივ, წარმოშვა „კულტუროლოგიური დისკურსის“ განცდა. და შესაბამისად, გამოიკვეთა სრულიად ახალი სააზროვნო სივრცე – შემეცნების ერთგვარი „გაყვანა“ ქრესტომათიული ფილოსოფიური თუ ლიტერატურული „ბმიდან“. მხატვრული ხედვის ეს დიაპაზონი კი – ავტორს უკვე თავისუფალ ლიტერატურულ „ფორმატს“ სთავაზობდა, ბუნებრივია, შემოქმედებითი სიღრმის გათვალისწინებით.

ასე იყო გალაკტიონის შემთხვევაშიც, რომელმაც დაამკვიდრა ღვინისმეტყველების უჩვეულო პოეტიკა, რადგან მისთვის ღვინო ბედისწერა იყო უმთავრესად და სრულიად ჩიხში აქცევდა პოეტის ბიოგრაფიას. ალბათ, ამიტომაც მიიჩნია გალაკტიონმა ღვინო საკუთარი ცხოვრების „ზნედ“ და მარადშემთვრალი ელოდა „უანკარეს ღვინის ფერამდე“ მბორგავი სულის დაწმენდასა თუ შემოქმედებით სიმყუდროვეს.

არადა, მისთვის ღვინო ერთგვარი ნიღაბიც იყო, დროებით გასვლა ქაოსიდან, „ლექსის სამალავში“ თავის განრიდება, მაგრამ არა სულის ხსნა, არამედ ტანჯვა („სტიროდა სული ცისფერ ღვინოებს“)... გალაკტიონი, გზააბნეული ბავშვივით, დიდი მწუხარების ჟამსაც იმავ ღვინით ინიღბებოდა საგულდაგულოდ („ღვინოს დააბრალებენ“).

როგორც ვნახეთ, თავად გალაკტიონი გარკვეულ ორაზროვნებას იჩენდა ღვინოსთან განაპირების ჟამს და სწორედ ამან წარმოშვა ის თავსატეხიც, რომ გალაკტიონი ტრადიციული თამადის როლში – „კაზმული სადღეგრძელოებით“ თვითმტკობი აროდეს უნახავს არავის. ეგებ იმიტომ, რომ მიხეილ კვესელავას თვალსაწიერიდან უნდა აღვიქვათ მისი მემთვრალეობა: „გალაკტიონი თუ რამით იყო მთვრალი – პოეზიით, სიმღერით, მუსიკით, გრძნობით...“ თუმცა ეს სრულიად არ გამოორიცხავს, რომ „თრობა“ მისთვის „სისავსის“ ერთგვარი განცდაც ყოფილიყო, ანდა „ეგზისტენციალური შიშის“ დაძლევის ერთ-ერთი ფენომენიც...

და მაინც რა იყო ღვინო გალაკტიონისათვის?!

ის ხომ ბოლომდე არც პოლ ვალერისეული „ინტელექტუალური თრობის“ გზას ადგა და არც ბოდლერისეული მედიტაციებით „ღვინის საათის“ უსასრულობაში („რომელი საათია?!)“ იკარგებოდა.

რაც არ უნდა პარადოქსულად ჟღერდეს, ღვინო გალაკტიონისათვის „პოეტური ღირსების“ თვითგადარჩენის ინსტიქტი იყო – ბედისწერის ეზოთერიზმით დაბზურული.

MAKA ELBAKIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Leo Kiacheli's *Escalade* and a Concept of Bakhtin's Carnivalization

The small Swiss town described in Leo Kiacheli's *Escalade* seems as though the outside world reflected in the “symbolist mirror” – a domain of fantastic masks the true essence of which is mirage and emptiness (“Isn't the humankind fighting in vain? Isn't it clinging to some ideal which in the end turns out to be the same nonsense as my mask hanging on the tree and my red and orange mantle!...). This is the carnival reality which is imprinted with several signs characteristic to this culture:

1. According to Bakhtin's theory, a carnivalistic world is dual and “topsy turvy” (upper/ lower space, serious/laughter, daily/festive). All that is colorless and ordinary in everyday life acquires sacral status during the carnival (“each reality is a performance and each performance is a reality”);

2. The carnival world is universal. It has a particular chronotope, but every person gets an opportunity to become a part of this festival quite naturally;

3. The free nature of carnival. The main characteristic of this phenomenon is considered the carnival freedom, disregard for corporative rules and social norms (“There was a festive mirth around me, free, unrestricted and crazy”).

4. Mask as a guarantee of anonymity plays a leading role. It covers not only the true face of a man, but also equips it with other mask (“Everyone was wearing a mask on their face. Fantastically decorated. They shouted, whistled and drank toasts “);

5. Laughter performs a major role in the carnival culture, as a mechanism of revaluation of values; laughter is a universal, public, ambivalent, utopian, a contemplator of the universe;

6. During the carnival there is no distinction between actors and spectators - everybody are involved irrespective of age, gender and social status (“old and young, everybody rejoice this evening, both the street and café were overcrowded”), hence, the carnival is the life itself (“If it is a reality then what would be a performance?”).

It may be said that Leo Kiacheli’s novel expresses the very essence of the theory of carnivalization - the complexity of the principles of man’s inner world outlook and spontaneous-dialectical interpretation of the phenomenon of this world.

მაკა ელვაძიძე

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ლეო ქიაჩელის „ესკალადე“ და ბახტინის კარნავალიზაციის კონცეფცია

ლეო ქიაჩელის ნოველა „ესკალადეში“ აღწერილი შვეიცარიის პატარა ქალაქი თითქოს „სიმბოლისტთა სარკემი“ არეკლილი მიღმა სამყაროა – ფანტასტიკურ ნიღაბთა საუფლო, რომლის ჭეშმარიტი არსიც მირაჟი და სიცარიელეა („განა ასე ტყუილად არ იბრძვის კაცობრიობა? განა ასე თავდავინწყებით არ ეპოტინება რაღაც იდეალს, რომელიც ბოლოს და ბოლოს ისეთივე სისულელეა, როგორც ხეზე ჩამოკიდებული ჩემი ნიღაბი და წითელ-ყვითლიანი მოსასხამი!..). ეს არის კარნავალური რეალობა, რომელიც აღბეჭდილია ამ კულტურისთვის დამახასიათებელი რამდენიმე ნიშნით:

- ბახტინის თეორიის მიხედვით, კარნავალური სამყარო გაორებულია და „ამოყირავებული“ (ზედა/ქვედა სივრცე, სერიოზული/სიცხლის მომგვრელი; ყოველდღიური/საზეიმო). ყოველივე ის, რაც ყოველდღიურ ცხოვრებაში უფერულია და ჩვეულებრივი, კარნავალისას საკრალურ სტატუსს იძენს („ყოველი სინამდვილე წარმოდგენაა და ყოველი წარმოდგენა – სინამდვილე“);

- კარნავალური სამყარო უნივერსალურია. მას სპეციფიკური ქრონოტოპი აქვს, თუმცა ყოველ ადამიანს ეძლევა საშუალება სრულიად ბუნებრივად გახდეს ამ დღესასწაულის ნაწილი;

- კარნავალის ლალი ბუნება. ამ ფენომენის მთავარ მახასიათებლად მიჩნეულია კარნავალური თავისუფლება, კორპორატიულობისა და სოციალური ნორმების უგულებელყოფა („ჩემს გარშემო საზეიმო მხიარულება სუფევდა, თამამი, შეუკავებელი და გიჟური“).

- მთავარ როლს კარნავალისას ასრულებს ნილაბი – ადამიანურ ქმედებათა ანონიმურობის გარანტი. ის არა მარტო ფარავს ადამიანის ჭეშმარიტ სახეს, არამედ სხვა ნილბითაც აღჭურვავს მას („ყველას ნილაბი ჰქონდა სახეზე აკრული. ფანტასტიურად იყვნენ მორთულნი. ყვიროდნენ, სტვენდნენ, სვამდნენ და სადღეგრძელოებს ამბობდნენ“);

- უმთავრეს როლს კარნავალურ კულტურაში ასრულებს სიცილი, როგორც ფასეულობათა გადაფასების მექანიზმი; სიცილი უნივერსალური, საერთო-სახალხო, ამბივალენტური, უტოპიური, სამყაროს განმჭვრეტი;

- კარნავალისას ადამიანები არ იყოფიან მაცურებლებად და მსახიობებად – მასში ჩართულია ყველა – ასაკის, სქესის და საზოგადოებრივი მდგომარეობის განურჩევლად („დიდსა თუ პატარას, ყველას განსაკუთრებულად მოელხინა ამ საღამოს, როგორც ქუჩაში, ისე კაფეში ტევა არ იყო“), შესაბამისად კარნავალი თვით ცხოვრებაა („ეს თუ სინამდვილეა, წარმოდგენა რა უნდა იყოს?“)

- შეიძლება ითქვას, რომ ლეო ქიჩელის ამ ნოველაში გამოხატული ბახტინისეული თეორიის ძირითადი არსი – ადამიანის შინაგანი სამყაროს მსოფლმხედველობრივი საფუძვლების სირთულე და სამყაროს ფენომენის სტიქიურ-დიალექტიკური გაგება.

MARIAM FILINA

Georgia, Tbilisi

I.Javakhishvili State University, Institute of Slavic Science

Translations of Galaktion Tabidze Poetry into Polish language in Polish Modernism Context

The most intense period of Georgian poetry translation into Polish was a period of 1950-1970-ies. The rich tradition of modernism in Polish literature has identified a particular interest in the Georgian poets of the era of the “Silver Age”, in particular, to the creation of Galaktion Tabidze. In 1957, a well-known poet and translator Severni Pollyak has published a book “One hundred and thirty

poets”, which placed two G.Tabidze poems in translation of Wanda Grodzenska, as well as samples of poetry of Titsian Tabidze and Paolo Iashvili.

Poetry of Galaktion Tabidze was included in all three anthologies of Georgian poetry, published in Poland. It is noteworthy that in the anthology “The ancient Georgian poetry” from the the poetry of XX century was only G.Tabidze with a note submitted by the editor, that Tabidze was “the most outstanding poet of the first half of the century.” Many translations in anthologies were made by the best poets and translators in Poland. In the book “One hundred and thirty poets” was put the translation of “Me and Night”, an anthology of 1961 – 9 of poems, in an anthology of 1974 – 16, including “The Moon of Mtatsminda” and “Blue Horses”.

Analysis of “The Moon of Mtatsminda” and “Mary” translation reveals the successful discoveries and the inevitable loss. Impressionist aesthetics of both works is complicated by the translation of immersion in the world of national images. In “Mary” are less concrete realities, in part so the translation was more successful, though the musical structure of the work in the Polish sound could not be referred to the full. The “Moon of Mtatsminda” set of realities known only to the Georgians, and they are transmitted descriptively, which reduces the aesthetic value of translation. Nevertheless G.Tabidze’s poetry is presented in Poland in details.

МАРИЯ ФИЛИНА

Грузия, Тбилиси

Тбилисский государственный университет им. Ив.Джавахишвили

Переводы поэзии Галактиона Табидзе на польский язык в контексте польского модернизма

Самым интенсивным периодом перевода грузинской поэзии на польский стали 1950-1970-е годы. Богатая традиция модернизма польской литературы определила особый интерес к грузинским поэтам эпохи «серебряного века», в частности, к творчеству Галактиона Табидзе. В 1957 году известный поэт и переводчик Северни Поляк издал сборник «Сто тридцать поэтов», в котором поместил два стихотворения Г.Табидзе в переводах Ванды Гродзеньской, а также образцы поэзии Тициана Табидзе и Паоло Яшвили.

Стихи Галактиона Табидзе вошли во все три антологии грузинской поэзии, изданные в Польше. Знаменательно, что в антологию «Древняя

грузинская поэзия» из поэзии XX века представлен лишь Г.Табидзе с примечанием редактора, что это «самый выдающийся поэт первой половины столетия». Многие переводы в антологиях выполнены лучшими поэтами-переводчиками Польши. В сборнике «Сто тридцать поэтов» помещен перевод «Я и ночь», в антологии 1961 года – 9 стихотворений, в антологии 1974 года – 16, в том числе «Луна Мтацминды» и «Синие кони».

Анализ переводов «Луны Мтацминды» и «Мери» (стихотворений, созданных в один год) позволяет выявить удачные находки и неизбежные потери. Импрессионистская эстетика обоих произведений осложняется при переводе погруженностью в мир национальных образов. В «Мери» меньше конкретных реалий, отчасти поэтому перевод оказался более удачным, хотя музыкальный строй произведения в польском звучании не мог быть передан в полной мере. В «Луне Мтацминды» множество реалий, известных только грузинам и они переданы описательно, что снижает эстетическое значение перевода. Тем не менее поэзия Г.Табидзе представлена в Польше достаточно подробно.

MANANA PKHAKADZE

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Modernist Tendencies of Hellenistic Literature

Modernist tendencies are observed in Hellenistic world and accordingly, literature created by Alexander the Great which are different from Hellenic. Many new genres created in the Hellenistic world gave the writers (Callimachus, Theocritus, Menander) a great opportunity to demonstrate their own creative works and originality.

Literature appeared to be available only to a small number of educated readers in the cosmopolitan Hellenistic state which was huge as compared to poleis and the principle of modernism “Literature for Literature” became important.

Modernist tendencies are especially noticeable in the creative works of an outstanding representative of Hellenistic literature, “star of Attic New Comedy” (this name given by philologists of Alexandria suggests an essential difference of this genre) – Menander.

Similar to heroes of modernist literature, characters of Menander act in a hostile to people, violent, “heavy and unbearable”, gloomy, sad, incognizable, sporadic, changeable world full of surprises.

The comedy dramatist of the Attic New Comedy demonstrated particular attention to common people, their weakness and helplessness, mistakes, disappointment and misfortunes, sense of loneliness in the diverse world and difficulty of human relations.

Menander offered the experiment of forms and methods in his comedies. Division of plays into five acts became normative in Menander’s comedies and the line of meeting and action of the protagonist with the personage-schemes in the Attic Old Comedy must have provided the grounds for this. Unlike homogenous scenes of the Greek classic drama, the scenes of Menander’s comedies are non-homogenous by their nature.

მანანა ფსაკაძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ელინისტური ლიტერატურის მოდერნისტული ტენდენციები

ელინურისაგან განსხვავებულ ალექსანდრე დიდის მიერ შექმნილ ახალ ელინისტურ სამყაროში და შესაბამისად ლიტერატურაშიც მოდერნისტული ტენდენციები შეიმჩნევა. ელინისტურ სამყაროში შექმნილმა ბევრი ჟანრის ახალმა სახეობებმა მწერლებს (კალიმაქოსი, თეოკრიტოსი, მენანდროსი) საკუთარი შემოქმედებისა და ორიგინალობის გამოვლენის დიდი შესაძლებლობა მისცა.

პოლისებთან შედარებით უზარმაზარ კოსმოპოლიტურ ელინისტურ სახელმწიფოში ლიტერატურა მხოლოდ მცირერიცხოვანი განათლებული მკითხველისათვის აღმოჩნდა ხელმისაწვდომი და აქტუალური გახდა მოდერნიზმის პრინციპი: “ლიტერატურა ლიტერატურისათვის”.

მოდერნისტული ტენდენციები განსაკუთრებით თვალში საცემია ელინისტური ლიტერატურის გამოჩენილი წარმომადგენლის “ახალი ატიკური კომედიის (ალექსანდრიელი ფილოლოგების შერქმეული ეს სახელი ამ ჟანრის არსებით განსხვავებაზე მიუთითებს) ვარსკვლავის” მენანადროსის შემოქმედებაში.

მენანდროსის პერსონაჟები მოდერნისტული ლიტერატურის გმირების კვალად (ან მსგავსად) ადამიანისადმი მტრულად განწყობილ სასტიკ, “მძიმე და აუტანელ”, პირქუმ, სევდიან, შეუცნობელ („ფარი“, სტრ. 248, ფრ. 424, 464), ბრმა (ფრ. 463), არაკანონზომიერ („დამქირავებული“ 295, ფრ. „კითარზე დამკვრელი“ ფრ. 8), ცვალებად (ფრ. 348, 630), მოულოდნელობებით სავსე („არეფორა ან ფლეიტისტი“, სტრ. 110) სამყაროში მოქმედებენ.

ახალი ატიკური კომედიის კომედიოგრაფოსმა ელინური ლიტერატურის მეფეების, გმირების, ისტორიული პირებისაგან განსხვავებით განსაკუთრებული ყურადღება გამოიჩინა ჩვეულებრივი ადამიანისადმი, მისი სისუსტისა და უსუსურობის (ფრ. 499; 320; 538; 718), შეცდომების (ფრ. 432; 680), იმედის გაცრუებისა და უბედურებების (“სამედიატორო სასამართლო” ფრ. 10), მრავალფეროვან სამყაროში მისი მარტოსულობის განცდისადმი (იხ. მენანდროსის ერთადერთი სრულად შემორჩენილი კომედიის “დისკოლოსი” მთავარი მოქმედი გმირი კნემონი, სტრ 155- 168; 326-340; 735) და ადამიანური ურთიერთობების სიძნელისადმი (“სამოსელი ქალი”).

მენანდროსმა თავის კომედიებში ფორმისა და საშუალებების ექსპერიმენტიც შემოგვთავაზა. მენანდროსის კომედიებში გახდა ნორმატიული პიესების ხუთაქტიანი დაყოფა და ამას, ალბათ, საფუძვლად დაედო ძველ ატიკურ კომედიაში პერსონაჟ-სქემებთან პროტაგონისტის შეხვედრისა და მისი მოქმედების ხაზი. მენანდროსის კომედიების სცენებიც განსხვავებით კლასიკური ბერძნული დრამის ერთგვაროვანი სცენებისგან თავისი ბუნებით არაერთგვაროვანია.

JULIETA GABODZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

“The gold in Ajarian sky-blue” – The Book Poem of Galaktioni

The complete works of Galaktioni poems named ““The gold in Ajarian sky-blue” was published in 1944. Although the writer had got the idea of its publishing earlier with Olia Okujava being in the sea. (1936).

It must be said, that “The gold in Ajarian sky-blue” is a book-poem, which can repeat the structural lying of “Vepkhvistkaosani”. It begins with the prologue,

the hero appears, which has the changed name and the face. (Jincharadze or Otia). He wants to study well, to pour the steel in order to save the Amirani, who is bound to the mountain and at last, the poem-collections is finished with the epilogue.

The whole 75 poem has the types of “Vepkhvistkaosani” as an epigraph and sometimes it has the whole strophe, by which the whole sayings of an author are mentioned. Galaktion has found the poetical method to mask the conjecture poems. Frequently, the epigraph of poems can keep the main idea with its title, may be it can be divulged by the author at the beginning or at the end of the poem, or say nothing, and it will be said in the epigraph, which is the key of the idea simultaneously.

It is significant, that the writer has removed the epigraph of these poems, because if he declared them as the poems of sea cycle in the first case and because of this, he has masked the main idea, that this mode would not be used, whereas the saying was exposed anymore, that’s why he choose to remove the “evidence”.

In conference letters, I tried to clear up what is the dignity of this collection? That Galaktion has created the cycle of poems about the sea and (as he was saying), he could fulfill that emptiness, existed in Georgian poetry after Rustaveli, if he created the book-poem, or the book (Doiashvili), for this they has used the simple –genial method: the poems, written in other times on the one lace-fame (in this case – sea), has adjusted the lines the “Vepkhvistkaosani” and has written the book-poem on the past, present and future of Georgia.

ჯულიეტა ბაბოქი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„ოქრო აჭარის ლაჟვარდში“ – გალაკტიონის ნიგნი-პოემა

გალაკტიონის ლექსების კრებული „ოქრო აჭარის ლაჟვარდში“ 1944 წელს გამოიცა ბათუმში, თუმცა მისი შექმნის იდეა გაცილებით ადრე (1936), ოღია ოკუჯავასთან ერთად ზღვაზე ყოფნის დროს, დაე-ბადა პოეტს.

შეიძლება ითქვას, რომ „ოქრო აჭარის ლაჟვარდში“ არის ნიგნი-პოემა, რომელიც ერთგვარად იმეორებს ვეფხისტყაოსნის” სტრუქ-

ტურულ წყობას. იწყება პროლოგით, გამოჩნდება გმირი, რომელიც შემდეგ სახელ და სახეშეცვლილი (ჯინჭარაძე ანუ ოტია) დიდი მონდომებით ეუფლება ახალ ცოდნას, ფოლადის ჩამოსხმის ტექნიკას, რათა მიჯაჭული ამირანი დაიხსნას, და ბოლოს, კრებული -პოემა სრულდება ეპილოგით.

წიგნის 75-ე ლექსს ეპიგრაფად წამძღვარებული აქვს „ვეფხისტყაოსნი“ ტაეპები და ზოგჯერ მთელი სტროფიც, რომელთა მეშვეობითაც გამოკვეთილია ავტორის მთავარი სათქმელი. გალაკტიონმა კონიუნქტურული ლექსების შესანიღბად მშვენიერ პოეტურ მეთოდს მიაგნო. ხშირ შემთხვევაში სათაურთან ერთად ლექსის ეპიგრაფი ინახავს მთავარ იდეას, რომელიც შესაძლოა, ნაწარმოების სათაურში, შუა ან ბოლო სტროფში გაამჟღავნოს ავტორმა, ან სულაც არ გათქვას და სათქმელი მიანდოს ეპიგრაფს, რომელიც იმავდროულად იდეის გასაღებია. საყურადღებოა, რომ პოეტმა სხვა გამოცემებში ამ ლექსებს ეპიგრაფები მოხსნა. რადგან თუ პირველ შემთხვევაში მან ისინი ზღვის ციკლის ლექსებად გამოაცხადა და ამის წყალობით მთავარი იდეა შენიღბა, შემდეგ მიხვდა, რომ ეს ხერხი აღარ გამოდგებოდა, ვინაიდან სათქმელი აშკარავდებოდა, ამიტომაც „სამხილის“ მოხსნა არჩია.

საკონფერენციო წერილში შევეცდებით გავარკვიოთ, რა არის კრებულის ღირსება? ის, რომ გალაკტიონმა შექმნა ლექსების ციკლი ზღვაზე და ამით (როგორც თვითონ ამბობდა) ამოავსო ის სიცარიელე, რომელიც არსებობდა ქართულ პოეზიაში რუსთაველის შემდეგ, თუ ის, რომ მან შექმნა წიგნი-პოემა, იგივე წიგნი მთლიანობა (დღოიაშვილი), რისთვისაც შესანიშნავად გამოიყენა მარტივი//გენიალური მეთოდი: სხვადასხვა დროს დაწერილი ლექსები ერთ ქარგაზე (ამ შემთხვევაში ზღვის) აასხა, ეპიგრაფად ანუ იდეის გასა//გე//ღებად// „ვეფხისტყაოსნის“ სტრიქონები „მოარგო“ და შექმნა წიგნი-პოემა საქართველოს ანმყოზე, წარსულსა და მომავალზე.

NUGESHA GAGNIDZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

German Postmodernism and *Muzal* by Givi Margvelashvili

Postmodernism occupies its essential position in the German Literature of 80s, XX. It neglects the manner of linear and chronological narrative and introduces disrupted narrative. Major issue of the epoch is the exploration of the nature of identity. Writers search for the answers to the questions: Who am I? What do I do? Where do I come from? Most important are the flashbacks on their own past and the way their ancestors passed through. Most of the German postmodernist novels were created in order to entertain the reader; therefore irony and humor have the primary importance. However, the most important is the game with traditional topics and the use of the familiar motives and historical facts. The author does not ask the reader to identify him and the main character. German postmodernist texts are easy readable. In fact, they are equally attractive for both the reader and the literary critiques.

GiviMargvelashvili (1927) – A Georgian writing in German, takes his particular position by introducing Georgian topics in the German postmodernist literature. His novel *Muzal* (1991) tells in postmodernist manner how goat shepherds occupied Khevsureti. Goats became an issue in Khevsureti where sheep (a symbol of Christianity) used to be very important. Irritated by this terrible fact Muzali, AludaKetelauri and others get together to think of the ways to get rid of this vulnerable issue. The issue and the community are the same for the author.

Fairy mythological and futuristically covered parabolic novel of GiviMargvelashvili presents the author's personal adventure and the history of his country from 1921 when the country lost its independence, until 80s. Parallel spaces of the novel – fictional „book world“and the „real world“ show the fate of a fugitive.

ნუგუშა გაბნიძე

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

გერმანულენოვანი პოსტმოდერნიზმი და გივი მარგველაშვილის მუცალი

გერმანულენოვან ლიტერატურაში პოსტმოდერნიზმი პოპულარული ხდება მე-20 საუკუნის 80-იანი წლებში. იგი უარს ამბობს ლინეარულ და ქრონოლოგიურ თხრობის მანერაზე და ამკვიდრებს თხრობის ფრაგმენტულ ტექნიკას. ეპოქის მთავარი თემაა საკუთარი იდენტობის ძიება. მწერლები პასუხს ეძებენ კითხვებზე: ვინა ვარ? რას ვაკეთებ? საიდან მოვდივარ? განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება მოგონებებს, საკუთარ ინარსულისა და წინაპართა მიერ განვლილი გზის შეფასებას. გერმანულენოვან პოსტმოდერნისტულ ნაწარმოებთა უმეტესობა შექმნილია მკითხველის გასართობად, ამიტომ მათში ირონია და იუმორი დიდ მნიშვნელობას იძენს, თუმცა უმთავრესი მაინც ტრადიციული თემებით თამაში, ცნობილი მოტივებისა და ისტორიული ფაქტების გამოყენებაა. ავტორი არ სთხოვს მკითხველს მოახდინოს მისი და მთავარი მოქმედი პერსონაჟის იდენტიფიკაცია. გერმანული პოსტმოდერნისტული ტექსტები მკითხველისათვის გასაგებ ენაზეა შექმნილი. აქედან გამომდინარე ისინი ერთნაირად ხიბლავს მას და ლიტერატურის კრიტიკოსებსაც.

გერმანულენოვანი ქართველი მწერალი გივი მარგველაშვილი (1927) განსაკუთრებულ ადგილს იჭერს ქართული თემის შეტანით გერმანულენოვან პოსტმოდერნისტულ ლიტერატურაში. მისი რომანი *მუცალი* (1991) პოსტმოდერნისტული მანერით მოგვითხრობს თუ როგორ დაიპყრეს ხევსურეთი თხის მწყემსებმა. ხევსურეთში შემოვიდა თხის თემა, თუმცა აქ ძირითადი თემაა ცხვარი (ქრისტიანობის სიმბოლო). ამ საზარელი ამბის გამო შეკრებილი მუცალი, ალუდა ქეთელაური და სხვები ფიქრობენ როგორ დააღწიონ თავი ამ საშინელ თემას. თემა და თემი გივიმარგველაშვილისათვის ერთი და იგივეა.

გივი მარგველაშვილის ზღაპრულ-მითოლოგიური და ფუტურისტულად შემოსილი პარაბოლური რომანი ერთდროულად წარმოგვიდგენს ავტორის პირად თავგადასავალსა და მისი სამშობლოს ისტო-

რიას 1921 წელს დამოუკიდებლობის დაკარგვიდან 80-იან წლებამდე. ნანარმოების პარალელური სივრცეები – ფიქტიური „ნიგნის სამყარო“ და „რეალური სამყარო“ – გვიჩვენებენ საკუთარი თემიდან გაქცეული გმირის ბედს.

KETTEVAN GARDAFXAZE

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Georgian Symbolists and New Mythology

The school of Symbolism, associated with Plato on the one hand and Arthur Schopenhauer, Friedrich Nietzsche and Richard Wagner on the other hand, saw its central philosophical and aesthetic objective in creating new art, capable of changing the reality. For this purpose, new art was to combine in itself ancient values and Christian culture. Hence, it is not incidental that French symbolists of the earlier period showed particular interest in ancient mythology. The same can be argued about Russian Symbolists.

One of the dominant concepts of the Blue Horns, a group of Georgian Symbolists, was to free literature from classical tradition. Valerian Gaprindashvili authored a treatise “New Mythology”, in which he claims that classical mythology lost connection with modernity. The poet strives to find a new mythological grounding for his literary works. The Blue Horns’ quest for new myths makes them creators of mythology, by which they become attuned to the world school of Symbolism, who equated poetic thought with myth creation. Although Gaprindashvili theoretically refuted the role of traditional symbols in new literature, this could not be completely realized in practice.

The analysis of Blue Horns’ literary works prompts the following conclusions: a) ancient symbolic images appear side by side with the characters of the “New mythology” and “counterbalance”, “neutralize” the former (Ophelia – Nero; Ophelia – Eurydice, etc.). b) The newly emerged pseudo-mythological literature (T.Tabidze, S. Shanshiashvili) is based on episodes from classical Greek myths that deal with historical and mythical events relating to Georgia.

ქეთევან გარდაფსაქი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ქართველი სიმბოლისტები და ახალი მითოლოგია

სიმბოლისტური სკოლა, რომელიც, ერთი მხრივ, პლატონის ფილოსოფიას, ხოლო, მეორე მხრივ, ა. შოპენჰაუერის, ფ. ნიცშეს, რ. ვაგნერის შემოქმედებას უკავშირდება, თავის ფილოსოფიურ-ესთეტიკურ დანიშნულებას ხედავდა იმაში, რომ ახალი ხელოვნებისათვის დაედო სათავე, რომელიც გარდაქმნიდა რეალობას. ამისთვის ახალ ხელოვნებას თავის თავში უნდა გაეერთიანებინა ანტიკური ფასეულობები და ქრისტიანული კულტურა.

შესაბამისად, არ არის გასაკვირი, რომ ინტერესი ანტიკური მითოლოგიის მიმართ ფრანგული სიმბოლისტური სკოლის ადრეულ ავტორებთან განსაკუთრებით მკაფიოდ იკვეთება (ვერლენი აქტიურად იყენებს კლასიკური პერიოდის ავტორების ციტატებს). ა.რემბოს ლირიკული გმირიგონობს ახალი ეპოქის და გლობალური გარდაქმნის მოახლოებას, მაგრამ მაინც ვერ ამბობს უარს იმ სამყაროზე, რომელიც საფუძვლად უდევს ევროპულ ცივილიზაციას. მსგავს სურათს ვაწყდებით რუს სიმბოლისტებთანაც (ვ.ბრიუსოვი, ა.ბელი, ი. ანენსკი და სხვ.). ცისფერყანწლებთან, ერთი მხრივ, ცალკე დგას ლიტრატურა, რომელიც შეგნებულად უარყოფს, ცდილობს თავი დააღწიოს ანტიკურ ტრადიციას მწერლობაში. ვ.გაფრინდაშვილი ქმნის თეორიულ ტრაქტატს „ახალი მითოლოგია“, სადაც ავითარებს იმ მოსაზრებას, რომ ანტიკურმა მითოლოგიამ დაკარგა კავშირი თანამედროვეობასთან და სხვა ობიექტებს ეძებს თავისი შემოქმედებისათვის. ახალი მითის წყურვილმა ცისფერყანწლები მითის მქმნელებად აქცია. ამით ისინი გამოეხმაურნენ მსოფლიო სიმბოლისტურ სკოლას, რომელმაც მხატვრული აზროვნება მითის ქმნადობას გაუთანაბრა. თეორიულ დონეზე მართალია უარყო ვ. გაფრინდაშვილმა ტრადიციული სიმბოლოების როლი მხატვრულ შემოქმედებაში, თუმცა პრაქტიკულად ამის განხორციელება ნაკლებად მოხერხდა.

ამ მიმართულებით ცისფერყანწელთა შემოქმედების ანალიზმა შემდეგი სურათი მოგვცა: ა) ანტიკური სახე-სიმბოლოები ძირითადად „ახალი მითოლოგიის“ პერსონაჟებთან ერთადაა სიმბოლოთა გალე-

რეაში მოცემული, რითიც ხდება ანტიკური ფიგურების ერთგვარი ნე-იტრალიზაცია (ოფელია-ნერონი; ოფელია-ევრიდიკე და სხვ.). ბ) ფსევ-დო-მითოლოგიური ლიტერატურა (ტ.ტაბიძე (ამორძალები; შექმნილი ლეგენდა), ს. შანშიაშვილი (მედია; მედია და მშვენიერი ელენე; იასონ და რენო; მშვენიერი ელენე), რომელსაც საფუძვლად ედება ძველი ბერ-ძნული მითოლოგიიდან ის ეპიზოდები, რომლებიც პირდაპირ თუ ირი-ბად უკავშირდება საქართველოს ისტორიულ-მითოლოგიურ ძირებს.

LEVAN GELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Cinema Narrative in Georgian Futuristic Texts

The research analyzes the points of interaction of futuristic literature and cinema, in the background of literary evolution. Cinema narrative of Georgian futurism in light of cinema theory of the 1920's is analyzed in the research. We have in detail studied futuristic press: *H₂SO₄* and *Literature and Etcetera* and have presented the attempt of introduction of expressive methods of cinema in futuristic literature.

Modernist literature processed the screen genesis and collective perception principles of cinema images in its own way. Literature took the responsibility for the techniques and methods, which were later used by the cinema; when it was born. Futuristic texts clearly show the eclectic usage of those techniques as result of influence from cinema, with the aim of creating textual images.

The interdisciplinary analysis of literary cinema narrative covers the psychological nature of photographic-binocular narration. Interdisciplinary approach towards the problem is necessary – considering the topic, we have based our work on the research apparatus of related disciplines; literature studies, comparative studies, literature history and literature sociology.

ლევან გელაშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

კინონარატივი ქართულ ფუტურისტულ ტექსტებში

ნაშრომში ლიტერატურის ევოლუციის ფონზე გამოკვლეულია ფუტურისტული ლიტერატურის და კინოს ურთიერთგადაკვეთის წერტილები. შესწავლილია ლიტერატურული თხზულების აღქმის თავისებურება – ტექსტი, როგორც გონებაში წარმოსახული კადრების თანმიმდევრული ქმნადობა ფანტაზიისა და კონკრეტიზაციის მონაცვლეობა და მისი რელევანტური მიმართება კინოფირის პროექციასთან. ნაშრომში გაანალიზებულია ლიტერატურის მონტაჟური ბუნება, ქართველი ფუტურისტების შემოქმედების საფუძველზე წარმოჩენილია ლიტერატურული თხრობის ტექნოლოგიები და ექსპერიმენტული გამოცდილება. გაანალიზებულია ფუტურიზმის კინონარატივი ოციანი წლების კინოთეორიების ფონზე. დეტალურად არის შესწავლილი ფუტურისტული პრესა: „H₂SO₄“, და „ლიტერატურა და სხვა“. წარმოჩენილია კინოს გამომსახველობითი მეთოდების ფუტურისტულ ლიტერატურაში დამკვიდრების მცდელობები.

კაცობრიობის ადრეულ ეტაპზე ცეცხლი, როგორც ლიტერატურის კოლექტიურლად შესრულების და სასურათე ცქერის მანძილზე ზეპირსიტყვიერების ჰერმენევტული ფორმა, მეოცე საუკუნეში ახალი ფორმით გამოიკვეთა და ხახლურ მეტყველებასთან მიბრუნების ნოვატორული მეთოდით გამოირჩა, რომელიც ცეცხლს კინოგამოსახულების ახალი ტექნოლოგიებით ცვლიდა. ფუტურიზმის მხატვრული მსოფლგანცდა მყისიერი რეაქცია იყო ახლადგამოჩენილ კინოტექნოლოგიებზე, რომელმაც მთელი ეპოქის სულისკვეთება განსაზღვრა. ქართველი ფუტურისტები კინოს ოციანი წლებისთვის დამახასიათებელი თეორიებით აღიქვავდნენ, როგორც უსიტყვო სახვით ხელოვნებას, რომელიც დინამიზმს და ექსპრესიას ყველა სხვა ხელოვნების დარგზე უკეთ გამოხატავდა. მოდერნისტულმა ლიტერატურამ თავისებურად დაამუშავა კინოს გამოსახულების ეკრანული გენეზისი და კოლექტიური აღქმის პრინციპები. ლიტერატურამ თავისთავზე იტვირთა ის ხერხები და მეთოდები, რაც მოგვიანებით კინომ გამოიყენა,

როდესაც დაიბადა. ფუტურისტულ ტექსტებში კარგად ჩანს ამ ხერხების ეკლექტიკური ბუნება ტექსტუალური გამოსახულების შექმნის მიზნით. ოციან წლებში კინოსა და ლიტერატურის ურთიეთმომართება, ძალიან ცოცხალი და ცნობიერი ურთიერთკავშირი იყო, რომელიც არაერთი მანიფესტით და ხელოვნების ავანგარდული ექსპერიმენტული ბუნებით გამოიხატა.

ლიტერატურული კინონარატივის ინტერდისციპლინარული ანალიზი, მოიცავს ფოტოგრაფიულ-ბინოკულარული თხრობის ფსიქოლოგიურ ბუნებას. მისი ფუნქციური ტიპოლოგიის, ზემოქმედებითი მექანიზმების ტექსტლინგვისტურ ინტერპრეტაციას. პრობლემისადმი აუცილებელია ინტერდისციპლინარული მიდგომა – თემის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ვეყრდნობით მომიჯნავე დისციპლინების კვლევით აპარატს; ლიტერატურათმცოდნეობას, კომპარატივისტიკას, ლიტერატურის ისტორიასა და ლიტერატურის სოციოლოგიას.

MANANA GELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Modernist Chronotope in the Novel *To the Lighthouse* by Virginia Woolf

One of the major innovations of the modernist novel is an innovative modeling of the Time and Space. One of the most interesting novels in this respect is *To the Lighthouse* by Virginia Woolf, the author who with her essays and novels played an important role in the establishment of modernist aesthetics

The article studies some characteristic features of the modernist chronotope as they appear in *To the Lighthouse*. Particular attention is paid to the analysis of how the usage of stream-of-consciousness technique and non-linear narrative lead to a correlation between Time and Space which is different from the traditional novel.

Time in this novel is highly condensed: the objective time, which represents only three days. However, in the subjective time of the characters a moment could stretch and comprise the whole biography of the main characters, which enters in the present by reminiscences and allusions. Such moments of timelessness

give a sense of personal integrity and fulfillment, which is the source of creativity. Woolf called such epiphanies ‘moments of being’, which she thought to be the main object of the novel.

მანანა გელაშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მოდერნისტული ქრონოტოპის გაგებისთვის ვირჯინია ვულფის რომანში „შუქურისკენ“

მოდერნისტული რომანის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს სიახლეს დროისა და სივრცის ნოვატორული მოდელირება წარმოადგენს. ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებით საყურადღოა ვირჯინია ვულფის შემოქმედება, რომელმაც როგორც მხატვრული ნაწარმოებებით, ისე ესეებით დიდი როლი შეასრულა მოდერნიზმის ესთეტიკის დამკვიდრებაში.

სტატიაში გაანალიზებულია მოდერნისტული ქრონოტოპის თავისებურებები, რომელიც თავს იჩენს ვულფის რომანში „შუქურისკენ“. ნაჩვენებია, რომ ცნობიერების მაკადის ტექნიკის გამოყენება და რომანის ნარატივის ლინეარულობის რღვევა დროისა და სივრცის ახალი, რეალისტური რომანისაგან განსხვავებულ კორელაციას წარმოქმნის.

ვულფის ამ რომანში დრო უკიდურესად შეკუმშულია. რომანის ობიექტური დრო გმირების ბიოგრაფიის მხოლოდ სამ დღეს წარმოადგენს, მაგრამ ამასთან ავემოგონებებისა და მინიშნებების საშუალებით მთელ მათ ცხოვრება სმოიცავს, უფრო ფართოდ კი მთელ ეპოქას. გმირების სუბიექტური დროის უმცირესი მონაკვეთი შეიძლება უზომოდ ტევადად იქცეს; ერთმა წამმა შეიძლება ადამიანის მთელი ცხოვრების გააზრება მოიცვას, უფრო ფართოდ კი კაცობრიობის ისტორიის რაღაც ნაწილიც. ამ შემთხვევაში დროის მონაკვეთის დატვირთვა მოგონებებით, ასოციაციებით, ალუზიებით, ადამიანის ცნობიერებაში დროის შეჩერების, უდროობის, ან ყველა დროის თანაარსებობის ილუზიას წარმოქმნის. დროის ამგვარ შეჩერება-შეკუმშვას ვირჯინია ვულფი „ყოფიერების მომენტებს“ უწოდებდა და მიაჩნდა, რომ რომანის დანიშნულება სწორედ მათი გამოხატვაა.

TAMAR GELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State Univeristy

Allusions to T.S. Eliot in James Joyce's *Finnegans Wake*

James Joyce's last and most enigmatic book *Finnegans Wake* is full of literary, biblical, mythological and other kinds of allusions, making the book multi-layered, as well as suggestive and open to interpretation.

One of the most intriguing and interesting things is that though Joyce (unlike T.S. Eliot, Virginia Woolf, and others) wrote no formal essays dealing with his contemporaries, but he alluded to them in *Finnegans Wake*. Samuel Beckett, W.B. Yeats, T.S. Eliot are among those, which Joyce extensively uses in *Finnegans Wake* in order to write as he said "the history of mankind".

The present article deals with T.S. Eliot and his works, which Joyce regarded as another source of parody; moreover, Joyce several times even mentions the embarrassing parcel of old shoes which Ezra Pound sent to him through T.S. Eliot.

It could be argued that despite irony and parody, Joyce definitely realized the importance of *The Wasteland*; otherwise he would not have bothered about alluding to it to such extent. *Finnegans Wake* and *the Wasteland* can be perceived as siblings as each deals with rootless people in large cities, which are itself a symbol for a world that is sterile and waiting for renewal.

თამარ გელაშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აღუზიები ტ.ს. ელიოტზე ჯეიმზ ჯოისის რომანში „ლამისთევა ფინეგანისათვის“

ჯეიმზ ჯოისი ბოლო და ყველა ამოუცნობი რომანი „ლამისთევა ფინეგანისათვის“ გაჯერებულია ლიტერატურული, ბიბლიური, და მითოლოგიური აღუზიებით, რომელიც მას მრავალშრიანსა და ამას გარდა საინტერესო მსჯელობისა და კვლევის საგანს ხდის.

ჯოისი ტ.ს. ელიოტის, ვირჯინია ვულფისა და სხვა მოდერნისტებისაგან განსხვავებით ესეებს არ წერდა, თუმცა აღუზიებს მათი

ნაწარმოებების შესახებ საკამოდ დიდი ადგილი უჭირავს მის რომანში. სემუელ ბეკეტი, უ.ბ. იეიტსი, ტ.ს. ელიოტი – იმ მოდერნისტთა არასრული ჩამონათვალია, რომელთაც ჯოისი ხშირად იყენებს იმისათვის, რომ შექმნას თავისი ნაწარმოები, რომელსაც იგი „კაცობრიობის ისტორიას“ უწოდებდა.

წინამდებარე სტატია იკვლევს ჯოისის რომანში არსებულ ალუზიებს ტ.ს. ელიოტსა და მის ნაწარმოებებზე. ელიოტის შემოქმედება ჯოისისათვის ერთი მხრივ პაროდირების ელემენტს შეიცავს, თუმცა პაროდირებისა და ირონიის მიღმა, აშკარად შეიმჩნევა, რომ ჯოისი ხედავდა *უნაყოფო მიწის* მნიშვნელობას მოდერნიზმის ესთეტიკის დამკვიდრებაში. ამგვარი პარალელები მით უფრო საინტერესოა, რადგან ორივე ნაწარმოები *უნაყოფო მიწაც* და *ღამის თევა ფინეგანისათვის* ერთი და იგივე პრობლემას გამოხატავს: დაკარგულ ადამიანებს უზარმაზარ ქალაქში, რომელიც თავის მხრივ არიან უნაყოფო და სტერილური სამყაროს სიმბოლო, რომელიც აღდგომის მოლოდინშია.

GIULIA GIGANTE

Belgium, Brussels

Université Libre de Bruxelles (ULB)

Alexander Chayanov, an Original Representative of Russian Modernism

The works of Alexander Chayanov, the refined author of the *Fantastic stories* and of the utopian novel *My brother Alexei's journey into the land of peasant utopia*, as well as prominent economist, plays a *sui generis* role in the broad spectrum of themes and motives which are typical of the culture of Russian Modernism.

The connecting link between the different spheres in which the multifaceted nature of the writer finds expression is his utopian novel. This work represents on the one hand an attempt at tackling, from a literary point of view, issues of an economic nature, to which the author devoted several studies and, on the other, is linked to his search of “Beauty” in all its forms and to his personal treatment of motives and atmospheres from the Romantic period. The interest for ancient culture and the art of Russian Romanticism, which characterises his *Fantastic*

stories, is here associated with an innovative outlook which leads Chayanov to imagine an ideal society whose core is constituted by garden cities which seem to anticipate the urban utopias of several great architects of our time.

The extraordinary richness of themes and atmospheres which is a distinctive feature of his short stories, the self-assurance with which the author moves across cabalistic and occult elements, esotericism and Hoffmannian tradition, his precious and sophisticated style and the precise knowledge of Moscow's topography make his work a unique contribution to the culture of Russian Modernism.

ДЖУЛИЯ ДЖИГАНТЕ

Бельгия, Брюссель

Брюссельский свободный университет

Творчество Александра Чаянова - уникальное явление русского модернизма

Творчество Александра Васильевича Чаянова, выдающегося экономиста-агрария и утонченно-изысканного автора рафинированных *Фантастических повестей* и утопического романа *Путешествие моего брата Алексея в страну крестьянской утопии*, занимает уникальное место в том широком спектре тем и мотивов, которые характеризуют культуру русского Модернизма.

Связующим звеном между разными сферами литературной деятельности этого многогранного писателя является его незаконченный роман-утопия, представляющий попытку обратиться в жанре художественной прозы к экономическим и социальным проблемам, решению которых ученый посвятил свои научные труды. Но одновременно, это и попытка совместить эти тематики с поиском «прекрасного», во всех его формах и проявлениях, в частности, с помощью реконструкции и переосмысления мотивов и атмосферы романтической эпохи. Обращение к культуре русского Романтизма в его *Фантастических повестях* сопровождается присутствием в них своеобразного духа новаторства, что приводит писателя к идее идеального общества будущего, сутью которого будет город-сад. И в этом идеи писателя предвещают утопические урбанистические проекты известных современных архитекторов.

Необычайное богатство тем в его новеллах, свобода, с которой писатель использует нарративные элементы «гофманиады», его знакомство с

тайнами оккультного знания, эзотеризмом, его прекрасное знание московской исторической топографии, делают «Фантастические повести» неповторимым вкладом в культуру русского Модернизма.

OLGA I. GLAZUNOVA

Russia, St. Petersburg

St. Petersburg State University

**The Artist and the State: on syntagmatic and paradigmatic relations of art images in the novel of M. Bulgakov
“Master and Margarita”**

The plot of the Bulgakov’s novel is determined by the conflict between the artist and the State. The theme is reinforced by the parallel coexistence of several variants of development of the same theme dominants: through the relationships between Ieshua Ga-Notsri and Pontius Pilate, on the one hand; and between Master and MASSOLIT’s members, on the other hand.

Each of the main characters has its own environment, which is built on the basis of common interests. They form a horizontal system of images according to the degree of manifestation of their shared qualities: Woland has his retinue; Ieshua has Levi-Matthew and partly Pontius Pilate; Master has Margarita and Ivan Bezdomny; the high priest Kaifa has Judas; the State has the MASSOLIT’s members and the residents of Moscow, which were affected by the “apartment shortage”.

The author also shows us the vertical hierarchy of the characters. In the novel we see the representatives of the heavenly forces (Woland and Ieshua after his resurrection) and earthly forces (Kaifa and members of MASSOLIT). The wandering philosopher Ieshua Ga-Notsri and the main character of the novel – Master are placed between them. The intermediate position, which they have in the hierarchy, is very symbolic: creative people are intermediaries between the heavenly and earthly spheres; they live on earth, while their work relates to the spiritual realm.

Bulgakov’s novel is built on the dynamic deployment of mediators: Margarita mediates between Woland and Master, Pontius Pilate – between Ieshua and the Roman Empire; by the request of Ieshua Levi-Matthew comes to Woland to

ask for Master; Ivan Bezdomny protects Master from MASSOLIT's members. The novel's characters greatly expand the possibilities of art space, in which all components are moving sequentially – from one dominant theme to another, or in parallel order – if the conflict between themes presents implicitly on the conceptual level.

О.И.ГЛАЗУНОВА

Россия, Санкт-Петербург

Санкт-Петербургский государственный университет

Художник и власть: о синтагматике и парадигматике художественных образов в романе М.Булгакова «Мастер и Маргарита»

В основе сюжета романа Булгакова «Мастер и Маргарита» лежит конфликт между художником и властью. Данная тема усиливается за счет параллельного сосуществования нескольких вариантов ее развития: через взаимоотношения Иешуа Га-Ноцри и Понтия Пилата, с одной стороны, и мастера с членами МАССОЛИТа – с другой.

Каждый из главных действующих лиц в романе имеет своё окружение, которое выстраивается на основе общности интересов, образуя горизонтальные системы образов в соответствии со степенью проявления объединяющих их качеств: у Воланда – это его свита, у Иешуа – Левий Матвей и отчасти Понтий Пилат, у мастера – Маргарита и Иван Бездомный, у первосвященника Каифы – Иуда, у государства – члены МАССОЛИТа и жители Москвы, которых испортил «квартирный вопрос».

Кроме того, развитие сюжета происходит на основе вертикальных иерархий действующих лиц: в романе действуют представители небесных сил (Воланд и Иешуа после воскресения) и земных сил (Каифа, члены МАССОЛИТа). Между ними находятся бродячий философ Иешуа Га-Ноцри и главный герой романа – мастер. Промежуточное положение, которое мастер и бродячий философ занимают в этой иерархии, весьма символично: творческие люди являются посредниками между небесными и земными сферами, они живут на земле, в то время как их творчество относится к сфере духовного.

Роман Булгакова строится на развернутой системе посредников: Маргарита выступает посредником между Воландом и мастером, Понтий

Пилат – между Иешуа и Римской Империей, Левий Матвей приходит к Воланду просить за мастера по просьбе Иешуа, Иван Бездомный защищает мастера перед членами МАССОЛИТа. И это существенно расширяет возможности художественного пространства, в котором все составляющие двигаются последовательно – от одной тематической доминанты к другой, или параллельно – если конфликт между темами имплицитно присутствует на понятийном уровне.

NINO GOGIASHVILI

Georgia, Telavi

Jacob Gogibashvili Telavi State University

The Drama of *Polikarpe Kakabadze* “Three daughters”, as the Transition from Modernism to Postmodernism

“Three daughters” is symbolic-mystical lyric drama in which the tragic existence of three beautiful daughters is described. However, in this modernist narrative, we can distinguish between postmodernist passages based on the theory that postmodernism is an incomplete modernism and its sequel. The action takes place in the depth of the deserted mountains. The scene lacks authenticity and somehow it is a simulacrum of the existing reality. The three daughters serve the owner of the house Dodo, who is an indicator of a system, structure. The formless, subdued quasi-existence of the daughters is infringed by the knocking at the door that causes the breaking of “Dodo’s rules”. All three of them have different expectations. One of them thinks that the guest at the door is her sweetheart, who came to make her happy. The second one believes that it is her favourite brother, who was lost in the war and the third one considers that it is Christ – The Savior and Comforter. Meta-narratives of love, brother-sister relationship, and religion appear in the drama, and their diffusion is also highlighted. The sweetheart of the third daughter dies. Based on the internal inertia of the drama, the idols of the second and the third daughters are dead, too, as they are not visible.

A parallel with the Nietzsche’s story “God is dead” creates the basis for the reassessment of the future life in the godless, unsupported world that a person can withstand without questions and internal changes. The first daughter, knowing the death of the savior, becomes fearless. Her fearlessness determines her

future steps. From that moment, she creates her own world and doesn't not obey Dodo as she returns to reality. There are no boundaries between reality and imagination, the existence and non-existence, which makes the scene unclear. Warped feminist discourse stands out in a drama--Dodo allows only women and children to enter the house. But, according to the fantasies of the daughters, only men can save them from the bonds of the system. "I have the claws of an eagle"--at the end, the voice of the first daughter, bent over the corpse, is heard and there arises the precedent of the chaos existing in reality .

ნინო გობიაშვილი

საქართველო, თელავი

იაკობ გოგებაშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

პოლიკარპე კაკაბაძის ლირიკული დრამა „სამი ასული“, როგორც გადასვლა მოდერნიზმიდან პოსტმოდერნიზმზე

პოლიკარპე კაკაბაძის „სამი ასული“ სიმბოლისტურ-მისტიკურ ლირიკული დრამაა, სადაც ორიგინალური ექსპრესიულობთაა გამოცემული სამი ულამაზესი ასულის ტრაგიკული ყოფა. თუმცა, ამ მოდერნისტულ ნარატივში ჩვენ შეგვიძლია გამოვყოთ პოსტმოდერნისტული პასაჟები, იმ თეორიის საფუძველზე, რომ პოსტმოდერნიზმი დაუსრულებელი მოდერნიზმი და მისი გაგრძელებაა. „უდაბურ მთების (და შეიძლება საუკუნოების) სიღრმეშია ეს მოქმედება“, – დრამის ამგვარი დასაწყისი უკვე ცხადყოფს ტექსტში დროისა და სივრცის განუსაზღვრელობას. სცენა მოკლებულია ავთენტურობას და, თითქოს, არარსებული ყოფიერების სიმულაკრს წარმოადგენს. სამი ასული ემსახურება სახლის მეპატრონე დოდოს, რომელიც სისტემის, სტრუქტურის აღმნიშვნელია. ასულთა უსაგნო, დამორჩილებულ კვაზი-არსებობას არღვევს კარზე კაკუნი, რომელიც „დოდოს წესრიგის“ დესტრუქციას განაპირობებს. სამივე მათგანს სათავისო მოლოდინი უჩნდება; ერთს, სტუმარი სატრფო ჰგონია, მის გასაბედნიერებლად მოსული, მეორეს – ომში დაკარგული საყვარელი ძმა, მესამეს კი – ქრისტე, მხსნელი და მანუგეშებელი. დრამაში შემოდის სიყვარულის, და-ძმობისა და რელიგიის მეტა-ნარატივები და აქვე ხდება მათი დიფუზურობის ხაზგასმა. პირველი ასულის მიჯნური კვდება. ნაწარმოების შიდა ინერციიდან გამომდინარე, მეორე და მესამე ასულების იდოლე-

ბიც მკვდრები არიან, რადგან არ ჩანან. პარალელი – ნიცშეს „ღმერთი მოკვდა“-სთან საფუძველს ქმნის უღმერთო, უსაყრდენო სამყაროში სამომავლო ცხოვრების გააზრებისკენ, რასაც პიროვნება შეგუებულია კითხვებისა და შინაგანი ძვრების გარეშე. პირველი ასული, მას შემდეგ, რაც გააცოხიერებს მხსნელის გარდაცვალებას, უშიშარი ხდება. უშიშარობა განსაზღვრავს მისი შემდგომი ქმედითობის აუცილებლობას. ამიერიდან ის შექმნის თავის სამყაროს და აღარ დაემორჩილება დოდოს, რადგან გამოდის წარმოსახვების ტყვეობიდან. დრამაში გადრბნილია ყოველგვარი ზღვარი რეალობასა და წარმოსახვითს, ყოფნასა და არყოფნას შორის, რაც ბუნდოვანებას სძენს სცენას. დრამაში იკვეთება დამახინჯებული ფემინისტური დისკურსი – დოდო მხოლოდ ქალებს და ბავშვებს უშვებს სახლში; ასულთა წარმოსახვებით კი მხოლოდ მამაკაცებს შეუძლიათ მათი ხსნა სისტემის მარწუხებიდან. “მე არწივის ფრჩხილები მაქვს”, – დასასრულისას ისმის მიცვალებულზე გადამხობილი პირველი ასულის ძლიერი ხმა და ჩნდება რეალობაში არსებული ქაოსის პრეცედენტი.

NANA GONJILASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

For Study of Paradigm of „The Knight in Panther’s Skin“ and Image-Symbol of Panther

For study of paradigm of „The Knight in Panther’s Skin“ and image-symbol of panther, traditional reading, consideration and exposure of their images in literary works of further epochs is urgent. Works of Galaktion Tabidze is interesting, since deep thoughts of the poet, is distinguished by innovative approaches, interpretation of old and strife to establish new..

In poetry of Galaktion, such efforts are evident while considering Rustaveli’s works. Uniqueness of Rustaveli and his „The Knight in Panther’s Skin“. as something giving feeling with love, wisdom and heroism is characteristic for lyrics of Galaktion. Rustaveli – „meskhi“, singer tiger, poem of tiger, in Galaktion’s poetry refers to new images. He says „Panther’s poem – a real academy“. It doesn’t deal with „The Knight in Panther’s Skin“ only, but is expressed in other

thematic verses. In his poetry a tiger/panther is an image of Georgians, and is associated with Georgia's might and beauty. For Galaktion „being in panther's skin means eternity of love. Real poet is a tiger wounded with love, enchained Amiran looking through the eyes of a tiger; bravery of people impregnated with „strife of ideas“ facing future faith. „When you are a tiger and believe in future, you are not afraid“. Rustaveli's word is fused with Galaktion's voice, Sphere of his apparitions, polygonality of his sight, growth of scale of images-symbols and images-ideas, potency of their apparitions is impregnated with signs of modernism, which becomes source of new prospects in Georgian literature.

ნანა გონჯილაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„ვეფხისტყაოსნისა“ და ვეფხის სახე-სიმბოლოს პარადიგმულობის შესწავლისათვის

„ვეფხისტყაოსნისა“ და ვეფხის სახე-სიმბოლოს პარადიგმულობის შესწავლისათვის მეტად მნიშვნელოვანია შემდგომ ეპოქათა მწერლობაში მათი ტრადიციული ნაკითხვის გადაზრების და განსახოვნების თავისებურებათა გამოვლენა. ამ მიმართებით საყურადღებოა გალაკტიონ ტაბიძის შემოქმედება, რამეთუ პოეტის მხატვრული ნააზრევი ინოვაციური წიაღსვლებით, ძველის ინერეპეტაციითა და ახლის დამკვიდრებისაკენ სწრაფვით გამოირჩევა.

გალაკტიონის პოეზიაში ამგვარი ცდანი წარმოჩინდება რუსთაველის შემოქმედების გააზრებისას, რასაც აღნიშნული თემატიკისადმი მიძღვნილი მისი არაერთი ლექსი ცხადყოფს. რუსთაველის სწორუპოვრობის და მისი „ვეფხისტყაოსნის“, ვითარცა „გრძნობის მზიურის“, სიყვარულის, სიბრძნისა და გმირობის სადიდებლის სისხლხორცეული განცდა, მათი შთაგონებით ახალ პოეტურ ხილვა-ზმანებათა ამეტყველება გალაკტიონის ლირიკის მახასიათებელია. შოთა რუსთაველი – „მესხი“, „მომღერალი ვეფხის“, „ვეფხისტყაოსანი“ – „ვეფხის პოემა“, გალაკტიონის პოეტურ სიტყვაში ახალ სახექმნადობათა წარმომარჩენელია. გალაკტიონის თქმით, „ვეფხის პოემა – აი, მართლა აკადემია“, ერთგვარი შთამაგონებელია მის ლირიკაში ვეფხის სახეების გამოვლენისა, ეს ეხება არა მხოლოდ „ვეფხისტყაოსანთან“ დაკავ-

შირებულ სიტყვაქმნადობებს, არამედ სხვა თემატიკის ლექსებსაც. მის პოეზიაში ვეფხვი ქართველთა სახე-ხასიათის მაჩვენებელია, ქვეყნის „ვეფხვობა“ კი საქართველოს სიძლიერესთან ერთად მშვენიერების განცდას ითავსებს. გალაკტიონისთვის „ვეფხვისტყაოსნობა“ რუსთველური სიყვარულის მარადიულობის მაჩვენებელია, ჭეშმარიტი პოეტი კი სიყვარულით „დაჭრილი ვეფხვია“. მიჯაჭვული ამირანის „ვეფხვის თვალით“ გამოხედვა, „იდეების ჟინით“ გაჯერებული მომავლის რწმენასთან პირისპირ მდგომი ადამიანი-ვეფხვის გულუშიშრობა – „როს ვეფხვი ხარ და მომავლის, გჯერა, არ გეშინია“, გმირული შემართების წარმომაჩენელი „ფხიანი ვეფხვის ნახტომი“ და მრავალი სხვა სტრიქონი მითოსურ სახეებთან ერთად „ვეფხვისტყაოსნის“ სიმბოლიკითაა ნასაზრდოები და, ამავდროულად, ახალი სახექმნადობების დასაბამი. აღსანიშნავია, რომ ზოგიერთ მათგანში ლირიკული სუბიექტის ჩანაცვლება ხდება და რუსთაველის სიტყვას გალაკტიონის ხმა ერწყმის, რაც, თავისთავად, პოეტის შეხედულებებს, წარმოდგენებს და, ზოგადად, მის შინაგან სამყაროს ითავსებს. წარმოსახვა- ზმანებათა სფერო, ხედვის მრავალნაგნაგოვნება, სახე-სიმბოლოთა და სახე-იდეათა სფეროს მასშტაბურობის ზრდა, მათი სახისმეტყველებითი პოტენციის გაშლა-გარდასახვა მოდერნიზმის ნიშნითაა აღბეჭდილი, რაც, თავის მხრივ, ქართულ მწერლობაში ახალი პერსპექტივების დასაბამი ხდება.

ANDREW GOODSPEED

Macedonia, Tetovo

South East European University

Wyndham Lewis and America

Of the indisputably major figures of Transatlantic Modernism, Wyndham Lewis is the least studied. Whilst Joyce, Eliot, and Pound have all generated scholarly industries, their collaborator—in Pound’s case, since the early 1910s—has been comparatively neglected. It is for this reason that his own writings about America form the substance of this paper.

Lewis was the premiere Modernist (both as author and visual artist) to emerge from England, and he was the only significant English voice to attempt to present the Modernist sensibility to the United States. (In most other instances,

the influence – be it Pound and Eliot as artists, or Beach and Quinn as publishers and investors – was for Americans to present European Modernism to fellow Americans). Yet Lewis directly approached the United States in a trilogy of uncommon works, *Anglosaxony: A League that Works*, *America I Presume*, and *America and Cosmic Man*.

This paper seeks modestly to examine Lewis' approach to the United States, how he conceives of it and addresses it, as keys not only to his own work and artistry, but also as being indicative of the European Modernist examination of the major Anglophone country of his lifetime.

NATO GULUA

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

The Reception of Fiction System of Expressionism in Konstantine Gamsakhurdia's Short Story "Taboo"

Konstantine Gamsakhurdia's artistic thinking is characterized with synthesis of National and European Awareness. Given traditional ideas and characters create complex mixture of multidimensional intellectual system, that was less acceptable for the beginning of twentieth century Modern Georgian Prose. Novelistic form, that was used by Konstantine Gamsakhurdia in the beginning of his literary work and which gave freedom to the writer in self-expressing, was based on aesthetic system of modernism and was assumed by the writer while living in Europe.

The article deals with the expressionistic techniques of short story "Taboo" in artistic system. Modern acquisitive theories of text analysis give the chance of defining artistic skills on the borders of Georgian and European artistic vision in the beginning of twentieth century.

Subjective origin, characterized for expressionism, is revealed through building and understanding the story, as well as in special emotional-expressionist impact on the reader. Although Konstantine Gamsakhurdia's Prose later undergone some changes, features characterised for expressionism were always vivid, .Such as, multidimensional and multi layered imaging of colour that is not properly viewed by literary comparatism. European wing of expressionism and Georgian emotional archetypal awareness formed the organic mixture which distinguishes Konstantine Gamsakhurdia's Artistic System

ნატო გულუა

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ექსპრესიონიზმის მხატვრული სისტემის რეცეფცია კონსტანტინე გამსახურდიას ნოველაში „ტაბუ“

კონსტანტინე გამსახურდიას მხატვრული აზროვნება ხასიათდება ეროვნულ და ევროპული ცნობიერებათა სინთეზით; მასში ტრადიციული იდეები და სახეები ქმნის მრავალგანზომილებიანი აზრობრივი სისტემის რთულ შენადნობს, რაც ნაკლებად მისაღები იყო მწერლის თანამედროვე მე-20 საუკუნის დასაწყისის ქართული პროზისათვის. ნოველისტური ფორმა, რომელსაც იყენებდა კ. გამსახურდია თავისი შემოქმედების პირველ ეტაპზე, რაც მწერალს თვითგამოხატვის დიდ თავისუფლებას აძლევდა, დამყარებული იყო მოდერნიზმის ესთეტიკურ სისტემაზე, რომელიც შემოქმედმა ევროპაში ცხოვრების დროს შეითვისა. სტატიამში განვიხილავთ ნოველის „ტაბუ“ მხატვრულ სისტემაში გამოყენებულ ექსპრესიონისტულ ხერხებს. ტექსტის ანალიზის თანამედროვე რეცეფციული თეორიები კ. გამსახურდიას ნოველისტიკის რეტროსპექტიულ ანალიზის საშუალებას იძლევა, განსაზღვრავს მწერლის მხატვრულ ოსტატობას მე-20 საუკუნის დასაწყისის ქართული და ევროპული მხატვრული აზროვნების გადაკვეთაზე.

ნოველის სათაური მრავალშრიანია; მასში ვლინდება აქტიური პროტესტი არსებული სინამდვილის წინააღმდეგ, ეროვნული კლასობრივი ქართული ცნობიერების მითოლოგემებისთვის სემანტიკური კოდის შეცვლა. ქართული მითოლოგიური აზროვნებისათვის ნიშანდობლივი, ტრადიციული სახეები იღებს ჰიპერტროფირებულ ფორმას, უერთდება შერყენილ, დამაინჯებულ სამყაროს სურათს როგორც წარსულის პროექციას ახლანდელ დროში. ექსპრესიონისტული მხატვრული ტექნიკა ნოველაში გამოვლინდა ფერების (წითელი, შავი) შერჩევის დროს, რომლებსაც გააჩნია ეროვნულ-ტრადიციული მნიშვნელობა, ასევე შესაძლებელია მათი ექსპრესიულ-ემოციური წაკითხვაც.

სუბიექტური საწყისი, რომელიც დამახასიათებელია ექსპრესიონიზმისათვის, ვლინდება სიუჟეტის აგებასა და მის გააზრებაში, მკითხველზე განსაკუთრებულ ემოციურ-ექსპრესიულ ზემოქმედებაში. მართალია, კ. გამსახურდიას პროზამ მოგვიანებით ცვლილებები გა-

ნიცადა, მაგრამ ექსპრესიონიზმისათვის დამახასიათებელი შტრიხები ყოველთვის საცნაური იყო; მაგალითად, როგორცაა ფერის მრავალგანზომილებიანი და მრავალშრიანი გამოსახვა, რაც სათანადოდ მეცნიერულად ჯერაც არ გაუშუქებია ლიტერატურულ კომპარატივისტიკას. ექსპრესიონიზმის ევროპულმა გაგებამ და ქართულმა ემოციურმა არქექტიურმა აზროვნებამ წარმოქმნა ის ორგანული შენადნობი, რითაც გამოირჩევა კ. გამსახურდიას მხატვრული სისტემა.

OLENA GUSIEVA

Ukraine, Mariupol

Mariupol State University

Modernism or the Aesthetics of Night-and-Dream in the Poetic Art Nouveau

Modernism as the aesthetic system is based on a paradox, since it refuses to follow the beauty and shows “a keen interest in the ugly”. On the other hand, modernism returns the concept “aesthetics” to its original meaning ‘the study of the emotions’. The poetic immersion to the realm of Unconscious is embodied in artistic images of the Night and the Dream. The Dream is a natural element of the poetics of modernism, with its empathy, its intuitive guessing of mystery – of life and of poetry: “I do not write poetry, my poetry writes me”. Night-and-dawn symbols bring together poetic worlds of O.Wilde (“Impression du matin”), T S Eliot (“Rhapsody on a windy night”), G. Tabidze (“I and the Night”) T. Tabidze (“Tbilisi night”). A lunar synthesis of Eliot, his “whispering lunar incantations”, Oscar Wilde’s “nocturne of blue and gold” and T. Tabidze’s “two Aragvi, as the day and night” are parts of a complex dynamic art image. Poetic Art Nouveau is distinguished not so much by its contrast images as by its poetic consonance – muted outlines of the night, morning twilight and shades of consciousness. A broad approach to the notion “modernism” includes the ideas of its origins, milestones and vectors of its evolution. As an aesthetic system, the triad of “decadence – modernism – avant-garde” is outlined by general contours: artistic formalism, deliberate subjectivity and the depiction of human's inner world as the realm of The Unconscious.

Е.И. ГУСЕВА

Украина, Мариуполь

Мариупольский государственный университет

Стиль модерн, или эстетика ночи и сна в поэтическом ар-нуво

В модернизме как эстетической системе заложен парадокс: одно из начал модернизма – отказ от следования прекрасному и «пристальный интерес к безобразному». С другой стороны, модернизм возвращает понятию «эстетика» его исходное значение: *‘чувствующий – чувственный’*. Поэтическое погружение в сферу бессознательного находит воплощение в художественных образах ночи и сна. Сон – естественный (нативный) элемент поэтики модернизма, суть которой – вчувствование, то есть интуитивное постижение истины или инстинктивное угадывание тайны, будь то тайна бытия, человеческой души или поэзии: *«Не я пишу стихи, они, как повесть, пишут меня...»*. Образы ночи и утра, сна и пробуждения сближают поэтические миры О. Уайльда («Впечатления утра»), Т. С. Элиота («Рапсодия в ветреную ночь»), Г. Табидзе («Я и ночь»), Т. Табидзе («Тбилисская ночь»). Лунный синтез Т. С. Элиота, когда «заклинания луны стирают контуры сознания, всю их ясность и четкость», впечатления утра О. Уайльда («красно-синий ноктюрн Темзы, гармонично перетекающий в серое»), пластичные переходы природного в песенное у грузинских поэтов, – все это составляющие сложного динамического символа. Поэтическое ар-нуво (новое искусство) отличает не столько стилистика контраста (день – ночь, явь – сон), сколько поэтический консонанс – приглушенные очертания ночи и утра, сумеречные переходы от сна к пробуждению, слияние тонов и оттенков ночного и дневного сознания. Широкий подход к понятию «модернизм» предполагает включение в него представлений об истоках, вехах и векторах развития данного направления. Как эстетическая система триада «декаданс – модернизм – авангардизм» очерчена общими контурами и стержневыми линиями, такими, как художественный формализм, открытая, подчас намеренная, субъективность, описание внутреннего мира человека как мира бессознательного, синтез художественного познания мира и моделирования непознанного.

NIKOLAI GUSKOV

Russia, Saint-Petersburg

Saint-Petersburg State University

**Two “Christmases” in Poetry Yuri Olesha’s
(to the problem of the transformation of modernist poetics)**

The most famous works of Yuri Olesha clearly related to modernist aesthetics and philosophy, but differ markedly from the early of its forms (especially from symbolism). Literary groups in Odessa of 1910’s (young Olesha was their participant), for a great influence of symbolism, most of all of Blok. Later Olesha was influenced by work of Bunin, Wells, Mayakovsky and other writers, and most importantly that he reinterpreted many of the values under the influence of controversial events of the revolutionary years. The report analyzes two Olesha’s poems “Little about the moment” and “Christmas” how an example of evolution of Christmas symbols and popular myths of modernist literature in Olesha’s work: his aesthetics go from the symbolism to the original that retains some modernist sigbes and abandon others.

Н. А. ГУСЬКОВ

Россия, Санкт-Петербург

Санкт-Петербургский государственный университет

**Два «Рождества» в поэзии Ю. К. Олеси
(к проблеме трансформации модернистской поэтики)**

Наиболее известные произведения Ю. К. Олеси явно связаны с эстетикой и философией модерна, но заметно отличаются от ранних (прежде всего символистских) его форм. Одесские литературные группы 1910-х гг., в которые входил писатель в юности, испытали сильное влияние символизма, особенно Блока. Позднее Олеша испытал влияние Бунина, Уэллса, Маяковского и других авторов, а главное переосмыслил многие ценности под влиянием противоречивых событий революционной эпохи. В докладе на примере анализа стихотворений Олеси «Немного момента» (1917) и «Рождество» (1923), разрабатывающих рождественскую символику и один из популярных в литературе модерна мифов, показано,

как эволюционировала эстетика писателя от модного символизма до оригинального стиля, сохранившего одни модернистские черты и отказавшегося от других.

VIKTORIJA IVANENKO

Ukraine, Kiev

Kiev National Linguistic University

The Time Is Out of Joint: Echoes of Modernism in Contemporary Scottish Prose

Hamlet's statement "The time is out of joint" is an epigraph to Jacques Derrida's book *Specters of Marx*. The phrase together with the whole Shakespeare's play is an axis for Derrida's theory of hauntology. As Derrida claims, "in "The time is out of joint", time is either 'le temps' itself, the temporality of time, or else what temporality makes possible (time as 'histoire', the way things are at a certain time, the time that we are living, nowadays, the period), or else, consequently, the 'monde' the world as it turns, our world today, our today, currentness itself, current affairs: there where it's going okay (whither) and there where it's not going so well." The understanding of the disjoined nature of time, history, world in its continuous deferred and differed present lets one experience the very possibility of the other, that is to say, in Derridian terms, of oneself.

Contemporary Scottish prose is a place where "the time is out of joint". Many modernist ideas, categories, and phenomena could be still found at work, haunting the ontological texture and the contemporaneity of Scottish literary texts. The spectral impact of Modernism, the ghostly nature of its aesthetics in many ways is the disjoined semantical present and the deferred other in the writings of such contemporary Scottish writers as James Robertson, A.L. Kennedy, James Kelman, Alasdair Gray etc.

MAIA JALIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Georgian Modernistic Novel's Narrative

From the beginning of the 20th century great changes were found on Georgian prose. Exactly at this time special attention was drawn to musicality. Prose and poetry merged with each other in the writing of modernists, for example in the writings of Wild, Baudelaire, Joyce, Wolfe and others, thus there were found completely new views of narration. As it is known the modernists have brought new structure of words. They founded principles characterized to the line of verse in prose. Authors of Georgian modernistic novels paid great attention to the rhythm of prose. Generally, from the 10s of the 20th century the number of experiments increased in Georgian prose aiming mergence of prose and poetry.

In Georgian modernistic novels (Grigol Robakidze's "Snake's Skin", Demna Shengelaia's "Sanavardo", Konstantine Gamsakhurdia's "Dionisius Smile") the music also is shown as a power that determined the new vision of world, he even showed unfamiliar potentials of word. This added special tint to novels.

In fact many secrets are shown in these novels influencing the writer exactly through new method of narration. This method first of all considers diverse variations of the synthesis of prose of poetry. Here philosophical and religious issues often have aesthetic value through poetical meditations. Music in these novels is shown as their internal backbone considering firmness of narration. In such polyphony where are equally included macro and micro-cosmos, eternity and transience, human and divine, characters of modernistic novel find a way in the labyrinths of secret world together with a writer in order to have answered questions.

მანია ჯალიაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ქართული მოდერნისტული რომანის ნარატივი

XX საუკუნის დასაწყისიდან ქართულ პროზას დიდი ცვლილებები დაეტყო. მოდერნისტთა ნაწარმოებებში პროზა და პოეზია ერთმანეთს შეერწყა, მაგალითად, უაილდის, ბოდლერის, ჯოისის, ვულფისა და სხვათა შემოქმედებაში და, შესაბამისად, თხრობის სრულიად ახალი პერსპექტივები წარმოჩნდა. როგორც ცნობილია, მოდერნისტებმა სიტყვათა ახალი წყობა შემოიტანეს. პროზაში ლექსის სტრიქონისთვის დამახასიათებელი პრინციპები დაამკვიდრეს. ქართული მოდერნისტული რომანების ავტორებმა დიდი ყურადღება მიაქციეს პროზის რიტმს. საზოგადოდ, XX საუკუნის 10-იანი წლებიდან ქართულ პროზაში მომრავლდა ექსპერიმენტები, რომლებიც პროზისა და პოეზიის „შეჯვარებას“ ისახავდნენ მიზნად.

ქართულ მოდერნისტულ რომანებშიც (გრიგოლ რობაქიძის „გველის პერანგი, დემნა შენგელაიას „სანავარდო“, კონსტანტინე გამსახურდიას „დიონისოს ღიმილი“) მუსიკა წარმოჩნდა, როგორც ძალა, რომელმაც ერთგვარად განსაზღვრა სამყაროს ახლებური ხედვა, მანვე გამოავლინა სიტყვის უჩვეულო შესაძლებლობანი. ქართულ მოდერნისტულ რომანშიც თხრობაში მუსიკალური ელემენტების ჩართვა განპირობებულია ფორმისა და იდეის მაქსიმალური სრულყოფილი თანხმიერების წყურვილით. რომანის სიუჟეტის განვითარება კიდევ ერთხელ უსვამს ხაზს ნაწარმოებში შინაგანი, არა მხოლოდ შინაარსობრივი, არამედ რიტმული წესრიგის არსებობასაც. ამ რომანებში პოეტურია არა მხოლოდ ცალკეული ეპიზოდი, არამედ მთლიანი მხატვრული სისტემა. მოდერნისტულ ტექსტში სამყაროს მთლიანობა სულ სხვანაირად იქნა მოაზრებული. აქ ერთ სიბრტყეზე მოექცა მითი, ისტორია, კულტურა და ადამიანი (როგორც მხატვრული ტექსტის სუბიექტი) სწორედ ამ სიბრტყეზე პროეცირდა. ქართულ მოდერნისტულ რომანში განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა მითოსური მოდელების შექმნას.

ამ რომანებში, მართლაც, ბევრი საიდუმლოა წარმოჩენილი, რომლებიც მკითხველზე ზემოქმედებას სწორედ თხრობის ახალი ტექნიკის

წყალობით ახდენენ. ეს ტექნიკა კი, უპირველესად, გულისხმობს პროზისა და პოეზიის სინთეზის მრავალფეროვან ვარიაციას. აქ ხშირად პოეტური მედიტაციების გზით ფილოსოფიურ-რელიგიური საკითხები ესთეტიკურ ღირებულებას იძენენ. მუსიკა ამ რომანებში წარმოჩენილია, როგორც მათი შინაგანი ხერხემალი, რომელიც აპირობებს თხრობის სიმტკიცეს. ასეთ მრავალხმიანობაში, რომელშიც თანაბრად არის ჩართული მაკრო და მიკროკოსმოსი, მარადისობა და წარმავლობა, ადამიანური და ღვთაებრივი, მოდერნისტული რომანის პერსონაჟები მკითხველთან ერთად მიიკვლევენ გზას იდუმალი სამყაროს ლაბირინთებში ეგზისტენციალურ კითხვებზე პასუხების მოსაძიებლად.

SALOMĖJA JASTRUMSKYTĖ

Lithuania, Vilnius

LITHUANIAN CULTURE RESEARCH INSTITUTE (LCRI)

Synaesthetical Schemes in Futurism Manifestos and Art

The report focuses on the phenomenon of synesthesia as the principle of re-designing of sense perceptions in futurism manifestos, aesthetic programs and artistic practice. The manifestos could be treated as independent art pieces, peculiar prototypes of conceptual art. Futurist art had demanded a new aesthetic program which was defined in terms of synesthesia project. In futurist manifestos synesthesia was characterized as deliberate method and hypothetical field of aesthetics but not as actual realization of peculiar perception. The roots of synesthesia as redesign of sense perceptions are seen in symbolism, which greatly influenced the majority of modern art branches. Influenced by symbolism some of them tried to realize synesthetic projects applying the Luis-Bentrand Castel's (18th century mathematician) *clavesine oculaire* idea according to which aesthetic perception should unify sounds, colors and philosophical thinking. Synaesthesia appears and happens as an aesthetic, artistic and scientific experiment, which was very important in Modernism. The period of Modernism is in general characterised by very intense self-reflection of the analysis of synaesthesia phenomena and questioning own assumptions and the abundance of futurist manifestos is one of the many proofs of this intellectual state of Western art.

САЛОМЕЯ ЯСТРУМСКИТЕ

Литва, Вильнюс

Научно-исследовательский институт культуры Литвы

Синестетические структуры в манифестах и искусстве футуризма

В докладе основное внимание уделяется распространению феномена синестезии в футуристических манифестах, а также эстетическим программам футуристов и художественной практике. Футуристические манифесты можно рассматривать как самостоятельные произведения искусства, своеобразные прототипы концептуального искусства. Творческое выражение футуристов требовало новой эстетической парадигмы, основанной на синестезии. В футуристическом манифесте синестезия характеризовалась как преднамеренный метод, гипотетическое эстетическое поле, но как фактическая реализация своеобразного восприятия актуальной не стала. Синестезия находит свои истоки в символизме, что повлияло на самые современные тенденции искусства. Синестезия является эстетическим, художественным и научным экспериментом, который, в сущности, был очень важен в модернизме. Период модернизма в целом характеризуется интенсивным саморефлексивным анализом синестезии, а обилие футуристических манифестов является одним из многих доказательств определенного интеллектуального состояния западного искусства.

GRIGOL JOKHADZE

Georgia, Tbilisi

Ilia State University

A Biography of the Poem: The New Hermeneutical Interpretations of T.S.Eliot's „The Waste Land”

The article deals with the critics of the relatively new opinion about T.S. Eliot's „The Waste land” which was expressed by an American poet and cultural critic, distinguished Professor of English at the City University of New York

Graduate Center Wayne Koestenbaum (born 1958). Koestenbaum's work, both in poetry and nonfiction, has explored the social and mental life of American queer intellectuals.

We, particularly, took an interest in his book „Double Talk: The Erotics of Male Literary Collaboration” (1989).

Sigmund Freud and Josef Breuer on hysteria, J.A. Symonds and Havelock Ellis on sexuality, a novel by Ford Madox Ford and Joseph Conrad, The Waste Land of T.S. Eliot (and Ezra Pound), even the Lyrical Ballads of Wordsworth and Coleridge: men making books together.

Wayne Koestenbaum's startling interpretation of literary collaboration focuses on homosexual desire: men write together, he argues, in order either to express or to evade homosexual feelings. Their writing becomes a textual intercourse, the book at once a female body they can share and the child of their partnership. These man-made texts steal a generative power that women's bodies seem to represent.

Seen as the site of a struggle between homosexual and homophobic energies, the texts Koestenbaum explores -- works of psychoanalysis, sexology, fiction, and poetry -- emerge as more complex, more revealing. They crystallize and refract the anxiety of male sexuality at the end of the last century, and open up a deeper understanding of connections today between the erotic and the literary.

In view of these complex issues, we would emphasize, we deal with the new challenge of contemporary literary criticism whereas important thing is to „find” in classical texts those values which are peculiar to queer intellectuals.

On the other hand, it is considered to be attempt of reduction of Modernism, such as.

ბრიგოლ ჯოსაძე

საქართველო, თბილისი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მოდერნიზმის სექსუალური დისკურსი (თ.ს. ელიოტის „ბერნი მინის“ ახალი ჰერმენევტიკული ინტერპრეტაციები)

უეინ კოსტენბაუმი (Wayne Koestenbaum) (დ. 1958), ამერიკელ პოეტი და კრიტიკოსი, ინგლისური ენი„სა და ლიტერატურის პროფესორი, რომელიც, ძირითადად, ცნობილია, როგორც ამერიკელი სექსუ-

ალური უმცირესობის ინტელექტუალ წარმომადგენელთა ცხოვრებისა და შემოქმედების მკვლევარი, ნიგნში „წყვილი საუბარი: მამაკაცთა ლიტერატურული თანამშრომლობის ეროტიკა“ ეხება მამაკაც ავტორთა ლიტერატურულ თანამშრომლობას, რომელსაც ჰომოსექსუალური ენერჯის სუბლიმაციად მიიჩნევს და ამის დასადასტურებლად ეზრა პაუნდის („ბერნი მინის“ რედაქტორის) რამდენიმე ტექსტის მეტად სადავო ინტერპრეტაციას გვთავაზობს.

ჩვენი აზრით, პაუნდი სწორედ მოდერნისტული მსოფლმხედველობისათვის ნიშანდობლივი მარკერებით ოპერირებს: სექსი აბრუნებს სამყაროს, რომელიც პროტაგონისტივით სქელკანიანი გამხდარა...

არც პროტაგონისტია ყოველთვის ავტორი ან – პირიქით.

კოესტენბაუმისა და სხვათა შოკისმომგვრელი შეხედულებები იმდენად საგულისხმოა, რამდენადაც – თანამედროვე ლიტერატურათმცოდნეობის გამოწვევა; თუმცა, ვფიქრობთ, რომ ეს მაინც მოდერნიზმის, როგორც ასეთის, რედუცირების ცდაა: ეძებო კატა ბნელ ოთახში. ეს ქკვიანი ცხოველი იქაც რომ იყოს, ამას ლიტერატურისთვის არავითარი მნიშვნელობა არ გააჩნია.

NADEZHDA KAJAIA

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Modernism by V. Mayakovsky (The language and style of the poem ‘That’s what’)

Modernism is the direction that determined the basic character of the artistic culture of the West in the first half of the 20th century (french “modernisme” - the newest, modern). The concept of ‘modernity’ has a lot of different ambiguous definitions and explanations. Modernist literary criticism primarily referred to three literary movements (during the period from 1890 to 1917), forming the basis of modernism as a literary movement: symbolism, acmeism and futurism.

The origins of Russian modernism lie in the mood of decadence, the collapse of the classical tradition, rejection of rationalism, in a subjective introspection, pessimism and nihilism. An example of the fight against the traditions of the union presents a variety of new trends and directions in the art of the early

20th century under the title “futurists”, which was characterized by the revision of creative reason, sign idealization, denial, etc. Futurism is the most extreme aesthetic radicalism on an international literary phenomenon (from the Latin “futur” - the future). It was originated in Italy, but also in Russia. Russian futurism is an avant-garde direction. This term denoted a group of Russian poets, writers and artists, with their anarchic outlook; rebellion against the prevailing norms of poetic speech, finding a new rhythm, rhyme; focus on the slogan, poster; creation of the special “abstruse” language (V. Khlebnikov, V. Mayakovsky, A. Kruchionikh, V. Kamensky, D. Burliuk, B. Livshits, etc).

Why did the choice of the study fell on the poem ‘That’s what’ by V. Mayakovsky? It is a little studied, interesting poem about the “it” in terms of the psychology of creativity, and also about the “other”, and even about “another” to a large extent - about the hateful life. In many ways tragic and crisis, revolutionary in spirit, the poem ‘That’s what’ is an important central, key step in the creative evolution of the poet, the product of the author’s inexhaustible temperament and bold verbal material. ‘That’s what’ is a complex story and speech organization. This confused story of the pain of love transforms the biographical facts in the fantastic and hyperbolic plans. On the one hand, science fiction, full of allegories, transformations and on the other - a specific description of the everyday life and feelings with traditional Mayakovsky resentment, jealousy, hatred and suffering, brought up to peak and then disappears into nowhere, fades back into a fantastically happy, forced end. Being difficult to read, the poem was not even understood and accepted. This poem, which is much deeper and brighter than the later, revealed the psychology of character and personality traits of Mayakovsky, his moral status. Evasive work? Yes! But sincere as well!

НАДЕЖДА КАДЖАЯ

Грузия, Кутаиси

Государственный университет Акакия Церетели

Модернизм В. Маяковского (Язык и стиль поэмы “Про это”)

Модернизм – направление, определившее основной характер художественной культуры Запада первой половины XX в. (французск. «modernisme») – новейший, современный). Понятие «модернизм» имеет много разных неоднозначных определений и объяснений. Модернистскими в

литературоведении прежде всего называют три литературных течения (в период с 1890 по 1917гг.), составившие основу модернизма как литературного направления: символизм, акмеизм и футуризм.

Истоки русского модернизма в умонастроении декаданса, крушении классической традиции, отказе от рационализма, в субъективном самоуглублении, пессимизме и нигилизме. Примером борьбы с традициями предстает объединение различных новых течений и направлений в искусстве начала XX века под общим названием «футуристов», для которых был характерен пересмотр оснований творчества, идеализация знака, отрицание и т.д. Футуризм самое крайнее по эстетическому радикализму интернациональное литературное явление (от латинского «футур» будущее). Возникло в Италии, но одновременно и в России. Русский футуризм авангардное направление. Этим термином обозначены группы российских поэтов, писателей и художников, со свойственной им анархичностью мировоззрения; бунтом против сложившихся норм стихотворной речи, поиском новой ритмики, рифмы; ориентацией на лозунг, плакатность; создание своего особого «заумного» языка (В. Хлебников, Вл. Маяковский, А. Кручёных, В. Каменский, Д. Бурлюк, Б. Лившиц и др.).

Почему выбор исследования пал именно на поэму «Про это» Вл. Маяковского? Это мало исследованная, интересная в плане психологии творчества поэма про «это», и про «другое» тоже, и даже в большей мере про «другое» – про ненавистный быт. Во многом трагическая и кризисная, революционная по духу поэма «Про это» является важным центральным, ключевым этапом в творческой эволюции поэта, произведением неиссякаемого авторского темперамента и смелого словесного материала. «Про это» отличается сложной сюжетной и речевой организацией. Это сбивчивый рассказ о муках любви, переводящий биографические факты в фантастические и гиперболические планы. Это, с одной стороны, научная фантастика, полная аллегориями-превращениями, с другой - конкретное описание повседневности быта и чувств с традиционной маяковской обидой, ревностью, ненавистью и страданием, доведёнными до апогея, а затем исчезающими в никуда, плавно переходящие опять в фантастически счастливый, вынужденный конец. Сложная для чтения, она даже была не всеми понята и принята. Это поэма, в которой намного глубже и ярче, чем в более поздних, раскрывается психологизм характера и личностных черт Маяковского, его нравственный статус. Уклончивое произведение? Да! Но и искреннее также!

UALIKHAN KALIZHANOV

Kazakhstan, Almaty

M.O.Auezov Institute of Literature and Art,

Science Committee of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

Cultural Code of Kazakhstani People

In considering cultural code of Kazakhstani people, the author pays special attention to Kazakh folklore and national literature. He tells about the State Program “Cultural Heritage”, namely the Collection of Kazakh folklore “Babalar sozi» in 100 volumes, prepared by the M.O.Auezov Institute of Literature and Art. In the frame of this project, the scientists have explored the texts, restored the names of religious and historical figures, storytellers, scribes and folklore collectors, clarified geographical names, results of expeditions, clarified and compiled various text options, explained obscure words, wrote scientific conclusions and explanations. Then the literary process of Kazakhstan at present period is explored. Not only Kazakh literature is highlighted but also literature of ethnic groups living in the Republic. The author notes that «newspapers are published in Kazakh, Russian and in other 15 languages, including Ukrainian, Polish, English, German, Korean, Uzbek, Uyghur, Turkish etc. Theatrical and musical performances are produced on the stages of 6 national theaters: Korean, Uyghur, German, Uzbek, etc.»

The period of Independence has opened up new horizons, created the most favorable conditions for the development of literary process and identification of the role and essence of literature in the development of modern national self-consciousness. Russian, Uyghur, Kurdish, German, Korean, Tatar, Uzbek literatures have entered a new phase of evolutionary development. Modern literature distinguishes in a variety of artistically developed themes, relaxed manner of writing, and rich poetics and style. As for Kazakh literature, the historical theme remains one of the dominant themes along with contemporary theme. Mythological feature is the organic component of Kazakh prose. Psychological analysis enriches the content and form of Kazakh novel, and realistically reproduces the dynamic development and improvement of human spiritual world.

У. К. КАЛИЖАНОВ

Казахстан, Алматы

Институт литературы и искусства им. М.О.Ауэзова КН МОН РК

Культурный код народа Казахстана

Рассматривая культурный код народа Казахстана, автор уделяет особое внимание казахскому фольклору и отечественной литературе. Он рассказывает о Государственной программе «Культурное наследие», а именно о Своде казахского фольклора «Бабалар сөзі» в 100 томах, подготовленном Институтом литературы и искусства им. М.О.Ауэзова. В рамках этого проекта ученые занимались изучением текстов, восстановлением имен религиозных и исторических личностей, сказителей, переписчиков и собирателей фольклора, уточнением географических названий, результатов экспедиций, выяснением и составлением различных вариантов текстов, разъяснением непонятных слов, написанием научных заключений и пояснений. Затем рассматривается литературный процесс Казахстана на современном этапе. Речь идет не только о казахской литературе, но и о литературе населяющих республику этносов. Автор отмечает, что «издаются газеты на казахском, русском и на 15-ти языках, в том числе на украинском, польском, английском, немецком, корейском, узбекском, уйгурском, турецком и других. Осуществляются театральные и музыкальные постановки на сценах 6-ти национальных театров: корейском, уйгурском, немецком, узбекском и т.д.».

Период Независимости открыл новые горизонты, создал наиболее благоприятные условия для развития литературного процесса и выявления роли и значения литературы в развитии современного национального самосознания. Русская, уйгурская, курдская, немецкая, корейская, татарская, узбекская литературы вступили в новый этап эволюционного развития. Новейшая литература Казахстана отличается разнообразием художественно разрабатываемых тем, раскованной манерой письма, богатством поэтики и стиля. Что касается казахской литературы, то наряду с современной тематикой историческая остается одной из главенствующих тем. Органической составляющей казахской прозы выступает мифологичность. Психологический анализ обогащает содержание и форму казахского романа, реалистически воспроизводит динамику развития и совершенствования духовного мира людей.

NATELA KHINCHAGASHVILI

Georgia, Gori

Gori State University

Artistic World of A. Kuprin – From Realism to Modernism

Searching connections between neorealism and modernism lies in the basis of conceptions of the modern studies of literature. Until recently an artistic system of A. Kuprin was considered as realistic, though it needs some corrections. The modern researches of studies of literature suppose the proximity of A. Kuprin's artistic system to the modernism of late XIX and beginning of XX centuries.

The myth problem was one of the most popular one in the culture theory in the late XIX and beginning of XX centuries. Mythmaking, as a peculiarity of A. Kuprin's style is not only Russian, but also an interlacement of world's mythological and folklore themes and characters. Mythmaking doesn't dominate in the writer's works but, it enriches his theory of poetry. Mythological characters and motives enables the writer to express his moral and philosophical views multilaterally.

Color vocabulary development in A. Kuprin's works represents an expressive means, carries an ideological, artistic and emotional significance and has an effective influence on a reader.

"Revaluation of values", characters, symbols, concepts, delirium, insanity, slumber, imaginative life, impressionist language – Kuprin's work "Silver Age" contains all these things organically. It gives us an opportunity to discuss the prose of the writer within the context of the modernist literature.

Н.Ш. ХИНЧАГАШВИЛИ

Грузия, Гори,

Горькийский государственный университет

Художественный мир А.Куприна – от неореализма к модернизму

В основе современных литературоведческих концепций лежит поиск связи между неореализмом и модернизмом. Художественная система А.И. Куприна, до недавнего времени рассматривавшаяся как реалистическая, сегодня подвергается корректировке. Исследования современных

литературоведов позволяют говорить о близости художественной системы Куприна к модернизму конца XIX – начала XX веков.

Проблема мифа являлась одной из самых популярных в теории культуры конца XIX – начала XX веков. Мифотворчество как особенности стиля А.Куприна являет собой переплетение мифологических и собственно фольклорных тем и образов не только русского, но и мирового фольклора, оно не доминирует в творчестве писателя, но существенно обогащает его поэтику. Мифологические образы и мотивы позволяют писателю многограннее выразить свои нравственно-философские взгляды.

Цветопись в творчестве А.Куприна является экспрессивным средством, несёт идейно-художественную и эмоциональную нагрузку, повышает эффективность воздействия на читателя.

Переоценка ценностей», образы-символы, концепты бреда, безумия, сна, призрачности жизни, импрессионистичность языка органично включают произведения Куприна в литературный процесс «серебряного века», позволяют рассматривать прозу писателя в контексте модернистской литературы.

MARY KHUKHUNAISHVILI-TSIKLARI

Georgia, Tbilisi

Member of the British Folklore Society

For Understanding of Galaktion Tabidze's Poetry

Galaktion Tabidze completely shared his Western pan-mates' attitude towards traditional poetry, he refused existing literary order, personal mood and emotions presented by original artistic images, rhymes and rhythmic intonations, introduced innovative mode of narration violating traditional coherence of narrative comprehension of which became the task of the reader. His musical, light and at first sight simple verses, nourished with folk poetry, sometimes construct such labyrinth of thoughts that it is difficult to find way through it. The poems "Red Rock Split in Two" and "When Tamar Enters in the Round Dance" can serve as examples.

The "Red Rock Split in Two" is of the war theme and created on the motif of the charm of "Overlooked". The charm is based on the triangle of the colours

(white, red, black) having magic function. Galaktion's published poem is one-coloured-red. In poet's archive there is kept three-part version of the poem each part of which consists of different colours- red, blue and black. According to this version in the published text the word "the Moabitian" is omitted. We think "Moabitian" and "Red" are the key words connected to the bloody war between the Moabitians and the Izraelites (IX B.C.), the history of which inspired the poet.

The second poem is derived from the mythological hunting ballade "Betkil". In the poem Betkil's temptress beloved is changed into a strong personality destroying old traditions. At the end of the poem Tamar is unexpectedly replaced by Queen Tamar highly revered by the Georgians.

მერი სუსუნაიშვილი-ნიკლაური

საქართველო, თბილისი

ბრიტანეთის ფოლკლორული საზოგადოების წევრი

გალაქტიონ ტაბიძის ლექსის გაგებისათვის

გალაქტიონ ტაბიძემ სრულად გაიზიარა ევროპელი თანამოკალმეების დამოკიდებულება ტრადიციული პოეზიის მიმართ, უარი თქვა არსებულ ლიტერატურულ წესრიგზე, ლექსში პირადი განწყობა და ემოციები ორიგინალური მხატვრული სახეებით, ოსტატური რითმებითა და რიტმული ინტონაციებით შემოიტანა, აზრის გამოხატვის ინოვაციური ხერხის გამოყენებით დაარღვია პოეტური თხრობის კავშირბმულობა და მისი გამოცნობა მკითხველის ფუნქციად აქცია. ხალხური ლირიკის „სიმსუბუქით, უბრალოებითა და მუსიკალობით“ ნასაზრდოები მისი პოეზია ზოგჯერ ისეთ ლაბირინთებს აგებს, რომლის სიღრმეებში შეღწევა ადვილი არ არის. მაგალითისთვის შეიძლება დავასახელოთ ლექსები: „ორად გაიპო წითელი კლდე“ და „როცა ფერხულში შედის თამარი“. ლექსის „ორად გაიპო წითელი კლდის“ შესახებ საყურადღებო მოსაზრებები აქვს გამოთქმული ვახტანგ ჯავახიძეს. ლექსი ომის თემატიკისაა და „გათვალულის“ შელოცვის მოტივზეა შექმნილი. შელოცვის ტექსტი სამნაწილიანია, ძირითადად მაგიური შინაარსის მქონე ფერთა სამკუთხედზეა აგებული (თეთრი, წითელი, შავი). გალაქტიონის გამოქვეყნებული ტექსტი ერთნაწილიანია და ერთფერიანი-წითელი. პოეტის არქივში დაცულია აღნიშნული ლექსის

სამნაწილიანი-სამფერიანი (წითელი, ცისფერი, შავი) ტექსტი. გამოქვეყნებული ლექსის მეხუთე სტრიქონს აკლია სიტყვა „მოავიტელი“ და უნდა იკითხებოდეს „შუა გააპო წითელი ზღვა მოავიტელი“. ჩვენი აზრით, „წითელი“ და „მოავიტელი“ ლექსის საკვანძო სიტყვებია. ლექსი დაწერილია მითოსურ საფარველში გახვეული ისტორიულად დადასტურებული ომით (მოაბელთა და ისრაელს შორის, IX ს. ძვ.წ.) გამონვეული ემოციებით.

ლექსს „როცა ფერხულში შედის თამარი“ ძველი სვანური სამონადირეო ბალადა „ბეთქილი“ („ბეთქენი“) უდევს საფუძვლად. ბალადის სიუჟეტის იდეური დანიშნულება ადამიანის ცნობიერებაში მითოსური წარმოდგენების დამკვიდრება, სამონადირეო ადათ-წესების დაცვა იყო, რომლის დარღვევაც მონადირის დაღუპვას მოასწავებდა. მონადირე ბეთქილს სატრფომ ტაბუ დაარღვევინა, რის გამოც მონადირეობის ქალღმერთმა დალიმ ბეთქილი სასიკვდილოდ გაიმეტა. გალაქტიონის ლექსში თამარი არა მაცდუნებელი, არამედ პიროვნულად თავისუფალი, მემამბოხე ქალია, რომელიც ეშმაკის სახით მოვლენილ ნადირთ პატრონს ამარცხებს და მასთან ერთად ანგრევს ძველ ტრადიციებს. ლექსის დასასრულს, მოულოდნელად, ბეთქილის თამარს „ბრძენი თამარი“ – მეფე თამარი ენაცვლება, რომელიც ქართულ ფოლკლორში ციური ღვთაების ატრიბუტების მატარებელია.

განხილული ლექსები ნიმუშია გალაქტიონის „გამომგონებლობის, ორიგინალობისა და მაღალი პოეტური გემოვნებისა“, რითაც ის განუმეორებელ მხატვრულ და ემოციურ ეფექტს აღწევდა.

ZEINAB KIKVIDZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Symbolist Self-portraits

Artistic principles of Georgian Symbolists, their attitudes to European modernism, Oriental aestheticism and the Georgian tradition have in their full guise been demonstrated both in their manifestoes and letters and in their poems referred to as self-portraits.

Portrait reflection of reality entered literature from painting; relevance of portrait has been conditioned by conveying the internal world by means of formal

resemblance and by rendering the aesthetic phenomenon of the epoch. A self-portrait, as one of the kinds of a portrait, implies depicting of himself by an artist. An author accommodates his worldview, the peculiarities of the environment he acts in to individual formal traits, whereas, in a self-portrait, an artist as if declaratively portrays his own ego. Charles Baudelaire states that a portrait is a dramatized biography of a model, a disclosure of a natural drama existing in every individual. In the symbolists' poems, referred to as self-portraits, the literary and aesthetic stance accommodates with their personal – formal and spiritual traits.

It seems that a self-portrait technique was rather popular among Tsisperqantselebi (the poets) belonging to the group called “The Blue Horns”). That was the title used for their poems by Paolo Iashvili, Titsian Tabidze, Kolau Nadiradze, Giorgi Leonidze. Sandro Karmeli has *Self-portrait in Profile*, while Grigol Robakidze named his similar poem *Self-medallion*. Almost everywhere, a sonnet is chosen as a form of reflection by means of which the Symbolists' stance has been emphasized.

The poets present the personal with special reference to dandyism, by means of contrasting of black and white, of adoration of the sun (reflecting Georgian mythological ideals and Oriental mysticism); the symbolic of masks and mannerism have been rather significant; by way of declaring oneself a knight with Helladic-Roman allusions it become possible to reveal heroism as a characteristic feature of the modernist epoch; by way of mentioning of C. Baudelaire, O. Wilde, A. Rimbaud, S. Mallarmé it is proclaimed so called “arrangement of a verse in accordance with the European radius”; the symbols referring to Persia, India, Arabia, and Asia, at large, portray the factor of Oriental mysticism and poetic euphony in their self-portraits; the merger of the Occidental and the Oriental in Georgian symbolism is based upon the literary tradition which, in the Symbolists' opinion, was established by Rustaveli, Teimurazi, Besik Gabashvili, Vazha-Pshavela.

Georgian Symbolists frequently stated that the Tsisperqantselebi were a single poet; that opinion was bet confirmed by their self-portraits in verse.

ზინაზ კიკვია

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

სიმბოლისტური ავტოპორტრეტები

ქართველი სიმბოლისტების შემოქმედებითი პრინციპები, მათი დამოკიდებულება ევროპულ მოდერნიზმთან, აღმოსავლურ ესთეტიზმსა და ქართულ ტრადიციასთან მთელი სისრულით არა მხოლოდ მანიფესტებსა და წერილებში გამოვლინდა, არამედ ავტოპორტრეტად წოდებულ ლექსებშიც.

სინამდვილის პორტრეტული ასახვა ლიტერატურაში მხატვრობიდან შევიდა; პორტრეტის რელევანტურობას განაპირობებს გარეგნულ მსგავსებაში შინაგანი სამყაროს გამოსახვა და ეპოქის ესთეტიკური ფენომენის ფიქსაცია. ავტოპორტრეტი, რომელიც პორტრეტის ერთ-ერთი სახეა, გულისხმობს შემოქმედის მიერ საკუთარი თავის გამოსახვას. ავტორი საკუთარ მსოფლმხედველობას, იმ გარემოს თავისებურებას, რომელშიც მოღვაწეობს, უსადაგებს ინდივიდუალურ გარეგნულ შტრიხებს. ხოლო ავტოპორტრეტში ხელოვანი თითქოს დეკლარირებულად ავლენს საკუთარ მეს. შარლ ბოდლერი მიუთითებდა, რომ პორტრეტი მოდელის დრამატიზებული ბიოგრაფიაა, ყოველ ადამიანში არსებული ბუნებრივი დრამის გახსნაა. სიმბოლისტების ავტოპორტრეტებად წოდებულ ლექსებში მათ პიროვნულ – გარეგნულ და სულიერ თვისებებს ეხამება ლიტერატურულ-ესთეტიკური პოზიცია.

როგორც ჩანს, ავტოპორტრეტის ხერხი საკმაოდ პოპულარული იყო ცისფერყანწელებისათვის. ზუსტად ამ სათაურით ლექსები დაუწერიათ პაოლო იაშვილს, ტიცვიან ტაბიძეს, კოლაუ ნადირაძეს, გიორგი ლიონიძეს. ავტოპორტრეტი პროფილში აქვს სანდრო კარმელს, ხოლო გრიგოლ რობაქიძე იმავე მნიშვნელობის ლექსს ავტომედალიონს არქმევს. თითქმის ყველგან გამოსახვის ფორმად სონეტია გამოყენებული და ამითაც ხაზგასმულია სიმბოლისტების პოზიცია.

პოეტების მიერ პიროვნული წარმოდგენილია დენდობაზე ხაზგასმით, შავ-თეთრის ოპოზიციით, მზისადმი ტრფიალებით (რაშიც ირეკლება ქართული მითოსური წარმოდგენები და აღმოსავლური მისტიკა); საკმაოდ მნიშვნელოვანია ნიღბებისა და მანერულობის სიმბოლიკა; ელადურ-რომაული და ხაზარული ალუზიებით საკუთარი

თავის რაინდად გაცხადებით ვლინდება მოდერნისტული ეპოქის ერთ-ერთი დამახასიათებელი ნიშნი ჰეროიზმი; ბოდლერის, უაილდის, რემბოს, მალარმეს ხსენებით გაცხადებულია ე.წ. „ლექსის გამართვა ევროპული რადიუსით“; სპარსეთის, ინდოეთის, არაბეთის, ზოგადად აზიის აღმნიშნელი სიმბოლოები ავტოპორტრეტებში აღმოსავლური მისტიციზმისა და პოეზიაში ტკბილხმოვანების ფაქტორს განასახიერებს; დასავლურისა და აღმოსავლურის შერწყმა ქართულ სიმბოლიზში ეფუძნება იმ ლიტერატურულ ტრადიციას, რომელსაც, სიმბოლისტიზისავე აზრით, ამკვიდრებდნენ რუსთაველი, თეიმურაზი, ბესიკი, ვაჟა.

ქართველი სიმბოლისტები ხშირად აღნიშნავდნენ, რომ ცისფერყანწელები ერთი პოეტია; სწორედ ამ მოსაზრების საუკეთესო დასტურად წარმოჩნდება მათ მიერ ლექსად დაწერილი ავტოპორტრეტები.

ETERI KIRTSKHALIA

Georgia, Tbilisi

Caucasus International University

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Mythical Time and Place in “Our Town” by Thornton Wilder

Even though Wilder’s play “Our Town” (1938) contains a specific address of the place the scene is laid in (Grover’s Corner, New Hampshire), and particular association of time of action (May 17, 1901), the time, as well as the place of the play embrace mythopoeic generalizations. This basic aspect of poetics makes “Our Town” one of the interesting examples of American modernist literature.

Internal fictional time of the play comprises of several aspects. This is the time of succession of everyday objects and events - a “clock-time” in which the action develops; cyclical, or repetitive i.e. mythical time, which underlies the action quite paradoxically, and the time of the “stars”, which the Stage Manager mentions in the very beginning of the play, i.e. the eternity which is always “now”.

The Stage Manager is represented in the play as the master of all these times, a certain Demiurge, standing above the flow of time, almost directing it and at the same time taking part in the action. The Stage Manager is capable of mixing the times – he can foresee the future and represent it as something he is already

aware of. He can turn the past into present and future into past. The everyday life in his narration (as well as in the action of the play) is infinitely continual, but ultimately, the internal time of the play is always “now” – a kind of continuum in which the Stage Manager narrates and which, in fact, constitutes the synthesis of all the three times (and the three actions) of the play.

Like the time, the place of the action is also mythologized. Grover’s Corner, New Hampshire is a nonexistent town, which is a symbolic representation of all the locations and eventually, comes as a generalized image of human existence. Rather paradoxically, Wilder achieves the effect of “universality” by focusing on particular, everyday details of the action through assigning symbolic meaning to them.

ეთერი კირცხალია

საქართველო, ქუთაისი

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მითოსური დრო და ადგილი თორნტონ უაილდერის პიესაში „ჩვენი პატარა ქალაქი“

მიუხედავად იმისა, რომ უაილდერის პიესა „ჩვენი პატარა ქალაქი“ (1938) შეიცავს მოქმედების ადგილის კონკრეტულ მისამართს (დაბა გროვერს კორნერი, ნიუ ჰემპშირის შტატი) და მოქმედების დროის კონკრეტულ ასოციაციას (1901 წლის 17 მაისი), როგორც დრო, ისე ადგილი მასში მითოპოეტიკურ განზოგადებათა შემცველია. ნაწარმოების ეს ძირითადი, პოეტიკური მხარე „ჩვენს პატარა ქალაქს“ წარმოაჩენს, როგორც ამერიკული მოდერნისტული ლიტერატურულს ერთ-ერთ საინტერესო ნიმუშს.

პიესის შინაგანი, მხატვრული დრო შეიცავს რამდენიმე ასპექტს. ესაა ყოველდღიურ საგანთა და მოვლენათა თანმიმდევრობის, ანუ „საათის“ დრო, რომელშიც ვითარდება პიესის მოქმედება; ციკლური, განმეორებადი, ანუ მითოსური დრო, რომელიც ამ მოქმედებას ერთგვარი პარადოქსის სახით უდევს საფუძვლად და „ვარსკვლავთა“ დრო, რომელსაც პიესის წამყვანი დასაწყისშივე ახსენებს, ანუ მარადისობა, რომელიც ყოველითვის „ახლაა“.

წამყვანი პიესაში წარმოდგენილია, როგორც ყველა ამ დროის განმეგებელი, ერთგვარი დემიურგი, რომელიც დროის დინებაზე მაღლა

დგას და ლამის წარმოართავს კიდევ მას, მაგრამ ამავე დროს, მოქმედებაშიც იღებს მონაწილეობას. წამყვანს შესწევს დროთა აღრევის უნარი – შეუძლია განჭვრიტოს მომავალი და წარმოადგინოს ის, როგორც მისთვის უკვე ცნობილი, ანუ „უკვე მომხდარი“ ამბავი; მას ძალუძს ანმყოფად აქციოს წარსული და მომავალი აქციოს წარსულად. ყოველდღიურობა მის მონათხრობში (და პიესის მოქმედებშიც) უსასრულოდ განმეორებადია, მაგრამ საბოლოოდ, წანარმოების შინაგანი დრო არის ყოველთვის „ახლა“ – ერთგვარი კონტინუუმი, რომელშიც მეტყველებს წამყვანი და რომელიც, ფაქტობრივად, პიესის სამივე დროის (და სამივე მოქმედების) სინთეზს შედგენს.

დროის კვალდაკვალ, პიესაში მითოლოგიზირებულია მოქმედების ადგილიც. გროვერს კორნერი, ნიუ ჰემფშირის შტატი, რეალობაში არარსებული დაბაა, რომელიც პიესაში ყველა ადგილმდებარეობის სიმბოლოდ და, საბოლოოდ, ყოფიერების განზოგადებულ ხატად წარმოგვიდგება. საკმაოდ პარადოქსულად, ამ „საყოველთაობის“ ეფექტს უალიდერი სწორედ მოქმედების კონკრეტულ, ყოველდღიურ დეტალთა ხაზგასმის და მათთვის სიმბოლური მნიშვნელობის მინიჭების საშუალებით ახორციელებს.

LARISA S. KISLOVA

Russian Federation, Tyumen

Tyumen state University

The Tradition of Acmeism in the “Indian Cycle” by Polozkova

The article “The tradition of Acmeism in the “Indian cycle” by Vera Polozkova” considers the lyrical cycle through the prism of geopoetics. This topic is relevant enough, as geopoetics is the artistic category which keeps attracting the researchers’ attention. The article focuses on the problem of assimilation of the lyrical subject in the space of India, the assumption that illustrates the dominance of the aesthetics of Acmeism in V.Polozkova’s lyrics. The lyrical heroine of Vera Polozkova is placed into a strange, but no distant reality. In the “Indian cycle” the author creates the model of the world without boundaries, which appeals to the illusory image of “the second Motherland”. The idea of the foreign, unknown land acquires new special meanings. The lyrical heroine travels to the real Indian

geographical locations and at the same time to the realms of her own recollections and dreams related to both: India and Russia. India in the lyrics of V. Polozkova is not the embodiment of spatial coordinates or a set of cultural codes, but also the outpouring of the internal state of the lyrical subject, occurring in the new reality. Thus, Delhi, Varanasi, Orcha, Khajurao, Agra, Pushkar, Jaipur, Goa and other Indian locations are perceived by the lyrical heroine of Vera Polozkova as spiritual oases. Appealing to the wide usage of geographical images (“graphichnost”- the term of V. Zhirmunsky), typical for the tradition of Acmeism is the characteristic feature of the lyrical cycle of V. Polozkova. Each image in this text is related to the real world, the lyrical subject moves from specific phenomenon to the world of space generalizations. In other words, the image of India, formed in the poetic cycle of V. Polozkova, cosmogonic in nature and endowed with deep philosophical meanings, consists of local, bright, creative image-sketches. Visuality, sensuality and tactility of these images contribute to the creation of a unified Indian cultural and geographical paradigm, included in the endless mythological space.

Л.С. КИСЛОВА

Российская Федерация, Тюмень

Тюменский государственный университет

Традиции акмеизма в «индийском цикле» Веры Полозковой

Лирический цикл рассматривается нами сквозь призму геопоэтики. Подобная проблематика достаточно актуальна, поскольку геопоэтика – категория художественности, вызывающая постоянный исследовательский интерес. В статье явлена проблема ассимиляции лирического субъекта в пространстве Индии, что позволяет говорить о доминировании эстетики акмеизма в лирике В. Полозковой. Лирическая героиня Веры Полозковой погружаются в чужую, но при этом близкую реальность. В «Индийском цикле» создается модель мира без границ, рождается иллюзия «двойной родины», и образ неизвестной земли наполняется особым смыслом. При этом лирическая героиня путешествует по реальным индийским географическим объектам и параллельно – по тайникам собственных вос-поминаний и грез, связанных с Индией и одновременно – Россией. Индийский текст в лирике В. Полозковой становится не просто воплощением пространственных координат или набором культурных кодов, но выражением внутреннего

состояния лирического субъекта, оказавшегося в иной действительности. Дели, Варанаси, Орча, Каджурао, Агра, Пушкар, Джайпур, Гоа и другие индийские локусы воспринимаются лирической героиней Веры Полозковой как духовные оазисы. Лирическому циклу В Полозковой свойственна акмеистская «графичность» (В.Жирмунский), каждый образ в этом тексте принадлежит реальному миру, лирический субъект движется не от общего к частному, а от конкретного явления к миру космических обобщений. Иными словами, образ Индии, явленный в поэтическом цикле В.Полозковой, обладающий космогонической природой и наделенный глубоким фило-софским смыслом, состоит из локальных, ярких, креативных образов-за-рисовок. Ольфакторность, визуальность, чувственность, тактильность этих образов способствует созданию единой индийской культурно-геогра-фической парадигмы, включенной в бесконечное мифологизированное пространство.

TEMUR KOBAKHIDZE

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

The Time of ‘While the Music Lasts’ in T. S. Eliot’s Theoretical Writings

As is known, time is not only what *Four Quartets* is about; the poem also conveys a sense of ‘timelessness’ in the very process of reading. Ideally, the poem aims at being perceived in the timeless durational moment, which it also develops as one of its major themes. This finds its theoretical grounding in Eliot’s statements scattered throughout his prose writings. When discussing the obliteration of time in the moment of perception, Eliot uses a metaphor of music, which enables him to see the work of temporal art instantly and ‘as a whole’. However, what he actually means is not so much the music as a separate art but a structural and organizing principle of a work of art in general, and his own poetry in particular. In my paper I claim that this striving towards timelessness in the moment of perception constitutes a significant peculiarity of the Modernist literary aesthetics on the whole. With Modernist authors, perception of music is often used as a metaphor for the insistence of ‘timeless’ apprehension of their own work. Along

with others, this view has been shared both in theory and practice by poets and prose writers like Pound, Joyce, Virginia Woolf, Th. Mann, and H. Hesse. The same has been accentuated by a number of celebrated scholars of the period, as well as experts in adjoining fields, like Northrop Frye in criticism, Claude Levi-Strauss in structural anthropology, Mircea Eliade in comparative religion et al. In my paper I will attempt to show that this is no coincidence, and that the concept of the ‘timeless perception’ of things that are temporal constitutes one of the main trends in the literary and cultural consciousness of the period.

თეზურ კოზახიძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

„მუსიკალური“ დრო ტომას ელიოტის თეორიულ ნაწერებში

როგორც ცნობილია, ტომას ელიოტის „ოთხი კვარტეტი“ არ წარმოადგენს უბრალოდ, „პოემას დროის შესახებ“, რომლის თემატიკა უმთავრესად შეიცავს მსჯელობას დროზე, დროის მიერებასა და მარადისობაზე. პოემის ძირითადი სპეციფიკა იმაში მდგომარეობს, რომ ის მკითხველში ზედროულობის განცდას იწვევს, ანუ პოეტიკურადაც აღწევს სწორედ იმ ეფექტს, რომელსაც თემატიკური ხაზების სახითაც აწვითარებს. იდეალური ნაკითხვის შემთხვევაში, პოემა მკითხველის ცნობიერებაში უნდა „აუქმებდე“ კითხვის პროცესში დახარჯულ საათის დროს. ნაწარმოების მთელი პოეტიკა იქითკენ არის მიმართული, რომ კითხვისას, პოემა აღქმულ იქნას იმ ზედროულ პროცესულურ ანმყოში, ან „გაყინულ ნამში“, რომელსაც ჰერმან ჰესე „ესთეტიკურად აღქმულ დროს“ უწოდებდა, ხოლო თომას მანი – „მაგიურ nuncstans“-ს.

„ოთხი კვარტეტის“ ამ უმთავრეს პოეტიკურ ასპექტს ელიოტი ხშირად განიხილავს თავის თეორიულ ნაწერებშიც, სადაცის თვალსაჩინოების მიზნით, მიმართავს მუსიკასთან ანალოგიას. არსებითად, მუსიკალური ნაწარმოების „ერთდროული აღქმის“ შესახებ მსჯელობისას, „მუსიკას“ ის განიხილავს არა როგორც ცალკე ხელოვნებას, არამედ მეტაფორულად, როგორც საერთოდ მხატვრული ფორმის და კერძოდ – მისი საკუთარი პოემის სტრუქტურულსა და მაორგანიზებელ პრინციპს. აღსანიშნავია, რომ მუსიკალური ანალოგიები, მუსი-

კისაგან ნასესხები პოეტიკური სტრუქტურები ხშირად გამოიყენება მოდერნისტული ლიტერატურის ნიმუშებში, როგორც სწორედ ამგვარი, „ზედროული“ ეფექტის მიღწევის საშუალება.

მხატვრული ფორმის „მუსიკალიზაციის“ ეს ტენდენცია თვალნათლივ ჩანს არა მხოლოდ ელიოტის, არამედ ეზრა პაუნდის, ჯეიმზ ჯოისის, ვირჯინია ვულფის, თომას მანის, ჰერმან ჰესეს და სხვათა შემოქმედებაში. „მუსიკალური“ აღქმისა და წარმოსახვის ზედროულობის შესახებ აზრი ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად გამოთქმული აქვთ ეპოქის ცნობილ მოაზროვნეებსაც, მათ შორის – კრიტიკოსსა და ესთეტიკოს ნორთროპ ფრაის, სტრუქტურული ანთროპოლოგიის მამამთავარ კლოდ ლევის სტროსს, კომპარატივისტ-რელიგიათმცოდნე მიჩე ელიადეს და სხვებს. მოხსენებაში მე შევეცდები იმის დამტკიცებას, რომ დროისმიერ საგანთა და მოვლენათა „ზედროული აღქმის“ კონცეფცია მოდერნიზმის ეპოქის ლიტერატურული და ესთეტიკური ცნობიერების ერთ-ერთ საფუძველს შეადგენს.

IRAIDA KROTENKO

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Literary Semiotics of Modernism “Fiction Code”

Fiction code is based on two semiotic roots: Fiction Traditionalism and Fiction Modernism. Modernism is clearly marked with the diversity of linguistic code system. That was reflected in the different spheres of art and had the impact on creating the literary code. The existence of complexity while solving these problems is explained by the fact that only in twentieth century, when semiotics was established as an independent branch, appeared some new possibilities of non-metaphoric approach to the languages of non-literary art fields and their influence on modernism literary code. Fiction code of modernism is characterized with the principle of semiotic associative multilayerism. Non-verbal languages of another fields of art influenced on creating literary language model. The following non-verbal languages model the linguistic principles of literary texts. Modern theories, studying the text, enable us to clarify the metatextual characters of modernism fiction code, comparing it with traditional literary code, which is based

on Principle of Horizontality and text connection with modernist fiction model of the world. In this respect, the concept “text” may be discussed in Postmodernism, expand its borders, define the change of cultural code, the relationship of it becomes more active with cultural codes of different fields of art. The subject of interest of this article is to define the interdependence of semiotic concepts: “Text” and “Language” in modernist literature. The work is based on common theories of cultural semiotics.

И.А.КРОТЕНКО

Грузия, Кутаиси

Кутаисский государственный университет им. Акакия Церетели

Литературная семиотика «художественного кода» модернизма

Литература XX века художественно многоязычна, художественный код основывается на двух семиотических осях: художественный традиционализм и художественный модернизм. В модернизме чётко обозначилась смена языкового кода, образной системы, отразилась в различных видах искусства, повлияла на формирование литературного кода. Определение влияний различных семиотических невербальных систем (музыка, живопись, кино) на литературный художественный код модернизма характеризуется противоположными подходами: интеграцией видов искусств, онтологической обособленностью языков искусств. Существенная сложность при решении данной проблемы объясняется тем, что только в XX веке с возникновением семиотики как самостоятельной дисциплины открылись новые возможности неметафорического подхода к языкам нелитературных видов искусства и их влиянию на литературный код модернизма. Типологизация литературного художественного кода модернизма до настоящего времени остается малоисследованной областью литературной семиотики. Художественный код модернизма характеризует принцип семиотической ассоциативной многослойности. На формирование модели литературного языка оказывают влияние невербальные языки других видов искусств, которые моделируют языковые принципы литературного текста. Современные теории текста позволяют уточнить метатекстуальный характер художественного кода модернизма, сопоставить традиционалистический

литературный код, который опирается на принцип линейности и связности текста с модернистической новой художественной моделью мира. С такой точки зрения возможно рассмотрение понятия «текст» в постмодернизме, расширение его границ, уяснение смены культурного кода, в котором обращение к культурным кодам других видов искусств становится более активным. Предметом интереса в данной статье является определение взаимоотношения семиотических понятий «текста» и «языка» в литературе модернизма. Работа опирается на общие теории семиозиса культуры (Р.Барт, К.Леви-Стросс, Ю.Лотман, Д.Кук, С.Лангер и др.)

NONA KUPREISHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Vakhtang Kotetishvili – To the Principles of New Aesthetics

Vakhtang Kotetishvili began philosophic and aesthetic searches still during the study at St. Petersburg and Tartu University. His first serious article “Black Word” (1916) sent to the editorial office of the magazine “Ganatleba” (Education) is left unpublished. The reason on disfavoring the letter was a sharp critical pathos. Young author was asking immunity of literary space in accordance with Ilia’s strictness, priority of such writing and journalism that would be the criterion of cultural essence of nation.

It is obvious that V. Kotetishvili and his generation used to understand Ilia’s spiritual heritage not as Ilia’s wordless imitativeness, unconsidered veneration of his opinions, but as impulse of constant search of renewal forms, bold polymization with old one in the context of new reality. Exactly under this sign was directed further activity of V. Kotetishvili.

V. Kotetishvili refusing positivism interested in individualistic philosophy of Kant, Nietzsche, Jung and works of celebrated sociologists O. Comte, H. H. Spencer, M. Weber attentively reviews analytical letters of that time famous literary researchers: Ip. Tan, G. Brandes. Though, his critical partiality is built on their different course.

V. Kotetishvili choses principles of psychological (and not psychoanaly-

tical) and ethical criticism (I. Ratiiani), especially disclosed in monography dedicated to Al. Kazbeg. He as a sharer of Arch. Jorjadze's theory of "Fine Lie", also attentively pays attention to literary processes present in Georgian writing as a modernism (letters about G. Tabidze, Gr. Robakidze, P. Iashvili, V. Barnov) and emphasizes revival of word phenomenon under the influence of Russian formalistic school ("seizure of word", "distant").

ნონა კუპარიშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ვახტანგ კოტეტიშვილი ახალი ესთეტიკის სათავეებთან

ფილოსოფიურ-ესთეტიკური ხასიათის ძიებანი ვახტანგ კოტეტიშვილმა ჯერ კიდევ პეტერბურგისა და ტარტუს უნივერსიტეტში სწავლების დროს დაიწყო. მისი პირველი სერიოზული სტატია „შავი სიტყვა“ (1916), გამოგზავნილი ჟ. „განათლების“ რედაქციაში, გამოუქვეყნებელი დარჩა. წერილის დაწუნების მიზეზი მისი მწვავე კრიტიკული პათოსი იყო. ახალგაზრდა ავტორი ილიასებური სიმკაცრით ითხოვდა ლიტერატურული სივრცის ხელშეუხებლობას, იმგვარი მწერლობისა და ჟურნალისტიკის პრიორიტეტულობას, რომელიც ერ-ის კულტურული რაობის საზომი იქნებოდა.

ილიას სულიერი მემკვიდრეობა ვ. კოტეტიშვილსა და მის თანათაობელებს, ცხადია, ესმოდათ არა როგორც ილიას უსიტყვო მიმბაძველობა, მისი შეხედულებების გაუაზრებელი თაყვანისცემა, არამედ ახალი რეალობის კონტექსტში ძველთან თამამი პოლემიზირების, განახლების ფორმების მუდმივი ძიების იმპულსი. სწორედ ამ ნიშნით წარიმართა ვ. კოტეტიშვილის შემდგომი მოღვაწეობა.

პოზიტივიზმის უარყოფელი ვ. კოტეტიშვილი, გატაცებული კანტის, ნიცშეს, შტირნერის, ფროიდის, იუნგის ინდივიდუალისტური ფილოსოფიითა და სახელგანთქმულ სოციოლოგთა ო. კონტის, ჰ. სპენსერის, მ. ვებერის ნაშრომებით, ყურადღებით ეცნობა მაშინდელი ცნობილი ლიტერატურული მკვლევრების იპ. ტენის, გ. ბრანდესის ანალიტიკურ წერილებს. თუმცა თავის კრიტიკულ მიკერძოებულობას მათგან განსხვავებულ მიმართულებაზე აგებს.

ვ. კოტეტიშვილი ირჩევს „ფსიქოლოგიური (და არა ფსიქონალი-

ტიკური) და ეთიკური კრიტიკის“ (ი. რატიანი) პრინციპებს, რაც განსაკუთრებით მჟღავნდება ალ. ყაზბეგისადმი მიძღვნილ მონოგრაფიაში. იგი, როგორც არჩ. ჯორჯაძის „მშვენიერი ტყუილის“ თეორიის გამზიარებელი, ყურადღებით ეკიდება ქართულ მწერლობაში მოდერნიზმის ნიშნით მიმდინარე ლიტერატურულ პროცესებსაც (წერილები გ. ტაბიძის, გრ. რობაქიძის, პ. იაშვილის, ვ. ბარნოვის შესახებ) და რუსული ფორმალისტური სკოლის გავლენით აქცენტს სიტყვის ფენომენის აღორძინებაზე („სიტყვის დაპყრობა“, „შორეული“) სვამს.

NESTAN KUTIVADZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Literary Fairy Tale in Georgian Modernist Prose

As is known, a clearly structured and complete plot attaches special contextual meaning to a literary fairy tale. Its relevant elements are as follows: a talisman or a magical character. The author's will as well as distinct aesthetic, moral and social problems which can be more or less typical to all the nations and epochs are put in the foreground.

Another unique feature of a literary fairy tale is its organic connection with the folkloric text. When creating a composition the author searches for new contextual, representational and stylistic forms and often determinedly uses the traditional clichés or image-concepts of fairy tale again and again in a new form. It is not a surprise that modernist literature (like Romanticism) became interested in this genre. Moreover, in that period there had been a tradition of literary fairy tale and literature had its best representatives. Also, the fact, that the important function of a myth in the modernist aesthetics could have led the authors to a fairy tale cannot be ignored.

Modernist literature along with the artistic interpretation of chaos and absurdity created by literature itself as well as a terrified, helpless human being facing the universe and history was searching for fixed values. In this discourse the essential point of a fairy tale – good against evil is seen as a dialectical, constant confrontation and not an expression of the crisis of the epoch.

The renewal of the XX century Georgian literature became connected with

modernist aesthetics and was expressed through the diversity of genre and a new narrative technique. Soon after this process a literary fairy tale (different variations) appeared in the Georgian modernist prose as well (N. Lortkipanidze, Gr. Robakidze, Al. Abasheli, T. Tabidze, S. Tsirekidze, S. Kldiashvili ...). Although in the creative works of the Georgian modernist authors this trend is not prevailing, it is a new stage in the development of the Georgian literary fairy tale, which includes the experience of foreign and XIX century Georgian literature in this direction and manifests the artistic skills of the Georgian writers.

ნესტან კუტივაძე

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ლიტერატურული ზღაპარი ქართულ მოდერნისტულ პროზაში

როგორც ცნობილია, ლიტერატურულ ზღაპარს განსაკუთრებულ შინაარსობრივ დატვირთვას სძენს მკაფიოდ სტრუქტურირებული და მთლიანი სიუჟეტი, რომლის რელევანტური ელემენტებია: ჯადო ან ჯადოსნური გმირი. ამასთან წინა პლანზეა წამოწეული ავტორის ნება, გამოკვეთილი ესთეტიკური, მორალური თუ სოციალური პრობლემები, რომლებიც შესაძლებელია ყველა ხალხისა და ეპოქისათვის მეტ-ნაკლებად იყოს დამახასიათებელი.

ლიტერატურული ზღაპრის კიდევ ერთ გამორჩეულ თვისებას მის ფოლკორულ ტექსტთან ორგანული კავშირი წარმოადგენს. ავტორი თხზულების შექმნისას, ახალი შინაარსობრივი, გამომსახველობითი თუ სტილისტური ფორმების ძიებისას ხშირად სწორედ ზღაპრის ტრადიციული კლიშეებისა თუ სახე-კონცეპტების ხელახალ რეპრეზენტაციას მიმართავს და საკუთარ მიზანდასახულებას უქვემდებარებს. მოულოდნელი არაა, რომ მოდერნისტული მწერლობა (როგორც თავის დროზე რომანტიზმი) დაინტერესდა ამ ჟანრით, მით უფრო, რომ ამ პერიოდისათვის უკვე არსებობდა ლიტერატურული ზღაპრის ტრადიცია და ჰყავდა საუკეთესო წარმომადგენლები. ასევე, ვერ უგულვებელვყოფთ იმ ფაქტორსაც, რომ მოდერნისტულ ესთეტიკაში მითისათვის დაკისრებულ მნიშვნელოვან ფუნქციას, ავტორები ზღაპართანაც უნდა მიეყვანა.

მოდერნისტული ლიტერატურა მის მიერ შექმნილი ქაოსისა და

აბსურდის სამყაროს, ამ სამყაროსა თუ ისტორიის პირისპირ მდგარი შეძრწუნებული, დაეჭვებული და უსუსური ადამიანის მხატვრულ ინტერპრეტაციასთან ერთად დროში მყარ ფასეულობებს ეძებდა. ამ დისკურსში ზღაპრისათვის არსებითი – ბოროტისა და კეთილის დაპირისპირება აღიქმება დიალექტიკურ, მუდმივ წინააღმდეგობად და არა ეპოქის კრიზის გამოხატულებად.

XX საუკუნის დასაწყისის ქართული ლიტერატურის განახლება მოდერნისტულ ესთეტიკას დაუკავშირდა და ჟანრობრივი მრავალფეროვნებითა და თხრობის ახალი ტექნიკით გამოიხატა. ამ პროცესის კვლადაკვალ ქართულ მოდერნისტულ პროზაშიც (ნ. ლორთქიფანიძე, გრ. რობაქიძე, ალ. აბაშელი, ტ. ტაბიძე, ს. ცირეკიძე, ს. კლდიაშვილი...) გაჩნდა ლიტერატურული ზღაპარი (სხვადასხვა ვარიაციით). მიუხედავად იმისა, რომ ქართველ მოდერნისტ ავტორთა შემოქმედებაში გამოვლენილი ეს ტენდენცია არაა მასშტაბური ხასიათის, თავად ქართული ლიტერატურული ზღაპრის განვითარებაში თვისებრივად ახალი ეტაპია, რომელიც მოიცავს ამ მიმართულებით არსებულ უცხოური თუ **XIX** საუკუნის ქართული მწერლობის გამოცდილებას და კარგად ამჟღავნებს ქართველ ხელოვანთა მხატვრულ

GOCHA KUCHUKHIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

One Detail from Galaktion Tabidze's Biography

According to the memories of Georgian emigrant Valiko Chubinidse, Georgia's former Prime Minister Noe Ramishvili in 1927 had created a special group in order to offer Georgian writers moving from the Soviet Union to France for residence. Valiko Chubinidze writes: "Not a long time has passed when Galaktion Tabidze arrived in Paris for attending the world writers' Congress... Simonika Bereziani, Ilia Zdanevich and our Gogi Nozadze came to see him. I don't know exactly if Galaktion Tabidze met them, but by the Noe Ramishvili's instructions, Datiko Sharashidze has visited Galaktion Tabidze... They had a chat. G. Tabidze has refused to move to France for work, – "I'll do more in Georgia" – he answered.

The International Congress for Defense of Culture was held in Paris in 1935. Noe Ramishvili was already dead at this time. Therefore, it has been argued that Valiko Chubinidze's memories in researching of Galaktion Tabidze's biography should not be give a great importance.

It is hard to believe, the information of Galaktion Tabidze's and Datiko Sharashidze's meeting is false, – why should Valiko Chubinidze have made up the story. We should regard that during writing his memories because of his old age Valiko Chubinidze forgot that in 1935 Noe Ramishvili was already passed away, or may be from his point of view this meeting was the fulfillment of the errand given in 1927 by Noe Ramishvili.

According Galaktion's relative Vasil Kikvadze, Galaktion Tabidze told about his invitation to Paris by Georgian emigrants. Probably he met Georgian group also... Valiko Chubinidze's memories give us the possibility to express this opinion.

The similarities of memories of Valiko Chubinidze and Vasil Kikvadze make us think that Galaktion Tabidze has really met to emigrant or emigrants and refused to stay in emigration because he would be more useful in Georgia.

გორა კუჭუსიძე

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ერთი დეტალი გალაკტიონ ტაბიძის ბიოგრაფიიდან

ქართველი ემიგრანტის – ვალიკო ჩუბინიძის მოგონების თანახმად, 1927 წელს ემიგრაციაში მყოფ საქართველოს ყოფილ პრემიერ-მინისტრს – ნოე რამიშვილს სპეციალური ჯგუფი შეუქმნია იმისათვის, რომ საბჭოთა კავშირიდან საცხოვრებლად საფრანგეთში გადასვლა შეეთავაზებინათ ქართველი მწერლებისთვის... ამ ჯგუფის შემადგენლობაში ყოფილან თვითონ ნოე რამიშვილი, დათიკო შარაშიძე, ვასო ნულაძე. აქვე ვალიკო ჩუბინიძე წერს: „ამის შემდეგ დიდი დრო არ გასულა, პარიზში, მსოფლიო მწერალთა ყრილობაზე დასასწრებად ჩამოვიდა გალაქ. ტაბიძე. მის სანახავად სხვათა შორის მივიდნენ: სიმონიკა ბერეჟიანი, ილია ზდანევიჩი და ჩვენი გოგი ნოზაძე. არ ვიცი ესენი მილო თუ არა გ. ტაბიძემ, მაგრამ ნოე რამიშვილის დავალებით ის ინახულა დათიკო შარაშიძემ, ერთად ივახშმეს, ზეკრი იმუსაიფეს, გ. ტაბიძემ უარი უთხრა აქ ჩამოსვლაზე სამუშაოდ, იქ მეტს გავაკეთებ“.

მწერალთა კონგრესი პარიზში 1935 წელს გაიმართა, იმ დროს ნოე რამიშვილი ცოცხალი აღარ იყო... ამ ფაქტიდან გამომდინარე, არსებობს მოსაზრება, რომ ვალიკო ჩუბინიძის მოგონებას გალაკტიონის ბიოგრაფიის კვლევაში დიდი მნიშვნელობა არ უნდა მიენიჭოს.

ვფიქრობთ, ძალიან ძნელი დასაჯერებელია, რომ გალაკტიონისა და დათიკო შარაშიძის ურთიერთშეხვედრის ცნობა გამოგონილი იყოს, – გაუგებარია, რისთვის უნდა დასჭირვებოდა ვალიკო ჩუბინიძეს ამ ფაქტის გამოგონება. ჩვენი აზრით, ან უნდა მივიჩნიოთ, რომ ვალიკო ჩუბინიძეს მოგონებების წერის დროს მოხუცებულობის გამო აღარ ახსოვდა, რომ 1935 წელს ნოე რამიშვილი ცოცხალი აღარ იყო, ან, შესაძლოა, ის არის საფიქრებელი, რომ მან გალაკტიონთან დათიკო შარაშიძის შეხვედრა ნოე რამიშვილის მიერ 1927 წელს მიცემული დავალების შესრულებად აღიქვა.

გალაკტიონის ნათესავის – ვასილ კიკვაძის მოგონების თანახმად, გალაკტიონს თვითონ ჰქონია მოთხრობილი, თუ როგორ დაპატიჟეს იგი პარიზში თავისთან ქართველმა ემიგრანტებმა. შესაძლოა, გალაკტიონი ქართველთა ჯგუფსაც შეხვდა... ამ აზრის გამოთქმის საშუალებას ვალიკო ჩუბინიძის მოგონებაც გვაძლევს.

ვალიკო ჩუბინიძისა და ვასილ კიკვაძის ცნობათა მსგავსება, საერთოდ, ეს მონაცემები, გვაფიქრებინებს, რომ გალაკტიონი მართლაც შეხვედრია ქართველ ემიგრანტს, თუ ემიგრანტებს, და მართლაც უთქვამს უარი ემიგრაციაში წასვლაზე იმ მოტივით, რომ საქართველოში დარჩენის შემთხვევაში მეტ სასარგებლო საქმეს გააკეთებდა.

SHARLOTA KVANTALIANI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Simon Chikovani – from futurism to “communist futurist”

Return of the Georgian writing to “the common school of the world literature” starts with the origin of modernist and vanguard currents in Georgia.

Modernism was the way by means of which new aesthetic culture entered the Georgian literature.

Modernism as “eventual art” (Mikheil Kurdiani) was one of the stages of development in the beginning of XX century.

Word, word magic, symbol, and not the subject to which this word suits, are main for modernism.

Futurism which with claim of new art came from Europe via Russia, turned out to be the most suitable, natural form for Simon Chikovani and is completely young (21 years old) in writing. It begins consolidation with theoretic letters published in “H2SO4” newspaper.

Intuitionism, rich associative thinking, word-making, thought ambiguity, sounds acoustics typical for futurism magically acted on the readers. Simon Chikovani made many masterpieces in this period.

Futurism was considered to be an apologist of bourgeois ideology and the government did not support it. One of the greatest futurists, Mayakovski, to whom the membership of this current was considered as crime, and wanted him to be a “pure” communist, even in 1925 considered himself as “communist futurist”, that is to say, recognized communist realism, but remained a futurist.

The same can be said about Simon Chikovani, he was forced to pay tribute to realism, refuse futurism and became a consolidator of the intellectual poetry in Georgia, but his youth “Sin” – futurism became unforgettable.

Simon Chikovani remade - “realized” numerous futuristic poems. In general, he had a rule to work on a poem even after its printing and factually he created a new version, but in case of futuristic poems this “concession” did not prove to be correct, integrity was broken, sound sounding was lost that deprived the poems the original attractiveness.

შარლოტა კვანტალიანი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

სიმონ ჩიქოვანი – ფუტურიზმიდან „კომფუტამდე“ (კომუნისტური ფუტურისტი)

საქართველოში მოდერნისტული და ავანგარდისტული მიმდინარეობის გაჩენით იწყება ქართული მწერლობის დაბრუნება „მსოფლიო ლიტერატურის საერთო სკოლაში“.

მოდერნიზმი იყო ის გზა, რომლის მეშვეობითაც ქართულ ლიტერატურაში შემოვიდა ახალი ესთეტიკური კულტურა.

მოდერნიზმი, როგორც „მოვლენებრივი ხელოვნება“ (მიხეილ ქურდიანი), განვითარების ერთ-ერთი ეტაპი იყო XX საუკუნის დასაწყისში.

მოდერნიზმისათვის მთავარია სიტყვა, სიტყვის მაგია, სიმბოლო და არა ის საგანი, რომელსაც მიესადაგება ეს სიტყვა.

ფუტურისმი, რომელიც ახალი ხელოვნების პრეტენზიით მოვიდა ევროპიდან რუსეთის გავლით, სიმონ ჩიქოვანისათვის ყველაზე მორგებული, ბუნებრივი ფორმა გამოდგა და სრულიად ახალგაზრდა (21 წლის) მწერლობაში. გაზეთ „H₂SO₄“-ში გამოქვეყნებული თეორიული წერილებით იწყებს დამკვიდრებას.

ფუტურისმისათვის დამახასიათებელი ინტუიტივიზმი, მდიდარი ასოციაციური აზროვნება, სიტყვათქმნადობა, აზრის ბუნდოვანება, ბგერათა აკუსტიკა მომაჯადოებლად მოქმედებდა მკითხველზე. სიმონ ჩიქოვანმა ამ პერიოდში მრავალი შედეგრი შექმნა.

ფუტურისმი ბურჟუაზიული იდეოლოგიის აპოლოგეტად ითვლებოდა და მთავრობა მას მხარს არ უჭერდა. ერთ-ერთი ყველაზე დიდი ფუტურისტი, მაიაკოვსკი, რომელსაც დანაშაულად უთვლიდნენ ამ მიმდინარეობის წევრობას და სურდათ „სუფთა“ კომუნისტი ყოფილიყო, 1925 წელსაც კი თავს „კომფუტად“ თვლიდა, ანუ აღიარებდა კომუნისტურ რეალიზმს, მაგრამ ფუტურისტად რჩებოდა.

იგივე შეიძლება ითქვას სიმონ ჩიქოვანზე, ის იძულებული გახდა ხარკი გაეღო რეალიზმისთვის, უარი თქვა ფუტურისმზე და გახდა ინტელექტუალური პოეზიის დამამკვიდრებელი საქართველოში, მაგრამ დაუფიწყარი აღმოჩნდა მისი საყმანვილო „ცოდვა“ – ფუტურისტობა.

სიმონ ჩიქოვანმა მრავალი ფუტურისტული ლექსი გადააკეთა – „გაარეალიზმა“. საერთოდ, წესად ჰქონდა ლექსზე დაბეჭდვის შემდეგაც ემუშავა და, ფაქტობრივად, ახალ ვარიანტს ქმნიდა, მაგრამ ფუტურისტული ლექსების შემთხვევაში ამ „დათმობამ“ არ გაამართლა, დაირღვა მთლიანობა, დაიკარგა ბგერის უღერადობა, რამაც ლექსებს პირველყოფილი მომხიბვლელობა წაართვა.

MANANA KVATAIA

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Reflection of Feminism Paradigms in Grigol Robakidze's Texts

The world-outlook and tropological vectors of Georgian modernism, as K.Gamsakhurdia puts it, “were again directed at the integration of our culture and writing with the western culture”. Reflection of the innovative artistic metamorphosis of the reality in literature established new style, images, themes and forms which were clearly manifested in creative discourse of the first advocate of Georgian “gospel of modernism”.

Modernist literature has also covered the aspects of feminism into the sphere of literary study. The concept of equality between women and men takes its origin in the depths of centuries. Moreover, according to the oldest texts in various places of the world women occupied a very important position, in fact a superior. The legend of the Amazons narrates about mythical warrior women who excluded men from their tribes. Grigol Robakidze's novels *Falestra* and *Megi* represent an allusive reinterpretation of the myth of these two powers.

In ancient Egypt women had the same legal and economic rights as men granted by law and women could rule the country. G.Robakidze's novel *Nefertiti-Kopf* (*The Bust of Nefertiti*) creates the most powerful expressive image of a legendary Egyptian queen, the image of internal free mystical woman, who determined the fate of Egypt at this time, is revived.

Georgian modernist writer also makes analysis male and female relationship in a new epoch. According to his observation, modern man lacks the power of the sun and a woman has the earmark of earth. However, both of them possess such terrific power which has not yet been defined on the planetary level. The writer remarks that “we are facing new evolution on Earth today, by means of technique invisible evolution is taking place on Earth ... here or elsewhere a new Apocalypse begins” and the race of a new kind of females is formed. Grigol Robakidze penetrates deeply into the depth of the emancipated woman's soul and exactly marks her tragic aspects. The weakness of the power of the sun in the essence of a modern man disintegrates and destructs a woman too; her integrity is broken, – thinks the writer and sees in this the roots of the greatest tragedy.

Various writers reflect this tragedy in different ways. V.Rozanov remarks that N.Gogol describes the image of a man in a rather concrete way whereas he fails to do it with woman's image. Robakidze explains this peculiarity of the writer by the known Gogol's rhythm: 'some creators cannot fill the body of the earth, even experience contempt for it'. In Grigol Robakidze's opinion, Gogol seems to stand without gender. He either bypasses it or touches with dead hand and nothing will come of it.

Henrich Ibsen's protagonist Arnold loves a symbol in the image of a real woman, Irena, an image of a fictitious young lady who is waking up out of the prolonged lethal dream. Here the tragedy of such kind of love is contoured: Arnold cherishes Irena's image raised from the dead but the real woman is in love with a real man and goes into the darkness of oblivion.

Grigol Robakidze appreciates female writers' peculiar style of writing and thinking and manner. He is fascinated with Ana Akhmatova's distinguished, strong talent and unique gift. For him, she is not a poet who is hiding the pain as a man in her creativity, on the contrary, Akhmatova's original individualism is extremely "feminine", intimate and ephemeral.

მანანა კვატანია

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ფემინიზმის პარადიგმათა რეფლექსირება გრიგოლ რობაქიძის ტექსტებში

ქართული მოდერნიზმის მსოფლმხედველობრივი და სახისმეტყველებითი ვექტორები, კ. გამსახურდიას სიტყვით, ჩვენი „კულტურისა და მწერლობის დასავლურ კულტურასთან კვლავ ინტეგრირებისაკენ“ იყო მიმართული. რეალობის ინოვაციური მხატვრული მეტამორფოზის რეფლექსირება ლიტერატურაში ახალ სტილს, სახეებს, თემებსა და ფორმებს ამკვიდრებდა, რაც ნათლად გამოვლინდა ქართული „მოდერნიზმის სახარების“ პირველი მქადაგებლის, გრიგოლ რობაქიძის შემოქმედებით დისკურსში.

მოდერნიზტულმა მწერლობამ მხატვრული კვლევის არეალში ფემინიზმის ასპექტებიც მოაქცია. ქალისა და მამაკაცის უფლებრივი თანასწორობის იდეა საუკუნეთა მიღმა იღებს სათავეს. მეტიც, უძველესი

ტექსტების მიხედვით, პლანეტის სხვადასხვა ადგილებში ძალაუფლება ქალებს ეპყრათ. თქმულება ამორძალებზე (ამაზონებზე), მითიურ მებრძოლ ქალებზე მოგვითხრობს, რომელთა ტომში მამაკაცებისათვის ადგილი არ მოიპოვებოდა. გრიგოლ რობაქიძის რომანები „ფალესტრა“ და „მეგ“ ამორძალთა მითის ალუზიურ რეინტერპრეტირებას წარმოადგენს.

ძველ ეგვიპტეში ქალისა და მამაკაცის სამართლებრივ და ეკონომიკურ თანასწორობას კანონი განსაზღვრავდა, ქალები ქვეყნის მართვაშიც მონაწილეობდნენ. რობაქიძის „ნეფერტიტის თავი“ ეგვიპტის ლეგენდარული დედოფლის უძლიერეს ექსპრესიულ ხატს ქმნის, ცოცხლდება სახე შინაგანად თავისუფალი იდუმალი ქალისა, იმდროინდელი ეგვიპტის ბედს რომ განსაზღვრავდა.

ქართველი მოდერნისტი მწერალი ახალი ეპოქის ქალისა და მამაკაცის ურთიერთმიმართებასაც აანალიზებს. მისი დაკვირვებით, თანამედროვე მამაკაცი მზით უძღურია, ქალი კი მიწიერი თაა დაღდასმული. თუმცა ორივენი ფლობენ საშინელ ძალას, რომელიც პლანეტარულად ჯერ კიდევ არ გახლავთ დეფინირებული. მწერალი შენიშნავს, რომ „ჩვენ დედამიწის ახალი ევოლუციის წინაშე ვდგავართ, ტექნიკის მეშვეობით შეუმჩნევლად დედამიწის ახალი ევოლუცია ხდება... აქ, თუ სადღაც, ახალი აპოკალიფსი იწყება“ და ქალთა ახალი ტიპების რასა ყალიბდება.

გრიგოლ რობაქიძე ღრმად სწვდება ემანსიპირებული ქალის სულის სიღრმეებს და მის ტრაგიკულ ტონებსაც ზუსტად შენიშნავს. თანამედროვე მამაკაცის ფესვებში მზისძალისმიერი ჩანასახის სისუსტე ქალსაც შლის და ამსხვრევს, მის უჯრედთა სისტემაში მთლიანობა დარღვეულია, – ფიქრობს მწერალი და აქ ქალისა და მამაკაცის უდიდესი ტრაგედიის ფესვებს ხედავს.

ამ ტრაგიზმს მწერლები სხვადასხვაგვარად ასახავენ. ვ. როზანოვის შენიშვნით, ნ. გოგოლი მამაკაცის სახეს გრძნობად კონკრეტულობამდე გადმოსცემს, მაშინ, როცა ქალის ხატი მას არაფრით გამოსდის. მწერლის ამ თავისებურებას რობაქიძე გოგოლის სულის ცნობილი რიტმით ხსნის: ზოგიერთი შემოქმედი მიწის სხეულს ვერ შეიგრძნობს, მისადმი ზიზღსაც კი განიცდის. გრიგოლ რობაქიძის აზრით, გოგოლს არ უყვარს ის, რითაც განსხეულება ხდება. იგი თითქოსდა სქესის გარეშე დგას. ის ამ თემას ან სრულიად უვლის გვერდს, ან მკვდარი ხელით ეხება და არაფერი გამოსდის.

ჰენრიკ იბსენის არნოლდს კი რეალური ქალის, ირენას სახით უყვარს სიმბოლო, ხატი წარმოსახვითი ასულისა, რომელიც ხანგრძლივი, სიკვდილისმიერი ძილისაგან გაიღვიძებს. აქ ილანდება ამგვარი სიყვარულის ტრაგიზმი: არნოლდი ეტრფის მკვდრეით აღმდგარი ირენას ხატს, ნამდვილი ქალი კი, გრძნობად რეალობაში შეყვარებული, დავისწყების წყვდიადს ერთვის.

გრიგოლ რობაქიძე აფასებს მწერალ ქალთა წერისა და აზროვნების განსხვავებულ სტილსა და მანერას. მას იზიდავს ანა ახმატოვას გამორჩეული, ძლიერი ტალანტი, თვითმყოფადი ნიჭი. მისთვის ის არ გახლავთ პოეტი, რომელიც თავის შემოქმედებაში ტკივილს „მამაკაცურად“ მაღავს, პირიქით, ახმატოვას თვითნაბადი ინდივიდუალიზმი ძალზე „ქალური“, ინტიმური და მოუხელთებელია.

NINO KVIRIKADZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

The Title of Alfred Döblin's Novel *Berlin Alexanderplatz*

The object of study is the title of Alfred Döblin's novel "Berlin Alexanderplatz" as "a montage novel". The term "a montage novel" which originated in German Literature Studies refers to a subtype of the modernist novel, and reflects one of the underlying principles of the culture of XX century – the artistic integrity possessing the properties of montage. As it is known, the title generally plays an essential role in creating and perceiving the integrated unity of any text. Scientists highlight the importance of a title in a literary work. It is considered that the title of a literary work contains the main idea in a condensed form and provides a key to its understanding. However, that holds true only if there is given a complete semantization of the title.

Our purpose is to trace down the development of the title as the movement of a detail in the entire textual space of the novel, in the context of a series of words, to reveal its semantics in separate fragments in connection with the content of the literary work and to underline its leitmotivity.

As a result of the analysis, it becomes apparent that by means of the analysis of the title as a detail in the context of a series of words, there is not revealed a montage principle of reality depiction as in its entirety. The reverse is the case, there is reflected that of a shattered and chaotic reality.

НИНО КВИРИКАДЗЕ

Грузия, Кутаиси

Государственный университет им. Акакия Церетели

К вопросу семантики заглавия романа Альфреда Дёблина «Берлин Александерплац»

Предметом настоящего исследования является заглавие романа Альфреда Дёблина «Берлин Александерплац» как «романа-монтажа». Зародившийся в немецком литературоведении, термин «роман-монтаж» обозначает подвид модернистского романа, в котором воплотился один из главных художественных принципов культуры XX в. – монтажный характер художественного целого. Как известно, заголовок вообще играет существенную роль в создании и восприятии интегрированного единства любого текста. Ученые указывают на значение заголовка в литературных произведениях. Считается, что название произведения содержит в сжатой форме основную идею произведения и является ключом к его пониманию, однако ключом к пониманию произведения заглавие становится лишь при его полной семантизации. Именно значение заглавия для понимания литературного произведения, в особенности модернистского романа – и вызвало наш интерес к данному вопросу.

Новизна работы заключается в том, что заголовок рассматриваемого романа и проблема его лейтмотивного осмысления впервые исследуются в разрезе целостного анализа произведения посредством структурно-семантического метода – по всему пространственному ареалу авторского текста. Основой исследования является теория словесного ряда, введенная В.Виноградовым и разработанная далее структуралистами.

При рассмотрении текста как художественного целого деталь выделяем как подвижный микроэлемент: то, что мы исследуем, является деталью и в то же время движущимся звеном динамической структуры, которое может переходить из одного словесного ряда в другой, образуя «приращенный смысл» (Виноградов).

Наша цель – проследить движение заголовка как детали по всему тексту романа Альфреда Дёблина «Берлин Александерплац», выявить его семантику в отдельных фрагментах текста в тесной связи с содержанием произведения и зафиксировать его возможную лейтмотивность. В результате

анализа выясняется, что именно благодаря исследованию заголовка как детали в словесных рядах высвечивается монтажный принцип отражения не целостной, а раздробленной и хаотичной действительности.

M. I. LAZARIDI

Kyrgyzstan, Bishkek

Kyrgyz-Russian Slavic University

Flavoring image of an Era of a Modernist Style: K. Kavafis and G. Tabidze

Kavafis and Tabidze ... What unites these names in the world literature, philosophical and esthetic thought? What can form the basis for comparison of the poetic masterpieces created by their genius?

Both poets – representatives of modernism, unless the value of poetry are defined by the belonging of the poet to the literary direction? Perhaps, outstanding creations of figures of certain time also allow to formulate the currents of the modern times. Kavafis and Tabidze – are the national poets.

Kavafis is the Greek poet of the Egyptian diaspora who lived the main part of the life in Alexandria, the best-known creation of Macedon. The spirit of philosophy and knowledge, the Alexandria philosophical school and library reigned in this antique city, the most brilliant of Aleksandry created by the famous master. The centuries passed, but the great city was ready to make a new genius. K. Kavafis as the modest official creating from time to time poetic masterpieces probably was full of a desire to unburden the heart, to formulate, the emotions and moods. The attention is thought to be paid to the poetry first of all it amazed the author hardly ranking himself as poets, especially outstanding or ingenious. The poets prophets deliver messages of heaven expressing communication “the word and the sky”.

For Georgia such poet is Galaktion Tabidze, the brilliant representative of modern times, the Silver age. In an assessment of works of the poet the love of the simple people and an appreciation of its poetry was surprisingly combined by sophisticated critics, skilled masters, experts and theorists of literature.

Conversation on poetry will concern the masterpieces created by poets. It is K. Kavafis's “City” and the poem – G. Tabidze's prayer. The originality and

creative height of poets is to be shown on the material of outstanding texts, the philosophical thoughts revealing the soul of creators. The texts of their verses present a decoration of the world literature. Harmony of poetic creations heals soul of the reader, returns to sources of emergence of the Universe.

М.И. ЛАЗАРИДИ

Кыргызстан, Бишкек

Кыргызско – Российский Славянский университет

Вкусовой образ эпохи модерна:

К.Кавафис и Г.Табидзе

Кавафис и Табидзе... Что объединяет эти имена в мировой литературе, философской и эстетической мысли? Что может служить основанием для сравнения поэтических шедевров, созданных их гением?

Оба поэта – представители модернизма, но разве ценность поэзии определяется принадлежностью поэта к тому или иному литературному направлению? Возможно, именно выдающиеся творения деятелей определенного времени и позволяют сформулировать важнейшие черты течений и потоков нового времени. Кавафис и Табидзе – национальные поэты.

Кавафис – греческий поэт египетской диаспоры, проживший основную часть своей жизни в Александрии, самом знаменитом создании Македонского. В этом античном городе, самом блистательном из Александрий, созданных знаменитым властителем, царил дух философии и знаний, Александрийская философская школа и библиотека. Прошли века, но почва великого города была готова произвести нового гения. Им оказался К.Кавафис- скромный чиновник, создающий время от времени стихотворные шедевры, вероятно, тогда, когда хотелось излить душу, сформулировать, вербализовать свои эмоции и настроения. Думается, что внимание, уделяемое его поэзии, в первую очередь изумило самого автора, вряд ли причислявшего себя к поэтам, тем более выдающимся или гениальным. Ведь поэты-пророки, посланцы небес, выражающие связь «слова и неба».

Для Грузии такой поэт – Галактион Табидзе, блистательный представитель нового времени, Серебряного века. В оценке творчества поэта удивительно сочеталась любовь простого народа и высокая оценка его поэзии изощренными критиками, опытными мастерами, знатоками и теоретиками литературы.

Разговор о поэзии коснется шедевров, созданных поэтами. Это «Город» К.Кавафиса и стихотворение – молитва Г.Табидзе. Своеобразие и творческую высоту поэтов хочется показать на материале выдающихся текстов, философских раздумий, обнажавших душу создателей. Тексты их стихов – украшение мировой литературы. Гармония поэтических созданий врачует душу читателя, возвращает к истокам возникновения Вселенной.

JŪRATĖ LANDSBERGYTĖ-BECHER

Lithuania, Vilnius

Lithuanian Culture Research Institute

Modernism as Link to Europeanism in Lithuanian Composer and poet Algirdas Martinaitis Case

Lithuanian culture after 2000 rised from deconstructed stages of post-soviet field. The mainstream of creators ideas were linking to non-sovietic progressive way of euromodernism: „we belong to Europe“. Many composers dedicated their works to adored Europe and its musical topics: J.S.Bach, W.A. Mozart, F.Schubert, F.Chopin, A.Bruckner, R.Wagner etc. They are called New romanticism with names well known in lithuanian music: V.Bartulis, M.Urbaitis, O.Narbutaitė, A.Martinaitis.

The last one is different in „belonging to Europe“. He exposed himself as nature creature with roots from village and forest, full of earth smells, calling for archetypes: birds, insects, animals, trees, water sources. Algirdas Martinaitis creative work in some point oppositioned eurointegrational modernism and transformed itself to ironic link of *pittyfull euromodernism*.

That means: Martinaitis works are speaking about *europianism* as song of pittys, whims and waitings... for barbarians. The tittles of his works are saying: „Serenada for Ms. Europe“, „Europe abduction from Lithuania“, „European period park“, „Euro Job“, „Europeana“, „Little Faustiana“, „Farewell with comrade Mr. F.Schubert“, „Wayting for F.Schubert“, „Wayting for Doctor Faust“, „Wayting for...“, „The bull in Europe“, „The short history lesson for adults“ „The year with a shitt insect...“ etc. All this works are composed after 2000 and based on interesting original experience of life in sountryside. Martinaitis music-poetry work shops are *called mart-sessions*. The euripianism there awaykes itself in discourse with nature and strong old european culture as expressive structural frames with signs and senses.

ANNA LETODIANI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

For Understanding of Black Color in Terenti Graneli's Art

Any of the colors has certain impact on an individual's emotions, associations, mood. Color perception is associated not only with the physiological, psychological and esthetic response but with the intellectual self-reflection as well. Humans attempt to understand the impact of color through its objectification, as is one of the means of communication, the "language", formed in the ancient period and contains certain information. The language of color systems has refined with time, gained greater depth and load. Currently, the color is considered in various: formal, semantic, symbolic, psychological, biologic etc. respects. Studying of the relations between the colors and human psychic, as well as the issues of colors symbolism is of particular significance. "Human must perceive the color not only by sight but feel it psychologically and symbolically" (Johannes Ten).

Color esthetics is an organic one for any creative process. In this respect, literature and especially, the poetry is distinguished from the spheres of art. For poetry, color is a multi-functional means of expression and emphasizes the author's creative individuality, unique perception of the world. Thus, the colors used in the literary texts worth studying,

The symbolist writers are distinguished with their special attitude to the colors. They became the significant part of their vocabulary to describe the author's condition, emotions, they are even able to express the covered sense of the work.

Terenti Graneli's poetry is of particular interest, with respect of attitude towards the colors. This time, we shall discuss only black color in his art. In our opinion, analyzing of this color in symbolic or psychological aspects would provide new understanding of Graneli's poetry; especially, regarding the fact that in his poems, with respect of colors, black occurs quite frequently.

We shall discuss symbolic load of black color in Terenti Graneli's works on the basis of the theories of J.W. Goethe, V. Kandinsky and M. Luscher, though we take into consideration the other views as well.

ანა ლეთოდინი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

შავი ფერის გააზრებისათვის ტერენტი გრანელის შემოქმედებაში

ნებისმიერი ფერი გარკვეული სახით ზემოქმედებს ადამიანის: ემოციებზე, ასოციაციებზე, განწყობილებაზე. ფერის აღქმა, არა მხოლოდ ფიზიოლოგიურ, ფსიქიკურ თუ ესთეტიკურ რეაქციას, არამედ ინტელექტუალურ რეფლექსიასაც უკავშირდება. ფერის ზემოქმედების გააზრებას ადამიანი მისი ობიექტივაციის გზით ცდილობს, რადგან იგი კომუნიკაციის ერთგვარი საშუალება, უძველეს დროს ჩამოყალიბებული „ენა“ და გარკვეულ ინფორმაციას შეიცავს. ფერთი სისტემების ენა დროთა განმავლობაში დაიხვეწა, მეტი სიღრმე და დატვირთვა შეიძინა. დღესდღეობით, ფერი განიხილება სხვადასხვა: ფორმალური, სემანტიკური, სიმბოლური, ფსიქოლოგიური, ბიოლოგიური და ა. შ. თვალსაზრისით. განსაკუთრებით აქტუალურია ფერსა და ადამიანის ფსიქიკას შორის კავშირის, ასევე ფერთა სიმბოლიზმის საკითხის კვლევა. „ადამიანმა ფერი უნდა აღიქვას არა მხოლოდ მხედველობით, არამედ განიცადოს ფსიქოლოგიურად და სიმბოლურად“ (იოჰანეს ტენი).

ფერის ესთეტიკა ორგანულია ნებისმიერი შემოქმედებითი პროცესისათვის. ამ მხრივ, ხელოვნების დარგთაგან ერთ-ერთი გამორჩეულია ლიტერატურა და განსაკუთრებით, პოეზია. პოეზიისათვის ფერი, გამოსახვის მრავალფუნქციურ საშუალებას წამოადგენს და ავტორის შემოქმედებით ინდივიდუალობას, სამყაროს აღქმის თავისებურებას უსვამს ხაზს. ამდენად, საყურადღებოა მხატვრულ ტექსტებში გამოყენებულ ფერებზე დაკვირვება.

ფერთან განსაკუთრებული დამოკიდებულებით გამოირჩევიან სიმბოლისტი მწერლები. ის მათი ლექსიკონის მნიშვნელოვანი ნაწილი ხდება და ასახავს ავტორის მდგომარეობას, ემოციებს, აქვს ნაწარმოების დაფარული აზრის გადმოცემის უნარი.

ფერებთან მიმართების მხრივ, საინტერესოა ტერენტი გრანელის პოეზია. ამჯერად, მის შემოქმედებაში მხოლოდ შავ ფერთან დამოკიდებულებაზე ვისაუბრებთ. ვფიქრობთ, თუნდაც მხოლოდ ამ ფერის სიმბოლურ თუ ფსიქოლოგიურ ქრილში გაანალიზება, გრანელის პო-

ეზიის ახალი კუთხით გააზრების საშუალებას მოგვცემს. მით უმეტეს, თუ გავითვალისწინებთ იმ ფაქტს, რომ მის ლექსებში ფერთა გამოყენების თვალსაზრისით შავი საკმაოდ ხშირად გვხვდება.

ტერენტი გრანელის შემოქმედებაში შავი ფერის სიმბოლურ დატვირთვაზე, მის ფსიქოლოგიური ასპექტით გააზრებაზე, ძირითადად, ფერის შესახებ: ი. ვ. გოეთეს, ვ. კანდინსკის და მ. ლუშერის თეორიების საფუძველზე ვისაუბრებთ, თუმცა, გავითვალისწინებთ სხვა შეხედულებებსაც.

Andrea LENA CORRITORE

Italy, Perugia

University of Perugia

**Modernist conceptions of Eros in the reflection of
“boulevard literature”: Evdokia Nagrodkaia’s
novel *The Wrath of Dionisus***

Love and sexuality were considered central areas of interest in theoretical reflection and literature practices of early Russian Modernism. Decadent and symbolist poets, writers and thinkers investigated Eros as a field for experimenting new forms which would lead to a renewed humanity. Inspired by Russian philosopher V.I. Solov’ev as well as European thinkers Nietzsche and Weininger, they approached theoretically – and experimented in their own lives – non-traditional erotic practices, such as Platonic love for a soul twin, Dionisian eros, love triangles, homosexuality, romantic love for an unattainable object, and so on. Many writers and poets of that period dealt with these topics: V.I. Ivanov, L. Zinov’eva-Annibal, M. Kuzmin, F. Sologub, Z. Gippius, A. Blok, V. Rozanov.

The same themes are reflected – in a more simple and low way – in the so called “boulevard literature”, which at the time enjoyed a huge success among the less educated public.

Many of them are represented in the first novel of Evdokia Nagrodkaia (1866-1930) *The Wrath of Dionisus*. This novel was published for the first time in 1910 and soon obtained an outstanding success: before 1916 the novel counted 10 editions. It dealt with topics such as infidelity, female sexuality, homosexual love, which prompted many critics to cry “pornography”.

In her novel *Nagrodskaia* strove to enter the “erotic discourse” of Russian Modernism, either in its “high” and “low” expressions.

ЛЕНА КОРРИТОРЕ Андреа

Италия, Перуджа

Università degli Studi di Perugia (Университет Перуджи)

Модернистские концепции эроса в «бульварном» отражении: «Гнев Диониса» Евдокии Нагордской

Любовь и сексуальность входили в круг центральных тем в размышлениях и литературной практике раннего русского модернизма. Поэты, прозаики, мыслители, декаденты и символисты рассматривали Эрос как поле для экспериментирования с новыми формами, которые могли открыть пути для обновления человечества. Вдохновляемые идеями Владимира Соловьева и европейских философов – Ницше, Вейнингера, они и в теоретическом плане, и в личных экспериментах обращались к разного рода нетрадиционным эротическим практикам, таким как платоническая любовь к избранной душе, дионисийский эрос, любовные треугольники, гомосексуальность, романтическая любовь к недостижимому и так далее. Об этом много говорится в произведениях тех лет – у В.И. Иванова, Л. Зиновьевой-Аннибал, М. Кузмина, Ф. Сологуба, З. Гиппиус, А. Блока, В. Розанова.

Те же темы в упрощенном и сниженном виде отразились в так называемой «бульварной» литературе, пользовавшейся в те же годы громадным успехом у менее культурной публики.

Многие из них представлены в первом романе писательницы Евдокии Нагордской (1866-1930) «Гнев Диониса», опубликованном в 1910 году и имевшем исключительный успех: до 1916 года роман был переиздан 10 раз. В этом произведении обсуждались измена, женская сексуальность и гомосексуализм, – всё это вызвало обвинение в «порнографии» со стороны многих критиков.

В романе Нагордская стремится включиться в «эротический дискурс» русского модернизма, как в его высокой, так и в сниженной версии.

KAKHABER LORIA

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

“Hunger” by Knut Hamsun as Early Modernist Novel

The name of Knut Hamsun (1859-1952) – Nobel Prize laureate – is closely linked to the wave of early modernism in world literature. The works of the 90-s created by the great Norwegian author presage the onset of new literature not only in Scandinavian but also in European prose. In this regard, “Hunger” – one of the best literary works by Knut Hamsun – is of special significance and might become a pioneering modernist novel in world literature in terms of chronology and quality.

Without any reference to the author, the fragment from the novel was published anonymously in Danish magazine “NyJord” (“New Land”) as early as 1888. Later on, in 1890, the novel was published as a book and work by Knut Hamsun. It is notable that Hamsun, himself, did not attribute the above-mentioned book to the genre of novel and refrained from identifying the genre of “Hunger”. The work in which the action, at first glance, takes place in the capital of Norway, contains more or less obvious autobiographical hints; however, at the same time, the text is free of time-space traditional perception and especially of that characteristic to realism.

Despite the fact that a young, anonymous character of the novel whose story is set out in the first person (and in some cases, in a naturalistic way) is starving literally, the work does not contain even the slightest social criticism resulting from this fact or any other like this one. On contrary, in the book the emphasis is deliberately directed towards complicated and controversial inner world of the above-mentioned “I-character”, covered and especially deep layers of the character’s feelings. Hunger, as a phenomenon, becomes even a sort of inspiration for the main character, thus triggering strange, so far unexperienced impulses and emotions in the main character’s and readers’ minds.

According to Scandinavian and other Western researchers, in this novel as well as more or less in the novel “Mysteries” (1992) Knut Hamsun, is pioneering in the history of world literature in terms of using the technique of narration, which nowadays is known as the “stream of consciousness”. It is also interesting that almost at the same time of publishing “Hunger” as a book, Hamsun pub-

lished his famous article “FradetubevidsteSjæleliv” („From Subconscious Spiritual Life“), which, on the one hand, can be perceived as a sort of commentary on “Hunger” and, on the other hand, should be understood as a future work program of the famous writer. This program was further developed and implemented in “Mysteries” and other works created by the writer in the 1890-s.

კახაბერ ლორია

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

კნუტ ჰამსუნის „შიმშილი“ როგორც ადრეული მოდერნისტული რომანი

ნობელის პრემიის ლაურეატის, კნუტ ჰამსუნის (1959-1952) სახელი მჭიდროდაა დაკავშირებული ადრეული მოდერნიზმის ტალღასთან მსოფლიო ლიტერატურაში. დიდი ნორვეგიელი მწერლის ე.წ. 90-იანი წლების ნაწარმოებები ახალი ლიტერატურის დასაწყისის მოასწავებენ არამარტო სკანდინავიურ, არამედ სრულიად ევროპულ მწერლობაში. ამ მხრივ განსაკუთრებული მნიშვნელობისაა კნუტ ჰამსუნის ერთ-ერთი საუკეთესო ლიტერატურული ტექსტი – „შიმშილი“, რომელიც, შესაძლებელია, მსოფლიოშიერთ-ერთ უპირველეს მოდერნისტულ რომანად იქნეს მიჩნეული როგორც ქრონოლოგიური, ისე ხარისხობრივი თვალსაზრისით.

ჯერ კიდევ 1888 წელს დანიურ ჟურნალში „Ny Jord“ („ახალი მიწა“) ავტორის მინიშნების გარეშე, ანონიმური სახით იბეჭდება ფრაგმენტი ამ თხზულებიდან, რომელიც 1890 წელს უკვე ცალკე წიგნად გამოდის, როგორც კნუტ ჰამსუნის ნაწარმოები. საინტერესოა, რომ ჰამსუნი ხსენებულ წიგნს, ჟანრობრივი თვალსაზრისით, რომანად არ მიიჩნევდა და საერთოდაც თავს არიდებდა „შიმშილის“ ჟანრობრივი კუთვნილების განსაზღვრას. ნაწარმოებში, რომლის მოქმედება, ერთი შეხედვით ნორვეგიის დედაქალაქში ვითარდება, არის მეტ-ნაკლებად თვალსაჩინო ავტობიოგრაფიული მინიშნებებიც, მაგრამ, იმავდროულად, ტექსტი დაცლილია დრო-სივრცის ტრადიციული, და მით უფრო რეალიზმისთვის დამახასიათებელი გაგებისაგან. მიუხედავად იმისა, რომ თხზულების ანონიმური ახალგაზრდა გმირი, რომლის თავგადასავალი პირველ პირშია გადმოცემული (და ზოგჯერ, ერთი შეხედვით, საკმაოდ

ნატურალისტური ხელწერიტაც კი), შიმშილობს ამ სიტყვის სრულიად პირდაპირი გაგებით, ნაწარმოებში ვერსად ვხვდებით ამ ან სხვა რაიმე მსგავსი ფაქტიდან გამომდინარე თუნდაც ელემენტარულ სოციალურ კრიტიკას. პირიქით, წიგნში აქცენტი, სრულიად შეგნებულად, გადატანილია ხსენებული „მე-პერსონაჟის“ რთულ და წინააღმდეგობრივ შინაგან სამყაროზე, გმირის სულიერი განცდებისდაფარულ, განსაკუთრებულად სიღრმისეულ შრეებზე. შიმშილი, როგორც ფენომენი, მთავარი გმირისთვის ერთგვარი შთაგონების წყაროც კი ხდება, რომელიც უცნაურ, მისთვის და მკითხველისთვის მანამდე უცნობ იმპულსებსა და განზობილებებს აღძრავს. სკანდინავიელი და სხვა დასავლელი მკვლევარების აზრით, ამ ნაწარმოებში, ისევე როგორც მეტ-ნაკლებად რომანშიც – „მისტერიები“ (1992) კნუტ ჰამსუნი, ერთ-ერთი პირველი მსოფლიო ლიტერატურის ისტორიაში, იყენებს თხრობის ტექნიკას, რომელსაც დღეს „ცნობიერების ნაკადის“ სახელით ვიცნობთ. საინტერესოა ისიც, რომ თითქმის მაშინვე, რაც „შიმშილი“ წიგნად გამოიცა, ჰამსუნი აქვეყნებს ცნობილ სტატიას რა დეტ უბევიდსტე შჯდლელივ („არაცნობიერი სულიერი ცხოვრებიდან“), რომელიც ერთის მხრივ შესაძლოა აღვიქვათ როგორც „შიმშილის“ ერთგვარი კომენტარი, თუმცა, იმავდროულად, უნდა გავიაზროთ როგორც ცნობილი მწერლის სამომავლო შემოქმედებითი პროგრამაც, რომელსაც განვითარებისა და განხორციელების შესაძლებლობა „მისტერიებსა“ და 90-იანი წლების სხვა ნაწარმოებებში მიეცა.

YORDAN LYUTSKANOV

Bulgaria, Sofia

Institute for Literature, Bulgarian Academy of Sciences

**The de-colonising potential of a poem:
“Colchis waits for a new Orpheus” by Titsian Tabidze**

In my intended talk I shall try to verify two hypotheses, basing on the following presumption: the myth of the Golden Fleece represents itself one of the ancient anticipations of the “Orientalist” (in the sense of Edward Said) clichés, or, in other words, a matrix of narrative colonisation and, correspondingly, self-colonisation. The hypotheses to verify are the following. I hypothesise, first, that

Georgian “re-narrations” of the mentioned myth work as a machine for mental self-colonisation of Georgia, or for her subjugation under the symbolic hegemony of “the West”, “Europe” and “Hellas”, and that yet it is a “machine” which does not work smoothly. I shall try to verify this hypothesis examining secondary literature (in particular, works in the history of Georgian literature). And I hypothesise, second, that Titsian Tabidze’s poem “Colchis waits for a new Orpheus” could release some de-colonising potential, potential towards liberation from the symbolic hegemony of “the West”, “Europe” and “Hellas” – and besides the author’s intentions reconstructable through a psycho-biographic investigation. I shall try to verify my second hypothesis through analysis (close reading) of the mentioned poem (of both its Russian translation and Georgian original).

ЙОРДАН ЛЮЦКАНОВ

Болгария, София

Институт литературы Болгарской АН

Де-колонирующий потенциал одного стихотворения: „Колхида ждет нового Орфея“ Тициана Табидзе

В своем предполагаемом докладе, отправляясь от одного принимаемого за очевидно достоверное положения, попытаюсь проверить две гипотезы. Принимаемое за аксиому положение следующее: миф о Золотом руне является одним из античных прообразов „ориенталистских” (в смысле Эдуарда Саида) клише, или, иными словами, матрицей нарративной колонизации и, соответственно, самоколонизации. Гипотезы следующие. Это, во-первых, допущение о том, что грузинские „пересказы” мифа о Золотом руне являются двигателем ментальной самоколонизации Грузии, ее подпадения под символическую гегемонию „Запада”, „Европы” и „Эллады”, но двигателем, работающем не без „сбоев”; которое мы попытаемся проверить на материале доступной нам вторичной литературы (работ по истории грузинской литературы). И это, во-вторых, допущение о том, что стихотворение Тициана Табидзе „Колхида ждет нового Орфея” может обнаружить де-колонирующий потенциал, потенциал освобождения от символической гегемонии „Запада”, „Европы” и „Эллады” – помимо реконструируемых психобиографическим исследованием интенций автора стихотворения; мы попытаемся проверить его путем анализа (медленного чтения) названного стихотворения (его русского перевода и грузинского оригинала).

ANA MAKALATIA

Georgia, Tbilisi

Ilia State University

Images of the Isolation of an Individual in the Individual realm in the Novel “Women in Love” by D. H. Lawrence

D.H. Lawrence was a well-known modern writer in English literature who was mostly distinguished by scandalous and erotic themes described in his novels. Though he was considered a modern writer not only by taboo themes but also by the deep knowledge of individual's inner self with its realization in industrial civilized world. In my report I would like to discuss his novel 'Women in love', published in 1920, which is the sequel to his early novel 'The rainbow'. Topic of this research is 'forms of individual's isolation' in literary characters of the novel explained by his theoretical work 'Fantasia of Unconscious'.

All the ideas presented in this theoretical work are reflected in his novels. Especially his idea about two motives of human action. First one is a sexual impulse which in itself includes perfect union of two isolated individuals and the second motive more important than the first one is 'a man's desire to build up a world out of his own self and his own belief and his own effort'. But what happens when a man, who tries to create a world, is the victim of the destructive power of the past, product of it or it is better to say he is isolated in death? Such kind of person destroys and violates not only himself but also the things he creates.

This report is an attempt to describe above stated forms of individual's isolation from Lawrence's theoretical and literary point of view. Researches done on this writer is very little in Georgian literary criticism if we don't include some translations of Lawrence's short stories and a novel 'Lady Chatterley's Lover', therefore this report itself represents a new step ahead. As for international researches, Lawrence's works have been studied from various perspectives because of their thematic colorfulness.

ანა მაკალათია

საქართველო, თბილისი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ინდივიდის იზოლაციის სახეები თანამედროვე ინდუსტრიულ სამყაროში დ. ჰ. ლორენსის რომანში „შეყვარებული ქალები“

დევიდ ჰერბერტ ლორენსი იყო ცნობილი მოდერნისტი მწერალი ინგლისურ ლიტერატურაში, რომელიც გამოირჩეოდა რომანებში სკანდალური და ეროტიული სცენების აღწერით. თუმცა მისი მოდერნისტულობა არ შეიფარგლებოდა ტაბუდადებულ თემებზე საუბრით, არამედ ინდივიდის შინაგანი სამყაროს სიღრმისეული წვდომით და ამ სამყაროს ცივილიზებულ-ინდუსტრიულ გარემოში რეალიზების ჩვენებით. ჩემ მოხსენებაში მსურს განვიხილო ლორენსის რომანი „შეყვარებული ქალები“, რომელიც 1920 წელს გამოიცა და წარმოადგენს მწერლის ადრეული რომანის „ცისარტყელას“ გაგრძელებას. საკითხი კონკრეტულად შეეხება ინდივიდის იზოლაციის ფორმებს, რომელსაც ვაწყდებით რომანის მხატვრულ სახეებში და შევეცდები მათ განმარტებას ამავე მწერლის თეორიული ნაშრომის „არაცნობიერის ფანტაზია“ საშუალებით.

შეიძლება ითქვას, რომ ზემოთხსენებულ თეორიულ ნაშრომში გაჟღერებული ლორენსის შეხედულებები მთელ მის მხატვრულ შემოქმედებაში იჩენს თავს. კერძოდ, საუბარია ადამიანთა მამოძრავებელ ორ მოტივზე. პირველი არის სექსუალური იმპულსი, რომელიც თავის თავში უკვე მოიცავს ორი იზოლირებული ინდივიდის სრულყოფილ კავშირს და მეორე, ლორენსის თქმით ბევრად უფრო მნიშვნელოვანი ქმედების მოტივი ადამიანისა არის ინდივიდის სურვილი შექმნას მსოფლიო (სამყარო) საკუთარი თავის, რწმენისა და მცდელობის საშუალებით. მაგრამ რა ხდება მაშინ თუკი კაცი, რომელიც მსოფლიოს ქმნის, წარსულის დამანგრეველი ძალების მსხვერპლია, წარსულის ნაყოფია ან უკეთ რომ ვთქვათ სიკვდილშია იზოლირებული? ასეთი ადამიანი ანგრევს და ძალადობს არა მარტო საკუთარ თავზე, არამედ იმაზე რასაც ქმნის.

ჩემი მოხსენება დაეთმობა ზემოთ ნახსენები ინდივიდის იზოლაციის სახეთა თეორიულ და მხატვრულ ასპექტში დეტალურ განხილ-

ვას. ქართულ ლიტერატურულ სივრცეში ლორენსის შესახებ მოხსენება თავისთავად წარმოადგენს სიახლეს, რადგან მწირია ამ მწერალზე ჩატარებული სამეცნიერო კვლევები თუ არ ჩავთვლით მისი მოთხრობებისა და რომანის „ლედი ჩეტერლის საყვარლის“ თარგმანებს. რაც შეეხება საერთაშორისო კვლევებს, ლორენსის შემოქმედება მრავალმხრივ შესწავლილია და მისი შემოქმედების თემატური მრავალფეროვნება დღესაც აქტუალურია ლიტერატურის მკვლევართათვის.

VIKTORIJA MAKAROVA

Lithuania, Vilnius

Vilnius University

The Narrative form of Leonid Yuzefovich's Novel “Cranes and dwarfs”

The report is devoted to the features of the narrative form of Leonid Yuzefovich's novel “Cranes and dwarfs” (the winner of the “Big Book” prize in 2009). The author of the report focuses on the lexical and grammatical tools that allowed the author of the novel to introduce different types of a narrator into the text.

The novel takes place in several time strata (in Europe, 17 in., Moscow, 1993, Mongolia, 2004). At the beginning of the novel the story is based on Erzählung type: the narrator does not belong to the world of the text. The purpose of this narrative is to “create a picture of objective existence” (Gukovskij 1959). The world created by the author of the novel appears before the reader as if by itself (a traditional type of a narrative).

But gradually, the reader begins to distinguish in the text different, simultaneously sounding voices: “the right to a speech act starts being partly relinquished to the character” by the narrator (Paducheva 1995). This mismatch of the speaker and the beholder is characteristic of the modernist novel.

Examples illustrating that in the text of the novel under analysis the speaker and the beholder do not always match, as well as a list of grammatical markers of the modernist narrative form of the novel “Cranes and dwarfs” are provided in the report.

ВИКТОРИЯ МАКАРОВА

Литва, Вильнюс

Вильнюсский университет

Типы повествователя в романе Л.Юзефовича «Журавли и карлики»

В докладе излагаются результаты анализа особенностей повествовательной формы романа Леонида Юзефовича «Журавли и карлики» (победитель премии «Большая книга» в 2009 г.). В фокусе внимания автора доклада находились лексико-грамматические средства, позволившие автору анализируемого романа ввести в текст различные типы повествователя.

Действие романа разворачивается в нескольких временных пластах (в Европе XVII в., Москве 1993 г., Монголии 2004 г.). В начале романа повествование строится по типу *Er-Erzählung*: повествователь не принадлежит миру текста. Целью такого повествования является «создание картины объективного бытия» (Гуковский 1959). Изображаемый автором романа мир предстает перед читателем как бы сам по себе (традиционный тип нарратива).

Но постепенно читатель начинает различать в тексте разные, одновременно звучащие, голоса: повествователь начинает «частично уступать персонажу свое право на речевой акт» (Падучева 1995). Такое несовпадение говорящего и наблюдателя характерно для модернистского романа.

В докладе представлены примеры, иллюстрирующие, что говорящий и наблюдатель не всегда совпадают в тексте анализируемого романа. А также перечень грамматических маркеров модернистской повествовательной формы романа «Журавли и карлики».

DAVID MAZIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Aesthetic of Modernism and Oppositional rhetoric in Tom Stoppard's Play *Travesties*

Contemporary British playwright, Tom Stoppard is one of the most remarkable figures in British and world theatre life. His notable works include not only plays but also variety of film scripts, which received many important theatre, literary and film prizes at different times of his career.

The goal of the paper is to study Stoppard's one of the most important play *Travesties* (1975), where we show the author's relation to modernism, discuss the structural elements of the play and the influence of modernist era on Stoppard's play from literary, social and philosophical standpoints.

The paper is concerned with the Stoppard's relation to the High Arts (literature) which is represented in the play through James Joyce and his *Ulysses*, as well as, to influential oppositional rhetoric represented by one of the founders of Dadaism, Tristan Tzara. All these finally make one of the most important features of Postmodernist literature, which interprets modern literature as criticism or meta fiction of the literature in the past.

This play is particularly diverse with form, as well as narrative instruments. Therefore, *Travesties* is very important to understand Stoppard's dramaturgy. *Travesties* is a concrete example of such genre diversity, where we can find through Postmodernist ways both Modernist and postmodernist literary or cultural thinking.

დავით მაზიაშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მოდერნიზმის ესთეტიკა და სანინალმდეგო რიტორიკა ტომ სტოპარდის პიესაში „პაროდისტები“

თანამედროვე ბრიტანელი დრამატურგის სერ ტომ სტოპარდის შემოქმედებას გამორჩეული ადგილი უკავია ბრიტანულ და მსოფლიო ლიტერატურულ და თეატრალურ სამყაროში. დრამატურგის შემოქ-

მედება ლიტერატურული ტექსტების და კლასიკოსი ავტორების ახლებური გააზრებით გამოირჩევა. ამის ნათელი მაგალითია „პაროდისტები“ (*Travesties*) (1975). პიესის მოქმედება 1917 წლის ციურისში ვითარდება - მეოცე საუკუნის ევროპული აზროვნების, ლიტერატურისა და ხელოვნების უმნიშვნელოვანეს მონაკვეთში. ისტორიულად, ამ პერიოდის ციურისში ერთდროულად ცხოვრობდნენ და მოღვაწეობდნენ ჯეიმზ ჯოისი, ტრისტან ცარა და ლენინი. სწორედ ისინი არიან სტოპარდის პიესის მთავარი მოქმედი გმირები.

პიესაში „პაროდისტები“ შესწავლილია მოდერნიზმისა და იმ დროის ციურისში მოღვაწე სამეულის მნიშვნელობის საკითხი. ნაჩვენებია ჯეიმზ ჯოისის „ულისეს“ გავლენა ტომ სტოპარდის მხატვრულ აზროვნებასა და ზოგადად პოსტმოდერნულ ხელოვნებაზე. ამ მიზნით სტატიაში გამოკვლეულია მოდერნისტული ესთეტიკისა და სანინალმდეგო რიტორიკის საკითხის მხატვრული და იდეური მხარე, რომელსაც ერთი მხრივ ჯეიმზ ჯოისის პერსონაჟი განასახიერებს, ხოლო მეორე მხრივ დადაიზმის ერთ-ერთი ფუძემდებელი ტრისტან ცარა, რომელიც მოდერნისტული ესთეტიკის სანინალმდეგო რიტორიკის მატარებელ პერსონაჟად გვევლინება პიესაში.

NAIDA J. MAMEDKHANOVA

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

Modernism in Creative Work of Kamal Abdula

Writer Kamal Abdulla has his own, special position in modern Azerbaijani literature. He is one of modern writers, whose books will be read more and more. The artistic space of books by Kamal Abdulla is unusually many-sided. Azerbaijani prose literature always based on traditions of classical novel, preferred it's personages and psychological decisions. In spite of the fact, writer refused from traditional approach and addressed to quite new themes, formed internal rhythm of text, mixed different genres, such as novel, epos, parable. Writer demonstrates new, ironical perception of world and comprehended facts from XXI century human's position, in borders of philosophical understanding of human existence.

Writer confuses his readers, plays with them, as a result reader cannot find

in his novels traditional hero- either positive or negative- and cannot associate himself with him. To Heusinger's mind the "game" is leaving the borders of everyday life. But Kamal Abdulla has his own position in this problem and to his mind "game" is reality itself, contained in permanent motion, modifications, shift of past and future. All books by Kamal Abdulla have real confidential, even confessional character. Writer's contact with readers goes on after reading of book, because each of his novel is of charming, inconceivable force. This features are seen most clearly in novels "Incomplete manuscript" and "Dale of Magicians".

This work was supported by the Science Development Foundation under the President of the Republic of Azerbaijan – Grant № EIF-2013-9(15)-46/42/5

НАИДА ДЖ. МАМЕДХАНОВА

Азербайджан, Баку

Бакинский славянский университет

Модернизм в творчестве Камала Абдуллы

В сегодняшней азербайджанской литературе Камал Абдулла занимает особое место. Он принадлежит к тем писателям современности, книги которого будут перечитываться снова и снова, ибо художественное пространство его текста удивительно многогранно. Он отошел от классического романа, его основ, персонажей и психологических решений, которым всегда отдавали предпочтение азербайджанские прозаики. Здесь совершенно новая тема, внутренний ритм художественного текста, смешение жанров – романа, эпоса, притчи, ироническое восприятие мира, осмысление фактов истории с позиции человека XXI века, в обрамлении философского осмысления бытия. Писатель сбивает с толку читателя, ведет с ним игру, и тот не может найти в его романе традиционного героя, положительного или отрицательного, с которым он привык себя ассоциировать. И, если, по Хейзингу, игра – это выход за пределы повседневной жизни, то для писателя игра – это самая что ни на есть реальность, которая заключается в постоянном перемещении, видоизменении, смещении прошлого и настоящего.

Все его произведения имеют прямо-таки доверительный и исповедальный характер. Его контакт с читателем продолжается и после прочтения, ибо каждый его роман имеет завораживающую силу, которая до конца

не постижима. Об этом повествует его самый известный роман «Неполная рукопись» и роман-притча «Долина кудесников».

Данная статья выполнена при финансовой **Error! Not a valid link.** оддержке Фонда Развития Науки при Президенте Азербайджанской Республики – Грант № EIF-2013-9(15)-46/42/5

MARIA MAÇARSKAIA

Belgium, Louvain – la – Neuve

Université Catholique de Louvain

Modernism in Russian Literature (featuring the works of Mayakovsky and Pasternak)

The modernist theme of childhood appears frequently in the works of Mayakovsky as well as Pasternak's.

In fact, being inspired by the poetic work of Mayakovsky, Pasternak interprets the theme of childhood in his own way. As to Mayakovsky, he for ever gave up the age of adulthood, the honourable age. Against the adult's reasoned action, he opposes disinterested love, the sense of sacrifice, the pursuit in the exploit.

The way he conceives childhood is peculiar to a creative personality, to an artist, the way he sees his own fate. With Mayakovsky, the tone is the one of provocation, scandal, permanently challenging society. The extreme stage of such a challenge being the threat of committing suicide. Roman Jakobson demonstrated that that idea of suicide is an initial theme which appears throughout the whole of Mayakovsky' work.

МАРИЯ МАСАРСКАЯ

Бельгия, Лувен – ля – Нёв

Лувенский католический университет

Модернизм в русской литературе (на примере творчества Маяковского и Пастернака)

В творчестве Пастернака и Маяковского перекликается тема детского начала.

Пастернак интерпретирует детское начало в Маяковском, следуя во многом, но по своему, по-пастернаковски, за самим Маяковским. Маяковский вообще раз и навсегда отказался от старости, то есть от взрослости, степенности. Взрослому благоразумию он противопоставляет бескорыстие, жертвенность, романтическую жажду подвига.

Концепция детства – концепция творческой личности, концепция художника, его судьбы. У Маяковского это всегда вызов обществу – скандал, дебош, эпатаж. Предельная форма вызова – угроза обществу самоубийством. Роман Якобсон показал, что самоубийство есть изначальная, сквозная тема лирики Маяковского.

TRISTAN MAKHAURI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

For the Origin of the Pseudonym “Graneli”

Terenti Graneli is one of the most prominent figures in Georgian modernism. The poetry of XX century cannot be imagined without this name.

The real surname of Terenti was Kvirkvelia (in some versions Kvirkvaia) and at the beginning, his works were printed under the pseudonym “Terenti Tsalenjikheli”.

The pseudonym “Graneli” causes a big interest about which the poet himself did not leave any facts.

There are several opinions about the pseudonym:

1. According to Masho and Zoia, Terenti’s sisters, the basis of the pseudonym was the Latin word “Granum”, which means a syllabus. The poet chose

this word in a figurative meaning: “I am too a little, orphan grain, the least part of the world”.

2. Terenti admired an Italian woman who played the part of Marekhi in the opera “Abesalom and Eteri”, surnamed Granelli, and because of this he had chosen his pseudonym (the authors who are of this opinion they refer to Sergi Chiaia’s and Tengiz Verulava’s records).

3. According to Ioseb Kvaratskhelia’s memories, Terenti picked his pseudonym from creating of the toponym of Gagra and Neli, the name of a woman: Gagra-Neli – Gagraaneli – Graneli.

Konstantine Gachechiladze (Konne Spereli), the friend of childhood of Terenti and a poet wrote that “Graneli” came from the word Graaleli (Graaneli – Graneli). Lately this opinion has become more popular and many researchers agree with this.

If we consider the mystical nature of Terenti, the last notion needs to be considered. It was Ioseb Imedashvili, who once sheltered a young and homeless Terenti, giving a choice of this. Ioseb Imedashvili used to issue a journal entitled “Theatre and Life” in 1910s and would print materials under the pseudonym of “Ioseb Arimatieli”, and Ioseb Arimatieli is connected with The Holy Grail.

ტრისტან მასაური

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ფსევდონიმ „გრანელის“ წარმომავლობისათვის ქართული მოდერნიზმის ისტორიაში

ტერენტი გრანელი ერთ-ერთი გამორჩეული ფიგურაა. XX საუკუნის ქართული პოეზია წარმოუდგენელია ამ სახელის გარეშე.

ტერენტის ნამდვილი გვარი იყო კვირკველია (ზოგი ვერსიით: კვირკვია) და პირველად „ტერენტი წალენჯიხელის“ ფსევდონიმით იბეჭდებოდა.

დიდ ინტერესს იწვევს ფსევდონიმი „გრანელი“, რომლის შესახებაც თვითონ პოეტს არავითარი ცნობა არ დაუტოვებია.

ხსენებული ფსევდონიმის თაობაზე არსებობს რამდენიმე მოსაზრება:

1. ტერენტის დების – მაშო და ზოზია კვირკველების გადმოცემით ფსევდონიმის არჩევას საფუძვლად დაედო ლათინური სიტყვა „გრანუმ“, რაც მარცვალს ნიშნავს. ეს სიტყვა პოეტს გადატანითი მნიშვნელობით აურჩევია: „მეც პატარა, ობოლი მარცვალი, სამყაროს უმცირესი ნაწილი ვარო“.

2. ტერენტი ეტრფოდა „აბესალომ და ეთერის“ ოპერაში მარეხის როლის შემსრულებელ იტალიელ ქალს, გვარად გრანელს და მისი სიყვარულით აურჩევია ეს ფსევდონიმი (ამ შეხედულების ავტორები ეყრდნობიან სერგი ჭილაიასა და თენგიზ ვერულავას ჩანაწერებს).

3. იოსებ კვარაცხელიას მოგონების მიხედვით ტერენტიმ ფსევდონიმი აიღო ტოპონიმ გაგრისა და ქალის სახელის – ნელის შეერთებით: გაგრა-ნელი – გაგრაანელი – გრანელი.

4. ტერენტის სიყრმის მეგობარი და თანამოაზრე პოეტი კონსტანტინე გაჩეჩილაძე (კონნე სპერელი) უკვე სიჭარმაგის ხანს წერდა, რომ „გრანელი“ წარმოშობილი უნდა იყოს სიტყვისაგან: გრაალელი (გრაანელი – გრანელი). ბოლოხანს ეს მოსაზრება უფრო პოპულარული გახდა და ბევრმა მკვლევარმა გაიზიარა იგი.

თუ გავითვალისწინებთ ტერენტის პოეზიის მისტიკურ ხასიათს, მართლაც გასაზიარებელი უნდა იყოს ეს უკანასკნელი მოსაზრება, ხოლო ფსევდონიმის არჩევის საფუძველი ახალგაზრდა ტერენტისათვის უნდა მიეცა იოსებ იმედაშვილს, რომელმაც ერთხანს საკუთარ სახლში შეიფარა უბინაო ტერენტი. იოსებ იმედაშვილი XX საუკუნის 10-იან წლებში უშვებდა ჟურნალს „თეატრი და ცხოვრება“ და ამ ჟურნალის ფურცლებზე „იოსებ არიმათიელის“ ფსევდონიმით ბეჭდავდა მასალებს. იოსებ არიმათიელი კი, როგორც ცნობილია, დაკავშირებულია წმინდა გრაალის თასთან.

TATIANA MEGRELISHVILI

Georgia, Tbilisi

Georgian Technical University

**Creative Intellectuals as Viewed by “Senior” Symbolists
(D. Merezhkovsky. “Lermontov – a Poet of Over-humanity”)**

Review of the literary setting of the first third of the 20th century shows: artistic conceptualization of the image of an intellectual in the social and historical reality of Russia remains a cornerstone of the Russian literature (pre-revolutionary; part of “mainland” literature which renounced the Bolshevik doctrine; Russian exile literature). The paper, on the example of D. Merezhkovsky’s essay “Lermontov – the Poet of Over-humanity” will attempt to elicit and describe special aspects of the authorial world view dominant in representing the central theme of Russian being – “riot” or “humility” of intelligentsia – a recurring and still most relevant issue.

In order to differentiate the type of Merezhkovsky’s imagological reflection, the paper will discuss this theme as seen by Russian symbolists (A. Blok “A Pedant on a Poet», V. Bryusov “A Slandered Verse”, K. Balmont’s cycle of poems about Lermontov, D. Andreev’s “The Rose of the World”) and by the “neighbours” in exile (Yu. Felzen “Letters about Lermontov”, Vyach. Ivanov “Lermontov», G. Adamovich “Lermontov”, G. Ivanov “Melody Becomes a Flower”, Gr. Robakidze “Lermontov’s Masque”). Considering the role of Lermontovian tradition in the art of Russian modernism, actualization of this tradition on a completely different level in the legacy of the Russian émigré authors, emphasis in the paper will be made on the understanding of the specifics of Merezhkovsky’s interpretation of Lermontov’s personality as “*concealing the mystery of empyreal*”, which will allow to define the scope of understanding an intellectual’s image within the culture of modern and to deduce the markers of an individual vector of the author’s insight into the theme. Based on the results, suggested will be a presumptive model of creative intellectuals’ image as understood by the Russian symbolism of late 19th and early 20th cc.

Methodologically, the papers based on the recent research, as well as on the author’s own studies.

ТАТЬЯНА МЕГРЕЛИШВИЛИ

Грузия, Тбилиси

Грузинский технический университет

Творческий интеллигент глазами «старших» символистов (Д.Мережковский. «Лермонтов – поэт сверхчеловечества»)

Обзор литературной ситуации первой трети XX века показывает: в русской литературе (дореволюционного периода; той части «материковой» литературы, которая не приняла доктрину большевиков; литературы русской эмиграции) одним из краеугольных камней остается художественное осмысление образа интеллигента в социально-историческом бытии России. В докладе на примере эссе Д.Мережковского «*Лермонтов – поэт сверхчеловечества*» будет предпринята попытка выявить и описать особенности авторских мировоззренческих доминант отображения важнейшей для российского бытия темы «бунта» или «смирения» интеллигенции, которая является «сквозной» и по сей день злободневной.

Для дифференциации типа рефлексии Мережковского в докладе будет рассмотрен вопрос о видении темы русскими символистами (А.Блок «Педант о поэте», В.Брюсов «Оклеветанный стих», цикл стихов о Лермонтове К.Бальмонта, «Роза мира» Д.Андреева), а также «соседями» по эмиграции (Ю.Фельзен «Письма о Лермонтове», Вяч.Иванов «Лермонтов», Г.Адамович «Лермонтов», Г.Иванов «Мелодия становится цветком», Гр.Робакидзе «*ლერმონტოვის ბოღაბი*» / русск. пер.: Маска Лермонтова. С учетом роли лермонтовской традиции в творчестве русского модернизма, актуализации этой традиции на качественно ином уровне в творчестве авторов русской эмиграции акцент в докладе будет сделан на осмыслении особенностей интерпретации Мережковским личности Лермонтова как личности, «*скрывающей тайну премирную*», что позволит очертить границы осмысления образа интеллигента культурой модерна и выявить показатели индивидуального вектора авторского понимания темы. На основании результатов будет предложена вероятная модель восприятия творческой интеллигенции русским символизмом конца XIX- начала XX вв («старшие символисты»).

Методологически доклад опирается на современные исследования, а также на собственные исследования автора.

SABA METREVELI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Development of Modernism in the Totalitarian Environment

Development of Modernism in the socialistic totality when the party dictatorship brutally governed we can accept the political writing as something anti-event in Art. Political writing not only put a false color on the natural line of development of literature but ruined the general concepts, unleashed the fight against person, actually rejected idea of individuality at all. Meanwhile if in Modernism the human is considered as a part of national-cultural context, political writing unleashed the severe war against everything national, rejected the idea of the motherland and defined it only by political mark opposite to the process of Modernism culture and world outlook.

Hence they rejected any spiritual crisis because it was against the general line of the Party. The human must have been lucky only in the socialist building hailstorm and secured revolutionary achievements with passion. The industrialization and collectivization became the main idea of the writing. The writers dwelt such concept which had nothing in common with spirit, the human's internal ego, the traditional worth of poetry and fully expressed the consumer-object world by ideological accents (oven, hammer, tractor, combine harvester, crescent . . .) and as a result writing theme and thinking area became closed and limited, determined and anti-human one more main thing is that Nietzsche's tragedy (God is dead) in political writing was accepted not as a crisis, nor the Christian paradigm changed but totally perished. Opposite to Modernism the soviet literature created the icon of the socialist enemy. The human lost his meaning and turned not only into a person less, faceless, mechanical object but also into a mad, revengeful, brutal creature.

საბა მატრეველი

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

მოდერნიზმის განვითარება ტოტალიტარულ სივრცეში

მოდერნიზმის განვითარების ინვარიანტად საბჭოთა ტოტალიტარიზმის პირობებში, როცა მძვინვარებდა პარტიული დიქტატურა, შესაძლოა მივიჩნიოთ პროლეტმწერლობა, როგორც ანტიმოვლენა ხელოვნებაში. პროლეტმწერლობამ არა მხოლოდ გაამრუდა ლიტერატურის განვითარების ბუნებრივი ხაზი, არამედ დაშალა მოდერნიზმის ძირითადი კონცეპტები; ბრძოლა გამოუცხადა პიროვნებას, ფაქტობრივად, უარყო ინდივიდის იდეა. ამასთანავე, თუ მოდერნიზმში ადამიანი მოიაზრება ნაციონალურ-კულტურული კონტექსტის ნაწილად, პროლეტმწერლობამ დაუნდობელი ბრძოლა გამოუცხადა ყოველგვარ ეროვნულს, უარყო სამშობლოს იდეაც, რომელიც განსაზღვრა პოლიტიკური ნიშნით. მოდერნისტული კულტურულ-მსოფლმხედველობრივი პროცესის სანინალმდეგოდ, დაიწყო უარყოფა ყოველგვარი სულიერი კრიზისისა, რადგანაც ეს ეწინააღმდეგებოდა პარტიის გენერალურ ხაზს – ადამიანი ბედნიერი უნდა ყოფილიყო მხოლოდ სოციალისტური აღმშენებლობის ქარ-ცეცხლში, რევოლუციური მონაპოვრის დაცვის ვნებით. მწერლობის მთავარი თემა გახდა ქვეყნის ინდუსტრიალიზაცია და კოლექტივიზაცია. პროლეტმწერლებმა შემოიტანეს და დაამკვიდრეს ისეთი კონცეპტები, რომლებსაც არაფერი ჰქონდა საერთო სულიერობასთან, ადამიანის შინაგან „მე“-სთან, პოეზიის ტრადიციულ ღირებულებებთან და მთლიანად სამომხმარებლო-საგნობრივ სამყაროს ასახავდა მიზანმიმართული იდეოლოგიური აქცენტებით (ქურა, ჩაქურჩი, ტრაქტორი, კომბაინი, ნამგალი...), რის შედეგადაც მწერლობის თემატიკა და სააზროვნო სივრცე გახდა ჩაკეტილი, დასაზღვრული, დეტერმინებული და დეჰუმანისტური.

კიდევ ერთი და მნიშვნელოვანი ისიცაა, რომ ნიცშეანური ტრაგიზმი „ღმერთი მოკვდა“ პროლეტმწერლობაში კრიზისად კი არ გაფორმდა, ქრისტიანული პარადიგმა კი არ შეიცვალა, მთლიანად ჩამოიშალა. ღმერთი მოკლეს, აგრესიულმა ათეიზმმა დაბადა დოგმატური მარქსიზმი. ფაქტობრივად, შეიქმნა ახალი რელიგია – კომუნისტური რელიგია, რომელმაც ქრისტიანობას მსოფლმხედველობრივი ბირთვი

გამოაცალა და პარტიის რელიგიად აქცია. პროლეტმწერლობამ ასახა უსულო და უღმერთო ცივილიზაცია, დაიკარგა სიყვარულის, სიკეთის, თანაგრძნობის, მეგობრობის, ერთგულების, ადამიანობის კონცეპტები; კულტურულ-საზოგადოებრივ სივრცეში გაქრა მარადიული ღირებულებები და შეუცვლელი ფასეულობები. ყოველგვარი კულტურული, რომანტიკული, პატრიოტული ინტენაციონალურის, მუშურ-გლეხურისა და კლასობრივის სახელით შეენირა დეფორმირებულ სინამდვილეს.

საპირისპიროდ მოდერნიზმისა, დიქტატურის მხარდამჭერმა ლიტერატურულმა დისკურსმა შექმნა „საბჭოთა მტრის“ ხატი. მნიშვნელობა დაკარგა ადამიანმა, რომელიც იქცა არა მხოლოდ უპიროვნო, უსახო, მექანიკურ მასად, არამედ შეშლილ, შურისმაძიებელ, სასტიკ და დაუნდობელ არსებად.

INGA MILORAVA

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Aesthetic Landmarks of Modernist (Dreams, face)

In the concept of modernist reflection and expression combined philosophical, rational and purely aesthetic elements. This mechanism can be expressed as a conditional formula: From the Material reality to see reality, the perception and depiction of sensory-aesthetic in which process he text opens between reality and dreams., ... The soul has gone beyond the border ‘ (T. Tabidze) – In this phrase, demonstrated the essence of the modernist creative process and features. Between dreams and reality almost erased line in georgian prose is clearly seen in Vasil Barnov. Modernist artistic thinking support – about the essence of the universe and the perception of an idealistic philosophy ideas clearly reflected Leo Kiacheli early texts. In the early novels obvious for symbolist and impressionist movement with the inherent motives – skepticism (“Insult”), the face of philosophy (“Escalade”), silence theory (“Stephen”, “Iskander”), the problem of destiny (“sinners”). Skepticism and tragic perception of the world is reflected as Konstantine Gamsakhurdia’s early writings, as well as the modernist novel, Smile of Dionysus ‘ (1925). In the first collection of the Early lyrics and short stories „Countries

Which I See,, ‘ (1924) is well illustrated writer’s xpressionist ideology. At this stage there was one reality for a writer, which is found in the artist soul, reflected from the surreal world and it is reality transformed artistically.

It has an important role the consideration of the modernist world’s perception aesthetic face. In the „ Smile of Dionysus ‘ mythical Dionysus face of the main character –is Constantine savarsamidzi’s face. Modernist literature mastered a dual nature of a face: in one case it is perceived as a sign, trying to grasp the true nature of the face and learn “the forgotten language,, – universe. In the second case the artist uses a mask himself and protect beyond of it he freely expresses universe – text. Tsisperqantselebi world outline has completed this circle : unknown-mask-familiar-still unknown. Modernist prose the face gain the habitual forms. In the Its philosophical artistic face exactly expressive function clearly appeared in Leo Kiacheli “Escalade“.

ინბა მილორავა

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

მოდერნიზმის ესთეტიკური ორიენტირები (ზმანება, ნიღაბი)

მოდერნისტული ასახვისა და გამოსახვის კონცეფციაში შეერთდა ფილოსოფიური, რაციონალური და წმინდა ესთეტიკური ელემენტები. ეს მექანიზმი შეიძლება პირობითი ფორმულით ასე გამოისახოს: მატერიალური სინამდვილიდან მიღმა რეალობის დანახვა, აღქმა და გრძნობად–ესთეტიკურად გამოახვა, რომლის პროცესშიც ტექსტში იშლება ზღვარი ცხადსა და ზმანებას შორის. „...სული ასცილდა საზღვარს“ (ტ. ტაბიძე) – ამ ფრაზაში კარგად გამოჩნდა მოდერნისტული შემოქმედებითი პროცესის არსი და თავისებურება. ზმანებასა და ცხადს შორის თითქმის ნაშლილი ზღვარი ქართულ პროზაში ნათლად გამოვლინდა ვასილ ბარნოვთან. მოდერნისტული მხატვრული აზროვნების საყრდენი – მიღმურის დომინანტურობა და სამყაროს არსისა და აღქმის შესახებ იდეალისტური ფილოსოფიის იდეები მკვეთრად აისახა ლეო ქიაჩელის ადრეულ ტექსტებშიც. ადრეულ ნოველებში აშკარად იგრძნობა სიმბოლისტური და იმპრესიონისტული მიმდინარეობისათვის ნიშანდობლივი მოტივები – სკეფსისი („შეურაცხყოფი-

ლი“), ნილბის ფილოსოფია („Escalade“), დუმილის თეორია („სტეფანე“, „ისკანდერი“), ბედისწერის პრობლემა („ცოდვის შვილები“). სკეფსისი და სამყაროს ტრაგიკული აღქმა აირეკლა კონსტანტინე გამსახურდიას როგორც ადრეულ შემოქმედებაში, ისე მოდერნისტულ რომან „დიონისოს ღიმილშიც“ (1925). ადრეულ ლირიკასა და ნოველების პირველ კრებულში „ქვეყანა რომელსაც ვხედავ“ (1924) კარგად გამოჩნდა მწერლის ექსპრესიონისტული მსოფლგანცდა. . ამ ეტაპზე მწერლისათვის არსებობდა ერთი რეალობა, რომელიც ხელოვანის სულში აღმოჩენილი, მიღმური ირეალური სომყაროდან არეკლილი და მხატვრულად გარდაქმნილი სინამდვილეა.

მნიშვნელოვან როლს ასრულებს მოდერნისტული მსოფლადქმის გააზრებისას ნილბის ესთეტიკა. „დიონისოს ღიმილში“ მითოსური დიონისეს სახე მთავარი გმირის – კონსტანტინე სავარსამიძის ნილაბია. მოდერნისტულმა მწერლობამ აითვისა ნილბის ორმაგი ბუნება: ერთ შემთხვევაში აღიქვამს მას როგორც ნიშანს, ცდილობს ჩასწვდეს ნილბის ჭეშმარიტ არსს და მისი მეშვეობით შეიცნოს და შეისწავლოს „მივიწყებული ენა“ – სამყარო. მეორე შემთხვევაში კი ხელოვანი თვითონ იფარებს ნილაბს და მის მიღმა დაცული თავისუფლად გამოსახავს სამყარო–ტექსტს. ცისფერყანწელთა მსოფლადქმაში შეიკრა ეს წრე: უცნობი–ნილაბი–ნაცნობი–ისევ უცნობი. მოდერნისტულ პროზაში ნილაბი თავისებურ ფორმას იძენს. მისი, ფილოსოფიური დებულების მხატვრულ სახეში ზუსტად გამომხატველის, ფუნქცია ნათლად გამოჩნდა ჯერ კიდევ ლეო ქიაჩელის „Escalade“–ში.

MARIA MIHAILOVA

YULIA SHEVCHUK

Russia, Moscow

Lomonosov Moscow State University

A. M. Gorky Institute of World Literature

Diaboliad Inside Out: The Version of Evdokia Nagrodsкая

E. A. Nagrodsкая (1866-1930) was a prominent figure in the 1910s in Russia because of the scandalous novel *The Anger of Dionysus*, which had been published about ten times before the author emigrated. Tatyana, the heroine of the novel, an artist, is associated with the concept of “the new woman.” She is

a woman who is not afraid to follow the dictates of her heart nor to overcome the obstacles for artistic self-realization. The writer herself was thought to be a feminist fighting for the freedom of women in all fields; however, this notion was not entirely true. Nagrodskaya's heroines mainly advocate independence, the right to a conscious choice about the future, and the fair "distribution" of gender roles. They do not infringe family values nor despise men. In other words, her feminism was not radical. It could not be, given that she joined Freemasonry under her husband's influence and tried to promote Masonic ideas artistically in her subsequent works (*White Colonnade*, *The Life of the Olympiad- maiden*). While living abroad, she even became the actual leader – the venerable – of "Aurora," a Russian women's lodge, and continued to explore, through art, the development of Freemasonry in Russia, to which she dedicated her epic work *The River of Times*. What is even more interesting is *The Lady and the Devil* (*La Dame et le Diable*), a play published in French in 1932. The work could be interpreted as a rewritten legend of Faust, in which the real Faust, that is, the heroine's husband, yields to the Devil, while she herself not only refuses all the proposals concerning the deal with The Prince of This World, wins the fight against evil forces, but also becomes essentially sacred. Everything that has happened is merely a trial testing if she is ready to devote herself to the Masonic knowledge.

МАРИЯ МИХАЙЛОВА

Россия, Москва

Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова

ЮЛИЯ ШЕВЧУК

Институт мировой литературы имени А.М. Горького РАН

Дьяволица навыворот: вариант Евдокии Нагродской

Имя Е.А. Нагродской (1866-1930) прогремело в 1910-х годах в России в связи с появлением скандального романа «Гнев Диониса», издававшегося до отъезда в эмиграцию автора около 10 раз. С героиней романа, художницей Татьяной, связали понятие «новая женщина». Это та, кто не боится следовать велению своего сердца, преодолевать преграды на пути к творческой самореализации. За самой же писательницей закрепилось представление как о феминистке, ратующей за свободу женщины во всех сферах, что было не совсем верно, т.к. героини Нагродской защищают главным образом

самостоятельность, право на осознанный выбор будущего, справедливое «распределение» гендерных ролей, но не посягают на семейные ценности и не презирают мужчин. Иными словами, ее феминизм не был радикальным, чего и не могло быть, если учесть, что она под воздействием своего мужа приобщилась к масонству и старалась в своих последующих произведениях («Белая колоннада», «Житие Олимпиады-девы») пропагандировать в художественной форме масонские идеи. В эмиграции она даже становится фактической руководительницей – венераблем – русской женской ложи «Аврора» и продолжает художественно исследовать становление масонства в России, чему посвятит свою эпопею «Река времен». Но еще больший интерес представляет собой опубликованная в 1932 г. на французском языке пьеса «Дама и дьявол» (*La Dame et le Diable*), которую можно интерпретировать как перелицованную легенду о Фаусте, где подлинный Фауст (муж героини) пасует перед Дьяволом, а она сама не только отвергает любые предложения Князя Мира Сего о сделке, не только выходит победительницей из поединка с силами зла, но и становится по сути посвященной, т.к. все произошедшее было только испытанием-проверкой ее на готовность приобщиться к степеням масонского знания.

IRINE MODEBADZE

Georgia, Tbilisi,

Shota Rstaveli Institute of Georgian Literature

“Revolution and Poets” Special Opinion: Titsian Tabidze

Poetic selection „რევოლუციის პოეტები“ / “The Poets of the Revolution” (1921) was published soon after the sovietization of Georgia. Afterwards it was successfully “forgotten” and removed from library funds. Titsian Tabidze (1895-1937) and Giorgi Leonidze (1899-1966), the famous Georgian poets and the compilers of the collection aimed to identify common aspirations to change from the creators of different cultures and epochs. The book is introduced by an opening article “რევოლუცია და პოეტები” / “Revolution and Poets” by T.Tabidze. The concept of Titsian about the inseparable connection of of poets from the revolution is stated in detail in the text.

In 1937 Titsian Tabidze was executed, his poetry banned, and the surname carefully deleted from all publications. However, it is impossible to eliminate thoughts and feelings, and the rare edition passed down to us in our time “Special Opinion” about the nature of the Revolution of one of the founders of Georgian symbolist group “Tsisperkantslebi” /“Blue Horns”/ (1915).

The paper analyzes what we have found in the structure of the book and the main theses in the article “რევოლუცია და პოეტები” /«Revolution and Poets»/ by T. Tabidze. In particular, Titsian thought that as poets are inspired by the desire to make the world better, *“they always go ahead of the revolution”* (Rustaveli and Georgian kings-poets, being “opposition to themselves, “were on the side of the revolution”, because their poetry appeals to humanism). And most importantly: *“Georgian poets think this way: national freedom depends on social liberation and the defense of the revolution – this is the defense of the national idea of the people as through the liberation of the labor people get liberated as well.”* So, the following is clearly formulated: Revolution (struggle for a brighter) future is inextricably linked with humanism, social justice and victory of the national liberation movement.

ИРИНЭ МОДЕБАДЗЕ

Грузия, Тбилиси

Институт грузинской литературы им. Шота Руставели

«Революция и поэты»

Особое мнение: Тициан Табидзе

Поэтический сборник „რევოლუციის პოეტები“ /«Поэты революции»/ (1921) был издан вскоре после советизации Грузии. Впоследствии он был успешно «забыт» и изъят из библиотечных фондов. Составители сборника – известные грузинские поэты Тициан Табидзе (1895-1937) и Гиорги Леонидзе (1899-1966) – задались целью выявить общность стремлений к преобразованиям у творцов различных культур и эпох. Книгу предваряет вступительная статья Т.Табидзе „რევოლუცია და პოეტები“ /«Революция и поэты»/. В ней детально изложена тициановская концепция неразрывной связи поэтов с революцией.

В 1937 г. Тициан Табидзе был расстрелян, его поэзия запрещена, а фамилия тщательно вычеркнута со всех печатных изданий. Однако мысли

и чувства вычеркнуть нельзя, и раритетное издание донесло до наших дней «особое мнение» о сущности Революции одного из основателей грузинской символистской группы «Цисперканцелеби» /«Голубые роги»/ (1915).

В докладе будут проанализированы нашедшие свое воплощение в структуре книги и подборке авторов основные тезисы статьи Т. Табидзе „რევოლუცია და პოეტები“ /«Революция и поэты»/. В частности, Тициан считал, что поскольку поэтов вдохновляет желание сделать мир лучше, они *«всегда идут впереди революции»* (Руставели и грузинские цари-поэты, будучи *«оппозицией самим себе»*, также были *«на стороне революции»*, ведь их поэзия призывает к гуманизму). И главное: *«Грузинские поэты думают так: национальная свобода зависит от социального освобождения, и защита революции – это защита национальной идеи народа, поскольку с освобождением труда освободится и народ»*. Таким образом четко формулируется: Революция (борьба за светлое будущее) неразрывно связана с гуманизмом, социальной справедливостью и победой национально-освободительного движения.

WIESNA MOND-KOZŁOWSKA

Poland, Krakow

free lancer, comparative aesthetics

Ideology of *Ulysses* by James Joyce. Defining the nature of modernistic experience of the world: the stream of consciousness and the use of myth that challenge traditional representation

Modernism, considered an international tendency in the arts that was persistently experimental, spreads from the last decade of the 19th century to the post-war years. Having been originated in cosmopolitan circles in Berlin, Vienna, Munich, Prague, Moscow, London and Paris, New York and Chicago, has embraced a wide range of artistic movements such as Symbolism, Impressionism, Post-impressionism, Futurism, Constructivism, Imagism, Vorticism, Expressionism, Dada and Surrealism. It is distinguished by its opposition to traditional forms of art and to their relative aesthetic perceptions. However Herbert Read in his *Art Now* of 1933 wrote that “ modernism is not so much a revolution, which implies

a turning over, even a turning back, but rather a break-up, a devolution, some would say a dissolution. Its character is catastrophic.”

In my paper I am going to discuss a literary technique called stream of consciousness as bound up with mythical thinking. It became strikingly important with the rise of Modernism in the 20th century, and was significantly used by Irish modernist novelist James Joyce, 1882-1941, to represent characters' thoughts and sense impression in his novel of 1922, *Ulysses*. We need recall that it was William James who first used the term in his **Principles of Psychology** (1890) to describe the random flux of conscious and sub-conscious thoughts and impressions in the mind, which was later paralleled with Bergson's account (1889) of the *élan vital*.

Firstly, I will identify its four main types in the very novel by Joyce, namely 1. soliloquy, 2. omniscient narration of mental processes, 3, 4. direct and indirect interior monologue. Secondly, I contextualise the need of this form of expression, the highly self-conscious manipulation of form, in the frame of historical and political situation of Europe at the turn of the 19th and 20th century to set up some ideology behind this aesthetics.

MEDEA MUSKHELISHVILI

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Comparative Analysis of Tiflis and Paris Avant-Garde from the Distance of The Time

The aim of our paper is to study in retrospect Georgian and French avant-garde on the basis of comparative analysis.

The formation and development of Georgian avant-garde was formed through two directions: multicultural avant-garde (as being one of the centers of south-eastern Europe, Caucasian and Russian avant-garde. 1918-1921) and Georgian avant-garde (1910-1920) in literature, theater, cinema, fine arts. It was born at the beginning of 1910-s and goes to an end in 1920-s, finally, stopping its existence at the start of 1930-s when the Soviet regime/system officially declared modernism as a formalism, as a part of bourgeoisie culture. As for avant-

garde with its conceptual radicalism and anti-Soviet discourse, it was forcedly moved to the marginal position and finally after 1930-s it was totally destroyed and replaced by socialistic realism.

As for French avant-garde, it was born in the La belle époque (1890-1914), accompanying Anarchist movement like an explosion. Artists realize saloon gatherings are not sufficient anymore and they are in need of something more – a bigger “arena” to have a wider audience and make noisier and vociferous performances. The artists of Paris started banding together to constitute what we have come to call the avant-garde – a “tradition” of heterodoxy and opposition which defied civilized values in the name of individual consciousness. They developed a systematic technique of scandal in order to keep their ideas before the public.

We believe it will be extremely interesting to study “free avant-garde” (Paris) and “marginal avant-garde”, or “avant-garde as anti-soviet discourse” in terms of comparative analysis, especially, when Georgian avant-garde is mostly unknown even in Georgia as it was compulsorily stopped and banned, isolated from the present and from the future and forcedly forgotten due to Soviet Union regime.

KETEVAN NADAREISHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Sandro Shanshiashvili’s Interpretation of Argonauts’ Myth and Medea’s Image in the Light of Georgian Receptions of Argonauts’ Cycle

The interrelation between the Modernism as a novel art style and the classical tradition is one of the topical issues of the literary criticism. Although there existed the contradiction between the modernism and the tradition (modernism vs tradition), the modernists frequently turned to classical antiquity in one form or another. The Georgian modernists were not exception to this rule. The Argonauts’ myth due to its close connection with Ancient Georgia seems to be their favorite theme from the classical antiquity.

The paper aims to study Sandro Shanshiashvili’s poem “Media” (1911) in the context of the Georgian receptions of the Argonauts’ myth and the Georgian artists’ attitude towards Medea’s figure. Alongside with this the novelty of the modernist approach towards Medea’s image will be discussed as well.

The study revealed that Shanshiashvili's continues the interpretative tendency of Medea's image established in Georgian cultural context by Ioane Batonishvili, namely, presents the most tragic moment of Medea's biography according to Euripides' version. At the same time, the poet accentuates Medea's tragical awareness of her act – taking the Golden Fleece – concerning her homeland.

The paper pays special attention to the poet's interpretation of this mythos in the context of East- West opposition, which was topical issue in the Georgian discourse of the early XX century. The poet depicts the representators of Greek culture – Creusa, Creon, Jason in extremely negative light and more, through Medea defines concretely the negative traits of Greeks – their sense of superiority and characteristic to them Xenophobia.

In conclusion, we may say that the aim of the poet was neither presenting Georgia in ethno-historical context nor rehabilitating Medea from her crimes, the interpretative tendencies that were so inherent to the Georgian receptions of this legend. However, it must be marked that depiction of imperialistic ambitions, biased approaches of Greeks and impropriety of their stereotypes more or less characteristic to large-scale Georgian receptions of Argonaut's myth plays a special role in Shanshiashvili's poem.

ქათივან ნაღარეიშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

არგონავტების მითოსისა და მედეას სახის ინტერპრეტაცია სანდრო შანშიაშვილის პოემა „მედიაში“ ქართულ კულტურაში არგონავტიკის მითოსის რეციპირების შუქზე

მოდერნიზმი – XX ს-ის დასაწყისში ჩამოყალიბებული ხელოვნების ახალი მიმართულება ერთობ საყურადღებოა ანტიკურ მემკვიდრეობასთან მისი მიმართების თვალსაზრისით. ანტიკურობასთან მოდერნიზმის პრობლემატური დამოკიდებულების მიუხედავად, მოდერნისტი მწერლები სხვადასხვა ფორმით არც თუ იშვიათად მიმართავენ კლასიკურ მემკვიდრეობას. ამ მხრივ, გამონაკლისს არც ქართველი მოდერნისტი ხელოვანები წარმოადგენენ. მათი უმეტესობისთვის ანტიკურობიდან განსაკუთრებით საყურადღებო არგონავტების მითოსი გახლდათ.

მოსხენება მიზნად ისახავს განიხილოს სანდრო შანშიაშვილის პოემა “მედია” ქართულ კულტურაში არგონავტიკის მითოსისა და მედეას სახისადმი დამოკიდებულების თვალსაზრისით. ამასთან შეისწავლის, თუ რაში მდგომარეობდა მოდერნისტი ქართველი პოეტის ინოვაცია მედეას მითოსური სახის ინტერპრეტაციის თვალსაზრისით.

კვლევამ აჩვენა, რომ მედეას სახის დამუშავებას სანდრო შანშიაშვილი აგრძელებს ქართულ კულტურაში იოანე ბატონიშვილის მიერ დამკვიდრებულ საზს, კერძოდ, მედეას „მითიური ბიოგრაფიის“ ყველაზე ტრაგიკულ ეპიზოდს ევრიპიდეს მიხედვით გადმოსცემს. ამასთან, პოეტი განსაკუთრებით აკეთებს აქცენტს სამშობლოსადმი მედეას მიმართებაზე, კოლხი ქალის მიერ იმის გაცნობიერებაზე, თუ რა სავალალო შედეგი მოუტანა მის ქვეყანას ოქროს სანმისის დაკარგვამ.

ძალზე საყურადღებო გახლავთ სანდრო შანშიაშვილის მიერ ამ მითოსის გააზრება აღმოსავლეთისა და დასავლეთის დაპირისპირების კონტექსტში გამომდინარე იმ აქტუალობიდან, რომელიც ევროპასა და აზიასთან საქართველოს მიმართების საკითხს ეჭირა XX ს-ის დასაწყისის ქართულ დისკურსში. პოეტი საკმაოდ მუქი ფერებით გვიხასიათებს ბერძნული კულტურის მატარებლებს – კრონს, იასონს, კრეუზას, მეტიც, იგი მედეას პირით აკონკრეტებს ბერძნების უარყოფით მახასიათებლებს – საკუთარი უპირატესობის წარმოჩენის მიდრეკილებასა და ქსენოფობიას. მწერლის ეს დამოკიდებულება ნათლად ჩანს ანტიკურ თემებზე შექმნილ მის სხვა პოემებშიც.

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ არგონავტების მითოსის დამუშავებისას სანდრო შანშიაშვილის მიზანს არ წამოადგენდა არც საქართველოს წარმოჩენა ეთნიკურ-ისტორიულ კონტექსტში, არც მედეას რეაბილიტირება, რაც ესოდენ ორგანული იყო ამ მითოსის ქართული რეცეპციებისათვის. თუმცა უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ბერძენთა ტენდენციურობის თუ მათი იმპერიალისტური განწყობის, ბერძნულ სტერეოტიპთა არამართებულობის წარმოჩენას, რაც მეტნაკლები ხარისხით ამ ციკლის ყველა ფართომასშტაბიანი ქართული ინტერპრეტაციისათვისაა დამახასიათებელი, განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს სანდრო შანშიაშვილის პოემაში.

IRINA NATSVLISHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Culturology Aspect of One Artistic-Aesthetic Image in Georgian Modernism

Based on the European literary traditions, the modernist movement introduced new artistic-aesthetic world to Georgian literature from the 1910's; the world, the imagery system of which often take us to mythical-symbolic archetypes, by its intertextual connotations. One of the remarkable images of the given system is the Holy Grail, which has been giving most powerful impulse to artistic imagination for many centuries.

The Holy Grail is considered at the level of such greatest Christian sanctities, as the blood of Christ, fragments of the Holy Cross, Messiah's Crown of Thorns, the spear and the shroud of Turin of the Roman Centurion Longinus; although the legend of the latter has appeared not based on the New Testament, but based on the Apocryphal stories. Namely, it is believed that it was initiated by Apocrypha, after the arrival of Joseph from Arimathea to Britain.

The Holy Grail is the mythological preimage of medieval relics or materialized sanctities, vessels having healing powers; in addition, it is the holy vessel of first liturgy, which equals it with Eucharistic symbols. According to the legend, the Holy Grail also has the ability to feed its chosen with unearthly food. This makes it close to the mythological symbols of prosperity and wealth (Amalthea's Horn, Celtic Mythical-Ritualistic Pot) and also to the Eucharistic Christian mystics (Angels' Bread, Heavenly Manna).

The Holy Grail, as the literary image is part of European literature (Chretien de Troyes's – Percival or the Legend of the Grail; Robert de Boron's – the Trilogy; Wolfram von Eschenbach's – Perzival; Thomas Melory's novels about King Arthur and the Knights of the Round Table), which focuses on various aspects of exiting legends.

The Holy Grail topic, romanticized by the medieval western culture, was actively developed in cinematography. The given image was mastered in its own way by the public or political-nationalistic movements of the 20th century Europe (Abd-ru-shin Grail Movement, the Fascist Idea of holy blood Aryans.)

And yet, what is the Holy Grail? – It is the mysterious cultural artefact, the beautiful symbol of the eternal spiritual search, which unites the knightly-adventurous spirit and the free play of imagination masterly based on almost forgotten mythology, with the Christian sacral mystics.

ირინა ნაცვლიშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ქართული მოდერნიზმის ერთი მხატვრულ-ესთეტიკური სახის კულტუროლოგიური ასპექტები

XX საუკუნის 10-იანი წლებიდან ევროპული ლიტერატურული ტენდენციების კვალობაზე მოდერნისტულ ნაკადს ქართულ მწერლობაში შემოაქვს ახალი მხატვრულ-ესთეტიკური სამყარო, რომლის სახეობრივ სისტემას თავისი ინტერტექსტუალური კონოტაციებით ხშირად მითოსურ-სიმბოლურ არქეტიპებთან მივყავართ. ამ სისტემის ერთ-ერთი ნიშანდობლივი სახე წმინდა გრაალია, რომელიც არაერთი საუკუნეა მძლავრ იმპულს საძლევს მხატვრულ ფანტაზიას.

გრაალი იმ უდიდეს ქრისტიანულ სინმინდეთა რანგში მოიაზრება, როგორებიცაა მაცხოვრის სისხლი, ვნების ჯვრის ფრაგმენტები, მესიის ეკლის გვირგვინი, რომელ იასისთავის – ლონგინოზის – შუბი და ტურინის სუდარა, თუმცა ლეგენდა მის შესახებ არა ახალი აღთქმის, არამედ აპოკრიფული მოთხრობების საფუძველზე გაჩნდა. კერძოდ, მიიჩნევენ, რომ მას სათავე იოსებ არიმათიელის ბრიტანეთში ჩასვლის შესახებ აპოკრიფმა დაუდო.

წმინდა გრაალი შუასაუკუნეობრივი რელიკვარიების, ანუ მატერიალიზებული სინმინდეების, განმკურნავი ძალის მქონე სათავსების მითოლოგიური პირველსახეა, ამასთანავე, ის არის პირველი ლიტურგიის წმინდა ჭურჭელიც, რაც მას ევქარისტიულ სიმბოლოთა რიგში აყენებს. გადმოცემის თანახმად, წმინდა გრაალს აქვს უნარიც, დააპუროს თავისი რჩეულები არამინიერი საკვებით, ეს კი მას ბარაქისა და დოვლათის მითოლოგიურ სიმბოლოებთან (ამალთეას რქა, კელტების მითო-რიტუალური ქვაბი), აგრეთვე, ევქარისტიის (ანგელოსთა პური, ზეციური მანანა) ქრისტიანულ მისტიკასთან აახლოებს.

გრაალი, როგორც მხატვრული სახე, ევროპულ ლიტერატურას ეკუთვნის (კრეტიენ დე ტრუას „პერსევალი ანუ ლეგენდა გრაალზე“, რობერ დე ბორონის ტრილოგია, ვოლფრან ფონ ემენბახის „პარციფალი“, თომას მელორის რომანები მეფე არტურისა და მრგვალი მაგიდის რაინდების შესახებ), რომელშიც არსებულ ლეგენდათა სხვადასხვა ასპექტია აქცენტირებული.

გრაალის თემა, რომანტიზებული შუასაუკუნეების დასავლური კულტურის მიერ, აქტიურად განვითარდა კინემატოგრაფიაშიც. ეს სახე თავისებურად აითვისა XX საუკუნის ევროპის საზოგადოებრივმა თუ პოლიტიკურ-ნაციონალისტურმა მოძრაობამაც (აბდ-რუ-შინის გრაალის მოძრაობა, წმინდა სისხლის არიელები სფაშისტური იდეა).

და მაინც რა არის გრაალი? – ის იდუმალი კულტურული არტეფაქტია, მშვენიერი სიმბოლო მარადიული სულიერი ძიებისა, რომელიც ქრისტიანულ საკრალურ მისტიკასთან აერთიანებს რაინდულ-სათავგადასავლო სულსა და ნახევრად მივიწყებულ მითოლოგიაზე ოსტატურად დაფუძნებულ ფანტაზიის თავისუფალ თამაშს.

MAIA NACHKEBIA

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

“Vanutas Vanitatum” and the “Life is Dream” in Galaktioni’s “Villanelle”

(Dialogue Nature of the motifs: Baroque and Modernism)

Each of the literary epochs consists of the complicated interrelations of the mental processes and reflects the reality in its individual manner. Key trends of dialogue are expressed by the cultural images related to one or another event and to illustrate this, we shall discuss Baroque. Its dialogue nature is illustrated by the fact that in the following epochs it permanently accumulates its substance through creative motifs, images and techniques, determining, to certain extent, the dynamics of these epochs. Crisis epochs are characterized with turning to the religious themes and Baroque was one of such epochs and later, modernism could be regarded in the same context, to certain extent. In this respect, Russian *Silver Age* deserves particular attention. It is distinguished with abundance of the religious themes and motifs (e.g. Alexander Blok’s ‘Ecclesiastes’ (1902); Konstantin Balmont’s ‘On Ecclesiastes Motifs’ (1895) etc.)

Biblical motifs were reflected in the early poetry of Galaktion Tabidze, but we shall focus on the Ecclesiast motif in one of his verses apparently demonstrating the dialogue nature with such motifs of Baroque literature as ‘*vanitas vanitatum*’ and ‘*life is a dream*’. We should note that Ecclesiastic views about

the world have been attracting the artists of various epochs but one of its motifs, ‘*vanitas vanitatum*’ – became the leading motif of the Baroque poetry and the Ecclesiastes themes have finally formed in a specific view – *life is a dream*’.

Two Baroque motifs of Galaktion’s “*Villanelle*” 1) ‘*vanitas vanitatum*’ – metaphor of the vanity of the worldly, as the paradigm of the individual’s intimate lively experience and eternal turnover of the existence as the synonym of its absurdity and Galaktion’s “*Villanelle*’s” “beauty” as a moral-ethical category and 2) “life is a dream”;

Poetic form Villanella (creation, development, structure), lexical unit *villanelle* and understanding of its semantic field in Galaktion’s verse “*Villanelle*”.

მანია ნაჭყუბია

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

“*Vanitas vanitatum*” და „ცხოვრება – სიზმარია“ გალაკტიონის „ვილანელში“ (მოტივების დიალოგურობა: ბაროკო და მოდერნიზმი)

ყოველი ლიტერატურული ეპოქა სულიერი პროცესების რთული ურთიერთკავშირებისგან შედგება და თავისებურად ასახავს სინამდვილეს. დიალოგის ძირითად ტენდენციებს ამა თუ იმ მოვლენებთან დაკავშირებული კულტურული სახე-ხატები გამოხატავენ, ამის ილუსტრაციად კი ბაროკოს მოვიხმობთ, რომლის ბუნების დიალოგურობა იმაში მდგომარეობს, რომ შემდგომ ეპოქებში იგი მუდმივად ახდენს თავისი არსის აკუმულირებას მხატვრული მოტივების, სახეებისა და ხერხების მეშვეობით, რაც გარკვეულწილად განსაზღვრავს ამ ეპოქების ფორმირების დინამიკას. კრიზისული ეპოქებისთვის დამახასიათებელია მიბრუნება რელიგიური თემებისკენ, ასეთი ეპოქა იყო ბაროკო, მოგვიანებით, გარკვეულწილად ამავე ქრილში შეიძლება განიხილოს მოდერნიზმიც. ამ მხრივ საყურადღებოა რუსული *Серебряный век*, სადაც თვალსაჩინოა ზოგადად რელიგიური თემებისა და მოტივების სიუხვე (მაგალითად, ალექსანდრე ბლოკის „ეკლესიასტე“ (1902) კონსტანტინე ბალმონტის „ეკლესიასტეს მოტივზე“ (1895) და სხვ.).

ბიბლიური მოტივები აისახა გალაკტიონ ტაბიძის ადრეულ პოეზიაში, მაგრამ ამჯერად ყურადღებას გავამახვილებთ ეკლესიასტესეულ

მოტივზე მის ერთ ლექსში, რომელშიც აშკარად იკითხება დიალოგურობა ბაროკოს ლიტერატურის ისეთ მოტივებთან, როგორებიცაა „ამაოება ამაოებათა“ და „ცხოვრება – სიზმარია“. უნდა აღინიშნოს, რომ ეკლესიასტეული მსჯელობა სამყაროს შესახებ სხვადასხვა ეპოქის შემოქმედებს იზიდავდა, მაგრამ მისი ერთ-ერთი მოტივი – „vanitas vanitatum“ – ბაროკოს ეპოქის პოეზიისთვის ნამყვან მოტივად იქცა, ხოლო ეკლესიასტეული თემები ზოგადად საბოლოოდ ჩამოყალიბდა ერთ კონკრეტულ წარმოდგენად: „ცხოვრება — სიზმარია“.

გალაკტიონის „ვილანელის“ ორი ბაროკოული მოტივი: 1) „ამაოებათა ამაოება“ – სამყაროს წარმავლობის მეტაფორა, როგორც ადამიანის ინტიმური ცხოვრებისეული გამოცდილების პარადიგმა, ყოფიერების უსასრულო წრებრუნვა, როგორც მისი აბსურდულობის სინონიმი და გაკალტიონისეული „ვილანელის“ „შვენება“, როგორც მორალურ-ეთიკური კატეგორია და 2) „ცხოვრება – სიზმარია“;

სალექსო ფორმა villanella (წარმოშობა, განვითარება, სტრუქტურა), ლექსიკური ერთეული ვილანელი და მისი სემანტიკური ველის გააზრება გალაკტიონის ლექსში „ვილანელი“;

FLORA NAJIYEVA

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

Contemporary Russian Poetry in the Light of the Tradition of the Silver Age

At the turn of XX-XXI centuries, poetry was directed towards searching of “new” matters, changes of paradigms. New poetry was forming under the influence of modernist traditions of XX century beginning from one side and post-modernist traditions of second part of XX century from other side. This poetry is quite dissimilar and it was presented either by conceptualism. Verses by D. Priqov, L. Rubinstein, T. Kibirov are the classical samples of such poetry. Basing on creativity of vanguard groups of 10-20th of XX century, such as futurists, dadaists and others, these poets are busy by “liberation” of word. This approach is seen in destruction of artistic model of text. D. Vodennikov, M. Stepanova, Y. Lavut also depart from the same position of new poetry.

Except conceptualists, representatives of “new-baroque” (metarealists), e.g. I.Jdanov, Y.Swartz, A.Parshikov and others also act from similar position. These poets can be characterized by their aspiration to restore real existential meanings. In the same time, these poets understand the impossibility to overcome the gap between real and ideal matter, the chaos and harmony. So, as it’s seen, they were close to symbolists.

While considering experimental trends in modern poetry, such as “visual”, “resonant”, “playing”, “declamatory”, “book-art” and many others interesting similarities are seen clearly. So, these trends also have something in common with the poetry of “Silver age”. The study of poetry, formed at the turn of XX-XXI centuries let affirm, that in spite of differences, it’s very interesting and important branch of literary process.

ФЛОРА НАДЖИЕВА

Азербайджан, Баку

Бакинский славянский университет

Современная русская поэзия в свете традиций Серебряного века

Поэзия рубежа XX–XXI веков была ориентирована на поиски «нового», на смену парадигм, как это было на рубеже предыдущих столетий. Она подпитывается, с одной стороны, традициями модернистских течений начала, с другой, постмодернизмом второй половины XX века.

Крайне неоднородная, она представлена, прежде всего, концептуализмом, или соц-артом, Наиболее классические образцы этой поэзии – стихи Д.Пригова, Л.Рубинштейна, Т.Кибирова. Опираясь на творчество авангардистских групп 10-20-х годов XX века (футуристов, дадаистов, обериутов), они занимаются «освобождением» слова, которое выражается в разрушении модели художественного текста. Отталкиваются от этой поэзии и такие молодые авторы, как Д.Воденников, М.Степанова, Е.Лавут и др.

Наряду с концептуалистами выступают представители «необарокко», или же «метареалисты» – И.Жданов, Е.Шварц, А.Паршиков и другие. Их характеризует стремление восстановить разрушаемые реальные экзистенциальные смыслы, но при этом и осознание невозможности преодолеть разрыв между реальным и идеальным, хаосом и гармонией. В чём-то они близки символистам.

Интересные параллели наблюдаются при рассмотрении таких экспериментальных направлений современной поэзии, как «визуальная», «сонорная», «игровая», «декламационная», «букарт» и многие другие, перекликающиеся с экспериментами многих поэтов Серебряного века.

Рассмотрение поэзии рубежа XX – XXI веков позволяет утверждать, что при всей разноголосице поэтических принципов она представляет собой весьма интересную и мощную ветвь литературного процесса.

ADA NEMSADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

About One Unknown Poetic Order

The history of literature groups in Georgian modernism of the beginning of the 20th century is a known fact, although not many know about the formation of one more Order in the 1920's, only for just a little period of time and with tragic end.

In February 1925, Vanler Daiseli (Ivane Babuadze) created the new literature group **The Somnambulas** (*Somnambulism (Lat.): Somnus – sleeping, Ambulo – I walk.*) As it appears, it was also planned to publish a magazine with the same name, as on June 30, in front of the Rustaveli Theatre, Georgian young artists organized a literary evening in support to Somnambulas Magazine. Gr. Robakidze and K. Kapaneli made speeches at the event. Literature Museum has the group Manifest and the 12-article Statute. The Statute emphasizes the apolitical character of the group, date of founding, means of subsistence, material resources, managing board; last article lists the members of the Order. Date of the approval of the Statute is February 7, 1925. Manifest of the Somnambulas is a very interesting event, as it has a lot in common with the manifests of the Blue Horns (Tsisperkantselebi) and of the futurists. Still, it maintains certain originality.

Vanler Daiseli's life developed quite tragically, which has actually determined the fate of the Order. Statute of the Somnambulas emphasizes their apolitical essence, although, as it appeared, in reality they were not neglecting the national problems and were acutely aware of the Bolshevik dictatorship. On June 30 1925, Georgian KGB arrested Ivane Babuadze and sentenced him to 1 year

of prison. After 2 years of freedom, the poet was again arrested and exiled from Georgia. He never returned to the homeland.

As for the Order founded by him, as it usually used to happen, it was abolished in several months after being founded.

ადა ნემსაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ერთი უცნობი პოეტური ორდენის შესახებ

XX საუკუნის დასაწყისის ლიტერატურული დაჯგუფებების ისტორია ქართულ მოდერნიზმში ცნობილი ფაქტია. მაგრამ ძალიან ცოტამ თუ იცის იმის შესახებ, რომ 20-იან წლებში კიდევ ერთი ორდენიც ჩამოყალიბებულა, ოღონდ ძალიან მცირე ხნითა და ტრაგიკული დასასრულით.

1925 წლის თებერვალში ვანლერ დაისელი (ივანე ბაბუაძე) ქმნის ახალ ლიტერატურულ ჯგუფს „სომნამბულები“ ანუ ძილის პოეტები (*სომნამბულიზმი* ლათინური სიტყვაა და ნიშნავს ძილში სიარულს: *სომნუს* – ძილი, *ამბულო* – დავდივარ). როგორც ჩანს, ამ სახელწოდების ჟურნალის გამოცემაც იგეგმებოდა, რადგან 30 ივნისს რუსთაველის თეატრის პირდაპირ ქართველ ახალგაზრდა ხელოვანთა ჟურნალ „სომნამბულების“ სასარგებლოდ გამართულა საღამო, რომელზეც სიტყვით გამოსულან გრ. რობაქიძე და კ. კაპანელი. ლიტერატურის მუზეუმში დაცულია ვანლერ დაისელის ხელით დანერილი ჯგუფის მანიფესტი და 12 პუნქტისაგან შემდგარი წესდება. მასში ხაზგასმულია ორდენის აპოლიტიკურობა, დაარსების თარიღი, საარსებო საშუალებები, მატერიალური რესურსები, მმართველი ორგანო, ბოლო პუნქტში კი ჩამოთვლილი არიან ორდენის წევრები. წესდების შედგენის თარიღია 1925 წლის 7 თებერვალი. სომნამბულების მანიფესტი კვლევისას ძალზე საინტერესო მოვლენაა, რადგან ბევრი საერთო აქვს როგორც „ცისფერყანწელების“ პირველთქმასთან, ისე ფუტურისტულ მანიფესტთანაც, თუმც გარკვეულ ორიგინალობას მაინც ინარჩუნებს.

ტრაგიკულად წარიმართა ვანლერ დაისელის ცხოვრება, რამაც განსაზღვრა კიდევ ორდენის ბედი. მიუხედავად იმისა, რომ „სომნამბულების“ წესდებაში ხაზგასმულია მათი აპოლიტიკურობა, ჩანს, რომ

რეალობაში ისინი სრულიადაც არ იყვნენ გულგრილნი ეროვნული პრობლემისადმი და ბოლშევიკურ დიქტატს მწვავედ განიცდიდნენ. 1925 წლის 30 ივნისს საქართველოს საგანგებო კომისიამ დააპატიმრა ივანე ბაბუაძე და 1 წლით თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯა. 1926-28 წლებში იგი თავისუფალია, თუმც მის წინააღმდეგ უკვე მუშაობს ბოლშევიკური მანქანა. ამის შედეგად 1929 წელს პოეტი კვლავ დააპატიმრეს და საქართველოდან გაასახლეს. იგი სამშობლოში აღარ დაბრუნებულა.

რაც შეეხება მის მიერ დაარსებულ ორდენს, როგორც ასეთ შემთხვევებში ხდებოდა ხოლმე, ჩანს, მალევე დაიშალა. იმ დაუნდობელ დროში მთავრობისგან შერისხული ადამიანის საქმის გაგრძელება არც ისე ადვილი იყო.

LILIA NEMCHENKO

Russia, Ekaterinburg

Ural Federal University

«My Granny» by Kote Mikaberidze – the Georgian version of Surrealism

Vanguard on the whole and cinema-vanguard in particular presents the left-wing radical form of modernism. The hallmark of the vanguard is its pragmatics. Vanguard is always aimed at the reorganization of reality, it opposes the traditional moral, everyday practices. According to M. Shapir while analysing vanguard art he underlines the activity of art. It is aimed to strike, to shake, to call the active reaction of everyone. Surrealism is the direction of Modernism obtaining the qualities of the vanguard pragmatics as it suggests a new view of the obvious things. The dominant of the surreal vision is hyper associativity which is possible thanks to the visualization of unconscious (dreams), relativity of boards of alive and dead (spontaneous generation in “Andalusian Dog” by Bunuel). Surrealism was represented rather rarely in the Soviet art. It was firstly in the OBERIU’s art and in the cinema it was the Georgian film “My Granny” by Mikaberidze. It’s interesting to note that in “Andalusian Dog” and “My Granny” the same artistic technics are used (turning a living person into statue and just the other way round and other). But Mikaberidze couldn’t see the film of Bunuel. They were shoot-

ing their films at the same time in 1929. The French Surrealism formed critical rebellious consciousness, the Soviet Surrealism assumed a critical attitude toward drawbacks of a new life, in particular to bureaucracy. Surreal reception of spontaneous generation allowed Mikaberidze to create the picture of the degeneration of the Soviet power. His film was repressed.

ЛИЛИЯ НЕМЧЕНКО

Россия, Екатеринбург

*Уральский федеральный университет им. первого президента России
Б. Н. Ельцина*

«Моя бабушка» Коте Микаберидзе – грузинский вариант сюрреализма

Авангард, в целом, и киноавангард, в частности, представляет собой леворадикальную форму модернизма. Отличительной чертой авангарда является его прагматика. Авангард всегда нацелен на преобразование действительности, оппозиционен традиционной морали, практикам повседневности. Как писал Марк Шапир, анализируя авангардисткое искусство, «главным становится действенность искусства – оно призвано поразить, растормошить, вызвать активную реакцию у человека со стороны». Сюрреализм – модернистское направление, обладающее чертами авангардистской прагматики, т.к. он предлагает новую оптику взгляда на очевидные вещи. Не случайно Андре Бретон в своем манифесте писал, что сюрреализм был всегда.

Доминанта сюрреализма – гиперассоциативность, которая возможна благодаря визуализации бессознательного (сновидений), относительности границ живого и неживого (знаменитые самозарождения у Бунюэля в «Андалузском псе»), критической позиции по отношению к законам формальной логики.

В советском искусстве сюрреализм представлен крайне редко: в первую очередь, творчеством обэриутов, а в кинематографе – грузинским фильмом Микаберидзе «Моя бабушка». Любопытно, что и в «Андалузском псе», и в «Моей бабушке» используются одни и те же приемы (превращение живого человека в статую и наоборот, материальное воплощение сновидений, визуальные провокации). Но Микаберидзе не мог видеть Бунюэля, а Бу-

нюэль Микаберидзе, т.к. они снимали свои фильмы в одно и то же время в 1929 году. Французский сюрреализм формировал критическое бунтарское сознание, советский сюрреализм тоже предполагал критическое отношение к недостаткам новой жизни, в частности, бюрократии. Использование сюрреалистического приема самозарождения позволил Котэ Микаберидзе создать страшную картину перерождения и загнивания советской власти. Не случайно, что фильм «Моя бабушка» был запрещен, а Госкинопром Грузии осужден за выпуск троцкистской картины, которая мобилизовала зрителя не на критику бюрократизма, а на неприятие Советской власти в целом.

AVTANDIL NIKOLEISHVILI

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Razhden Gvetadze's Poetry in the Context of Georgian Symbolism

When talking about the creative role of 'Tsisperkantslebi' (The Blue Horns) in the history of Georgian literature a number of researchers entirely overlooked the literary legacy of R. Gvetadze (1897-1952) _ one of the prominent representatives of this literary group. Nowadays his creative work_ of symbolist and later periods has comparatively less artistic value. However, in historical point of view it is quite interesting. It should be noted that some literary works of the writer truly deserve more attention from the specialists in literature.

The poems by R. Gvetadze created during symbolist period in terms of themes and artistic structure lies within the area of poetic creativity of 'Tsisperkantslebi' and is not much distinguished by the originality of the event perception and depiction. His poetic abilities of that time were most revealed in the poetic cycle _ 'Messiah of Donkeys' (1924), which still remains to be the subject of interest for literary critics. In the history of Georgian literature R. Gvetadze is the first poet who made a donkey the subject for poetic praise. The poet's interest in the issue, which started in 1918 by writing the poem 'Short-sighted Donkey', was largely due to the poems by Francis Jammes _ a French poet created on the same theme.

R. Gvetadze's poetry of symbolist period is less distinguished in terms of artistic originality and versification. However, he still managed to make his modest contribution in this direction in Georgian poetry of those days. In this regard his sonnets and poetic texts written in the form of a free verse are particularly interesting.

Razhden Gvetadze could not escape from ideological policies implemented by the Soviet government from the twenties of the last century which had a defining impact on the Georgian literature and the major change in his civic viewpoint taking place as a result of this event substantially transformed the entire literary world of the writer.

ავთანდილ ნიკოლეიშვილი

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

რაჟდენ გვეტაძის პოეტური შემოქმედება ქართული სიმბოლიზმის კონტექსტში

სამწუხაროდ, ქართული მწერლობის ისტორიაში „ცისფერყან-ნელთა“ შემოქმედებითი როლის წარმოჩენის დროს მკვლევართა დიდი ნაწილის დაინტერესების მიღმა დარჩა ამ ლიტერატურული დაჯგუფების ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენლის – რაჟდენ გვეტაძის (1897-1952 წწ.) მწერლური მემკვიდრეობა. მართალია, მისი შემოქმედება – სიმბოლისტური პერიოდისა და შემდგომი ხანისა – დღესდღეობით უკვე ნაკლებად მნიშვნელოვან მხატვრულ ფასეულობას წარმოადგენს და ისტორიული თვალსაზრისით უფროა საინტერესო, მაგრამ არც იმის უგულვებელყოფა იქნება გამართლებული, მწერლის ცალკეული ნაწარმოებები ნამდვილად რომ იმსახურებს ლიტერატურათმცოდნეთა მეტ ყურადღებას.

რ. გვეტაძის სიმბოლისტური პერიოდის ლექსები თემატურადაც და მხატვრული სტრუქტურითაც „ცისფერყანნელთა“ პოეტური შემოქმედების არეალშია მოქცეული და მოვლენათა აღქმა-წარმოსახვის ორიგინალობით ნაკლებადაა აღბეჭდილი. მისი იმდროინდელი ლირიკის ერთ-ერთ უმთავრეს თემად ცხოვრებისეული საზრისის ვერმიგნებითა და ყოვლის წარმავლობის გაცნობიერებით სასონარკვეთილებაში ჩავარდნილი პიროვნების დეპრესიული სულიერი განწყობილების

გამოხატვა იქცა. რ. გვეტაძის სიმბოლისტური პერიოდის შემოქმედებაში ასევე დიდი ადგილი აქვს დათმობილი იმ დაუძლეველ წინააღმდეგობას, რომელიც მუდამ არსებობს ხოლომე რეალურად არსებულ სინამდვილესა და ოცნებით წარმოსახულ ილუზიურ სამყაროს შორის.

რ. გვეტაძის პოეტური შესაძლებლობები ყველაზე მეტად გამოვლინდა პოეტურ ციკლში – „ვირების მესია“ (1924 წ.), რომელიც დღემდე რჩება ლიტერატურათმცოდნეთა ყურადღების საგნად. ქართული ლიტერატურის ისტორიაში რ. გვეტაძე პირველი პოეტია, რომელმაც ვირი პოეტური შექების ობიექტად აქცია. რ. გვეტაძის პოეზიაში საკმაოდ მძლავრად დამკვიდრებულ ამ ტენდენციას საფუძველი 1918 წელს ჩაეყარა ლექსით „ბრუციანი ვირი.“ აღნიშნული თემით პოეტის დაინტერესება მნიშვნელოვანწილად განაპირობა ფრანგი პოეტის – ფრანსის ჟამის მიერ ამავე თემაზე შექმნილმა ლექსებმა.

მიუხედავად იმისა, რომ რ. გვეტაძის სიმბოლისტური პერიოდის პოეზია მხატვრულ-ვერსიფიკაციული ორიგინალობით ნაკლებად გამოირჩევა, იმდროინდელ ქართულ პოეზიაში მან მაინც შეძლო ამ მიმართულებითაც შეეტანა თავისი მოკრძალებული წვლილი. ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებით საინტერესო პირველ ყოვლისა მისი სონეტები და თავისუფალი სალექსო ფორმით დაწერილი პოეტური ტექსტებია.

საბჭოთა ხელისუფლების ხელისუფლების მიერ გატარებულ იდეოლოგიურ პოლიტიკას, რამაც იმდროინდელ ქართულ მწერელობაზეც მოახდინა განმსაზღვრელი ზეგავლენა, გასული საუკუნის ოციანი წლების მეორე ნახევრიდან ვერც რაჟდენ გვეტაძემ დააღწია თავი და მის ესთეტიკურ და მოქალაქეობრივ თვალთახედვაში ამ მოვლენის შედეგად მომხდარმა გარდატეხამ არსებითად შეცვალა მწერლის მთელი შემდგომდროინდელი ლიტერატურული სამყარო.

MAIA NINIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Visual Intertexts in the Works of Georgian Modernist and Post-modern Authors

In the literary works of modernist writers there are numerous allusions not only to verbal texts, but to visual artefacts as well, especially on paintings and sculptures. These intertexts have different functions and the process of their reception also differs. In Galaktion Tabidze's poems names of painters and sculptors appear to introduce some general attitudes and colors ("Marble", "Invisible") or in order to unfold the author's feelings on the background of some particular painting ("Phantasy", "Parallel", "Hetera", etc.).

If the poem refers to the fact connected with the artefact, reception of the image is not so important ("Your smile") but if the author makes reference to the particular work of art in order to display its author's (or the whole group's) artistic principles ("... This picture"), identification of the work and its reception is quite important.

Visual intertexts have similar functions in the works of other Georgian modernist writers but there are some specific cases as well. Guram Rcheulishvili in his short-story "The Sistine Madonna in Moscow" uses allusion to the particular painting in order to reveal the inner world of the characters, visitors of the art gallery. In Niko Lortkipanidze's story "Charming away on the radio" all the allusions to the paintings, operas and theatres are used to show the protagonist's feelings and dispositions.

Similar allusions are even more frequent in Post Modernism but they are encoded and it is quite difficult to draw line between the text and intertexts.

In the scholarly editions of Georgian writers intertexts were rarely identified and commented. If the information about the allusion is given in the text, we need not repeat it, but if the artefact is not well-known or the text gives only a hint, it is desirable, to identify it and write the comment.

მანია ნინიკა

საქართველო, ქუთაისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ვიზუალური ინტერტექსტები მოდერნისტ და პოსტმოდერნისტ ქართველ ავტორებთან

მოდერნიზმის ესთეტიკიდან გამომდინარე, ამ მიმდინარეობის ავტორთა თხზულებებში ხშირია ალუზიები არა მხოლოდ ვერბალურ ტექსტებზე, არამედ ვიზუალურ არტეფაქტებზეც, განსაკუთრებით, ფერწერულ ტილოებსა და სკულპტურებზე. ამ ინტერტექსტებს სხვადასხვაგვარი დატვირთვა აქვს და მათი რეცეფციაც განსხვავებულად წარმოებს. გალაკტიონ ტაბიძის ლექსებში ამა თუ იმ მხატვრის სახელი ყველაზე ხშირად ჩნდება ზოგადი განწყობისა და ფერთა გამის შემოსატანად („მარმარილო“, „უხილავი“) ან კონკრეტული ფერწერული ტოლოს ფონზე ავტორის განცდების გასაშლელად („ფანტაზია“, „პარალელი“, „გეტერა“, „ქანდაკება მთაწმინდაზე „მწუხარე საქართველო“).

როდესაც ლექსში ამა თუ იმ ვიზუალურ არტეფაქტთან დაკავშირებულ კონკრეტულ ისტორიულ ფაქტზეა საუბარი, შესაძლოა ამ ტილოს წარმოსახვას ლექსის აღქმისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა არ ჰქონდეს („შენი ღიმილი“), მაგრამ როდესაც კონკრეტული ფერწერული ნაწარმოები პოეტს მინიშნებული აქვს მისი ავტორის, ან ავტორთა ჯგუფის, შემოქმედებითი კრედოს წარმოსაჩენად („...ეს სურათი“), მნიშვნელოვანია, რომ იდენტიფიცირებულ იქნას, რომელ ტილოზეა მინიშნება და სასურველია, რომ მისი ვიზუალური ხატი მონაწილეობდეს თხზულების აღქმის პროცესში.

ძირითადად ასეთივე დატვირთვა აქვს ვიზუალურ ინტერტექსტებს მოდერნისტული მიმდინარეობის სხვა ქართველ ავტორთა შემოქმედებაშიც, მაგრამ გვხვდება ცალკეული სპეციფიკური შემთხვევებიც, მაგ. დაუმთავრებელ ტექსტში „სიქსტის მადონა მოსკოვში“ გურამ რჩეულიშვილი კონკრეტულ ფერწერულ ტილოზე ალუზიას იყენებს პერსონაჟების, საგამოფენო დარბაზში მყოფი დამთვალიერებლების, შინაგანი სამყაროს წარმოსაჩენად. ნიკო ლორთქიფანიძის მოთხრობაში „შელოცვა რადიოთი“, ვიზუალური ინტერტექსტები, ისვე როგორც მინიშნებები სხვადასხვა თეატრალურ და საოპერო წარმოდგენებზე, ემსახურება მთავარი პერსონაჟის – ელის განცდებში ჩაღრმავებას.

მსგავსი ალუზიებით არანაკლებ მდიდარია პოსტმოდერნისტული ლიტერატურა, მაგრამ აქ მინიშნებები უფრო კოდირებულია და ზღვარი ტექსტსა და ინტერტექსტს შორის – ძნელი გასავლელი.

ქართველ კლასიკოსთა თხზულებების აკადემიური გამოცემების მზადებისას იშვიათად ხდებოდა ვიზუალური ინტერტექსტების ძიება და იდენტიფიცირება. თუ ინფორმაცია ალუზიის ობიექტზე ტექსტშივეა მოცემული, მისი გამეორება მკითხველისთვის საჭირო არ არის, მაგრამ როცა არტეფაქტი ნაკლებად ცნობილია ან მხოლოდ მინიმუმით არის წარმოდგენილი ნაწარმოებში, სასურველია, რომ ჩატარდეს კვლევა და გაკეთდეს კომენტარი.

RAFIK NOVRUZOV

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

Rescue by Love

There are modern works that cause difficulty in the plan of taking of them to the certain tendency or direction in literature. A term “post-modernism” embraces different descriptions in the field of philosophy, literature and art, id est tendencies of culture on the whole. By virtue of it for today there is a dispute between the scientists of different disciplines in relation to belonging of certain work to the indicated direction.

The object of our research is a novel of the modern and very popular French writer Erik-Emanuel Shmitt of “Monsieur Ibrahim and flower of Koran”. If to come from the wide context of understanding of post-modern as “global state of civilization of the last decades, all sum of cultural moods of both philosophical tendencies” and narrow context, expressed in the disconnect of interests of races, nations, people, social and political and religious systems, and, finally, individuals, then the indicated novel, influencing on consciousness of readers illustrates rethinking of common to all mankind values, making of self-criticism, compromise as good as possible, leading to highly to tolerance and tolerance.

In research the special attention is spared to the analysis of text, implication, exposure of details that symbolize and form ideas about the inner, spiritual world of young hero Moses and external and spiritual displays in mutual relations with Teacher of monsieur by Ibrahim.

Р.М.НОВРУЗОВ

Азербайджан, Баку

Бакинский славянский университет

Спасение любовью

Есть современные произведения, которые сложно отнести к определенной тенденции или направлению в литературе. Термин «постмодернизм» охватывает различные характеристики в сфере философии, литературы и искусства, то есть тенденции культуры в целом. В силу этого по сегодняшний день идет спор между учеными различных дисциплин относительно принадлежности конкретного произведения к указанному направлению.

Объектом нашего исследования является роман современного и очень популярного французского писателя Эрик-Эманюэль Шмитта «Мсье Ибрагим и цветок Корана». Если исходить из широкого контекста понимания постмодерна как «глобального состояния цивилизации последних десятилетий, всей суммы культурных настроений и философских тенденций», и узкого контекста, выразившиеся в разобщении интересов рас, наций, народов, общественно-политических и религиозных систем, и, наконец, отдельных личностей, то указанный роман, повлиявший на сознание читателей, как нельзя лучше иллюстрирует переосмысление общечеловеческих ценностей, выработку самокритики, компромисса, ведущих к высокой терпимости и толерантности.

В исследовании особое внимание уделяется анализу текста, подтекста, выявлению деталей, которые символизируют и формируют представления о внутреннем, духовном мире юного героя Моисея и внешних и духовных проявлениях во взаимоотношениях с Учителем мсье Ибрагимом.

LIA NOZADZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

More on “integrals”: Michel Butor’s “Degrés”

The fact that modernism deviated from traditional art and created its models according to interdisciplinary principles, is not a new finding. It is also known that the literary “science” resulted in the following attitude: the effort of totalitarian studying of the world is in vain – human discoveries will never be precise.

And yet, for us, readers and researchers, it is interesting which form and plot, which expressive devices the modernist authors choose to express this attitude.

Michel Butor’s novel *Degrés* (1960) responds to the modernists’ spirit. The plot develops in a school. In different classrooms there are simultaneous talks about mathematical functions and Gargantua’s upbringing, about Dante’s “Hell” and theory of relativity... in the polyphony of the lessons each phrase has a symbolic meaning and reveals one paradoxical idea: “In arithmetics, the sum is the result of addition. Rable’s character says that if we add up the knowledge about all sciences, we will get arithmetical result, that is the well of science, but if we take into consideration that the bottom of the well is a relative concept and it is an unexhausted reservoir, then we can conclude that it is impossible to measure the area” (“Degrés”).

To illustrate this idea, the characters of the novel can’t give the exact definition of the Middle Ages, or copy Caesar’s portrait, etc. As for the readers, it is impossible for them to determine the length of the lessons, their sequence and many other facts. The title of the novel also creates a problem. However, if we use the mathematical functions to analyse the novel, the author’s purpose will become clear.

Generally, mathematical function shows the compliance of one type of magnitude with the magnitude of another type (x and y). One of the functions where x is always a fraction and y – is its nearest whole number, shows us that y will never be in exact compliance with x . The visual expression of this function resembles steps and that’s why it is called step function.

No one knows exactly what Galaktion meant in his phrase: “At poem competition – only integrals”... Readers and researchers can only guess. Likewise, the plot of Michel Butor’s “Degrés” develops according to the logic of mathematical function.

ლია ნოზაძე

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ისევ „ინტეგრალების“ შესახებ: მიშელ ბიუტორის „საფეხურები“

ის, რომ მოდერნიზმმა ტრადიციული ხელოვნებისაგან განსხვავებული გზა აირჩია და მისი ნიმუშები ინტერდისციპლინური პრინციპების გათვალისწინებით შეიქმნა, ახალ მიგნებად ვერ ჩაითვლება. ცნობილია ისიც, რომ ლიტერატურის “მეცნიერულობამ” შედეგად მოიტანა განწყობა: ამაო სამყაროს ტოტალური შესწავლის მცდელობა – ადამიანის აღმოჩენებს ვერასოდეს ექნება სიზუსტის პრეტენზია.

და მაინც, ჩვენთვის, მკითხველებისა და შემფასებლებისთვის, ახალი და საინტერესოა ხოლმე ის, თუ როგორ ფორმასა და შინაარსს, რომელ გამომსახველობით საშუალებებს ირჩევენ მოდერნისტი მწერლები ამ განწყობის გადმოსაცემად.

მიშელ ბიუტორის რომანი „საფეხურები“ (1960) მოდერნისტთა სულისკვეთებას ეხმიანება. ნაწარმოების მოქმედება ვითარდება ერთ-ერთ სკოლაში. ერთდროულად სხვადასხვა საკლასო ოთახში ლაპარაკია მათემატიკურ ფუნქციებსა და გარგანტუას აღზრდაზე, დანტეს „ჯოჯოხეთსა“ და ფარდობითობის თეორიაზე... გაკვეთილების მიმდინარეობისას გაჟღერებულ პოლიფონიაში ყველა ფრაზას სიმბოლური მნიშვნელობა აქვს და ერთი პარადოქსული იდეის წარმოჩენას უზრუნველყოფს: „ართიმეტიკაში შეჯამება მიმატების შედეგია. რაბლეს პერსონაჟი ამბობს, რომ თუ შეკრებ ცოდნას ყველა მეცნიერების შესახებ, მიიღებ არითმეტიკულ შედეგს, თუ რა არის მეცნიერების ჭა, მაგრამ, თუ გავითვალისწინებთ, რომ ჭის ფსკერი პირობითი საზღვრის ცნებაა და, შესაბამისად, ჭა – ამოუწურავი რეზერვუარი, დავასკვნით, რომ ფართობის გაზომვა შეუძლებელია“ („საფეხურები“).

ამ იდეის საილუსტრაციოდ, ნაწარმოების პერსონაჟები ვერ ახერხებენ შუასაუკუნეების ზუსტ განმარტებას, კეისრის ფოტოს ზუსტი ასლის დახატვასა და ა. შ. ხოლო მკითხველისათვის შეუძლებელია გაკვეთილების ხანგრძლივობის, მათი თანმიმდევრობისა და სხვა მრავალი ფაქტის სიზუსტის დადგენა. ასეთივე პრობლემას ქმნის ნაწარმოების სათაურის გააზრებაც. თუმცა, თუ რომანის გაანალიზე-

ბისათვის მატემატიკური ფუნქციის თვისებებს გამოვიყენებთ, მწერლის მიზანიც ნათელი გახდება.

მათემატიკური ფუნქცია, ზოგადად, გვიჩვენებს ერთი ტიპის სიდიდის შესაბამისობას (ასახვას) მეორე ტიპის სიდიდესთან (x -ისა და y -თან). ერთ-ერთი ფუნქცია, სადაც x ყოველთვის ათწილადია, ხოლო y – მასთან მიახლოებული მთელი რიცხვი, გვიჩვენებს, რომ y ვერასოდეს იქნება x -ის ზუსტი შესაბამისობა. ამ ფუნქციის ვიზუალური გამოსახულება საფეხურებს გავს და ამიტომ მას საფეხურეობრივი ფუნქცია ეწოდება.

ზუსტად არავინ იცის, რას გულისხმობდა გალაკტიონი ფრაზაში: „ლექსთა შეჯიბრებაზე – მხოლოდ ინტეგრალები“... მკითხველსა და მკვლევარს მხოლოდ ვარაუდების დაშვება შეუძლიათ. ასეთივე ვარაუდით, მიშელ ბიუტორის „საფეხურების“ სიუჟეტი ვითარდება მათემატიკური ფუნქციის ლოგიკით.

TATIA OBOLADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Ophelia – an Eternal feminine image-idea in Georgia-French Symbolist Tradition (Arthur Rimbaud and Valerian Gaprindashvili)

Worldview-aesthetic principles of Modernism, as the scaled cultural space, are completely directed to the determination of individual's idea, doubted, researcher subject essence and goal.

Modernism era man's striving to transcendent, mysterious, everlasting world, mostly is reflected in symbolist aesthetics. Overwhelming desire of comprehend the incomprehensible, seeing the coated and sacrament to divine starting lead symbolism to eternal feminine mystic image-idea, as to the soul of the world, as to the universal archetype.

In general part of the thesis, we will distinguish different cultural context and tradition of eternal feminine image-idea meanings from one hand, and to the other, we will analyze, which philosophy or conceptual sense is gained to this archetype image-symbol in modernist aesthetics, particularly in Georgian and French symbolist poetry.

Our goal is to determine eternal feminine image-idea worldview aesthetic value in Georgian-French symbolism thinking space, by comparing Valerian Gaprindashvili's "Ophelia Cycle" poems to Arthur Rimbaud's "Ophelia"

თათია ოზოლაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ოფელია, როგორც მარადქალურის სახე-იდეა, ქართულ-ფრანგულ სიმბოლისტურ ტრადიციაში (არტურ რემბო და ვალერიან გაფრინდაშვილი)

მოდერნიზმის, როგორც კულტურული სივრცის, მსოფლმეხველობრივ-ესთეტიკური პრინციპები მიმართულია ინდივიდის იდეის, დაეჭვებული, მაძიებელი სუბიექტის არსისა და მიზნის განსაზღვრისკენ.

მოდერნისტული ეპოქის ადამიანის სწრაფვა ტრანსცენდენტური, იდუმალი, მარადიული სამყაროსადმი ყველაზე მძაფრად სიმბოლისტურ ესთეტიკაში გამოვლინდა. სწორედ შეუცნობლის შეცნობის, დაფარულის ხილვის, ღვთაებრივ საწყისთან ზიარების დაუოკებელმა სურვილმა მიიყვანა სიმბოლიზმი მარადქალურის მისტიურ სახე-იდეასთან, როგორც მსოფლიო სულთან, როგორც უნივერსალურ არქეტიპთან.

მოხსენების პირველ ნაწილში, ერთი მხრივ, სხვადასხვა ეპოქის კულტურული კონტექსტისა და ტრადიციის გათვალისწინებით გამოვკვეთთ მარადქალურის სახე-იდეის მნიშვნელობებს, მეორე მხრივ, კი გავაანალიზებთ, რა ფილოსოფიურ თუ კონცეპტუალურ საზრისს იძენს ეს არქეტიპული სახე-სიმბოლო მოდერნისტულ ესთეტიკაში, კერძოდ, კი ქართულ და ფრანგულ სიმბოლისტურ პოეზიაში.

ჩვენი მიზანია, ვალერიან გაფრინდაშვილის „ოფელიას ციკლის“ ლექსებისა და არტურ რემბოს „ოფელიას“ შედარებითი ანალიზის საფუძველზე განვსაზღვროთ მარადქალურის სახე-იდეის მსოფლმხედველობრივ-ესთეტიკური ღირებულება ქართულ-ფრანგულ სიმბოლისტურ სააზროვნო სივრცეში.

VYTAUTAS OŠKINIS

Lithuania, Vilnius

Architecture and Music in Interwar Lithuania: different shapes of modernism

The interwar period for Lithuania was essential – like many countries of Middle and Eastern Europe, it took the opportunity to declare its independence (1918 02 16). This newly reborn state started to create itself – politic, law and socioeconomic structures were build, both literally and metaphorically. In Kaunas, then the capital city of Lithuania, buildings, which represented the government and its institutions, were emerging. Till 1940 – when Lithuania has lost its independence once again - Russian, Jewish and Lithuanian architects reshaped the city's landscape with many unique and modern forms – in the nowadays high valued style of Lithuanian modernism (in 2015 Kaunas was titled „design city” by UNESCO). In one of those buildings, with initiative by composer Juozas Gruodis (1884 – 1948), Lithuanian Conservatory – the first school for academic musical education – was opened (1933). At that time Lithuanian professional music history was still in its youth, only a small number of composers have been able to study music abroad before. Dominant style, in which composers of the just begun era chose to write, was late romanticism combined with folklore music. But soon, as with architecture, a modernistic approach has become significant. The comparison of audible and urban constructions reveal the most prominent features of interwar Lithuanian modernism; the style, which influenced art, literature and everyday life (or *vice versa*).

VERA OTSKHELI

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Reception of the Polish Modernism in Georgia at the Turn of 19-20 Centuries

Polish modernism, which entered the literature, the term “Young Poland”, was one of the brightest and saturated the artistic phenomenon in European literature of the late XIX beginning of the XX century, standing out the wealth of

creative new individual ideological and artistic extraordinary artistic and stylistic trends.

Very popular representatives of the Polish modernism enjoyed in Georgia, where, under the influence of the French and Russian symbolism, decadence literature received in these years widespread. New trends that determined the specificity of Georgian literature, creating favorable conditions for the reception of Polish Art Nouveau. On stage, the Georgian theater with great success, were the founder of modernist drama theater of Stanislaw Przybyszewski, whose artistic style combined the drama naturalistic and symbolist tendencies. In the Georgian language for the stage production of his drama "For happiness" have been translated, "Immortal Tale", "Pity", "Snow." Name of Przybyszewski and his dramas have been well known in Georgia and through productions of his dramas in Tbilisi by the reformer and experimenter of Russian theater Vsevolod Meyerhold.

The keen interest of the Georgian audience had the play of theoretician of Polish symbolism, the poet and novelist Jerzy Zulawski – allegorical drama "Eros and Psyche", based on the mythological story extremely popular in European literature, and fantasy-symbolist play "Iola" repeatedly staged on the scene of the Georgian Theatre.

Georgian readers got known with the work of "Polish Parnassian" Victor Gomułitski (symbolic sketch on the biblical story "The Legend of Love"), created under the influence of modernist poetical "white" verses of Andrzej Nemoevski, author of the famous work "Jesus," and caused the special interest of the Georgian intelligentsia, the creativity of one of the most popular in Poland modernists – Kazimierz Pshervoy-Tetmayerom. On Georgian language was translated his allegorical "One of the stories," a fantasy drama "Sphinx" and the novel "Victory", the specifics of stylistic direction which critics defined as "the omnipotence of the floor." Tale of the "king" of the Polish Art Nouveau was published by "Shroma" as a book which increased the big interest in Georgia.

ВЕРА ОЦХЕЛИ

Грузия, Кутаиси

Государственный университет им. Акакия Церетели

Рецепция польского модернизма в Грузии на рубеже XIX-XX веков

Польский модернизм, вошедший в литературу под термином «Молодая Польша», был одним из ярких и насыщенных художественных явлений в европейской литературе конца XIX -начала XX века, выделяясь богатством творческих индивидуальностей и чрезвычайной сложностью новых идейно-художественных и стилевых тенденций.

Большой популярностью представители польского модернизма пользовались в Грузии, где, под влиянием французского и русского символизма, литература декаданса получила в эти годы широкое распространение. Новые тенденции, определившие специфику грузинской литературы, создавали благоприятную почву для рецепции польского модерна. На сцене грузинского театра с большим успехом шли драмы основателя модернистского театра Станислава Пшибышевского, художественный стиль драматургии которого сочетал натуралистические и символистские тенденции. На грузинский язык для сценической постановки были переведены его драмы «Для счастья», «Бессмертная сказка», «Жалость», «Снег». Имя Пшибышевского и его драматургия были хорошо известны в Грузии и благодаря постановкам его драм в Тифлисе реформатора и экспериментатора русского театра Всеволода Мейерхольда.

Живой интерес грузинского зрителя вызвали пьесы теоретика польского символизма, поэта и прозаика Ежи Жулавского – аллегорическая драма «Эрос и Психея», основанная на мифологическом сюжете чрезвычайно популярном в европейской литературе, и фантастико-символистская пьеса «Июла» неоднократно ставились на сцене грузинского театра.

Знакомится грузинский читатель и с творчеством «польского парнасца» Виктора Гомулицкого (символический этюд на библейский сюжет «Легенда о любви»), и созданными под влиянием модернистской поэтики белыми стихами Анджея Немоевского, автора известного труда «Иисус», и вызвавшим особенный интерес грузинской интеллигенции, творчеством одного из наиболее популярных в Польше модернистов – Казимежем-Пшервой-Тетмайером. На грузинский язык был переведен его аллегорический рассказ «Одна из сказок», драматическая фантазия «Сфинкс»

и повесть «Победа», специфику стилиевой направленности которой критика определила, как «всевластие пола». Повесть «короля» польского модерна вышла в издательстве «Шрома» отдельной книгой и пользовалась в Грузии повышенным интересом.

LARISA PISKUNOVA

IGOR YANKOV

Russia, Yekaterinburg

Ural Federal University

Modernist Artistic and Ideological Project, and the Realities of Everyday Life in Constructivist Residential Complexes in Sverdlovsk

The Soviet experience acted as a modernist project of transformation of the person with the whole of social reality. This found an expression both in the artistic creativity through the poetics of formation of the new man and the new world, as in practice the transformation of everyday life, including through the creation of a new architecture, a new way of life. In particular the conversion to the momentum of early Soviet history in 20-30s corresponds with modernist constructivist architecture. However, the modernization projects of transformation of reality, when faced with the realities of everyday life gave rise to a variety of effects and tools of transformation.

Constructivist residential complexes are architectural embodiment of the Stalinist modernization, an example of formation of modernist man through everyday practices. They are, as a model example of an attempt to create a new person in the new social conditions and situations of collision of utopia with direct forms of everyday life.

The aim of the study is to identify the specifics of the transformation of utopian modernist projects in the artistic practice of the Sverdlovsk constructivism, as well as locking mechanism of construction and transformation of the human experience of living in a closed locus Soviet modernist myth.

This research uses oral histories of different generations of Sverdlovsk/Yekaterinburg and complex literary and ideological texts, created by Soviet modernist project as its source for the analysis.

ЛАРИСА ПИСКУНОВА

ИГОРЬ ЯНКОВ

РФ, Екатеринбург

Уральский федеральный университет им. Первого Президента России

Б.Н. Ельцина

Модернистский художественный и идеологический проект и реалии повседневной жизни в конструктивистских жилых комплексах Свердловска

Советский опыт выступал как модернистский проект преобразования человека и всей социальной реальности. Это нашло выражение как в художественном творчестве через поэтику формирования нового человека и нового мира, так и в практике преобразования повседневности, в том числе и через создание новой архитектуры, нового быта. В частности преобразовательному импульсу ранней советской истории 20-30-х годов соответствует модернистская конструктивистская архитектура. Однако, проекты модернизации преобразования действительности, сталкиваясь с реалиями повседневной жизни, порождали различные эффекты приспособления и трансформации.

Конструктивистские жилые комплексы – архитектурное воплощение сталинской модернизации, пример формирования модернистского человека через повседневные практики. Они являются, как образцовым примером попытки создания нового человека в новых социальных условиях, так и ситуации столкновения утопии с непосредственными формами повседневной жизни.

Целью исследования является выявление специфики трансформации утопических модернистских проектов в художественной практике свердловского конструктивизма, а также фиксация механизмов конструирования и трансформации человеческого опыта проживания в закрытом локусе советского модернистского мифа.

Данное исследование в качестве источника для анализа использует устные рассказы различных поколений жителей Свердловска/Екатеринбурга, а также комплекс литературных и идеологических текстов, создавших советский модернистский проект.

ANNA PLOTNIKOVA

Ukraine, Poltava

Lugansk national .university by Taras Shevchenko

**The Image of Istanbul in Modern Turkish Literature:
tradition and modern trends**

Istanbul has traditionally been the object of reflection and admiration of Turkish writers from the time of formation of the Ottoman Empire to the present day, so the image of the city is reflected in the works of famous Turkish authors from poetry of the 16th century to prose of R.N.Gyuntenkin and O. Pamuk. The article describes the evolution of the image of Istanbul on the example of works by Turkish authors from the poetic image-symbol to the full component of the art system of modern Turkish literature. The initial admiration of the city gave beautiful poetic images, metaphors, which are well represented in the prose works of Turkish writers M.T. Chaylak, R.N. Gyuntenkina and others. Fighting between domestic and Western European trends in Turkish literature brought changes in the representation of the image of Istanbul in the works of Turkish writers, the modernists. The twentieth century, with its revolutions, wars and changes, made the image of Istanbul more realistic, corresponding to the spirit of the time, more complete and purchasing animate. At the present stage of development of the literary process the most comprehensive image of the ancient city has become one of the main components of the system of images in the works of Orhan Pamuk. Also the interference of modern Turkish and Foreign literature has important place nowadays, that is why the image of Istanbul finds new expression in the works of non-turkish authors, such as Elchin Safarli. Thus, in the article special attention is drawn to the traditions of medieval literature, national literature of the nineteenth century, as a reflection in the works of contemporary Turkish authors, as well as innovative trends in the creation of the image of Istanbul, introduced by the Turkish modernists and postmodernists.

АННА ПЛОТНИКОВА

Украина, Полтава

Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко

Образ Стамбула в современной турецкой литературе: традиции и новаторство

Стамбул традиционно был объектом осмысления и восхищения турецких писателей со времен становления Османской империи и до наших дней, поэтому образ этого города находит свое отражение в творчестве знаменитых турецких творцов от поэтов-ашиков 16 века до Решада Нури Гюнтенкина и Орхана Памука. В статье рассматривается эволюция образа Стамбула на примере работ турецких авторов от поэтического образа-символа до полноценного компонента художественной системы современной турецкой литературы. Изначальное восхищение городом подарило миру прекрасные поэтические образы, метафоры, которые в 19 веке заняли прочное место в прозаических произведениях турецких писателей М.Т. Чайлака, Р.Н. Гюнтенкина и других. Борьба национальных и западноевропейских тенденций в турецкой литературе привносит изменения и в репрезентацию образа Стамбула в творчестве турецких писателей-модернистов. Двадцатый век с его революциями, войнами и переменами делает образ Стамбула более реалистичным, соответствующим духу времени, более полным и приобретающим одушевленность. На современном этапе развития литературного процесса в творчестве Орхана Памука представлен наиболее комплексный образ древнего города, который становится одним из основных компонентов системы образов его произведений. Кроме того важное место занимает взаимовлияние современной турецкой и зарубежной литератур, ввиду чего образ Стамбула находит свое новое выражение в творчестве зарубежных авторов, например, Эльчина Сафарли. Таким образом, в статье особое внимание обращается на традиции средневековой литературы, национальной литературы девятнадцатого века, нашедшие свое отражение в творчестве современных турецких авторов, а так же новаторские тенденции в создании образа Стамбула, привнесенные турецкими модернистами и постмодернистами.

NINO POPIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

German Language Translations of Galaktion Tabidze's Poetry Historical and Comparative Research

Translation of Georgian poetry into German language has a long tradition. The first anthology of poetry was published in 1887 by Arthur Leist with Ilia Chavchavadze's signature. Georgian and Caucasian literature has been intensely translated in the German language newspaper "Kaukasische Post". This tradition has been continued by emigrant editions. Among them was the journal "The Fate of Kartli" published in Paris, where original works in Georgian, French, German, Italian and other languages as well as translations of Georgian literature have appeared.

Galaktion Tabidze's creative works were translated into German language even during his lifetime, in particular in the 50ies of the 20th century. The journal "The Fate of Kartli", which was released in Paris, published Galaktion's "Blossoms of Peach" in 1958. It is apparent that Galaktion's creative works have influenced Georgian emigrants' literature. A number of the same poetic images, metaphors and symbols have been used by Georgian emigrants in their poetry.

German language anthology "Eight Century-Old Georgian Poetry" (Berlin, "Folk und Welt" Press) was published in 1970. German translators: Adolf Endler, Rainer Kirsch, Elke Erb and others visited Georgia and worked together with Georgian Germanists, Neli Amashukeli, Givi Margvelashvili and others on compiling and translating the anthology in 1968-69. Galaktion's seven verses are included in the above mentioned anthology. The anthology was published three times (in 1970, 1972 and 1973).

Galaktion's translations are included in course books which were published in Germany in 1978, in particular: German Language for Foreigners, special edition (Hartinger Ch. W. Hartinger: Georgische Poesie – entdeckt und vermittelt von Schriftstellern DDR, DaF Sonderheft 1978). This edition is dedicated to Georgian literature and includes works by Davit Guramishvili, Akaki Tsereteli, Ioseb Grishashvili and Galaktion Tabidze.

Famous German Kartvelologist, scholar and translator, Heinz Fahrnich published Galaktion's "Moon of Mtatsminda" and "Snow" in 1972. His other translations are also known.

Galaktion Tabidze's collection of verses was published in Berlin in 1991. The book represents the sixth volume of the famous edition of poetry Poet's Corner. The collection was compiled by Christiane Lichtenfield.

Encyclopedic articles about Galaktion Tabidze are included in German language editions, such as the dictionary of the world literature (Stuttgart, 2004) and others.

One more anthology was published in German language in 2015: "Anthology of Georgian Lyrics", Publishing House PopVerlag. Galaktion's 9 new translations were included in the anthology. The book is accompanied by an audio disk, it includes at least one verse by poets among them is Galaktion Tabidze's "I and the Night".

Some of Galaktion's verses are translated several times. Among them are: "Moon of Mtsatsminda", "I and the Night", "Snow", "Blossoms of Peach", and "Wind Blows". The paper deals with Galaktion Tabidze's German language translations, compares the translations with the originals and each other. In addition, emphasis will be placed on the reception of Galaktion's poetry in emigrant literature.

ნიწო პოპიოშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

გალაკტიონ ტაბიძის ლექსების გერმანულენოვანი თარგმანები: ისტორიული და შედარებითი კვლევა

ქართული პოეზიის თარგმნას გერმანულ ენაზე დიდი ტრადიცია აქვს. პოეზიის პირველი ანთოლოგია 1887 წელს ართურ ლაისტმა ილია ჭავჭავაძის ხელშეწყობით გამოსცა. ინტენსიურად ითარგმნებოდა ქართული და კავკასიური ლიტერატურა გერმანულენოვან გაზეთში „კავკაზიშე პოსტ“. ამ ტრადიციას აგრძელებდნენ ემიგრანტული გამოცემები. მათ შორის, პარიზში გამოშვებული ჟურნალი „ბედი ქართლისა“, სადაც ქართულ, ფრანგულ, გერმანულ, იტალიურ და სხვა ენებზე იბე-

ქედბოდა როგორც ორიგინალური ნაწარმოებები, ისე ქართული ლიტერატურის თარგმანები.

გალაკტიონ ტაბიძის შემოქმედების გერმანულ ენაზე თარგმნა მისი სიცოცხლეშივე, მეოცე საუკუნის 50-იან წლებში დაიწყო. 1958 წელს პარიზში გამომავალმა ჟურნალმა „ბედი ქართლისა“ დაბეჭდა გალაკტიონის „ატმის ყვავილები“. როგორც ჩანს, გალაკტიონის შემოქმედებას გარკვეული გავლენაც მოუხდენია სამშობლოსგან მოწყვეტილ ქართველი ემიგრანტების შემოქმედებაზე. რამდენიმე პოეტური სახე, მეტაფორა და სიმბოლო გვხვდება ქართველი ემიგრანტების ლექსებშიც.

1970 წელს, გერმანულენოვან ანთოლოგიაში: „რვასაუკუნოვანი ქართული პოეზია“ (ბერლინი, გამომც. „ფოლკ უნდ ველტ“). ამ ანთოლოგიაზე სამუშაოდ, 1968-69 წლებში გერმანელი მთარგმნელები: ადოლფ ენდლერი, რაინერ კირში, ელკე ერბი და სხვები იმყოფებოდნენ საქართველოში და ქართველ გერმანისტებთან, წელი ამაშუკელთან, გივი მარგველაშვილთან და სხვებთან ერთად მუშობდნენ ანთოლოგიის შედგენასა და თარგმანზე. აღნიშნულ ანთოლოგიაში შეტანილია გალაკტიონის 7 ლექსი. ანთოლოგია სულ სამჯერ გამოიცა (1970, 1972, 1973 წ. წ.)

გალაკტიონის თარგმანები შესულია 1978 წელს გერმანიაში დაბეჭდილ სასწავლო სახელმძღვანელოში: გერმანული ენა უცხოელეზისათვის, სპეციალური გამოცემა (Hartinger Ch. W. Hartinger: Georgische Poesie – entdeckt und vermittelt von Schriftstellern DDR, DaF Sonderheft 1978). ეს გამოცემა ეძღვნება ქართულ ლიტერატურას და შესულია დავით გურამიშვილის, აკაკი წერეთლის, იოსებ გრიშაშვილისა და გალაკტიონ ტაბიძის ნაწარმოებები.

ცნობილ გერმანელ ქართველოლოგს, მეცნიერსა და მთარგმნელს, ჰაინც ფენრიხს 1972 წელს გამოუქვეყნებია გალაკტიონის „მთანმინდის მთვარე“ და „თოვლი“. ცნობილია მისი სხვა თარგმანებიც.

1991 წელს ბერლინში გამოდის გალაკტიონ ტაბიძის ლექსების კრებული. წიგნი წარმოადგეს პოეზიის ცნობილი გამოცემის Poet's Corner მიეჭესე ტომს. კრებული შეადგინა ქრისტიანე ლიხტენფელდმა.

გალაკტიონ ტაბიძის შესახებ საენციკლოპედიო სტატიები შესულია გერმანულენოვან გამოცემებში, მათ შორის, მსოფლიო ლიტერატურის ლექსიკონში (შტუტგარტი, 2004) და სხვ.

2015 წელს გერმანულ ენაზე გამოიცა კიდევ ერთი კრებული: „ქართული პოეზიის ანთოლოგია“, გამომცემლობა პოპფერლაგი. ან-

თოლოგიაში გალაკტიონის 9 ახალი თარგმანია შესული. წიგნს ერთ-ვის აუდიოდისკი, სადაც პოეტების თითო ლექსია შესული, მათ შორის, გალაკტიონ ტაბიძის „მე და ღამე“.

გალაკტიონის ზოგი ლექსი რამდენჯერმეა თარგმნილი. მათ შორის: „მთანმინდის მთვარე“, „მე და ღამე“, „თოვლი“, „ატმის ყვავილები“, „ქარი ქრის“. მოხსენებაში ვისაუბრებთ გალაკტიონ ტაბიძის გერმანულენოვანი თარგმანების შესახებ, შევადარებთ ლექსების თარგმანებს ორიგინალთან და ერთმანეთთან. ასვე, ვისაუბრებთ გალაკტიონის პოეზიის რეცეფციიაზე ემიგრანტულ ლიტერატურაში.

NESTAN RATIANI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Next World and the Vanity of Life in the Poetry of Galaktion Tabidze

The revolt against existing religious institutions and the rejection of faith are key features of Modernism. This is quite natural if the works of the modernists are discussed in their historical context. Other factors also play a huge role in shaping modernist authors' perspectives. Age, gender, environment, family, social status, education, language, faith and other factors influence personality- and therefore perception and evaluation of current events. Some of these factors are changeable, and therefore perspective is not constant either. The same person may have different perspectives at different stages of life. The goal of my research was to observe Galaktion Tabidze's chronological perspective regarding the phenomena of life and death. I examined his poetry, especially those poems reflecting his perspective on these topics. Also, I tried to identify what factors influenced him. After collecting and systematizing the data, I came to this conclusion: Galaktion shares the so-called Hamletian perspective about life and death. After reaching this conclusion it was important to reread his poetry in the context of "Hamlet." It should be mentioned that the poet uses the actual name Hamlet only twelve times, but twice it denotes a Hamletian perspective. Galaktion uses the name Ophelia only once, and I explain its correspondence to Shakespeare's character. I discuss not only Galaktion's perspective, but also the extent to which Galaktion's poetry can support an understanding of "Hamlet" itself.

ნესტან რატიანი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ნუთისოფლის ამოება და მიღმიერი სამყარო გალაკტიონის პოეზიაში

მოდერნიზმის ერთ-ერთ მახასიათებლად ტრადიციული რელიგიური ინსტიტუტების მიმართ ამბოხი და რწმენის უარყოფა მიიჩნევა. ეს სავსებით ბუნებრივია, თუკი მოდერნიზმი ავტორების შემოქმედებას ეპოქის კონტექსტში განვიხილავთ. თუმცა ეპოქასთან ერთად სხვა ფაქტორებიც არანაკლებ მნიშვნელოვან როლს ასრულებდა მოდერნიზმი ავტორების ამ თვალსაზრისის ჩამოყალიბებაში. თვალსაზრისის ჩამოყალიბება სხვადასხვა ფაქტორზეა დამოკიდებული. ასაკი, სქესი, გარემო, ოჯახი, სოციალური სტატუსი, განათლება, ენა, რწმენა და სხვა ფაქტორები, რომელთა გარეშეც პიროვნება ვერც შედგებოდა – ყველაფერი ეს განაპირობებს, როგორ აღვიქვამთ, როგორ ვაფასებთ მიმდინარე მოვლენებს. ვინაიდან ზემოთ ჩამოთვლილი ფაქტორებიდან უმეტესობა ცვალებად კატეგორიას წარმოადგენს, შესაბამისად, თვალსაზრისიც არ არის მუდმივი და მისი ცვლილებაც მეტწილად ამ ფაქტორთა ცვლილებაზეა დამოკიდებული. ამდენად, ერთი და იგივე ადამიანი სხვადასხვა დროს სხვადასხვა თვალსაზრისს გამოთქვამს. კვლევის მიზანი იყო, ქრონოლოგიურ ძრილში დაკვირვებოდა გალაკტიონის თვალსაზრისს ერთ კონკრეტულ საკითხთან მიმართებაში. ეს არის პოეტის მიმართება სიკვდილ-სიცოცხლის საკითხებთან. ამ მიზნის მისაღწევად მოხდა გალაკტიონის შემოქმედების დამუშავება, იმ ნაწარმოებების განხილვა, რომლებიც მეტ-ნაკლებად შეეხებოდა ხსენებულ საკითხებს. საჭირო იყო იმ ფაქტორის დადგენაც, რომელმაც გავლენა იქონია პოეტის თვალსაზრისის ჩამოყალიბებაზე. მონაცემთა შეკრებისა და სისტემატიზაციის შედეგად გამოიკვეთა შემდეგი: გალაკტიონის შემოქმედებას სიკვდილ-სიცოცხლის საკითხთან მიმართებაში გამოკვეთილად ახასიათებს ე.წ. ჰამლეტიანური შეხედულება. ამ მოსაზრების გამოკვეთის შედეგად საინტერესო იყო შექსპირის „ჰამლეტის“ კონტექსტში წაგვეკითხა ზოგიერთი ლექსი. საინტერესოა, რომ თავად სახელ ჰამლეტს გალაკტიონი ძალიან იშვიათად, სულ თორმეტჯერ ახსენებს, აქედან ჩემთვის საინტერესო მნიშვნელო-

ბით, მხოლოდ ორჯერ; ხოლო ოფელიას ერთადერთხელ და ამ სახელის გამოყენებაც ახსნას საჭიროებს, რადგან სადავოა, მოცემულ ლექსში იგულისხმება თუ არა შექსპირის ტრაგედიის პერსონაჟი. მოხსენების ფარგლებში შევეცდები ავხსნა გალაკტიონის თვალსაზრისი სიკვდილ-სიცოცხლის საკითხებზე და შევეცადო მსმენელი დავაფიქრო იმ ცოტა სადავო საკითხზეც, რომ გალაკტიონის პოეზიის ამ მიმართულებით კვლევა, შესაძლოა, შექსპირის “ჰამლეტის” გაგებაშიც დაგვეხმაროს.

SEVINJ RZAYEVA

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

Receptive-aesthetic Method of the Formation of Function of Literature on the Society

It is noted in the article that receptive aesthetics is mainly involved in the understanding process and social function of the literary works rather than its formation. And this approach enables us to unveil most of the secrets of literary works. The author stresses that the text of literary work is not changed but its meaning is changed. And the meaning depends on the relations of reader's (listener's, audience's) practice and the author and this relation is in the form of reader-text dialogue. The author's practice defines not only the meaning, but also the ontological status (social status, ranking and societal reality).

The article argues that the receptive aesthetics enables us not only understand the meaning and form of literary works in the course of history. It argues that the analysis of separate literary work demands definition of historical place and meaning in the literary practice and in this process the passive reception of a reader and literary critic turns to active reception, to new work of an author which is able to solve formal and aesthetic problems.

The receptive-critical, the comparative, and hermeneutic methods are used in this article. The use of receptive-critical method enables the author to constantly depict the characteristics of the work, the comparative method helps to compare the semantics of the fragments in the work, and the hermeneutic method gives a chance to decode work.

СЕВИНДЖ РЗАЕВА

Азербайджан, Баку

Бакинский славянский университет

Рецептивно-эстетической метод формирования функции литературы по отношению к обществу

Задача построения истории литературы будет завершена лишь тогда, когда литературная продукция предстанет не только в синхронии и диахронии соотношения систем, но и в качестве особой истории, а значит, и в присущем только ей отношении к общей истории. Это отношение не исчерпывается тем, что литература любого времени несет в себе некий образ общественной жизни: типизированный, идеализированный, сатирический или утопический. Общественная функция литературы с ее подлинными возможностями проявляется только там, где литературный опыт читателя переходит в горизонт ожиданий его повседневной жизненной практики, изменяя при этом его понимание мира и тем самым воздействуя и на социальное поведение. Функциональная взаимосвязь литературы и общества чаще всего раскрывается с социологией литературы в узких границах метода, лишь внешне заменившего классический принцип *imitatio naturae* (подражание природе), согласно его определению, литература – это изображение наличной действительности, соответственно, понятие «реализма» XIX века, стиля, обусловленного эпохой, выдвигается им в качестве литературной категории. Но и сейчас литературный «структурализм», который, порой, с сомнительным правом ссылается на архетипическую критику Нортропа Фрая или на структурную антропологию Клода Леви-Стросса, все еще целиком остается в плену этой, по сути, классицистической эстетики изображения и таких ее схем, как «отражение» и «типизация». Интерпретируя выводы структурного языкознания и литературоведения, как архаические антропологические константы, переодетые в литературный миф, что нередко удается сделать только благодаря аллегоризмам текстов, структурализм сводит, с одной стороны, историческое бытие к древнейшим структурам общественной природы, а поэзию, с другой стороны, к ее мифическому или символическому выражению.

SHORENA SHAMANADZE

NATELA CHITAUURI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Diaspora as a Modernized Context of Emigration – From Writer-Emigrant’s Creative Works to Diaspora Literature

According to modern culture and post-colonial researches there has been made a difference between Emigrational and Diaspora mental spaces. Emigration became connected with the conception about *Place and Home Localized in Space*, which makes it closer to literary modernism. Diaspora has been marked by such terms as “Hybridism” or “Perforation” which breaks the modernistic perception of a place, as a strict special location, destroys national and state boundaries and establishes “Space without Location”.

Dynamics of the mental space of Georgian literature created abroad during the twentieth century coincided with the unified logic for the perception of the concept for *House and Place Localized in Space*; the purports of the author-emigrants of that period remained within the national frames and strived to reflect Georgian writers’ traditional or modernistic tendencies. Georgian literature created abroad after the 90ies of the twentieth century abandons national as well as modernistic space. Therefore, we consider the term “Diaspora” appropriate rather than “Emigration”. Writers of Georgian Diaspora, consciously or unconsciously, show some common behavioral strategies, which form the mental landscape for imaginary unity of modern global Diaspora literature. In general, the development of Global Diaspora literature of the twenty-first century takes place in space, but in an altered one. This metaphoric inscription is represented as widening of sensorial, iconic, intellectual and linguistic experience and self-establishment in this space in the works of Georgian writer-emigrants of Post-soviet period.

What is the correlation between the national-modernistic tendencies of writer-emigrants and global ones of modern Diaspora literature, to what extent does this literature maintain the features of Georgian and global Diaspora literature, is it being absorbed by metropole (country of residence or home town) literature and what defines the uniqueness of this literature – these are the questions that we will try to answer in our presentation.

შორენა შამანაძე ნათელა ჩიტაური

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

დიასპორა როგორც ემიგრაციის მოდერნიზებული კონტექსტი – მწერალ-ემიგრანტთა შემოქმედებიდან დიასპორულ მწერლობამდე

თანამედროვე კულტურისა თუ პოსტკოლონიური კვლევების მიხედვით ერთმანეთისგან გაიმიჯნა ემიგრაციული და დიასპორული მენტალური სივრცეები. ემიგრაცია ასოცირდება კონცეფციასთან *სივრცეში ლოკალიზებული ადგილისა და სახლის შესახებ*, რაც მას მენტალურად ყველაზე უფრო ლიტერატურულ მოდერნიზმთან აახლოებს. დიასპორა კი აღინიშნება ისეთი ცნებებით, როგორიცაა „ჰიბრიდულობა“, ან „პერფორმაციულობა“, რომლებიც ამსხვრევენ ადგილის, როგორც მკაცრი სივრცითი ლოკაციის მოდერნისტულ გაგებას, შლიან ნაციონალურ და სახელმწიფოებრივ საზღვრებს, ამკვიდრებენ *სივრცეს ადგილის გარეშე*, ამდენად ის ემიგრაციის თანამედროვე ანუ მოდერნიზებულ კონტექსტად შეიძლება ჩაითვალოს.

მე-20 საუკუნის მანძილზე საზღვარგარეთ შექმნილი ქართული მწერლობის მენტალური სივრცის ცვლილებათა დინამიკა ემთხვეოდა ზემოთ აღნიშნული კონცეფციის გააზრებას: ამ პერიოდის მწერალ-ემიგრანტთა შემოქმედება რჩებოდა ნაციონალურ ჩარჩოებში და ამდენად მონოდებული იყო აესახა ქართული მწერლობის ტრადიციული თუ მოდერნისტული ტენდენციები. 90-იანი წლების შემდეგ საზღვარგარეთ შექმნილი ქართული მწერლობა გამოდის ნაციონალური, ასევე მოდერნისტული სივრციდან. ამიტომ უფრო კორექტულად მივიჩნევთ, მას უწოდოთ „დიასპორული მწერლობა“. მით უმეტეს, რომ ქართული დიასპორის მწერლები, შეგნებულად თუ შეუგნებლად, აყალიბებენ თანამედროვე გლობალური დიასპორული ლიტერატურის წარმოსახვითი ერთობის, როგორც გარკვეული მთლიანობის, მენტალურ ლანდშაფტს. ოცდამეერთე საუკუნის დასაწყისის გლობალური დიასპორული ლიტერატურა ვითარდება სივრცეში, ოღონდ შეცვლილ სივრცეში ჩანერის გზით. ეს მეტაფორული ჩანერა პოსტსაბჭოთა ქართულ დიასპორულ მწერლობაში წარმოდგენილია, როგორც მათი სენსორული,

ხატოვანი, ინტელექტუალური თუ ენობრივი გამოცდილებების გაფართოება და ამ სივრცეში თვითდამკვიდრება.

როგორი თანაფარდობაა მწერალ-ემიგრანტების შემოქმედების ნაციონალურ-მოდერნისტულ და თანამედროვე დიასპორული ლიტერატურის გლობალისტურ ტენდენციებს შორის, რამდენად ინარჩუნებს ქართული დიასპორული მწერლობა სამამულო ლიტერატურისა და გლობალური ლიტერატურის თვისებებს, ჭ"ყლაპავს" თუ არა მას „მეტროპოლური“ (საცხოვრებელი ან მშობლიური ქვეყნის) ლიტერატურა და რაშია ამ მწერლობის უნიკალურობა, – ამ კითხვებზე ვაპირებთ პასუხის გაცემას ჩვენს მოხსენებაში.

TAMAR SHARABIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Avant-garde Worldview Genesis in Georgian Literature

During the period of its development, the centuries-old Georgian literature defined its literary direction only at the beginning of the 19th century. Partially it was reasoned by the political process – Georgia fell under the influence of Russian mentality; with the given mentality it became acquainted with European culture and completely involved in the world literary processes; still, the aforementioned does not mean that any literary tendencies were acceptable to Georgian culture. As result of the influence from literary processes, Georgian poetry slightly shared the avant-gardist tendencies at the beginning of the 20th century; mainly the avant-gardist methods of expression: 1) anagram; 2) palindrome; 3) pantogram; 4) receiving a new word as result of repeating a same word; 5) different reading as result of replacing consonants. Avant-gardism also introduced new forms: highly musical verses (when essence of text or word is lost because of musicality) and minimalist verses (when text consists of several words or several letters.)

Minimalist literary text (poetry) became one of the types of Georgian modernist discourse. It is characterized by classic minimalist forms and signs of Georgian creative genetics. Minimalism is defined by the following causes-features: 1) In most of the cases, from the full poem one remembers certain verses or words,

which are most important and emotional in a poem; 2) Short text allows developing an image and talking to the poet himself; 3) To not get everything ready, but to activate your imagination yourself. Examples of minimalist poetry, such as, vector, gestural, vacuum, architectural, poems expressed by tables, schemes and subjects, are not traditional for Georgian poetry; we only certain examples or samples of merging some of the aforementioned forms with traditional poems. In addition, those poems reflect the outlined artistry characterizing the historically Georgian creative discourse.

Despite the fact that avant-gardist movement instantly burst into Caucasus culture and at first glance was not typical to Georgian literature history, it was still formed as significant and reckoned event, as it revealed different approach towards the reality, new poetic forms, means of expression and introduced those in renewed way. Our goal is to not only analyze the avant-gardism of the 1920's, but also to reveal the heritage that has been merged with Georgian modernist poetry and became its inseparable part.

თამარ შარაზიძე

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ავანგარდისტული ტენდენციები მე-20 საუკუნის ქართულ ლიტერატურაში

მრავალსაუკუნოვანი ქართული ლიტერატურა თავისი განვითარების მანძილზე ლიტერატურული მიმართულებით მხოლოდ მე-19 საუკუნის დასაწყისში განისაზღვრა. ეს განპირობებული იყო ნაწილობრივ პოლიტიკური პროცესით – საქართველო მოექცა რუსეთის სააზროვნო სივრცეში, ამ სივრცით იგი ეზიარა ევროპულ კულტურას და სრულყოფილად ჩაება მსოფლიო ლიტერატურულ პროცესში; თუმცა ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ყოველგვარი ლიტერატურული ტენდენცია მისაღები იყო ქართული კულტურისათვის. ლიტერატურული გავლენის პროცესის წყალობით ქართულმა პოეზიამ მე-20 საუკუნის დასაწყისშიც მცირე დოზით გაიზიარა ავანგარდისტული ტენდენციები, ძირითადად – სათქმელის გამოხატვის ავანგარდისტული მეთოდები: 1) ანაგრამი; 2) პალინდრომი; 3) პანტოგრამი; 4) სიტყვის მრავალჯერადი გამეორებით ახალი სიტყვის მიღება; 5) თანხმოვანთა

გადაადგილებით სხვადასხვაგვარი წაკითხვა. ავანგარდიზმი ამკვიდრებს ახალ ფორმებსაც: ლექსისთვის უალრესად მუსიკალურს (როცა ტექსტის აზრი იკარგება მუსიკალურობის გამო) და მინიმალისტურს (როცა ტექსტი შედგება რამდენიმე სიტყვისგან ან რამდენიმე წერიტი ნიშნისგან). მინიმალისტური პოეზიის არსი მდგომარეობს შემდეგში: 1) მთლიანი ლექსიდან უმეტეს შემთხვევაში გამახსოვრდება ცალკეული სტროფები ან სიტყვები, რაც ყველაზე მთავარი და ემოციურია ლექსში; 2) მოკლე ტექსტი გაძლევს შესაძლებლობას, განავითარო სურათი და გაესაუბრო თავად პოეტს; 3) მიიღო არა მზამზარეული, არამედ თავად აამოქმედო გონება. მინიმალისტური პოეზიის ნიმუშები – ვექტორული, ჟესტური, ვაკუუმური, არქიტექტორული, ცხრილებით, სქემებით და საგნებით გამოხატული ლექსები – არ არის ტრადიციული ქართული ლექსისათვის; გვხვდება მხოლოდ ზოგიერთი ნიმუში ან ზოგიერთი ფორმის ტრადიციულ ლექსთან შერწყმის მაგალითები.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ავანგარდისტული ტენდენციები არ არის ტიპური ქართული ლექსისთვის, მაგრამ მაინც საჭირო მოვლენაა, რომელიც ამკვიდრებს სინამდვილისადმი განსხვავებულ მიდგომას, ახალ პოეტურ ფორმებსა და გამოხატვის საშუალებებს. მათგან ლიტერატურა იღებს საუკეთესოს და ამკვიდრებს განახლებული სახით.

IRINA SAVKINA

Finland

University of Tampere

Modernist Strategies of Self-Writing in Women's Diary of the Soviet Period (Sofja Ostrovskaja's Diary)

This paper studies the diary written by Sofja Kazimirovna Ostrovskaja (1902-1983), a daughter of a rich Polish merchant and a prominent person of Leningrad's intellectual life. Her father was repressed in the 1920s; nevertheless Sofja Ostrovsky received a good education and worked as a translator, having great literary ambitions. Her ideological preferences and artistic tastes were formed during the epoch of fin de siècle. Meanwhile, in the 1920s she worked at the Leningrad criminal investigation department and later, according to rumors, was an NKVD secret informant.

The text written by Ostrovskaja within the framework of a diary's narrative allows us to observe a complicated and contradictory process of construction of social and gender identities.

The main goal of the paper is to analyse ways of using concepts and forms of modernist writing in this process.

The following issues seem to be the most important for the discussion:

1 the ways in which narcissistic female subjectivity has been created through the image of the Other, a perfect man, who is the embodiment of a “*ewig männliche*” man;

2. the ways in which the concept of femininity and androgyny of the *fin de siècle* and religious-erotic utopia of the Russian decadence participate in the creation of author's gender identity.

It will be argued, that Ostrovskaja's personal and narrative challenges are largely caused by the fact that natural and understandable for her modernist discourses of identity and precedent texts were closely connected with modernist culture that was rejected and tabooed during the Soviet time.

ИРИНА САВКИНА

Финляндия

Университет Тампере

Модернистские стратегии саморепрезентации в женском дневнике советского времени (Дневник С.К. Островской)

Объект исследования в данном докладе – Дневник (1911-1950) Софьи Казимировны Островской (1902-1983). Дочь богатого предпринимателя, репрессированного в советское время, Островская была хорошо образованным человеком с большими литературными амбициями, занималась переводческой деятельностью. Ее идеологические предпочтения и художественные вкусы сформировались в эпоху *fin de siècle*. С другой стороны, в 20-е годы она работала в уголовном розыске, а в 30-40-е, по слухам, была тайным осведомителем НКВД.

Текст *Дневника* Островской позволяет наблюдать, как в дневниковом нарративе происходит сложный и противоречивый процесс конструирования социальной и гендерной идентичности

Целью доклада является анализ того, как в этом процессе используются концепты и формы модернистского письма.

Особое внимание уделено двум аспектам данной проблемы:

– как нарцисссткая женская субъективность создается через фигуру *Другого*, идеального мужчины, который является воплощением своего рода «*ewig männliche*/вечно мужественного»

– как в создании приемлемых для автора дневника конструкций фемининности участвуют концепции женственности и андрогинности *fin de siècle* и религиозно-эротические утопии русского декаданса.

В докладе показано, что личностные и нарративные проблемы автора дневника во многом определяются тем, что дискурсы идентичности и прецедентные тексты, которые являются для Островской естественными, понятными, нормализующими, связаны с отвергнутой и табуированной в советское время культурой модерна.

TIGRAN SIMYAN

Armenia, Yerevan

Yerevan State University

**On the Problem of Concepts Nouveau / Modernism /
Avant-garde / Postmodern in (post-) Soviet and German literary
(on example teaching aids)**

The article is an attempt to analyze the key concepts of «модерн» (*nouveau*), «модернизм» (*modernism*), «авангардизм» (*avant-garde*), «постмодернизм» (*postmodern*). The presented analysis reveals the ambiguity of perception of these concepts in the (post) Soviet literary works. Description of this this problem is given in the «central» texts (encyclopedia, literary encyclopedia, literary dictionaries, textbooks, and so on) of Soviet and German literary criticism. In the course of the analysis of the theoretical and educational literature, the «sources» of conceptual «noise» (in the semiotic sense) are identified that have influenced and still partly govern as stereotypes the understanding of these concepts in the post-Soviet Russian-language literary thought.

Т.С. СИМЯН

Армения, Ереван

Ереванский гос. университет

**О проблемем понятий модерн / модернизм / авангардизм
/ постмодернизм в (пост) советском и немецком
литературоведении
(на примере учебно-методических пособий)**

В докладе делается попытка анализа ключевых понятий «модерн», «модернизм», «авангардизм», «постмодернизм», «эпопея». Данный анализ выявляет неоднозначность восприятия указанных понятий в (пост) советских и немецких литературоведческих работах. Описание указанной проблемы дается на «центральных» текстах (энциклопедии, литературные энциклопедии, литературоведческие словари, учебники и т. д.) советского и немецкого литературоведения. По ходу анализа теоретической и учебной литературы выявляются «источники» понятийных «шумов» (в семиотическом смысле), которые повлияли и до сих пор отчасти влияют как стереотипы на понимание указанных понятий в постсоветской русскоязычной литературоведческой мысли.

NATIA SIKHARULIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Galaktion and “Haidamaks” By Taras Shevchenko

“Epoch” (1928), the series of the poems by Galaktion includes untitled text “That time flew like a dream”, which to the background of the publicistic poems reflecting the Soviet life is distinguished by lyricism and with the help of the allusions draws attention to the poets previous works.

First of all, the allusion object represents two lyrical texts (“Cheers to those peaches, cheers to the flowers of those peaches” and “Draped in transparent silk”), in which the motive of the high-speed, dreamlike life is worked out. On the background of the resemblance of the motives in our poems of interest is

clearly observed the alternation of the modus referring to the past and the present. If in the earlier texts the past and the adolescence missing emotion as well as the particular atrocity of the present are accented, according to the analyzing poem – for the lyrical hero, on the contrary, the childhood and generally the past represents the “bitter experience”.

Another significant allusion is made by twice repeating, rare word – “have to be seen” („sanakhavi”) which moves us to the poem “My Iarali”. The conceptual difference between texts is also observed here: during the confrontation of the old and new “have to be seen”, the poet, in one case (“My Iarali”) is saddened because of the disappearance of the past. Though, in the other case, the advantage of the modern epoch is precisely represented by the negative contents of the past.

“That time flew like a dream” is dated by 1982 and the poems alluded by the poet are written before 1926. It is also very interesting, to know why changed the poet his attitude in such little span of time.

In the poet’s diary is preserved so called draft version of the analyzing text, the poem’s genetic source and inspiration impulse is indicated by Taras Shevchenko’s famous poem, “Haidamaks”. By comparison and analysis of Shevchenko’s poem epilogue and Galaktioni’s poem is concluded that Galaktion did not change his attitude, in the text it is masterly disguised.

ნათია სინარულიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

გალაკტიონი და ტარას შევჩენკოს „ჰაიდამაკები“

გალაკტიონის ლექსების ციკლში „ეპოქა“ (1928) შეტანილია უსათაურო ტექსტი „ის დროება სიზმარით ნავიდა“, რომელიც საბჭოური ცხოვრების ამსახველი პუბლიცისტური ლექსების ფონზე ლირიზმით გამოირჩევა და პოეტის წინარე ნაწარმოებებზე ალუზიებით იქცევს ყურადღებას.

მინიშნების ობიექტი, უპირველესად, ორი ლირიკული ტექსტია („იმ ატმებს გაუმარჯოს, იმ ატმის ყვავილებს“ და „შემოსილნი გამჭვირვალე ბლონდებით“), რომლებშიც ცხოვრების სიზმარით სწრაფ-წარმავალობის მოტივია დამუშავებული. მოტივთა მსგავსების ფონზე, ჩვენთვის საინტერესო ლექსში აშკარად შეინიშნება წარსულსა და აწ-

მყოსთან მიმართების მოდუსის ცვლილება: თუ ადრინდელ ტექსტებში წარსულის, ყრმობის მონატრების განცდა და ანმყოს განსაკუთრებული სასტიკვა აქცენტირებული, საანალიზო ლექსის მიხედვით, პირიქით – ბავშვობა და, ზოგადად, წარსული ლირიკული გამირისათვის მხოლოდ „მწარე თავგადასავალი“.

კიდევ ერთ მნიშვნელოვან ალუზიას ქმნის ორგზის განმეორებული იშვიათი სიტყვა „სანახავი“, რომელსაც გავყავართ ლექსზე „ჩემო იარალი“. ტექსტებს შორის აქაც კონცეპტუალური სხვაობაა: ძველი და ახალი „სანახავის“ დაპირისპირებისას პოეტი ერთ შემთხვევაში („ჩემო იარალი“) წარსულის გაქრობის გამო წუხს, მეორეგან კი თანამედროვე ეპოქის უპირატესობა სწორედ წარსულის უარყოფითი შინაარსის წარმოჩენითაა ნაჩვენები.

„ის დროება სიზმარივით წავიდა“ 1928 წლით თარიღდება, ხოლო ლექსები, რომლებზეც პოეტი მიგვანიშნებს 1926 წლამდეა შექმნილი. ინტერესს აღძრავს ის, თუ რამ გამოიწვია გალაკტიონის პოზიციის მკვეთრი ცვლილება დროის მცირე მონაკვეთში.

პოეტის დღიურში შემორჩენილია საანალიზო ნაწარმოების ე.წ. შავი მონახაზი, რომელიც ლექსის გენეტიკურ სათავესა და შთაგონების იმპულსზე მიგვანიშნებს: ესაა ტარას შევჩენკოს ცნობილი პოემა „ჰაიდამაკები“. შევჩენკოს პოემის ეპილოგისა და გალაკტიონის ლექსის შედარებითი ანალიზის შედეგად ირკვევა, რომ გალაკტიონს პოზიცია არ შეუცვლია, იგი ტექსტში ოსტატობითაა შენიღბული.

GUZEL STRELKOVA

Russia, Moscow

Institute of Asian and African countries, MSU

Modernism in Hindi Poetry

The epoch of Modernism for Indian literature came later than to Europe. It happened due to historical development of India, formation of literature of a new type, necessity to overcome traditional literary forms and styles, and other reasons. In the paper, on the basis of analysis of poetry by prominent Hindi poet Mahadevi Varma (1907-2007), one of great poets of symbolic literary movement chhayaavaad, some special features of the early Indian Modernism will

be discussed. Four collections of poetry by M.Varma, written in 1930-1939 – Nihar (Mist), Rashmi (Ray), Nirajaa (Born of water), Sandhyaa git (An evening song), later united in a poetical cycle Yaamaa (Time), and the last collection Deep shikhaa (Top of a flame), 1942 show a poetical evolution not only of Mahadeva Varma, but of ideology of Indian intelligentsia of the first part of the XX-th century.

Idealistic perception of reality, poetical description of the world with the help of allusions, reminiscences based on a tradition of religious Bhakti poetry, understanding of a role and value of an individual in a system of the universe, an interest to inner world harmonize with a deep attention to a poetical form of her poetry. M.Varma herself illustrated her poems; her drawings correspond to European Art Nouveau style. Life of Mahadevi Varma as a representative of the Epoch of Indian Modernism is also special. Her role in feminist movement and women education in India, a contribution into development of Modernist prose and theory of poetry will be also discussed.

Г.В.СТРЕЛКОВА

Россия, Москва

Институт стран Азии и Африки МГУ им. М.В.Ломоносова

Модернизм в поэзии хинди

Для индийской литературы эпоха модернизма наступила позже, чем в Европе. Это было обусловлено спецификой исторического процесса в Индии, становлением литературы нового типа, преодолением традиционных литературных форм и другими факторами. В докладе на примере поэзии выдающейся поэтессы хинди Махадеви Вармы (1907-1987), одной из «великих чхаявадистов» - поэтов символистского направления «чхаявад», будут рассмотрены особенности раннего модернизма в индийской литературе. Четыре поэтических сборника М. Вармы 1930-х годов – Нихар (Туман), Рашми (Луч), Нирджа (Рождённый водой), Сандхья гит (Вечерняя песнь), объединённые позже в поэтический цикл «Яам» (Время), и последний сборник «Дип шикха» (Вершина пламени) 1942 г. показывают поэтическую эволюцию не только самой М. Вармы, но и мировоззрения индийской интеллигенции первой половины XX века.

Идеалистическое восприятие действительности, поэтическое изображение её с помощью аллюзий, реминисценций, опирающихся на традицию

духовной поэзии бхакти, осознание роли и ценности индивидуума в системе мироздания и интерес к проявлениям духовных переживаний сочетаются с пристальным вниманием к форме, в которую облекается поэтическое слово. Махадеви Варма иллюстрировала свои поэтические сборники, её рисунки явно перекликаются с европейским стилем арт-нуво.

Судьба М. Вармы как представительницы эпохи модернизма примечательна. Выданная замуж в семилетнем возрасте, она мечтала быть буддийской монахиней, но стала одной из родоначальниц индийского феминизма, участницей национально-освободительного движения, активной пропагандисткой женского образования. Внешне некрасивая, она воспринималась и почиталась как «современная Мира» (поэтесса 15 века Мира Баи, воспевавшая бога Кришну и славившаяся своей красотой). Для Махадеви Вармы эпоха модернизма завершилась с последним сборником «Дип шикха», к которому она предпослала большую вступительную статью. В ней рассматриваются принципы, на которых основывается поэзия чхаявада, и роль поэзии в жизни общества.

NINO SURMAVA

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhsishvili Tbilisi State University

“Mahjar” School and Issue of Interrelations between East and West in Arabic Literature of 20th Century

“Mahjar” school of modern Arabic literature was developed by the migrant Arabs in North and South America in the late 19th and early 20th centuries. They were predominantly Christians who migrated to America due to socio-political and economic unrest that prevailed in their own country Lebanon. By means of literature they tried to play the role of a pressure group which encouraged the freedom fighting movements against the Ottoman dictatorship in their homeland. The main concern behind the formation of this literary group was to lift the Arabic literature from the darkness of stagnation and imitation and to infuse a new life in to it so that the literature plays a greater role in building the Arab nations. Mahjar literature is known for its adoption of modern literary styles and greatly influenced by western literary works. Litterateurs are aware in the fact that this school unified the writers carrying two cultures, absolute majority of its represen-

tatives were from Syria-Lebanon and their contribution to development of new Arabic literature is indeed great. The product created by them was called “Mahjar Literature” (literature of emigrants). In early 20th century the Syrian and Lebanese writers who migrated to America commenced cultural and literary activities there. Arabic intellectuals who shared the western civilization paid great attention to studying of the problem of interrelations between west and east, attempts of the overcoming of the barriers between the material and spiritual worlds. Since 10-20-ies of the 20th century this issue was reflected in the literature, essays of the representatives of Syrian-American school and further this line developed in the early Arabic novels. In Arabic literature of 20th century the issue of meeting of the east and west was brought to the literature originated from the Syrian-American philosophical-literary school (“The Book of Khalid”, “Outside the Harem”... by Ameen Rihani), while the issue of new understanding of the substance of east and its attitude to and relation with the western (European-American) cultures in literary essays originated from “Mahjar literature”. The object of our study is fiction and essays of two famous representatives of “Mahjar” literature—Ameen Rihani and Mikhail Naimy. Both authors are from Lebanon, migrated to the USA, where, their names are associated with the origins of Mahjar school—literary direction of the emigrant Arab writers and culture workers. Ameen Rihani plaid the central role in Mahjar movement. In the first half of 20th century he was one of the most interesting figures of Arab world, striving for reasonable synthesis of the achievements of the east and west. Mikhail Naimy is a writer contemporary to Rihani, he is the significant figure of Mahjar school, with the attitude towards American and western civilization different from Rihani and this was clearly seen in his fiction and essays.

ენიმო სურმავა

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

„მაჰჯარის“ სკოლა და აღმოსავლეთ-დასავლეთის ურთიერთმიმართების საკითხი მეოცე საუკუნის არაბულ ლიტერატურაში

„მაჰჯარის“ (ამერიკაში სირიულ-ლიბანური ემიგრაციის) ლიტერატურული სკოლა მეოცე საუკუნის „ნაჰდას“ (კულტურული აღორძინების) არაბული მოძრაობის განუყოფელი ნაწილია. ამ მოდერნის-

ტულმა სკოლამ დიდი როლი ითამაშა ახალი არაბული ლიტერატურის ჩამოყალიბების პროცესში. ემიგრანტულ ლიტერატურას სამეცნიერო და ლიტერატურულ წრეებში სშირად უწოდებენ სირიულ-ამერიკულ სკოლას, რადგან ის ორი კულტურის მატარებელ მწერალთა ჯგუფს აერთიანებდა, რომლის წარმომადგენლების აბსოლიტური უმრავლესობა სირია-ლიბანიდან გამოსული მაცხოვრებლები იყვნენ, დიდია მათი დამსახურება არაბული ლიტერატურის განვითარების საქმეში. მათ მიერ შექმნილ პროდუქციას “Mahjar Literature” (ემიგრანტული ლიტერატურა) ეწოდა. მე-20 საუკუნის დასაწყისში ამერიკის კონტინენტზე საცხოვრებლად გადასულმა სირიელმა და ლიბანელმა ლიტერატორებმა აქტიური კულტურული და ლიტერატურული საქმიანობა გააჩაღეს. დასავლურ ცივილიზაციასთან ნაზიარები არაბი ინტელექტუალები დიდ ადგილს უთმობდნენ დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ურთიერთდამოკიდებულების პრობლემის კვლევას, მატერიალურ და სულიერ სამყაროებს შორის არსებული ბარიერების დაძლევის მცდელობას. ბუნებრივია, ამ თემამ მე-20 საუკუნის 10-20-იანი წლებიდან მოყოლებული ასახვა ჰპოვა სირიულ-ამერიკული სკოლის წარმომადგენელთა მიერ შექმნილ მხატვრულ ლიტერატურაზე, ესეისტიკაზე და შემდეგ ეს ხაზი განვითარდა ადრეულ არაბულ რომანებშიც. მე-20 საუკუნის არაბულ ლიტერატურაში აღმოსავლეთ-დასავლეთის შეხვედრის თემის გადატანა ლიტერატურულ სიბრტყეზე სწორედ სირიულ-ამერიკული ფილოსოფიური-ლიტერატურული სკოლიდან იღებს სათავეს, ისევე როგორც აღმოსავლეთის რაობის ახლებური გაგების, თანამედროვე ეპოქაში დასავლურ (ევროპულ-ამერიკულ) კულტურებთან მისი დამოკიდებულებისა და ურთიერთობის საკითხის დასმა ესეისტიკაში ასევე „მაჰჯარის“ ლიტერატურის მიერ იქნა წინ წამოწეული. ჩვენი კვლევის ობიექტია „მაჰჯარის“ ლიტერატურის ორი გამოჩენილი წარმომადგენლის ამინ არ-რეიჰანისა და მიხაილ ნუაიმეს როგორც მხატვრული ლიტერატურა, ისე ესეისტიკა. ორივე ავტორი წარმოშობით ლიბანელია, შემდეგ ამერიკის შეერთებულ შტატებში ემიგრირებული, სადაც მათი სახელები ემიგრანტი არაბი მწერლებისა და კულტურის მოღვაწეების ლიტერატურული მიმდინარეობის – მაჰჯარის სკოლის სათავეებთან არის დაკავშირებული. ამინ რეიჰანი ცენტრალურ როლს თამაშობდა მაჰჯარის მოძრაობაში. მე-20 საუკუნის პირველ ნახევარში ის იყო არაბული სამყაროს ერთ-ერთი ყველაზე საინტერესო ფიგურა, მედიატორი აღმოსავლეთ-დასავლეთს შორის, რომელიც ისწრაფვო-

და აღმოსავლეთ-დასავლეთის მიღწევათა გონივრული სინთეზისკენ. რეიჰანის შემოქმედება არის როგორც არაბული, ისე ამერიკული ლიტერატურის კუთვნილება. მიხაილ ნუაიმე რეიჰანის თანამედროვე მწერალია, მაჰჯარის სკოლის ასევე მნიშვნელოვანი ფიგურა, რომელსაც რეიჰანისთან შედარებით განსხვავებული დამოკიდებულება ჰქონდა ამერიკისა და დასავლური ცივილიზაციის მიმართ, რაც აისახა კიდევ მის მხატვრულ ლიტერატურასა და ესეისტიკაში.

KHATUNA TABATADZE

Georgia, Tbilisi

Georgian Technical University (GTU);

International Black Sea University (IBSU)

F.Sologub’s landmark novel “Little Demon” in the era of modernism

The article reveals the novel “Little Demon” by F.Sologub, which became the most popular at the edge of centuries, and keeps the “margin” nowadays. Partly, according to its structure and the author’s manner of thinking it belongs to classical realistic novel of the XIX century, as well as to symbolistic one. “Little Demon” – it’s the highest point of creativity in the author’s works and one of the most important prose texts in Russian modernism, which became the literary event.

Many contemporaries considered F.Sologub as one of the most successful writers of the early twentieth century. His creative way is quite long, though many critical works dedicated to the activity of the author, created a certain stereotype of imagination about the personality of the artist, which was often far from the reality.

Today, the study of the entire multidimensional problems of modernism establishment in Russian literature was stimulated by the researchers’ treatment to the fictional texts of author, especially to his lyrics and novel “The Little Demon”.

Furthermore, the article discusses the role and place of the author in the history of Russian literature, also there is distinguished the moments of narrative interface components of the novel “The Little Demon” together with common symbolistic fictional discourse.

There is observed the dynamic development of Russian classical literature traditions in the writer's activity. At the same time the general cultural context of the era dictated to the authors of different literary directions similar motives and themes – metanarrative (province, life and customs of the “little man” in his psychological varieties at the edge of centuries, etc.).

Thus, traditions of Russian classical literature and their continuation in the activity of F.Sologub reveals features of convergence and divergence. Writhe's proper use of metanarratives of Russian literature classics and they discussing through the prism of symbolic thinking creates completely new images that fit quite well into the framework of the Silver Age and Modernism. The themes of classical Russian literature by Sologub get special “sologubic” tone.

ХАГУНА ТАБАТАДЗЕ

Грузия, Тбилиси

Грузинский технический университет (ГТУ);

Международный черноморский университет (МЧУ)

«Рубежность» романа Ф.Сологуба «Мелкий бес» в эпоху модернизма

В статье рассматривается роман Ф.Сологуба *«Мелкий бес»*, ставший популярным на рубеже веков, который сохраняет эту «рубежность» и сегодня. Отчасти он, по своей структуре, по авторскому мышлению принадлежит к классическому реалистическому роману XIX века, но вместе с тем уже и к символистскому. *«Мелкий бес»* – вершинное произведение автора и один из самых важных прозаических текстов русского модернизма, ставший литературным событием.

Многие современники считали Ф.Сологуба одним из наиболее успешных писателей начала XX века. Творческий путь его долог, однако многочисленные критические работы, посвященные творчеству этого автора, создали определенный стереотип представлений о личности этого художника, зачастую далекий от реальности.

Сегодня изучение во всей многоаспектности проблем эпохи становления модернизма в русской литературе стимулировало обращение исследователей к художественным текстам писателя, прежде всего к его лирике и роману *«Мелкий бес»*.

Кроме того, в статье рассматриваются вопросы роли и места Ф.Сологуба в истории русской литературы, а также выделяются моменты сопереживания нарративных составляющих сологубовского романа «*Мелкий бес*» с общесимволистским художественным дискурсом.

В творчестве писателя наблюдается активное развитие традиций русской классической литературы. В то же время общий культурный контекст эпохи диктовал авторам самых разных литературных течений схожие мотивы и темы – метанаррации (провинция, быт и нравы «*маленького человека*» в его психологической разновидности рубежа веков и т.д.).

Таким образом, традиции русской классической литературы и их продолжение в творчестве Ф.Сологуба имеет как моменты схождения, так и расхождения. Грамотное использование писателем метанаррации классиков русской литературы и их проработка сквозь призму символического мышления, рождает совершенно новые образы, которые довольно удачно вписываются в рамки Серебряного века и модернизма. У Сологуба темы классической русской литературы приобретают особый, «сологубовский» оттенок.

MIRANDA TKESHELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Impressionistic Passages of Historical Context in Niko Lortkipanidze's Story "Casting Spells by Radio"

Impressionism introduced eclectic impressions, free perceptions, and a synthesis of the imaginative dream-fantasy world and the real world in Georgian literature. Niko Lortkipanidze's story "Casting Spells by Radio" is the clearest example of a blend of the emotional primacy, characteristic to Georgian Modernism, Aestheticism, aphoristic speech and improvisation with a real story, which appears to glow faintly and be reflected beyond the events described in the text to reinforce the impression. "Homo Ludens (Huizinga) and historical context (getting engaged into a war predestined to ultimate failure – typical to the Georgian nation) make the actions of the main character a sensation, upgrade the dramatic nature of his performance, and define the given situation ("We always play" – Arthur Schnitzler).

Eli Gordeliani is the archetype of a free Georgia, a part of the modern political, social and spiritual drama, a victim of the historical situation, keeping her eyes open for foreign countries (Europe and America), but simultaneously standing firm on his motherland, a person whose consciousness is saturated with both national (Western-Christian) aesthetics and Oriental mysticism. She is the allegory of independent Georgia (like Tamar in Shalva Dadiani's "George the Rus"), who first marries a Russian officer, but because of his personal qualities totally incompatible with those of hers she is obliged to leave him and to marry the Head of the Georgian National Guard unit – Jeronime Shvindadze – a person she sees as her rescuer (on May 26, against the background of a waving flag of the colour of burgundy and the sound of the Biblical name of his – Jeronime, Jeronime Shvindadze seems to be a perfect match for her and her national pride). Shvindadze's reluctant personality with a weak willpower fails to meet Eli's hopes and expectations and she leaves him and marries a European man – Heclesley. Like her motherland – Georgia – even in the new world, Eli is haunted by betrayal and lies and that is what scares her and makes it harder for her to walk on, all the way through. This, in turn, intensifies her feeling of protest, and ultimately drags her into a deadly battle.

Merger of mythical and real does not take the shine off historical context; on the contrary, it emphasizes the specific historical background of the time when the story was written (1924-1928). The story highlights the sharp skepticism caused by the 1924 uprising being suppressed, the spiritual trauma incited by the freedom lost, by the inability displayed by the Georgians to fight for maintaining statehood, and imperial aspirations of Tsarist or Bolshevik Russia. The choice of Georgia permanently standing at the crossroads between East and West is not thoroughly resolved in the story. It gives a realistic picture of the synthesis between the East and the West so conspicuously depicted in the works of Georgian Modernists ("I put Hafisz roses in Prudhomme's vase, plant Baudelaire's poisonous flowers in Besiki's garden"- Titsian Tabidze). Eli, who found a shelter in Europe, tries to survive, but neither can she forgive infidelity nor can she compromise. A genuine aesthete and a creative myth author, Ali with her exquisite taste, synthesising Christian motives with those of pagan, could surprise an Englishman – Heclesley and an American – Bromlei. Using the mystery of a snake and blood, Eli Gordeliani can give the aesthetics of the death and torture an artistic hue. She fails to find her place in a new world; she could not get accustomed to the European lifestyle – something that was predicted by Ilia Chavchavadze some decades

earlier (What can I say to make you happy). Her struggle with her fate ends with suicide (“Lullaby Suicide”) and by doing so, the author tries to personify a real history in her, history of the Georgians brave enough to fight enemies a hundred times stronger than them, so many times throughout the centuries, and eventually, with the 1924 uprising, to show the world the supremacy of dignity and freedom which for them proved to be more precious than life itself.

მირანდა ტყეშელაშვილი

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ისტორიული კონტექსტის იმპრესიონისტული პასაჟები ნიკო ლორთქიფანიძის მოთხრობაში – „შელოცვა რადიოთი“

ქართულ მწერლობაში იმპრესიონიზმმა შემოიტანა ეკლექტიკური შთაბეჭდილებანი, თავისუფალი აღქმები, წარმოდგენითი სიზმრულ-ზღაპრული და რეალური სამყაროს სინთეზი. ნიკო ლორთქიფანიძის მოთხრობაში – „შელოცვა რადიოთი“ ყველაზე ნათლად იკვეთება ქართული მოდერნიზმისათვის დამახასიათებელი ემოციის პრიმატი, ესთეტიზმი, აფორისტული მეტყველება, იმპროვიზაცია, შერწყმული რეალურ ისტორიასთან, რომელიც თითქოს, შთაბეჭდილების გასაძლიერებლად, შორეული შუქით ირეკლება ტექსტში აღწერილ მოვლენათა მიღმა. „თამაშის ხელოვნება“ (ჰაიზინგა) და ისტორიული კონტექსტი (ქართველებსთვის დამახასიათებელი – წინასწარ განწირულ ომში შესვლა) მთავარი გმირის მოქმედებას სენსაციად აქცევს, ზრდის თამაშის დრამატულობას, განსჯის მოცემულობას („ჩვენ მუდამ ვთამაშობთ“ – არტურ შნიცლერი).

ელი გორდელიანი თავისუფალი საქართველოს არქეტიპია, თანამედროვე პოლიტიკური, სოციალური თუ სულიერი დრამის ნაწილი, ისტორიული ვითარების მსხვერპლი, უცხოეთისკენ (ევროპა-ამერიკა) მომზირალი, მაგრამ ქართულ მიწაზე მყარად მდგარი ადამიანი, ეროვნული (დასავლურ-ქრისტიანული) ესთეტიზმითა და, ამასთანავე, აღმოსავლური მისტიკით გაჯერებული ცნობიერებით. იგი დამოუკიდებელი საქართველოს ალეგორიაა (როგორც თამარი, შალვა დადიანის „გიორგი რუსში“), რომელიც ჯერ რუს ოფიცერზე ქორწინდება, მაგრამ სრულიად შეუთავსებელ თვისებათა გამო, მას გაექცევა და მშველელს

– ქართული სახალხო გვარდიის ასეულის უფროსს – იერონიმე შვინდაძეს გაჰყვება (26 მაისს, შვინდისფერი დროშის ფრიალის ფონზე, ბიბლიური სახელის იერონიმე შვინდაძე ელის ნაციონალურ სიამაყეს შეეფერება). უნიათო და უსისხლო შვინდაძემ ვერ გაამართლა ელის იმედები, ის გაექცევა ქმარს და ევროპელ ჰექსლების გაჰყვება. საქართველოს მსგავსად, ელის ახალ სამყაროშიც ყველგან ლალატი და ტყუილი ხვდება, რაც აფრთხობს და ყველა გზას უჭრის. ეს კი მის პროტესტს აძლიერებს, სასიკვდილო ომში ითრევს.

მითიურისა და რეალურის შერწყმა ისტორიულ კონტექსტს კი არ ჩრდილავს, უფრო მძაფრად წარმაჩენს იმ კონკრეტულ ისტორიულ ფონზე, როდესაც მოთხრობა დაინერა (1924-1928). მოთხრობაში იკვეთება 1924 წლის აჯანყების მარცხით გამოწვეული მძაფრი სკეპსისი, საქართველოს დაკარგული თავისუფლების, სახელმწიფოს შენარჩუნებისათვის ბრძოლაში ქართველების უუნარობის გამო მიღებული სულიერი ტრამვა, ცარისტული თუ ბოლშევიკური რუსეთის იმპერიული სულისკვეთება. საქართველოს მუდმივი არჩევანი აღმოსავლურ-დასავლურ ორიენტირებს შორის ტექსტში ერთმნიშვნელოვნად გადაჭრილი არაა, მოცემულია აღმოსავლურ-დასავლურის სინთეზის რეალობა, რასაც ქართველი მოდერნისტები დაუფარავად გადმოსცემდნენ („ჰაფიზის ვარდი მე პრუდონის ჩავდე ვაზაში, ბესიკის ბაღში ვრგავ ბოდლერის ბოროტ ყვავილებს“ – ტ. ტაბიძე). ევროპაში გაქცეული ელი თავის გადარჩენას ფიქრობს, მაგრამ არც ლალატთან შერიგება შეუძლია და არც კომპრომისი. ნამდვილი ესთეტი, შემოქმედებითი მითის შემთხზველი, მშვენიერი გემოვნებითა და ქრისტიანულ-წარმართული მოტივების სინთეზით ინგლისელ ჰექსლისა და ამერიკელ ბრომლისა და კი აკვირვებდა. გველისა და სისხლის მისტერიით ელი გორდელიანი სიკვდილისა და ტანჯვის ესთეტიკას არტიტულ ჟესტად აქცევს. ახალ სამყაროში მან ვერ მონახა ადგილი, ევროპული ცხოვრების წესი ვერ მოირგო, რაზეც რამდენიმე ათწლეულის უკან იეჭვა ილია ჭავჭავაძემ („რა გითხრათ, რით გაგახართ“). ბედისწერასთან ამბობს ის თვითმკვლევლობით ასრულებს („თვითმკვლევლობის იავნანური“) და ამით მწერალი თავის გმირში იმ რეალურ ისტორიას განასახიერებს, რამაც ქართველებს საუკუნეების მანძილზე გაამართვინა უამრავი ომი ასჯერ მეტად ძლიერ მტრებთან, ბოლოს კი, 1924 წლის აჯანყებით, სიცოცხლეზე მეტის – ღირსებისა და თავისუფლების უზენაესობის სამყაროსთვის დანახვება შეაძლებინა.

VIKTORIYA TROSTOHON

Ukraine, Kyiv

Borys Grinchenko Kyiv University

Prerequisites of Posthumanism in Edith Södergran's Poetry

Edith Södergran is considered one of the forerunners of modernism in Finland and Sweden. Rhetoric, style and imagery, poet's texts in general were perceived as anomalous and eccentric by the majority of her contemporaries, thus sparing her admiration during her lifetime. Combining free verse with predominantly expressionist images, ideas of world revolution and Nietzschean philosophy she produced very original poetry, underpinning it with conceptual manifesto – the first one to be written by a woman.

Hitherto various approaches to analyzing Edith Södergran's legacy were used ranging from biographical method to feminist and even post-feminist studies. The poet of such a large scale and uniqueness attracts much scholarly attention still almost 100 years since her death.

I propose that Edith Södergran's body of work contains the origins of post-humanist ideology valid nowadays, and in the future article I intend to justify that with textual evidence, namely "Vierge Moderne", "Jag", "Fångenskap", "Porträttet" and a couple more poems mainly from the "Landet som icke är" book of poetry. The basic aspects of posthumanism to be covered are the following: corporeality and body morphology (androgyny, body without organs, technological body), the death and restoration of subject (artist, personality and human), and the construction of subjectivity to name a few.

MAIA TSERSVADZE

Georgia, Tbilisi

Iber-Info company

The Émigré Poet Giorgi Gamkrelidze and the "Tsisperqantselebi"

The distinguished Georgian émigré poet, translator and researcher, Giorgi Gamkrelidze (1903-1975) is one of those, who during his living in Georgia had tight connections with the Society of the Poets, called the "Tsisperqantselebi"

(The Blue horns). As it is known, in 1923 he went to continue his education in Germany and after that, he did not come back to Georgia ever. He lived in Europe and United States of America and persuaded various cultural activists. After his death he was buried in Munich.

Before his emigration Giorgi Gamkrelidze was a friend of Valerian Gaprindashvili, Tisian Tabidze and Paolo Iashvili, who was his relative as well. Moreover, Paolo's younger brother, Vasili (Eneriko, Chunia) executed by a shot in a wagon in Shoropani, in 1924 was his a classmate. Giorgi Gamkrelidze's poem "Strange Eyes from the Glass Gallery" was published by the penname of Grigol Zodeli in the periodical "Meotsnebe Naimorebi", November issue #7, 1922 by "Tsisperqantselebi".

Giorgi Gamkrelidze dedicated two poems to the tragic death of Paolo Iashvili. The first one, "To Paolo Iashvili's Memory" (1946), poet wrote in his collected works, "Late Harvest" which was published in Santiago de Chile, 1960. As for the second one, "In Memory of Paolo Iashvili" was published in his another collected works, "Poems, Stories, Foreign Poetry Translations and Ornithological Studies" in Washington, D. C. in 1963. In both poems is observed the poetic imitation, similarity to Paolo's literature characters, rhymes and intonations.

Giorgi Gamkrelidze in his significant memoirs, "The Recollections of Georgian Poets" mentions the "Tsisperqantselebi", the members of the Society of Poets, Paolo Iashvili, Valerian Gaprindashvili and others together with their contemporary poets. The book of his memoirs was published in periodical "Kavkasioni" after his death, in Paris, 1978. In his memoirs, the episodes from the lives of Valerian Gaprindashvili and Paolo Iashvili are largely described.

The paper is dedicated to the relations between Giorgi Gamkrelidze and the "Tsisperqantselebi" which broadens our knowledge about the lives and works of the Georgian symbolist poets as well as shows the existed viewpoints and recollections about them in the different emigration circles. The study represented from this way is important for the Georgian literature and for the history of emigration itself.

მანია ცერცვაძე

საქართველო, თბილისი
კომპანია იბერ-ინფო

ემიგრანტი პოეტი გიორგი გამყრელიძე და „ცისფერყანწელები“

თვალსაჩინო ქართველი ემიგრანტი პოეტი, მთარგმნელი და მკვლევარი გიორგი გამყრელიძე (1903-1975) ერთი იმათგანია, ვისაც საქართველოში ყოფნისას ახლო ურთიერთობა ჰქონდა „ცისფერყანწელთა“ პოეტურ ორდენთან. როგორც ცნობილია, 1923 წელს ის სასწავლებლად გერმანიაში გაემგზავრა და შემდეგ საქართველოში აღარ დაბრუნებულა. ცხოვრობდა ევროპასა და ამერიკის შეერთებულ შტატებში და მრავალმხრივ კულტურულ მოღვაწეობას ეწეოდა. გარდაიცვალა და დაკრძალულია მიუნხენში.

ემიგრაციაში გამგზავრებამდე გიორგი გამყრელიძე მეგობრობდა ვალერიან გაფრინდაშვილთან, ტიცთან ტაბიძესა და პაოლო იაშვილთან, რომელსაც ნათესავადაც მოხვდებოდა. პაოლოს უმცროსი ძმა, 1924 წელს შორაპანში, ვაგონში დახვრეტილი ვასილი (ენერიკო, ჭუნია) კი მისი თანაკლასელიც იყო. გიორგი გამყრელიძის ერთი ლექსი „უცხო თვალები შუშაბანდში“ გრიგოლ ზოდელის ფსევდონიმით დაიბეჭდა „ცისფერყანწელთა“ ჟურნალ „მეოცნებე ნიამორების“ 1922 წლის ნოემბრის მე-7 ნომერში.

პაოლოს იაშვილსა და მის ტრაგიკულ აღსასრულს გიორგი გამყრელიძემ ორი ლექსი უძღვნა. პირველი მათგანი „პაოლო იაშვილის ხსოვნას“ (1946) პოეტმა შეიტანა კრებულში „გვიანი რთველი“, რომელიც სანტიაგო დე ჩილეში 1960 წელს გამოიცა. რაც შეეხება მეორეს – „პაოლო იაშვილის სახსოვრად“, იგი დაიბეჭდა 1963 წელს ვაშინგტონში გამოცემულ კრებულში: „ლექსები, მოთხრობები, თარგმანები უცხო პოეზიისა და ორნიტოლოგიური ნარკვევები“. ორივე ლექსში საცნაურია ერთგვარი პოეტური იმიტაცია, პაოლოსეული მხატვრული სახეები, რითმები და ინტონაციები.

„ცისფერყანწელთა“ პოეტური ორდენის წევრებს პაოლო იაშვილს, ვალერიან გაფრინდაშვილს და სხვებს, აგრეთვე მათ თანამედროვე პოეტებს გიორგი გამყრელიძე იხსენებს საგულისხმოდ მემუარებში „მოგონებები ქართველ პოეტებზე“, რომელიც ავტორის გარდაცვალების

შემდეგ 1978 წელს პარიზში გამოშვებულ ჟურნალ „კავკასიონში“ დაიბეჭდა. მემუარების ფურცლებზე დიდი ადგილი ეთმობა ეპიზოდებს ვალერიან გაფრინდაშვილისა და პაოლო იაშვილის ცხოვრებიდან.

მოხსენება გიორგი გამყრელიძისა და „ცისფერყანნელთა“ ურთიერთობის საკითხებს ეძღვნება. იგი აფართოებს ჩვენს ცოდნას ქართველი სიმბოლისტი პოეტების ცხოვრება-შემოქმედებისა და ემიგრანტულ წრეებში მათზე არსებული შეხედულებებისა და გამოცდილების შესახებ. ამით წარმოდგენილი კვლევა საყურადღებოა ქართული ლიტერატურისა და ემიგრაციის ისტორიისათვის.

TAMAR TSISTSISHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Russian Modernist Press in Georgia (1918-1921)

During 1918-1919, the Red Terror-fled writers, artists, musicians and actors of Moscow and St. Petersburg found shelter in Georgia, establishing a strong, “creative colony”. According to Grigol Robakidze, the “modernism preacher” of Georgia at the time, “Tiflis became the city of poets.”

Numerous Russian-speaking literary groups, art exhibitions, magazines and newspaper were founded in Tbilisi. In terms of diversity of topics and in-depth exploration of various cultural endeavors, *Ars*, the monthly Russian-language literary journal (1918-1919), or anthology as they called it at the time, stood out from the rest. The publishers of *Ars* included Russian writers Anna Antonovskaya and Polinin, while the editor was Sergei Gorodetsky, a poet, a theorist and, along with Nikolay Gumilyov, a founder of Russian Acmeism. Gorodesky was later succeeded by A. Petrakovski and A. Plorenski. In conjunction with *Ars*, an “Artisterium” was formed to unite the coalition and read lectures. Lecturers included Grigol Robaqidze, Titsian Tabidze, Paolo Iashvili, Valerian Gaprindashvili, Sergei Gorodetsky, Iosif Charlemagne, Alexander Bazhbeuk-Melikov, Lado Gudiashvili, Vano Khojabegov and many others. An “Old Tbilisi Society” was spawned next to the “Artisterium”, which regularly organized exhibitions, literary evenings, and discourses.

The initiators of *Ars* achieved their goals by proclaiming their allegiance, from the aesthetic point of view, to the latest Russian and European art as estab-

lished by Russian magazines *Мир искусства* (*World of Art*) and *Золотое руно* (*Golden Fleece*). The journal published symbolists, acmeists and futurists from Georgia, Russia and other nationalities. In 1918, Sergei Gorodetsky and Sergey Rafalovich published the journal *Орион* (*Orion*) in Tbilisi. The two also created “Poets’ Workshop” (“Цех поэтов») in the same year, also in Tbilisi, which included Anna Antonovskaya, Grigory Babel, Yuri Degen, Magdalena Dekaprilevich, Riphime Asalianc and others.

The paper will comprehensively analyze the importance of these publications in relation to the general context of Georgian modernism.

თამარ ციციშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

რუსულენოვანი მოდერნისტული პრესა საქართველოში (1918-1921 წ.წ.)

1918-1919 წლებში, საქართველოს, ნითელ ტერორს გამოქცეულმა მოსკოველმა და პეტერბურგელმა მწერლებმა, მხატვრებმა, მუსიკოსებმა და მსახიობებმა შეაფარეს თავი და შექმნეს ძლიერი, „შემოქმედებითი კოლონია“. „მოდერნიზმის ქადაგი“ გრიგოლ რობაქიძე წერდა, რომ: „ტფილისი გახდა პოეტების ქალაქი“.

თბილისში მრავალრიცხოვანი რუსულენოვანი ლიტერატურული დაჯგუფება, სალონი, ჟურნალი და გაზეთი დაარსდა. მათ შორის თემების მრავალფეროვნებით, სხვადასხვა კულტურული წამოწყებების სიღრმისეული ძიებით ყოველთვიური რუსულენოვანი ლიტერატურული ჟურნალი („ალმანახი“) „Ars“-ი გამოირჩეოდა (1918-1919 წ.წ.). ჟურნალის „Ars“-ის გამომცემლები იყვნენ რუსი მწერლები ანა ანტონოვსკაია და ი.პოლინინი, ხოლო რედაქტორი – პოეტი, რუსულის აკემიზმის დამაარსებელი (ნიკ.გუმილიოვთან ერთად) და თეორეტიკოსი სერგეი გოროდეცკი (შემდგომში რედაქტორობდნენ ა.პეტრაკოვსკი და ა.ფლორენსკი). „Ars“ – თან ჩამოყალიბდა „არტისტერიუმი“, სადაც თავს იყრიდნენ და ლექციებს კითხულობდნენ გრ. რობაქიძე, ტ.ტაბიძე, პ.იაშვილი, ვ.გაფრინდაშვილი, ს.გოროდეცკი, ი.შარლემანი, ა.ბაჟბუქ-მელიქოვი, ლ.გუდიაშვილი, ვ.ხოჯაბეგოვი და სხვები. „არტისტერიუმთან“ გაიხსნა „ძველი თბილისის საზოგადოება“, სადაც სისტემატურად ეწყობოდა გამოფენები, ლიტერატურული საღამოები,

დისკუსიები.

ჟურნალ „Ars“-ის გამოცემის ინიციატორები შემდეგნაირად განსაზღვრავდნენ თავიანთ მიზანს: ესთეტიკური თვალსაზრისით ჩვენ ახალ რუსულ და ევროპულ ხელოვნებას მივსდევთ, რომელიც რუსეთში ჟურნალებმა „Мир искусства“-მ („ხელოვნების სამყარო“) და „Золотое руно“-მ („ოქროს სანმისი“) დაამკვიდრეს. ჟურნალში იბეჭდებოდნენ ქართველი, რუსი და სხვა ეროვნების სიმბოლისტები, აკმეისტები და ფუტურისტები. 1918 წელს თბილისში სერგეი გოროდეცკიმ მწერალ სერგეი რაფალოვიჩთან ერთად შექმნა „Цех поэтов“ („პოეტების საამქრო“) და გამოსცა ჟურნალი „Орион“-ი. „პოეტების საამქროში“ გაერთიანებული იყვნენ ანა ანტონოვსკაია, გრიგოლ ბაბელი, მაგდალინა დეკაპრილევიჩი, იური დეგენი, როფსიმე ასალიანცი და სხვები.

მოხსენებაში შეძლებისდაგვარად ვეცდებით გავანალიზოთ ამ გამოცემათა მნიშვნელობა ქართული მოდერნიზმის ზოგად კონტექსტში.

ZOIA TSKHADAIA

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

A Century Ago: “The Blue Horns” and Literary Periodicals in the 1910s

The young representatives of the literary group “Blue Horns” (V.Gap-rindashvili, P.Iashvili, T.Tabidze and others) contributed much to the rise of the Georgian poetic culture. Their main concern was the renovation of Georgian verse, liberation from the “literary banality of Georgian literature “. Despite the existence of Galaktion’s great poetry, on the whole, there was a very real danger of banality, epigone in Georgian poetry of the 1910s. In 1916, a literary and artistic journal *Tsisperi Qantsebi* (“Blue Horns”) was published in Kutaisi. Two issues came out under Paolo Iashvili’s editorship: the first – in February-March of 1916 and the second – at the end of December. The proclamation announced in the *Pirveltqma* (The First Word), the Blue Horns manifesto (developed by Paolo Iashvili) which set forth the goal of “awakening the people who had lost dream”, caused a great agitation in the Kutaisi city – “dead Bruges”, as it was called by the Blue Horners.

The Kutaisi public and, generally the Georgian press unleashed their anger most of all on Paolo Iashvili. The first meeting of the “Blue Horners” with their readers on the evening of poetry held at the cafe “Sachaie” on March 9, 1916 appeared to be extremely tough. The evening was attended by Galaktion Tabidze who watched with sympathy the tense situation. Besides Kita Abashidze, all attendees were hostile towards them. This fact evoked a response in nearly all the popular journals or newspapers in Kutaisi and Tbilisi. Only the newspaper “Megobari” (Friend) was their fan and protected the interests of the Blue Horns. Especially sharp criticism came from the newspaper “Samshoblo” (1916, March 13, № 309), in which a certain “attendee” expressed deep concern because of “Prince Kita Abashidze who sympathized with the” newly emerged Futurism” and predicted victory to the seekers of a novelty. The letter of the “attendee” points out to the fact that Paolo was going to read Elene Dariani’s Cycle of poems, but the outraged public did not allow this. “Kita rescued our Futurists from a trouble once again,” – he wrote. In response to this Kita Abashidze wrote in the newspaper “Megobari” (1916, № 10): “The trend these writers serve to and express, seems to be one of the extremely important foundations for our future literature” ...

Kita Abashidze fell under the sharp criticism of the newspaper “Modern Mind” (1916, # 59) that called him a “defender of pornographers” (the author “Ras-Ani”); this fact was responded in the magazine “Theatre and Life” (1916, # 13, p 13), a particular object of its criticism was Paolo Iashvili; a certain “Vani” (newspaper “New Trace”, 13 June 1916) severely criticized the “timelessness heroes”. The negative assessment to the Blue Horners’ presentation was given by Akaki Papava in his summarizing article “Milestones of the Year” (“New Year Page”, 1917, № 1).

Such attitude of the periodicals towards the members of the “Blue Horns” fueled the public opinion. The Blue Horners did not have the opportunity to respond the opponents by means of the same press and decided to publish a weekly newspaper but failed to realize this. However, in 1916 June 7, they managed to meet with a public at the Kutaisi Theater where Paolo delivered a speech and expressed their ideology: “... It is true, a fair amount of exaggeration takes place but this happened in order to give our statement more sharpness and destroy the existing moulds” (newspaper “Megobari” 1916, № 79). As is shown in this article A. Tsereteli, J. Jorjikia, T. Tabidze and G.Parkosadze took part in the debates.

ზონა ცხადანია

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ასი წლის წინ: „ცისფერი ყანწები“ და 10–იანი წლების ლიტერატურული პერიოდიკა

„ცისფერყანწელთა“ ორდენის სრულიად ახალგაზრდა წარმომადგენლებმა (ვ.გაფრინდაშვილი, პ.იაშვილი, ტ. ტაბიძე და სხვ.) ბევრი რამ გააკეთეს ქართული პოეტური კულტურის ასამაღლებლად. მათი უმთავრესი საზრუნავი იყო განახლება ქართული ლექსისა, „ქართული მწერლობის ლიტერატურული ბანალობიდან“ გამოხსნა. მიუხედავად გალაკტიონის დიდი პოეზიის არსებობისა, ზოგადად, 10–იანი წლების ქართულ პოეზიაში აშკარად იყო ბანალობის, ეპიგონობის საშიშროება. 1916 წელს მათ ქუთაისში გამოსცეს ლიტერატურულ-მხატვრული ჟურნალი „ცისფერი ყანწები“. გამოვიდა ორი ნომერი: პირველი – 1916 წლის თებერვალ-მარტში, მეორე – ამავე წლის დეკემბრის დამლევს, რედაქტორი – პაოლო იაშვილი. ჟურნალის „პირველთქმაში“ (ავტორი პაოლო იაშვილი) გაცხადებულმა სიტყვამ, ცისფერყანწელთა მანიფესტმა, რომელიც მიზნად ისახავდა „ოცნებადაკარგული ხალხის გამოფხიზლებას“, საოცრად ააფორიაქა ქუთაისი – „მკვდარი ბრიუგე“, როგორც მას ცისფერყანწელები უწოდებდნენ.

ქუთაისის საზოგადოების და, საერთოდ, ქართული პრესის რისხვა განსაკუთრებით პაოლო იაშვილს დაატყდა თავს. უაღრესად დაძაბული გამოდგა 1916 წლის 9 მარტს ქუთაისში, კაფე-საჩაიეში გამართული პოეზიის საღამო, ცისფერყანწელთა პირველი შეხვედრა თავიანთ მკითხველ საზოგადოებასთან. საღამოს ესწრებოდა გალაკტიონ ტაბიძე, იგი თანაგრძნობით ადევნებდა თვალ-ყურს დაძაბულ ვითარებას. კიტა აბაშიძის გარდა, დამსწრეთაგან ყველა აგრესიულად იყო განწყობილი მათ მიმართ. ამ ფაქტს გამოეხმაურა ქუთაისისა და თბილისის თითქმის ყველა მნიშვნელოვანი ჟურნალი თუ გაზეთი. მხოლოდ გაზ. „მეგობარი“ ექომაგებოდა და იცავდა ცისფერყანწელთა ინტერესებს. განსაკუთრებული სიმწვავეთ გამოირჩეოდა გაზ. „სამშობლო“ (1916 წ. 13 მარტი, № 309), რომელშიც ვინმე „დამსწრე“ შეშფოთებას გამოხატავდა იმის გამო, რომ „თავადმა კიტა აბაშიძემ დიდის ქებით მოიხსენია „ახლადმოვლენილი ფუტურისტები“ და, როგორც სიახლის

მაძიებლებს, გამარჯვებას უწინასწარმეტყველებდა. „დამსწრეს“ წერილიდან ჩანს, რომ პაოლომ დააპირა ელენე დარიანის ციკლის ლექსების წაკითხვა, მაგრამ აღმოფოთებულმა საზოგადოებამ ამის ნება არ დართო. „ისევ კიტამ იხსნა ჩვენი ფუტურისტები გატყუებისგანო,“ – წერს იგი. ამის საპასუხოდ კიტა აბაშიძე გაზ. „მეგობარში“ (1916, № 10) წერდა: „ის მიმართულება, რომელსაც ეს მწერლები ემსახურებიან და გამოხატავენ, მიმაჩნია ჩვენი მომავალი ლიტერატურის ერთ ფრიად მნიშვნელოვან საძირკვლად“...

კიტა აბაშიძეს ასევე მკაცრად დაესხა თავს გაზ. „თანამედროვე აზრი“ (1916, № 59) და „პორნოგრაფისტების დამცველს“ უწოდებდა მას (ავტორი „რას-ანი“); ამ ფაქტს გამოეხმაურა ჟურნალი „თეატრი და ცხოვრება“ (1916, № 13, გვ. 13), მისი კრიტიკის განსაკუთრებული ობიექტი პაოლო იაშვილი იყო; „უდროობის გმირებს“ მკაცრად აკრიტიკებდა ვინმე „ვინი“ (გაზ. „ახალი კვალი“, 1916, 13 ივნისი). ცისფერყანწელთა გამოსვლა უარყოფითად შეაფასა აკაკი პაპავამ მიმოხილვითი ხასიათის სტატიიში „წლის ნაკვეთები“ („საახალწლო ფურცელი“, 1917, № 1).

პრესის ამგვარმა დამოკიდებულებამ გაამწვავა საზოგადოებრივი აზრი „ცისფერი ორდენის“ წევრთა მიმართ. ცისფერყანწელებს საშუალება არ ჰქონდათ, იმავე პრესის საშუალებით ეპასუხათ ოპონენტებისათვის და გადაწყვიტეს ყოველკვირეული გაზეთის გამოცემა, რაც ვერ განახორციელეს, თუმცა 1916 წლის 7 ივნისს ქუთაისის თეატრში მოახერხეს საზოგადოებასთან შეხვედრა, სადაც პაოლო გამოვიდა მოხსენებით და გამოთქვა უმთავრესი სათქმელი: „...მართალია, აქ გადაჭარბებას ადგილი აქვს, მაგრამ ეს მოხდა იმისთვის, რომ იარაღის სახე მისცემოდა ჩვენს გამოსვლას და დაგვემსხვრია არსებული შაბლონი“ (გაზ. „მეგობარი“ 1916, № 79). როგორც ამ სტატიიდან ჩანს, კამათში მონაწილეობა მიუღიათ ალ. წერეთელს, ჯ. ჯორჯიკიას, ტ. ტაბიძეს და გ. ფარქოსაძეს.

PETYA TSONEVA IVANOVA

Bulgaria, Gabrovo

University of Veliko Turnovo

**Postcolonial Modernity in the Middle East.
Literary Models of Border Crossing**

My paper dwells on a selection of literary models of border crossing in the context of the highly disintegrated postcolonial Middle East. Most of the literary work – prose, poetry and drama, produced in the period between the two world wars and after – is a collection of voices that tell of growing and eroding rupture. The rift is registered both within the nationally defined space/culture, beyond it, but still within the region, and as a deep anxiety arising from the encounters with western culture. The movement likewise partakes of the cross-border literary current of Modernism and its transnational metamorphoses, which strewed the literary landscapes of world literatures with different tonalities of lamentation over the broken condition of human time, place and life. Against this background, the literatures of the Middle East came out with a variety of strategies of representation – some of them more radical than others, some utterly pessimistic, others – more empathic and future-bound – of experiences and events that reconfigure borderlines.

MARINE TURASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**Combination of the Pagan,
Christian and Modern Beliefs in the Ritual Texts**

In Georgia among the folk for healing purposes except charms and charming we meet various types of traditions connected to the popular beliefs that have been changing according to the change of the social order and hence the Pagan, the Christian and the Modern beliefs are merged with one another.

In the given paper are analyzed the versions of the ritual text about Saint Barbara's extraordinary healing power recorded in 2009-2016.

Saint Barbara is an important female figure of the Georgian religious pantheon, a fertility deity and a healer of illnesses. She was a protector of children and childbirth.

The text describes about Saint Barbara's healing power and about the tradition connected to her. The family of the sick borrowed beeswax and made of it small balls resembling to eyeballs fixing in the middle of them thread for hanging the ball on the neck of the sick, then they took the sick on foot to the Saint Barbara's church, read there a special prayer, after the sick left the ball in the church, the sick was healed.

The people also used to take to the church following objects: candles, hens, pastry. These sacrificed objects had to be blessed with communion fine wine. In this ritual we discover combination of the Pagan and the Christian beliefs with the modern shade.

The feast of Saint Barbara was held on the day after the Easter, despite that this day according to the Christian Calendar is considered to be the remembering day of the deceased.

In general newly discovered ritual texts reveal the combination of the Pagan, the Christian and the Modern elements.

მარინე ტურაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

თანამედროვეს, წარმართულისა და ქრისტიანულის შერწყმა ერთ სანესჩვეულებო ტექსტში

ქართულ ხალხურ სიტყვიერებაში სამკურნალო მიზნით, შელოცვების გარდა, ასევე გავრცელებულია სხვადასხვა ტიპის წეს-ჩვეულება. ისინი დაკავშირებულია ხალხური რწმენის გარკვეულ წესთან, რომლებიც საზოგადოებრივი წყობილებისა და კულტურის განვითარებასთან ერთად იცვლებოდა. შესაბამისად, მათში თანამედროვესთან ერთად წარმართული და ქრისტიანული ელემენტებია შერწყმული.

მოხსენებაში გავანალიზებთ 2009-2016 წლებში კახეთში ჩანერილი ერთი სანესჩვეულებო ფოლკლორული ტექსტის რამდენიმე ვარიანტს, რომლებშიც გადმოცემულია წმ. დიდმონამე ბარბარეს საოცარი განმაკურნებელი ძალა.

ნმ. დიდმონამე ბარბარე ბავშვების მფარველად ითვლება და მას ძირითადად ყრმათა კურნებისთვის, შვილიერებისა და მოულოდნელი, უზიარებელი სიკვდილისგან დაცვისთვის ევედრებიან.

2009 წელს ჩანერილი ერთ-ერთი ზეპირი ისტორიის მიხედვით, მსგავსი სანესჩვეულებო გადმოცემა უკავშირდება სწორედ ნმ. ბარბარეს საოცარ განმაკურნებელ ძალას. ტექსტის მიხედვით, ხალხში (ცხრა ოჯახში) სუფთა სანთელი უნდა ითხოვო, მისგან თვალის კაკლის ფორმის ბურთები დაამზადო, რომლებსაც შუაში აუცილებლად ძაფი უნდა დაუყოლო, მერე ისინი მხედველობის პრობლემის მქონეს დაჰკიდო, ნმ. ბარბარეს სახელობის ეკლესიაში ფეხით აიყვანო, სპეციალური ლოცვის შემდეგ მოხსნა და იქ დატოვო: “ჰოდა, დავაკვირდით მერე, დავაკვირდით და მივიღეთ ძალიან შესანიშნავი შედეგი, ბავშვმა გამოიხედა” (ფა1კ1ემ001ვფ001 ტ.კ.35:19 წთ).

საინტერესოა, რომ, ტექსტის მიხედვით, წმინდა ბარბარეს ეკლესიაში სანთლისგან მომზადებული თვალის ფორმის კაკლების გარდა ასევე შესაძლებელია სხვა საგნების: სანთლის, ქათმის, ქადის და ა.შ. – წაღებაც, რაც აუცილებლად ზედაშეს ღვინით უნდა დაილოცოს. სწორედ ამ ჩამოთვლილ ატრიბუტებში კარგად ჩანს თანამედროვეობის ელფერით გაჯერებული რელიგიურისა და წარმართულის შერწყმა (ფა1კ1ემ001ვფ001 ტ.კ.38:14 წთ).

აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ თანამედროვე საზოგადოება ბარბარობის დღესასწაულად აღდგომის მეორე დღეს ასახელებს, მიუხედავად იმისა, რომ ქრისტიანული კალენდრით ეს თარიღი მიცვალებულთა მოსახსენებელი დღეა (ფა1კ1ემ001ვფ001 ტ.კ.40:17 წთ) და არაფერი აქვს საერთო ნმ. დიდმონამე ბარბარეს ხსენებასთან.

ცხადია, რომ ამ სანესჩვეულებო ტექსტში თანამედროვე, ხალხური და ქრისტიანული ელემენტები ერთმანეთშია შერწყმული.

NATALIA USTIMENKO

Russian Federation, Rostov-on-Don

Southern Federal University

Pushkin's Inter Text in Galaktion Tabidze Poetry

The comparison of Pushkin's verse “A monument I've raised...” with the verses of other authors created before (Horatius, Lomonosov, Derzhavin) and after its publication presents not only the final evaluation of Pushkin's own creative activity, but contains a large cultural potential.

This intertextual row got continuation in the works of the poets of the XX century S.A. Esenin, A.A. Akhmatova. Their direct dialogueness with the works of G. Tabidze (“I shall raise a new palace on the high mountain...”, “Sketch”, “Shadow of chestnut slides over the glass...”, “Baratashvili” and others) is evident.

The verse of G. Tabidze “Sketch” (1949) is dedicated to cultural dialogue of Russian and Georgian poetry, to the image of Pushkin. The vocabulary of Pushkin’s “Upon the hills of Georgia lies the haze of night” interlaces organically the texture of his verse, his lines are cited. However, in interpretation of Tabidze the original artwork acquires new representation, which is artistically stressed by the poet with synthesis of the content and the form of his writing.

Pushkin’s idea of poetry immortality is inconceivable in creative work of G. Tabidze without “dear lyre”. The narrator of the verse “Baratashvili” (1945), standing on the mountain Mtatsminda, where the poets – classics of Georgia are buried, speaks broken-heartedly about his fatality to loneliness in surrounding world, about tragicality of his fate. In addition to that, in his appeal to the author of “Merani” as the symbol of elevated genuine poetry, G. Tabidze swears to continue to bear his cross for the sake of his love to Motherland, for the love of its future prosperity. The poet feels like spiritual successor of his great predecessors.

The thoughts of Tabidze about poetry and the poet, about the laws of objective reality, which open the understanding of eternity and the own path of life, acquire in his works a new philosophical value.

НАТАЛЬЯ УСТИМЕНКО

РФ, Ростов-на-Дону

Южный федеральный университет

Пушкинский интертекст в поэзии Галактиона Табидзе

Сопоставление пушкинского стихотворения «Я памятник себе воздвиг...» со стихами других авторов, созданными до (Гораций, Ломоносов, Державин) и после его появления, представляет собой не только итоговую оценку Пушкиным своего творчества, но и заключает в себе большой культурологический потенциал.

Этот интертекстуальный ряд получил продолжение в произведениях поэтов XX столетия С.А. Есенина, А.А. Ахматовой. Очевидна их прямая диалогичность и с произведениями Г. Табидзе («Я воздвигну на высокой

горе новый дворец...», «Отрывок», «Тень каштана скользит по стеклу...», «Бараташвили» и др.).

Культурному диалогу русской и грузинской поэзии, образу Пушкина посвящено стихотворение Г. Табидзе «Отрывок» (1949). В ткань его текста органично вплетена лексика пушкинского «На холмах Грузии лежит ночная мгла...», цитируются его строки. При этом в интерпретации Табидзе первоисточник обретает новую трактовку, которую поэт мастерски подчёркивает синтезом содержания и формы своего произведения.

Пушкинская идея бессмертия поэзии немислима в творчестве Г. Табидзе без «родной лиры». Лирический герой стихотворения «Бараташвили» (1945), стоя на горе Мтацминда, где похоронены поэты – классики Грузии, с болью говорит о своей обречённости на одиночество в окружающем его мире, о трагичности своей судьбы. Вместе с тем, в своём обращении к автору «Мерани» как символу высокой истиной поэзии, Г. Табидзе клянется и впредь нести свой крест ради любви к Родине, во имя её будущего процветания. Поэт ощущает себя духовным наследником своих великих предшественников: «Сегодня, тенью зыблющийся весь, Я – прах Мерани, мчавшегося здесь».

Размышления Табидзе о поэзии и поэте, о законах бытия, с вершины которых открывается понимание вечности и собственного жизненного пути, обретает в его произведениях новый философский смысл.

RUTA MARIJA VABALAITE

Lithuania, Vilnius

Mykolas Romeris University Institute of Philosophy and Humanities

Philosophical Approaches to Modern Art as Being between Autonomy and Social Action

An important aspect of many works of Modern art used to be their “message” about the previous art or particular works of it. The artworks acquire a double structure combining the creation of artwork as such and questioning its content, meaning, form and style. High Modern art as a whole can be conceived as the experimental disruption of given conventions, and this means some kind of questioning of the language and content of art itself, the creation as an addition to the concept of art. On the other part even the works of “autonomous” art doesn’t limit themselves within the realm of the proper artistic problems; the artworks are being created affecting the public not so much by their immanent values, tra-

ditionally ascribed to the artworks, but by the intention to provoke critical thinking, rebuke stereotypes and open us up to the extraordinary experiences of the world and ourselves within it. Recently the following issues are widely discussed referring to Clement Greenberg's, Harold Rosenberg's, Frederic Jameson's conceptions. We should inquire into the problem of the modern artistic intentions analyzing Martin Heidegger's ideas of poetry, Theodor W. Adorno's and Gilles Deleuze's writings on the philosophy of Modern art.

EKA VARDOSHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

“Dehumanization of the art” by José Ortega y Gasset and oppositional rhetoric

In the 20s of the XIX century José Ortega y Gasset wrote a philosophic essay “Dehumanization of art”. The author analyzed there esthetic essence of the modern modernistic art. In his work he opposes the principles of the realistic art, supremacy of one layer of the society over the other. Those who can understand the new art and those for whom this art is unavailable, that new art is not universal, unpopular in essence. José Ortega y Gasset notes that “Modern art, evidently, is not for everybody, as was Romantic art, but from the outset is aimed at a special, gifted minority. All the normal art of the past century has been realistic. Beethoven and Wagner were realists; Chateaubriand, like Zola, was a realist. Romanticism and naturalism, seen from the viewpoint of today, come closer together and reveal their common root in realism. Works of this nature are only partially works of art. (José Ortega y Gasset)

In Georgian reality we meet rhetoric of oppositional character in K. Abashidze's letter “Life and Art”. In K. Abashidze's opinion, “Art is consubstantial and inseparable sphere of life. Even more, studying of art will make you understand height and disgrace of this or that culture, its strength and weakness” (K. Abashidze). From the viewpoint of oppositional rhetoric L. Tolstoy's treatise “What is art?” is important as well. In his treatise L. Tolstoy uses principles and requirements of realism as main provisions so that art must express the interests of people. He criticizes “Lordly art” alienated from people, which became deformed in some decadents' and naturalists' hands.

José Ortega y Gasset's essay is recognized as a universal theory of modernism of XX century.

ეკა ვარდოშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხოსე ორტეგა ი გასეტის „ხელოვნების დეჰუმანიზაცია“ და ოპოზიციური რიტორიკა

XIX საუკუნის 20-იან წლებში ხოსე ორტეგა ი გასეტმა დაწერა ფილოსოფიური ესსე “ხელოვნების დეჰუმანიზაცია”. სადაც ავტორმა გაანალიზა თანამედროვე მოდერნისტული ხელოვნების ესთეტიკური არსი. ნაშრომში იგი უპირისპირდება რეალისტური ხელოვნების პრინციპებს, აღიარებს საზოგადოების ერთი ფენის უპირატესობას მეორეზე. ისინი, ვისაც ახალი ხელოვნების გაგება ძალუძთ და ისინი, ვისთვისაც ეს ხელოვნება მიუწვდომელია, რომ ახალი ხელოვნება საყოველთაო როდია, ის თავისი არსით ანტიხალხურია. ხოსე ორტეგა ი გასეტი აღნიშნავს, რომ „ახალი ხელოვნება, როგორც ჩანს საყოველთაო ხელოვნება როდია, ვთქვათ, რომანტიკული ხელოვნების მსგავსად: ის თავისებური ნიჭით დაჯილდოებული უმცირესობისკენაა ორიენტირებული. გასული საუკუნის ხელოვნება, ასე თუ ისე, რეალისტური იყო. რეალისტები იყვნენ ბეთჰოვენი და ვაგნერი. შატობრიანი ისეთივე რეალისტია, როგორც ზოლა. რომანტიზმი და ნატურალიზმი, თუ მას დღევანდელი სიმაღლიდან დავხედავთ, ერთმანეთს უახლოვდებიან და საერთო რეალისტურ ფესვებს ავლენენ. ამნაირი ქმნილებები მხოლოდ ნაწილობრივ გვევლინებიან ხელოვნების ნაწარმოებებად, მხატვრულ საგნებად“ (ხოსე ორტეგა ი გასეტი).

ქართულ სინამდვილეში ოპოზიციურ რიტორიკას ვხვდებით კ. აბაშიძის წერილში „ცხოვრება და ხელოვნება“. კ. აბაშიძის აზრით, „ხელოვნება არის ცხოვრების განუკვეთელი და განუყრელი დარგი. კიდევ მეტი, ხელოვნების შესწავლა თქვენ ნათლად შეგაგნებინებთ ამა თუ იმ კულტურის სიმაღლესა და სიმაღაბლეს, მის ძლიერებასა და სისუსტეს“ (კ. აბაშიძე). ოპოზიციური რიტორიკის კუთხით, მნიშვნელოვანია, ასევე ლ. ტოლსტოის ტრაქტატი „რა არის ხელოვნება?“ ტრაქტატში ტოლსტოი ძირითად დებულებად აყენებს რეალიზმის პრინციპებსა და მოთხოვნას, რომ ხელოვნება ხალხის ინტერესების გამომხატველი უნდა იყოს. იგი აკრიტიკებს ხალხს მონყვეტილი „ბატონკაცურ ხელოვნებას“, რომელმაც ზოგიერთი დეკადენტისა და ნატურალისტის ხელში მართლაც მახინჯი ფორმები შეიძინა.

ხოსე ორტეგა ი გასეტის ესსე XX საუკუნის მოდერნისტული მიმდინარეობის უნივერსალურ თეორიადაა აღიარებული.

Z.A.VELIYEVA

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

Elements of Modernization in the Novel by M.Bulgakov“Master and Margaritta”

Poetical genre of the novel “ Master and Margaritta” is the evidence of the innovation in XX century literature. The genre nature of the novel is the menippea. This genre proposes national structureforming narration in principle, models different versions of the person’s destiny. M.M Bakhtin also considered this genre’s major peculiarity as the subject based on flight of fancy in the creation of an exceptional situation, and in the conduct of the philosophic ideas.

The menippea is based on the harsh contrasts, it is usually complicated and is used in set-in genres. They depict unusual, annoying psychical state of a person seeming insane, seeing nightmarish dreams, having eccentric conduct, breaking regular, general norms and rules of the behaviour and so on. The contemporary researchers descry manippea as a metagenre which is widely extended in the postmodernism, and make one of the genre style dominant of modern prose.

In this sense M.M.Bulgakov is regarded as a pioneer of the certain genre in the Russian literature and in the postmodernism as well.

In connection with this, a question appears both about the literary methods used by the author of “Master and Margaritta” and also literary tendency to which one can concern that work (novel) of M.Bulgakov.

But there is no unanimous opinion about it. Researchers have mentioned the postsymbolism, the Christian realism, the avant – gardism, neoromantism of the novel, and even postmodernist tendencies already outlined in that novel. But there are researchers who regard M.Bulgakov and say that one cannot consider his creative works, particularly his novel “Master and Margarita” unsuccessful and displeasing methods, but one must have a unified view towards “Bulgakov’s text”.

З.А.ВЕЛИЕВА

Азербайджан, Баку

Бакинский Славянский университет

Элементы модернизма в поэтике романа М.Булгакова «Мастер и Маргарита»

Поэтика жанра романа «Мастер и Маргарита» свидетельствует о его новаторском значении в литературе XX века. Жанровую природу романа

относят к мениппее. Этот жанр предполагает и своеобразный идейный и структурообразующий принцип повествования, моделирование различных вариантов человеческой судьбы. М.М.Бахтин важнейшей особенностью этого жанра также считал неограниченную свободу сюжетного вымысла, создание исключительной ситуации, проведение философской идеи.

Мениппея строится на резких контрастах, она обычно многостильна, использует вставные жанры. В ней изображаются необычные, аномальные психические состояния человека, граничащие с безумием, страшные сны, эксцентричные поступки, нарушения установленных или общепринятых норм и правил поведения и т.п. Современные исследователи рассматривают мениппею в качестве метажанра, который широко распространен в пост-модернизме и составляет одну из жанрово-стилевых доминант современной прозы. В этом смысле М.Булгаков как бы является пионером использования данного жанра в русской литературе, а значит и постмодернизма.

В связи с этим возникает вопрос и о художественном методе, используемом автором в «Мастере и Маргарите», а также литературного направления, к которому можно отнести это произведение М.Булгакова. Здесь тоже нет единого мнения. Говорили о постсимволизме, христианском реализме, авангардизме, неоромантизме романа, даже постмодернистских тенденциях, намеченных уже в этом произведении. Но есть исследователи, которые считают, что нельзя укладывать творчество М.Булгакова, в частности его роман «Мастер и Маргарита», в прокрустово ложе всех этих направлений, методов, что необходим взгляд на единство «булгаковского текста».

MARZIEH YAHYAPOUR

Iran, Tehran

University of Tehranja

AFSAR AFSHARI-NADERI

University of Applied Science and Technology

The Eastern Culture from the Perspective of Nikolay Gumilyov – Acmeist Poet

The Russian literature has acquired a special position in the global cultural sphere, particularly in Iran. The works of Leo Tolstoy, Alexander Pushkin, Fyodor Dostoyevsky, Anton Chekhov and Maxim Gorky are currently known

to everyone, even to schoolchildren, in Iran. Today, there is growing translation of Russian literary works into Persian. Thanks to this trend, Iranian readers can better familiarize themselves with Russian literary works. During the past half a century, from among the works of Acmeist poets, only those of Anna Akhmatova are well known in Iran. Recently a book was published about Nikolay Gumilyov, titled, “*Nikolay Gumilev and the East*”. Regrettably, very little is known about this poet in contemporary Iran. His poems have rarely been translated by anyone in Iran. Akhmatova has rightly described him as, “*Gumilev, the unknown poet*”.

The East, particularly the Islamic East, has greatly influenced the works of Russian poets, such as *Gumilev* who was an insightful, tireless and frequently travelling researcher. It should be mentioned that during his youth years (1900-1903) he lived in Tbilisi with his parents where he got familiar with Muslim countries and their culture. In this article, the author seeks to elaborate on particular works of this author which have been written under the impression of the East and most particularly the Iranian culture.

МАРЗИЕ ЯХЪЯПУР

Иран, Тегеран

Тегеранский университет,

АФСАР АФШАР-НАДЕРИ

Университет прикладных наук и технологий,

Отражение восточной культуры в творчестве Н.Гумилева-акмеиста

Русская литература занимает важное место в культурной жизни всего мира, в том числе и иранского народа. Произведения Толстого, Пушкина, Достоевского, Чехова, Горького сейчас в Иране известны даже школьникам. С каждым днём растёт число переводов русской литературы непосредственно с языка оригинала, благодаря чему иранский читатель может иметь о ней более адекватное представление. Среди поэтов-акмеистов только стихи Анны Ахматовой уже полвека хорошо знакомы иранским читателям. А недавно вышла книга о Николае Гумилеве «Николай Гумилёв и мир Востока». С большим сожалением надо сказать, что сегодня в Иране очень мало знают об этом замечательном русском поэте. Стихи Гумилева до сих пор в Иране практически никто не переводил. Но сама Анна Ахматова справедливо заметила, что Н.Гумилёв «самый непрочитанный поэт».

Восток, главным образом мусульманский, оказал влияние на творчество многих русских писателей, в том числе Н.С.Гумилева, неутомимого путешественника, исследователя и эрудита. Напомним, что в юности (с 1900 по 1903 годы) Гумилев жил с родителями в Тифлисе, где особенно ощущалась близость мусульманской Персии и влияние ее культуры. В докладе нам хотелось бы остановиться на произведениях, которые были написаны им под впечатлением восточной, и прежде всего иранской культуры.

IA ZUMBULIDZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Sasha Sokolov: Between Modernism and Postmodernism

Modernism, as a philosophical and ethical teaching, employing new forms and means of expression is allocated among the many currents of literature of the XXcen. Namely, the restoration of modernism has prepared in the Russian literature trends, which have resulted to the emergence of a new trend, called “postmodernism”. No coincidence that many authors started out as underground modernists, and eventually gradually passed in their creativity to postmodernism. Their private movement reflected the overall process. In front of Sasha Sokolov’s creativity researchers always there is a question of the relation between modernism and postmodernism features in his writings. Some researchers, mostly foreign ones, includes the writer to the number of post-modernists, the majority of the Russian literary critics considers that a truly postmodernist is only the novel “Palisandriya”, and in the first two novels noted a combination of elements of modernist and postmodernist poetics.

Organic synthesis of the experience of Russian classical cultural tradition, of aesthetics of modernism and postmodern writing techniques are already manifested in the first S.Sokolov’s novels “A school for fools” and “Between the Dog and the wolf”. In the artistic structure of the novel “Palisandriya” is obvious turn-around from modernism to postmodernism, the incarnation from the postmodern complexes: senses of the end of history, deconstruction, total irony and games. Explicitly evident the trying of mystification of the reader, it is obvious parody and the citationality of the novel title and its chapters, play with the myths on the plot level: the Soviet, the Marxist, the Freudian, the Jungian, myths of Russian literature.

И.ЗУМБУЛИДЗЕ

Грузия, Кутаиси

Государственный университет им.А.Церетели

**Саша Соколов:
между модернизмом и постмодернизмом**

Модернизм, как философско-эстетическое течение, использующее новые формы и средства выражения выделяется среди множества течений литературы XXв. Именно реставрация модернизма подготовила в русской литературе тенденции, которые привели к возникновению нового направления, получившего название «постмодернизм». Не случайно многие авторы андеграунда начинали как модернисты, а со временем постепенно перешли в своём творчестве к постмодернизму. Их личное движение отражало общий процесс.

Перед исследователями творчества Саши Соколова всегда стоит вопрос о соотношении черт модернизма и постмодернизма в его произведениях. Часть исследователей, в основном зарубежных, относят писателя к числу постмодернистов, большинство же русских литературоведов и критиков считают подлинно постмодернистским только роман «Палисандрия», а в первых двух романах отмечают сочетание элементов модернистской и постмодернистской поэтики.

Органичный синтез опыта русской классической культурной традиции, эстетики модернизма и постмодернистских приемов письма проявляются уже в первых романах С.Соколова: “Школа для дураков” и “Между собакой и волком”. В художественной структуре романа “Палисандрия” налицо поворот от модернизма к постмодернизму, воплощение постмодернистских комплексов: ощущения конца истории, деконструкции, полицитатности, тотальной иронии и игры. Явно выражена установка на мистификацию читателя, налицо пародийность и цитатность названия романа и его глав, игра с мифами на уровне сюжета: советским, марксистским, фрейдистским, юнгианским, мифами русской литературы.